

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตไทย : การศึกษา อาจารย์ศิริ วิชเวช

ปริญญานิพนธ์
ของ
มณฑดา เจียประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา
พฤษภาคม 2552

ศึกษานโยบายครูดนตรีไทย : กรณีศึกษา อาจารย์ศิริ วิชเวช

ปริญญานิพนธ์

ของ

มธุลดา เจียประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศึกษานุมิปัญญาครุฑนตรีไทย : กรณีศึกษา อาจารย์ศิริ วิชเวช

บทคัดย่อ
ของ
มธุลดา เจียประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
พฤษภาคม 2552

มธุลดา เจียประเสริฐ. (2552). *ศึกษาภูมิปัญญาครูดนตรีไทย : กรณีศึกษา อาจารย์ศิริ วิชเวช*. ปริญญาโท ศป.ม. (มานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ กาญจนา อินทรสุณานนท์, รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์.

การศึกษาค้นคว้าเรื่องภูมิปัญญาครูดนตรีไทย : กรณีศึกษาอาจารย์ศิริ วิชเวช มีจุดมุ่งหมายของการค้นคว้าวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาประวัติของ อาจารย์ศิริ วิชเวช

2. เพื่อศึกษาภูมิปัญญาเดิมและภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์ขึ้นของ อาจารย์ศิริ วิชเวช

จากการศึกษาค้นคว้า โดยการรวบรวมเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อรวบรวมข้อมูล ได้ข้อสรุปดังนี้

อาจารย์ศิริ วิชเวช เกิดวันอังคารที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2475 ที่บ้านสวนในตำบลบางโคล่ อำเภอยานนาวา กรุงเทพมหานคร บิดาชื่อ นายฟุ้ง วิชเวช (สกุลเดิม พรหมบุปผา) มีอาชีพเป็นแพทย์แผนโบราณ มารดาชื่อ นางโป้ วิชเวช มีอาชีพเป็นเกษตรกรทำสวนผลไม้ทั่วไป อาจารย์ศิริเป็นบุตรคนที่ 4 จากพี่น้อง รวม 10 คน การศึกษาจบปริญญาตรีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สมรสกับอาจารย์นรุต วิชเวช (สกุลเดิม อินทรธัญ) มีบุตร 2 คนที่อยู่ปัจจุบัน คือ บ้านเลขที่ 4/317 ซอย 20 หมู่บ้านทุ่งเศรษฐี ถนนบางนาตราด ตำบลดอกไม้ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาภูมิปัญญาของอาจารย์ศิริ วิชเวช

ภูมิปัญญาเดิม ได้รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงร้อง เพลงบรรเลงเครื่องดนตรี และการตีกระทบเซภาที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ศึกษาและสืบทอดมาจากครูท่านต่างๆ หลายท่าน

ศึกษาภูมิปัญญาที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นของอาจารย์ศิริ วิชเวช ด้านเพลงร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้แต่งขึ้น คือ เพลงเชิดจีน สามชั้น

การตีกระทบเซภาที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้แต่งขึ้น คือ 1) การคิดวิธีการจับไม้กระทบเพื่อให้เสียงกรอกรับละเอียดยิ่งขึ้น 2) ไม้รบที่แต่งขึ้นใหม่คือไม้ถอดไม้เดินและไม้ชมธรรมชาติ 3) เกริ่นเสภาสำเนียงแขกและจีน

ทางร้องและทางเครื่องเพลงแห่ชาลูกหลวงที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้ปรับปรุงขึ้น

ทางร้องละครหุ่นกระบอกที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้ปรับปรุงขึ้น

วิธีการสอนการขับร้องเพลงไทยที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของอาจารย์ศิริ วิชเวช ซึ่งแบ่งเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้ 1) การสอนให้รู้จักและเข้าใจอย่างลึกซึ้งและคำที่ใช้ในการเอื้อน

2) การฝึกเอื้อนต่างๆ 3) การออกเสียงคำ 4) การสอนเทคนิคการขับร้อง

THAI MUSIC MASTER'S WISDOM : A CASE STUDY OF MASTER SIRI WIDCHAWET

An ABSTRACT
BY
MATULADA JEAPRASERT

Present in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Fine Arts Degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University

May 2009

Matulada Jeaprasert. (2009). *Thai Music Master's Wisdom : A Case Study of Master Siri Widchawed*. Master thesis, M.F.A. (Ethnomusicology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Kanchana Intarasunanont, Assist. Prof. Dr. Manop Wisuttiaphat.

The main study of Thai Music Master's Wisdom : A Case Study of Master Siri Widchawed are

1. Analyse the history of Master Siri Widchawed
2. Analyse original wisdom and new creat wisdom of Master Siri Widchawed

The study found that history of Master Siri Widchawed was born Tuesday, 1 march 1932 at Bangkloh Yannawa Bangkok. His father is Fung Widchawed (Prombubpha), a traditional doctor. His mather is Pho Widchawed, an orchard grower. Master Siri Widchawed is 4 of order of priority in his cousins, 10 persons. He complete a bachelor's degree at Thammasart University, the faculty of Commerce and Accountancy. Master Siri Widchawed get married with Master Norrarit Widchawed (Intaranat) and have 2 daughters. His address is 4/317 Soi 20 Thungsartthi village Bangna – Trad road Dogmai Prawed Bangkok.

Original wisdom of Master Siri Widchawed is vocal style from his teachers wich Master Siri Widchawed succeeded.

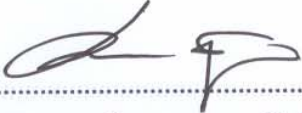
Master Siri Widchawed creat five' s new wisdom. The first, creat new thai vocal musical tone of Plang Ched-jeen Sam Chan. The second, improve the method to play Krub-sepha, creat the new method to play Mai-rob in Krub-sepha call Mai Tod Mai Dern and Mai Chom Thammachat, creat new thai vocal musical tone of Kern Sapha kak and Kem Sapha Jeen. The third, improve the thai vocal musical tone of Hea Cha Luk Luang. The fourth, improve the thai vocal musical tone of Lakorn hune kra bok. The fifth, creat the new method to teaching the thai vocal music wich develop to Master Siri Widchawed's style, know and understand alphabets and words in thai vocal musical tone, theacting thai vocal musical tone that call Earn, teaching the vocality of the word and teaching the vocalism.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ศึกษานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ : กรณีศึกษา อาจารย์ศิริ วิชเวช

ของ
มธุลดา เจียประเสริฐ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่..... เดือน พ.ศ.

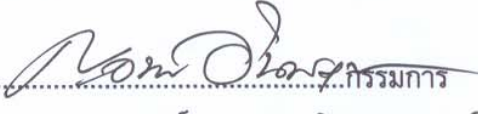
คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

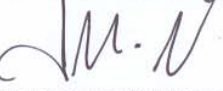

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ กาญจนา อินทรสุนานนท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์)

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ กาญจนา อินทรสุนานนท์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป เล้ารัตนอารีย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจี ศรีสมบัติ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการทำงานครั้งนี้ จนผลงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ กาญจนา อินทรสุณานนท์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้และชี้แจงจุดบกพร่องที่เกิดขึ้น ตลอดจนการทำปริญญานิพนธ์เล่มนี้ อันเป็นแนวทาง ในการปรับปรุงแก้ไข จนทำให้ปริญญานิพนธ์เล่มนี้ลุล่วง

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป เล้ารัตนอารีย์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจี ศรีสมบัติ ผู้ชี้แจงจุดบกพร่องที่เกิดขึ้น และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขปริญญานิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ศิริ วิชเวช และอาจารย์ นรุต วิชเวช ที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ให้คำปรึกษา ตักเตือน และช่วยเหลือทุกด้านในการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วง

ขอขอบคุณอาจารย์ ภาณุภักดิ์ โมกขศักดิ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ถอดโน้ตและให้คำแนะนำ ตลอดจนการทำปริญญานิพนธ์

ขอขอบคุณ คุณฐกฤต สุกุลกิตติไกร ที่ให้ความอนุเคราะห์ถอดโน้ตเพลงละคร และให้ยืมหนังสือ ที่มีประโยชน์

ขอขอบคุณ คุณบัญชา ศรชัย คุณวิษยากร จารุบัณฑิต และคุณศิริลักษณ์ เกษมสุข ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณกษมาภรณ์ บุญศรี คุณศิริลักษณ์ ฉลองธรรม ที่คอยช่วยเหลือด้านต่างๆ ตลอดจนการทำปริญญานิพนธ์

มธุลดา เจียประเสริฐ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการค้นคว้าวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารงานวิจัย	12
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	17
ขั้นค้นคว้ารวบรวมข้อมูล	17
ขั้นเก็บข้อมูลภาคสนาม	17
ขั้นเรียบเรียงข้อมูล	18
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล	18
ขั้นสรุปข้อมูล	18
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	19
ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช	19
ประวัติส่วนตัว	19
ประวัติการทำงาน	30
ประวัติด้านดนตรี	33
ผลงานด้านดนตรี	38
รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ	41
ศึกษาภูมิปัญญาเดิมของอาจารย์ศิริ วิชเวช	43
ภูมิปัญญาที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นของอาจารย์ศิริ วิชเวช	103

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	175
ความสำคัญของการค้นคว้าวิจัย	175
ขอบเขตของการวิจัย	175
สรุปผลการวิจัย	175
ข้อเสนอแนะ	182
 บรรณานุกรม	 183
 ภาคผนวก	 186
ภาคผนวก ก	187
 ประวัติย่อผู้วิจัย	 196

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 อาจารย์ศิริ วิชเวช	20
3 สายตระกูลวิชเวช	21
4 อาจารย์ศิริ วิชเวชกำลังศึกษาที่โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์	23
5 อาจารย์ศิริ วิชเวชกำลังศึกษาที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา	23
6 อาจารย์ศิริ วิชเวชกำลังศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	24
7 อาจารย์ศิริ วิชเวช ขณะขับร้องเพลง	25
8 ป้ายชอยบ้านของอาจารย์ศิริ วิชเวช	26
9 บริเวณหน้าบ้านของอาจารย์ศิริ วิชเวช	27
10 หิ้งบูชาในห้องดนตรีของอาจารย์ศิริ วิชเวช	28
11 อาจารย์ศิริ วิชเวช และ ครอบครัว	29
12 อาจารย์ศิริ วิชเวช และ อาจารย์นริศ วิชเวช ภรรยา	30
13 อาจารย์ศิริ วิชเวช กับ วงดุริยประณีต	38
14 อาจารย์ศิริ วิชเวช วันรับปริญญาคุณวุฒิปริญญาตรีบัณฑิต กิตติมศักดิ์	42
15 อาจารย์ศิริ วิชเวช วันรับพระราชทานรางวัลศิลปินแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ.2551	42
16 ครูหนุ่ม อินทรนัฏ	47
17 ครูแถม ดุริยประณีต	50
18 ครูโชติ ดุริยประณีต	53
19 ครูสุดา เขียววิจิตร	57
20 ครูเข้มชัย ดุริยพันธ์	60
21 ครูชม รุ่งเรือง	66
22 ครูทัศนีย์ พิณพาทย์	68
23 ครูสุจิตต์ อนันตกุล	71
24 ครูเหนียว ดุริยพันธ์	75
25 ครูศรีนาฏ เสริมศิริ	78
26 อาจารย์จันทนา พิจิตรคุณากร	85
27 อาจารย์พิชิต ชัยเสรี	92
28 ลักษณะการรับเสภา	94
29 การจับกรับเสภา	108
30 ลักษณะการประภทหน้าไม้ ด้านหัว – ด้านท้าย	108

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การดนตรีไทยเป็นศิลปะด้านการใช้เสียง เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ อีกทั้งยังเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ทางอารยธรรมของชนชาตินั้นๆ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงจิตใจของมนุษย์และความเจริญในสังคมนั้น

นานาชาติไม่ว่า สมัยใดถิ่นใด ตั้งแต่ชาติที่เป็นป่าเถื่อนจนถึงชาติที่เจริญย่อมมีการร้องรำทำเพลงเป็นสมบัติประจำชาติของตน สำหรับใช้ในกิจการพิธีทางลัทธิศาสนาและในการพักผ่อนหย่อนใจ เนื่องด้วยสังคม การร้องรำทำเพลง จึงเป็นสิ่งจำเป็นเกี่ยวกับจิตใจขาดไม่ได้ เพราะเป็นศิลปะ ซึ่งบำรุงจิตใจให้เข้มแข็ง ชาติใดมีความเป็นอยู่อย่างไร มีจิตใจจึงงามหรือเลวทราม อาจดูได้จากการร้องรำทำเพลงประจำชาติของตน และอาจเปรียบเทียบดูได้กับชาติอื่นว่า มีความสูงต่ำกันอย่างไรในทางวัฒนธรรม (พระยาอนุมานราชธน. 2533)

การสร้างสมทางดนตรีไทย ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันได้ถูกถ่ายทอดต่อกันมาจากครูดนตรี และนักดนตรี นอกจากนี้ ยังได้มีการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีเพิ่มขึ้นมาจนเป็นความรู้ใหม่ สิ่งเหล่านี้ได้ถูกหล่อหลอมรวมกันขึ้นเป็นองค์ความรู้ หรือที่เราเรียกได้ว่า เป็นภูมิปัญญา

ภูมิปัญญา คือ ความรู้แบบบูรณาการที่บรรพบุรุษได้สั่งสม สืบทอดและถ่ายทอดมาบูรณาการ แปลว่า มีคุณค่าดีงามสำหรับชีวิต ไม่ใช่เพียงแต่ด้านวัตถุ แต่ด้านจิตใจด้วย ฐานภูมิปัญญา คือ รากเหง้าของชุมชน เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น เป็นอะไรที่แตกต่างไปจากที่อื่น เป็นสิ่งที่มียอยู่แล้วและได้มา (Given) (เสรี พงศ์พิศ. 2548)

เช่นเดียวกับ รัชช บุณโณทก (ม.ป.ป.: ออนไลน์) บอกว่า ภูมิปัญญา คือ ความรอบรู้ของชาวบ้านที่เรียนรู้ และมีประสบการณ์สืบทอดกันมา ทั้งทางตรง คือ ประสบการณ์ด้วยตนเอง หรือทางอ้อม คือ การเรียนรู้จากผู้ใหญ่ หรือความรอบรู้สะสมภูมิปัญญา เปรียบเทียบกันไม่ได้ว่าใครดีกว่าใคร หรือใครด้อยกว่าใคร เพราะภูมิปัญญามีลักษณะเฉพาะถิ่น ไม่แยกจากสังคม มีพลวัตหลากหลาย และไม่ค่อยเป็นเอกภาพ เช่น กระแสจุดความงามเทพ มีลักษณะพิเศษ เป็นภูมิปัญญาของนครศรีธรรมราช มีหลากหลายรูปแบบ และมีการเปลี่ยนแปลงคงอยู่ได้อีกไม่นานความนิยมก็จะลดน้อยถอยลง ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดา

การถ่ายทอดทางดนตรีไทย ได้มีประวัติศาสตร์ และวิวัฒนาการทางด้านดนตรีอันยาวนานควบคู่มากับชนชาติไทย โดยมีครูดนตรีเป็นผู้จดจำ กลั่นกรอง ดัดแปลง และถ่ายทอดให้แก่ลูกศิษย์ ดังนั้น ครู หรือผู้ที่สืบทอดศิลปะทางดนตรีไทยจึงถือเป็นส่วนสำคัญที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ ให้แก่ศิษย์ มิใช่แค่ด้านฝีมือเท่านั้น แต่หมายรวมถึงด้านวิชาการต่างทางดนตรีดังที่ มนตรี ตราโมทได้แบ่งแยกนักดนตรีออกเป็น 2 ชนิด คือ ผู้ที่มีฝีมือ และผู้ที่มีความรู้ ดังนี้

นักดนตรีทั้ง 2 ชนิดนี้ ต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยกัน จะถือว่าใครดีกว่ากันนั้นไม่ได้ ฝ่ายที่มีฝีมืออาจบรรเลงเครื่องดนตรีนั้นๆ ให้เป็นเสียงโหยหวน หวานเย็น หรือแผ่ตรอนได้ตามความพอใจทุกอย่าง แต่หากไม่รู้จักรวธีการที่จะใช้เสียงเหล่านั้น ให้ถูกลักษณะของเพลง ผูกประโยคหรือเชื่อมให้มีสัมผัสเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่เป็นเสียงที่ทำได้อย่างดีนั้น ก็จะไม่ไ้ผล ประดุจผู้ที่มีดอกไม้ดี ๆ มีสีสัน วรรณะ ล้วนแต่สวยๆ ทั้งสิ้น แต่มีรูที่จะจัดเรียบเรียงใส่พานให้ได้ระเบียบงดงาม ถูกต้องตามลักษณะแห่งสีนั้นๆ ก็ทำให้ดอกไม้ที่ควรจะมีค่าดถอยคุณภาพลง ฝ่ายที่มีความรู้อาจปรับปรุงการดนตรีได้เป็นอย่างดีทั้งหมู่และเดี่ยว มีความคิดสามารถที่จะเรียบเรียงเสียงต่างๆ ให้ได้เกิดความไพเราะถูกต้องตามลักษณะของบทเพลง แต่หากไม่มีความสามารถที่จะทำเสียงนั้นๆ ขึ้น จากเครื่องดนตรีให้ถึงแนวความคิดของตน ความคิดนั้นก็ไม่ได้ผล (มนตรี ตราโมท. 2545)

นักดนตรีทั้งสองชนิดจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน บางคนมีฝีมือ บางคนมีความรู้ บางคนมีทั้งฝีมือ และความรู้ ซึ่งทั้งฝีมือและความรู้นั้น ต่างคนก็มีไม่เท่าเทียมกัน นักดนตรี แต่ละคน จะต้องขนขวายอย่างมากที่จะมีทั้ง 2 อย่าง และต้องมีการสั่งสมประสบการณ์อย่างยาวนาน

การทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกทำการศึกษาภูมิปัญญาครูดนตรีไทย กรณีศึกษาอาจารย์ศิริ วิชเวช ครูดนตรีไทย ที่มีความสามารถหลายด้านทั้งทางดนตรีไทย การขับร้อง การขับเสภา ที่ได้สืบทอดมาจากครูดนตรีท่านต่างๆ เช่น ครูเหนียว ดุริยพันธุ์ ครูแซมซ้อย ดุริยพันธุ์ อาจารย์จันทนา พิจิตรครุการ ครูสุดจิต ดุริยประณีต ครูจัน ไทวิสุทธิ ครูเจือ นาคมาลัย ครูลาภ มณีลดา นอกจากนั้น อาจารย์ศิริ วิชเวช เป็นผู้ที่แตกฉานในเรื่องดนตรี สามารถสร้างสรรค์ผลงาน ปรับปรุงเพลง ได้อย่างเหมาะสม และถูกต้องตามหลักของดนตรี เป็นผู้ที่ลึกซึ้ง ด้านการถ่ายทอดเพลง สามารถสอนลูกศิษย์ได้อย่างละเอียดและทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของเพลง จังหวะ การใช้เสียง การออกเสียงคำเป็นครูที่แท้จริง

นอกจาก ครูศิริ วิชเวช จะเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนเหมาะสม และถึงพร้อมด้วยศักดิ์และสิทธิ์ในการเป็นผู้ประกอบพิธีกรรมไหว้ครู ซึ่งเป็นฐานะอันควรยกย่องสูงสุด ครูศิริ ยังเสียสละความสุขส่วนตน สละเวลา และกำลังกาย เพื่อดำรงรักษาระบอบโครงสร้างสังคมอันดีงามของวงการศิลปะและคตินิยมอันลึกซึ้ง ซึ่งบรรพบุรุษไทย ได้สวดแทรกไว้ในพิธีกรรมดังกล่าว เป็น “ศิลปะ” และ “ครู” ผู้เป็นต้นแบบด้วยการกระทำอันดีงาม จึงนับได้ว่า ครูศิริ วิชเวช เป็นผู้ที่บำเพ็ญคุณประโยชน์แก่สังคมไทย ในการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมการไหว้ครูศิลปะแบบโบราณ และเป็นปูชนียบุคคลที่ควรยกย่อง เคารพนับถือท่านหนึ่ง (อภิชาติ ภูระหงษ์. 2551: 48)

อาจารย์ศิริ วิชเวช เป็นครูที่เป็นครูจริงๆ สมกับที่เรียกว่า ครู กล่าวคือ ยอมลำบากเพื่อการสอน คำนวณการสอนตลอดเวลา หาทางเพื่อให้ทุกคนเข้าใจการตีกับขับเสภา การขับร้องเพลงไทยเดิม ได้ง่ายที่สุด เพื่อการดำรงไว้ซึ่งศิลปะของชาติ และมีความผูกพันกับสถาบันที่เชิญไปสอนทุกที่ ทั้งบุคลากรและนิสิต (จักรพงษ์ กลิ่นแก้ว. 2548)

อาจารย์ศิริ วิชเวช เกิดวันอังคารที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2475 ณ ตำบลบางโคล่ อำเภอยานนาวา กรุงเทพมหานคร บิดาชื่อ นายฟุ้ง วิชเวช มีอาชีพเป็นหมอแผนโบราณ มารดาชื่อ นางไป๋ วิชเวช

มีอาชีพเป็นเกษตรกรทำสวนผลไม้ทั่วไป อาจารย์ศิริ วิชเวช เป็นบุตรคนที่ 4 ในบรรดาพี่น้อง ทั้ง 10 คน

นามสกุลเดิมของอาจารย์ศิริ วิชเวช คือ พรหมบุปผา แต่เนื่องจากปู่ของอาจารย์ศิริ วิชเวช คือ หมอชุ่ม มีอาชีพเป็นแพทย์แผนโบราณในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์จึงพระราชทานนามสกุล วิชเวช ซึ่งหมายถึงวิชาแห่งการแพทย์ ให้แทนนามสกุลพรหมบุปผา

อาจารย์ศิริ วิชเวช มีความชื่นชอบการขับร้องของครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ มาก ตั้งแต่อายุ 8 ปี แต่อาจารย์ได้เริ่มเรียนดนตรีในช่วงเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีพ.ศ. 2486 ซึ่งเป็นช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งได้เรียนทั้งขับร้องและเปียโน เพลงแรกที่อาจารย์ศิริ วิชเวช หัดขับร้องกับบิดา คือ ตับนางลอย และหัดเปียโนทางฆ้องวงใหญ่โหมโรงเข้ากับบิดา เป็นเพลงแรกเช่นกัน และได้มีโอกาสออกงานกับวงของครูกล้าที่บางโคล่ โดยทำหน้าที่เป็นนักร้อง และตีระนาดทุ้ม เมื่ออาจารย์ศิริ วิชเวช มีความสามารถในการบรรเลงเปียโนระดับหนึ่งแล้ว บิดาของอาจารย์ไม่ยอมให้ลูกไปเอาดีทางดนตรี และไม่ยอมรับถึงกับไล่ออกจากบ้าน

นอกจากจะได้เรียนวิชาขับร้องจากบิดาแล้ว อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้มีโอกาสได้รู้จักกับสายตระกูล ดุริยประณีต และได้รู้เรื่องการขับร้องกับครูหลายท่านในบ้านดุริยประณีต เช่น ครูโชติ ครูแซมซ้อย ครูเชื่อม ครูสุดจิต ครูเหี่ยว เป็นต้น โดยเฉพาะเรื่องทางร้องของครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ นั้นเป็นสิ่งที่น้อยคนนักจะได้มีโอกาสเป็นศิษย์ท่าน ดังที่ ณรงค์ เขียนทองกุล ได้กล่าวไว้ว่า “ศิษย์ของครูเหี่ยวมีไม่มากนัก เนื่องจากครูมีงานราชการมากประการหนึ่ง และครูมีอายุสั้นมากอีกประการหนึ่ง เท่าที่นับได้ ได้แก่ ท่าน วลีสฤต ศิริ วิชเวช นายแพทย์สุพจน์ อ่างแก้ว พวกลูกๆ นั้นมีโอกาสได้ต่อเพลงจากท่านน้อยมาก เพราะท่านไม่ต้องการให้ลูกเป็นนักร้อง”

หลังจากที่บิดายอมรับการเรียนร้องเพลงของอาจารย์ศิริ วิชเวชแล้ว ก็เห็นว่า อาจารย์ศิริ วิชเวช น่าจะได้เรียนวิชาเสภา ซึ่งเป็นวิชาที่นักร้องและครูเหี่ยวก็เคยขับเสภาไว้เป็นที่เลื่องลือ จึงพาอาจารย์ศิริ วิชเวช ไปฝากตัวเรียนขยับกับกับครูเจือ นาคมาลัย หลานลุงของ หมื่นขับคำหวาน (เจิม นาคมาลัย) ซึ่งอาจารย์ศิริ วิชเวช ก็สามารถเรียนได้อย่างแตกฉาน เรียกได้ว่า เป็นศิษย์คนเดียวที่สามารถเรียนรู้กระบวนการของ หมื่นขับคำหวาน ได้อย่างครบถ้วน ภายหลังครูเจือ จึงทำพินัยกรรมยกทรัพย์ของ หมื่นขับคำหวาน ให้อาจารย์รักษาไว้

นอกจากการเรียนขับร้อง เปียโน และกรับเสภาแล้ว อาจารย์ศิริ วิชเวช ยังได้ฝึกหัดทางเครื่องสาย โดยหัดการบรรเลงซอด้วงและซออด้วงจากบิดา ซึ่งบิดาออกปากชมกับมารดาว่า อาจารย์ศิริ วิชเวช นั้นนี้มีพิษ ไม่ว่าจะเรียนจับเส้นหรือเรียนวิชาที่ต้องใช้นิ้วจะดีนัก หลังจากนั้น อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงมาเรียนกับอาจารย์ลาม มณีลดาที่คุรุสภา โดยเรียนซอด้วง และได้ตั้งวงบรรเลงออกวิทยุสมัยนั้นอยู่เนืองๆ

อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้คิดค้นด้านการสอนทางดนตรี ให้มีความลึกซึ้งและง่ายต่อการเรียนการสอน และเป็นผู้ที่อุทิศแรงกายแรงใจในการสอน และมีความสามารถในการแยกแยะทางเพลงของครูท่านต่างๆ อย่างชัดเจน เห็นภาพ นอกจากนี้ ท่านยังเป็นผู้รักษาทางเพลงของครูท่านต่างๆ ไว้เป็นอย่างดี

การศึกษานโยบายครูดนตรีไทย กรณีศึกษา อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ศึกษาข้อมูล จากการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยตรง และได้นำเสนอข้อมูลให้มีความชัดเจน หรือใกล้เคียงมากที่สุด ซึ่งการศึกษานโยบายของอาจารย์ศิริ วิชเวช เป็นการศึกษานโยบายของครูดนตรีที่มีความสามารถอย่างแท้จริง และเป็นการบันทึกภูมิปัญญาที่มีคุณค่าให้มีหลักฐานปรากฏสืบไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติของ อาจารย์ศิริ วิชเวช
2. เพื่อศึกษานโยบายเดิมและภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์ขึ้นของ อาจารย์ศิริ วิชเวช

ความสำคัญของการค้นคว้าวิจัย

การศึกษานโยบายของอาจารย์ศิริ วิชเวช ทำให้ทราบถึงเทคนิคการขับร้องและการบรรเลงดนตรี องค์ความรู้ที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมาจากครูดนตรี องค์ความรู้ใหม่ที่ครูดนตรี ได้พัฒนาสร้างสรรค์ขึ้น รวมถึงกลวิธีการสืบทอดของครูดนตรี ค่านิยมและความเชื่อในการเรียนการสอน อันจะเป็นแนวทางในการศึกษาวิชาการด้านดนตรี และนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนทางดนตรีไทยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาประวัติส่วนตัวและประวัติทางด้านดนตรีของอาจารย์ศิริ วิชเวช
2. การศึกษานโยบายครูดนตรีไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช สายตระกูล สายของครูดนตรี ศิษย์ของครูดนตรี แต่ละท่าน เกียรติคุณและที่มาแห่งเกียรติคุณ การศึกษาดนตรี
2. ได้ทราบวัฒนธรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับครูดนตรีแต่ละท่าน เช่น พิธีกรรมที่เกี่ยวข้อง (การรับศิษย์ การไหว้ครูดนตรีไทย) เทคนิคการขับร้องและบรรเลงดนตรี ค่านิยม และเทคนิค ในการเรียนการสอน การอนุรักษ์เพลงเก่า และการสร้างสรรค์เพลงใหม่ เป็นต้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษานโยบายครูดนตรีไทย กรณีศึกษาอาจารย์ศิริ วิชเวช ผู้วิจัยศึกษาบทเพลง เฉพาะบทเพลงแรกของครูแต่ละท่านที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการสืบทอดมา
2. การศึกษาทำนองเพลง ผู้วิจัยใช้วิธีถอดเทป และบันทึกเป็นโน้ตเพลงไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภูมิปัญญา หมายถึง ผลงานสร้างสรรค์จากความคิดของมนุษย์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ในด้านต่าง ๆ แก่บุคคล ชุมชนและประเทศชาติ

ครูดนตรีไทย หมายถึง ผู้ที่ถูกยกย่องให้เป็นครูและได้ทำการสอนมีลูกศิษย์ยอมรับการสอนทางด้านดนตรีไทย การขับร้องเพลงไทย ดนตรีพื้นบ้านไทย การขับร้องพื้นบ้าน

ทาง หมายถึง แนวทางการขับร้องหรือบรรเลงเครื่องดนตรีแต่ละชนิดที่มีรูปแบบจังหวะและทำนองเฉพาะ มีการบันทึกเป็นโน้ตแบบต่างๆ

ทำนองหลัก หมายถึง ทำนองเพลงที่เป็นหลักโดยการบรรเลงด้วยฆ้องวงใหญ่ ซึ่งอาจแปรทำนองให้แตกต่างจากทำนองหลักได้

ทางเดี่ยว หมายถึง ทำนองเพลงที่มีผู้คิดประดิษฐ์ขึ้นให้มีความพิเศษด้วยเทคนิคต่างๆ เพื่อให้เกิดความประณีต งดงาม ไพเราะยิ่งขึ้น โดยใช้ความสามารถของผู้ประพันธ์ทางเดี่ยว และผู้บรรเลงที่ต้องมีประสบการณ์สูง

ทางร้อง หมายถึง วิธีดำเนินทำนองเพลงที่ประดิษฐ์เพื่อใช้ในการขับร้องโดยเฉพาะ ซึ่งแต่ละคนก็จะมีวิธีดำเนินทำนองร้องที่แตกต่างกันออกไป ตามความสามารถและประสบการณ์

หน้าทับ หมายถึง แบบแผนจังหวะของเครื่องหนัง เช่น หน้าทับปรบ ไม้หน้าทับสองไม้ หน้าทับพิเศษ

ท่อน หมายถึง สัดส่วนเพลงที่แบ่งไว้ชัดเจนบางเพลงอาจมีท่อนเดียวหรือหลายท่อน

เม็ดทราย หมายถึง เทคนิคหรือวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการร้องเพลงหรือการบรรเลงดนตรี เช่น การร้อง เอื้อน การครั่นเสียง การบรรเลง ดนตรีแบบคาบลูกคาบดอก

ต่อเพลง หมายถึง วิธีการเรียนดนตรีโดยครูผู้สอน จะต่อเพลงให้เป็นวรรคๆ จนจบเพลง

ฉาย หมายถึง จังหวะที่ช้าไปกว่าปกติ มีการยืดจังหวะออกไปกึ่งหนึ่ง เช่น ประเภทสองชั้น ฉายจัดอยู่ในประเภทอัตราจังหวะสองชั้น แต่การบรรเลงช้ากว่าปกติมีลักษณะคล้าย อัตราจังหวะสามชั้น บางครั้งอาจตีฉิ่ง และหน้าทับเป็นสามชั้นโดยอนุโลม เช่น เพลงเขมรปี่แก้วน้อย เพลงเขมรไพรโยค และเพลงลาวคำหอม เป็นต้น

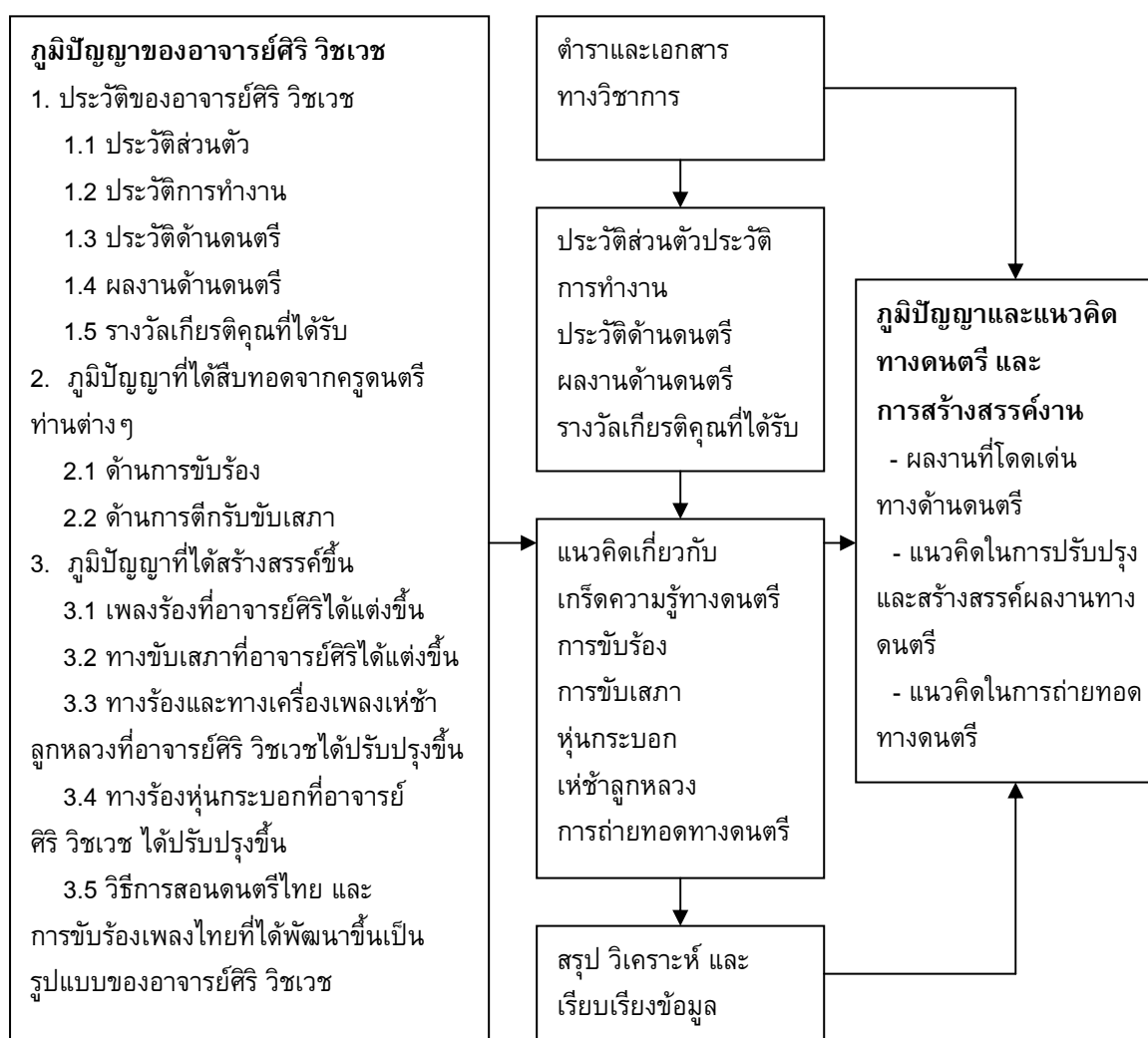
ขับ หมายถึง การเปล่งเสียงออกมาเพื่อนำเสนอเรื่องราวด้วยทำนองที่ไม่ซับซ้อน ด้วยเหตุที่ผู้ขับมุ่งนำเสนอเรื่องราวเป็นสำคัญ จึงส่งผลให้แบบแผนเกี่ยวกับจังหวะและเสียงไม่แน่นอนตายตัว แต่ผู้ฟังหรือผู้ขับสามารถทราบได้ว่าเป็นการขับทำนองใด จากการปรากฏเสียงสูงต่ำที่สัมพันธ์กับลีลาจังหวะเฉพาะของการขับแต่ละชนิด เช่น ขับเสภา ขับกล่อม

เทคนิคการบรรเลง หมายถึง วิธีการบรรเลงที่ใช้ทั้งกับการบรรเลงเดี่ยว และการบรรเลงผสมวง ซึ่งเป็นการบรรเลงที่ผู้บรรเลงจะได้รับการถ่ายทอดจากครูผู้สอน หรือการทดลองจนเกิดความชำนาญ

เทคนิคการขับร้อง หมายถึง กลวิธีทางด้านการขับร้องต่างๆ ที่ได้รับการถ่ายทอดจากครูผู้สอน หรือการทดลองจนเกิดความชำนาญ

กลวิธีการบรรเลงดนตรี หมายถึง วิธีการต่างๆ ที่ผู้บรรเลงดนตรีใช้ประสบการณ์ และความสามารถที่ฝึกฝนจะมีกลวิธีการบรรเลง แบบธรรมดาและแบบที่จะต้องบรรเลงให้พิเศษไพเราะ สำหรับเพลงเดี่ยวจึงต้องใช้วิธีการบรรเลงหลายอย่าง ซึ่งกลวิธีการบรรเลงและขับร้องจะมีชื่อเรียกมากมายหลายรูปแบบ ซึ่งจะกล่าวถึงและอธิบายประกอบไว้ภายหลัง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าทางด้านมานุษยดุริยางควิทยา ซึ่งจะทำให้การบรรยายผลการวิจัยครั้งนี้ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ โดยทำการศึกษากฎมีปัญญาของอาจารย์ศิริ วิชเวช เพื่อวิเคราะห์ถึงเทคนิคการขับร้องและการบรรเลงดนตรี องค์ความรู้ที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมาจากครูดนตรี องค์ความรู้ใหม่ที่ครูดนตรีได้พัฒนาสร้างสรรค์ขึ้น รวมถึงกลวิธีการสืบทอดของครูดนตรี ค่านิยมและความเชื่อในการเรียนการสอนอันจะเป็นแนวทางในการศึกษาวิชาการด้านดนตรี และนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนทางดนตรีไทย และบันทึกโน้ตไว้ เพื่อเป็นข้อมูลทางวิชาการแก่ผู้สนใจ ผู้วิจัย ได้ทำการรวบรวมข้อมูลเอกสาร ตำราวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา ดังนี้

1. เอกสารและตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ในด้านนิยามของคำว่าดนตรี ฌ็องส์ เซียนทองกุล (2542: 171) ได้ให้นิยามของคำว่าดนตรี ว่า “ดนตรีแปลว่า เครื่องสาย มาจากรากศัพท์ว่า ตันติ ซึ่งแปลว่า ผู้มีสาย จึงหมายถึงเครื่องดีด เครื่องสี เท่านั้น แต่ปัจจุบันมีความหมายกว้างขวางออกไปมากจนครอบคลุมทั่วไป”

ดนตรี ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง ลำดับเสียงอันไพเราะสรุปได้ว่า ดนตรีคือเสียงที่เรียงลำดับกันอย่างไพเราะ เช่น เสียงเพลงที่ร้องกันทั่วไป หรือที่ได้ยินจากวิทยุและโทรทัศน์ แต่เสียงแทรนรยนด์ที่ตั้งอยู่ตามท้องถนนหรือเสียงจ๊อแจ็กจ๊อแจ ในตลาดไม่ใช่เสียงดนตรี เพราะไม่มีการเรียงลำดับเสียงที่ไพเราะ

ในเรื่องประเภทของดนตรี ปัญญา รุ่งเรือง (2546: 8 – 9) ได้แบ่งดนตรีออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ดนตรีพื้นเมือง (Regional Music) หมายถึง ดนตรีของผู้คนในอาณาบริเวณใดบริเวณหนึ่ง หรือวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งในวงกว้าง ไม่มีเส้นพรมแดนกำหนด และดนตรีชนิดนั้น เป็นที่เข้าใจ ชาบซึ้ง หมายรู้ และรู้ความหมายซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี ระบุว่าผู้คนในวัฒนธรรมนั้นๆ บุคคลอื่นนอกจากวัฒนธรรม แม้จะสามารถซาบซึ้งกับดนตรีนั้นได้ แต่ก็ในระดับจำกัด ตัวอย่างเช่น ดนตรีพื้นเมืองล้านนา เวลาที่ชาวล้านนาเป่าปี่ ดีดซึ้ง จ้อย ซอ อ่านคำว่ ฮ่ำ แม้แต่สวดและแหล่เทศน์ชาวล้านนาด้วยกันเท่านั้นที่ซาบซึ้งถึงที่สุดโดยไม่ต้องมีการแปลความ ดีความ หรือขยายความแต่ประการใด แต่ถ้าคนนอกวัฒนธรรมไปฟังก็ต้องการคำอธิบายอย่างมาก และถึงแม้จะอธิบายกันอย่างละเอียดพิสดารเพียงใด ก็ยังไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงอยู่ดี คือ ยังเข้าใจไม่ถึงความหมายที่แท้จริงภายในชนิดที่ไม่ต้องอธิบาย และถ้าคนล้านนาไปฟังหมอลำหมอแคนของชาวอีสานเข้า แม้ว่าถ้อยคำบางคำจะมีความหมายที่ใกล้เคียงกัน ก็ยังต้องการคำอธิบายอยู่ดี แต่ถ้ายังเป็นคนที่ต่างวัฒนธรรม

กันมากๆ เช่น ให้ชาวล้านนาและชาวอีสานไปดูโน้ตโน้รา หรือฟังเพลงบอก ของชาวทักษิณก็ยิ่งต้อง แปลความกันมากยิ่งขึ้น เพราะนอกจากดนตรีจะแตกต่างกันมากแล้ว ก็ยังมีตัวแปลทางภาษาอีกด้วย และถึงแม้จะอธิบายกันเท่าไรๆ ก็ยังไม่เข้าใจถึงความหมายภายในอยู่ดี

ดนตรีพื้นเมืองเดียวกัน ก็อาจจะเป็นแบบเดียวกันไปเสียทั้งหมด ดนตรีพื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่น ยังมีความแตกต่างกันในรายละเอียดแล้วแต่ความนิยม การถ่ายทอด และการแสดงออกของผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น ดนตรีพื้นเมืองอีสานใต้ กันตรึมที่บ้านดงมันในจังหวัดสุรินทร์ ก็ต่างไปจากที่บ้านโคกตาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ วงสะล้อ – ซึง – ปี่ ซึ่งเป็นดนตรีพื้นเมืองล้านนาที่บ้านแม่สารป่าขาม จังหวัดลำพูนก็แตกต่างไปจากที่แมริม จังหวัดเชียงใหม่ ในกรณีเช่นนี้คำว่า ดนตรีพื้นบ้าน (Folk Music) ก็น่าจะนำมาใช้เรียกดนตรีประจำถิ่นได้

2. ดนตรีแบบฉบับ (Classical Music) พระยาอนุนมานราชชน กล่าวถึงคำว่า คลาสสิก ไว้ในหนังสือการศึกษาดนตรีในแง่วรรณศิลป์ ซึ่งสามารถจับใจความได้ว่า คำว่า คลาสสิก นั้นมีความหมายเป็น 3 นัย คือ หนึ่งหมายถึง ศิลปะและวรรณคดีของกรีกและโรมันโบราณ ซึ่งได้เจริญถึงขั้นสูงสุด สองหมายถึง ศิลปะและวรรณคดีที่สร้างขึ้นหรือแต่งขึ้นตามแบบอย่างกรีกและโรมันโบราณ ซึ่งถือว่าเป็นแบบครูและสามารถทำได้ดีถึงขั้น และนัยที่สามหมายถึง ศิลปะและวรรณคดี ไม่ว่าจะ เป็นของชาติใดก็ตาม ที่มีความเจริญรุ่งเรืองถึงขั้นที่จะถือเป็นแบบแผนได้ เช่น พระพุทธรูป สมัยสุโขทัย วรรณคดีสมัยสมเด็จพระนารายณ์ เป็นต้น จากความหมายที่สามนี้เอง ที่เราอาจตีความได้ว่า เมืองไทยเรามีดนตรีที่ถือว่าเป็นแบบครู หรือแบบฉบับได้อย่างน้อยก็ 4 ประเภท คือ ดนตรีแบบฉบับของภาคกลาง เช่น ปี่พาทย์ มโหรี เครื่องสาย ดนตรีในส่วนที่ถือเป็นแบบฉบับได้ของ ล้านนา เช่น สะล้อ-ซึง-ปี่ ดนตรีในส่วนที่ถือเป็นแบบฉบับได้ของภาคอีสาน ซึ่งได้แก่ เพลงแคน ลายน้อย ลายใหญ่ ลายสร้อย และดนตรีในส่วนที่เป็นแบบฉบับได้ของทักษิณ เช่น มโนห์รา หนึ่งตะลุง เหล่านี้เป็นต้น ในฐานะที่ไทยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งประเทศ เราต่างก็ภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมอันสูงส่ง ซึ่งมีอยู่ทั่วทุกภาค ความจริงแล้วดนตรีเหล่านี้ต่างก็มีความสำคัญและคุณค่า

ในฐานะที่เป็นศิลปะของไทยอย่างเท่าเทียมกัน แต่โดยเหตุที่ที่ตั้งเมืองหลวงของประเทศ อยู่ที่ภาคกลางมาช้านาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตั้งแต่แรกตั้งกรุงศรีอยุธยา เป็นต้นมา เป็นเวลากว่า ห้าศตวรรษ รวมทั้งเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ องค์พระประมุขของประเทศ ศูนย์รวมจิตใจคนไทยทั้งชาติ เมืองหลวงจึงเป็นศูนย์กลางของศิลปวัฒนธรรมไทย ในราชสำนักที่มีพื้นฐานมาจาก วัฒนธรรมวัฒนธรรมภาคกลางมากกว่าภาคอื่นๆ ดนตรีไทยภาคกลาง จึงมีโอกาสพัฒนาก้าวหน้า มีการวางกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน ให้ลึกซึ้งและสลับซับซ้อน โดยนักดนตรีผู้ทรงคุณวุฒิ และประสบการณ์มากกว่าภาคอื่นๆ ดนตรีไทยแบบฉบับนี้ จึงกลายเป็นดนตรีประจำชาติไปในที่สุด

ที่ว่าดนตรีไทยเป็นดนตรีแบบฉบับนั้น ก็คือ ความมีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจนในด้านต่างๆ เช่น แบบแผนในการประพันธ์บทเพลง การประสมวงดนตรี การบรรเลง การขับร้อง ระเบียบวิธีการใช้ดนตรีในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการบรรเลงในราชสำนัก ในพระราชพิธี ในพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ทั้งของหลวงและราษฎร์ ตลอดจนเพื่อความบันเทิงโดยทั่วไป ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไปภายหลัง

3. ดนตรีชนนิยม (Popular Music) หรือดนตรีสมัยนิยม ดนตรีมีการเปลี่ยนแปลง อยู่เสมอ เช่นเดียวกับศิลปวัฒนธรรมด้านอื่นๆ เพียงแต่ความเปลี่ยนแปลงในสมัยโบราณเป็นไป อย่างช้าๆ ไม่รวดเร็วเท่ายุคปัจจุบัน ซึ่งเนื่องมาจากความรวดเร็วทางการสื่อสารโทรคมนาคม อิทธิพล ของวัฒนธรรมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามาสู่ประเทศไทย พร้อมกับเทคโนโลยีในตอนปลายศตวรรษ ที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 นั้นได้เปลี่ยนความคิด ค่านิยมและแนวทางดำเนินชีวิตของคนไทย เป็นแบบตะวันตกมากขึ้น เพลงไทยถูกนำไปบรรเลงโดยเครื่องดนตรีฝรั่ง เช่นเดียวกับที่มีการนำเอาออร์แกน และไวโอลินมาประสมวงเครื่องสายไทย ต่อมาเมื่อมีวงดนตรีแจ๊สเกิดขึ้น เพื่อบรรเลงดนตรีสำหรับ เต้นรำแบบบอลรูม (Ballroom Dance) ก็ได้มีการประสมเครื่องไทยและสากลเข้าด้วยกันเป็นแบบ สังคีตสัมพันธ์ พัฒนาการของดนตรีไทยในแนวตะวันตกที่ต้องรสนิยมของคนไทยสมัยดำเนินตาม แบบของตะวันตกนั้นก็คือเพลงไทยสากล ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเพลงลูกกรุงและลูกทุ่ง ต่อมาดนตรี ประเภทนี้ได้เข้ามามีบทบาทในสังคมไทยแทนที่ดนตรีปี่พาทย์ ซึ่งยังคงรักษาหน้าที่ในการบรรเลง ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและอื่นๆ ที่จำเป็น บทเพลงไทยที่เคยบรรเลงด้วยมโหรีปี่พาทย์เครื่องสาย ก็ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของดนตรีชนนิยม (Popular Music) ไปในที่สุด

มานพ วิสุทธิแพทย์ (2534: 2) ได้กล่าวถึงเรื่องราวของดนตรีไทยในลักษณะที่ หมายถึง ระดับเสียงของบันไดเสียงดนตรีไทยว่า

“การกำหนดทางบนเครื่องดนตรีไทยนั้น มิได้กำหนดโดยใช้ความถี่ของเสียงเป็นหลัก แต่ใช้ การกำหนดตามระดับเสียงของเครื่องดนตรีเป็นหลัก เครื่องดนตรีที่ใช้กำหนดระดับเสียง คือ เครื่องเป่า ที่ใช้บรรเลงในวง โดยกำหนดระดับเสียงที่เครื่องเป่าบรรเลงได้สะดวก (ในการประสมวงที่มีเครื่องสาย ก็คำนึงถึงความสะดวกในการบรรเลงของเครื่องสายด้วย) เมื่อกำหนด “ทาง” ได้แล้ว ก็จะรู้บันไดเสียง ทันที คือ ระดับเสียงที่บอกทางนั้นจะเป็นเสียงขั้นที่ 1 ในบันไดเสียง 5 เสียง และเพื่อให้เข้าใจได้ ง่ายขึ้นจึงได้มีการเทียบระดับเสียง “ทาง” ต่างๆ กับฆ้องวงใหญ่ ...”

มานพ วิสุทธิแพทย์

มนตรี ตราโมท (2545: 38 – 39) ได้แบ่งประเภทของเพลงไทยออกเป็น 3 ประเภท ใหญ่ๆ ดังนี้

1. ประเภทเพลงหน้าพาทย์ ยังแยกออกได้เป็น 2 อย่าง คือ

1.1 ประเภทเพลงไหว้ครู ได้แก่ เพลงหน้าพาทย์ต่างๆ ที่มีระบุชื่อไว้ใน ตำรา ซึ่งว่าด้วย การไหว้ครู เช่น ตระพระพรคนธรรพ โปรยข้าวตอก เป็นต้น

1.2 ประเภทเพลงหน้าพาทย์พิเศษ ได้แก่ เพลงหน้าพาทย์ต่างๆ ซึ่ง อยู่นอกตำราไหว้ครู สำหรับประกอบโขนละครและอื่นๆ เช่น เพลงพระยาเดิน ดำเนินพราหมณ์ เป็นต้น

2. ประเภทเพลงเรื่อง นั้น เป็นไปได้หลายสาขา (คำว่า “เรื่อง” ดุที่ศัพท์สังคีต)

คือ

2.1 ประเภทเพลงช้า เช่น เรื่องมอญแปลง (มักมีเพลงสองไม้และเพลงเร็วติดไปด้วย)

2.2 ประเภทเพลงสองไม้ เช่น เรื่องทะยอย

2.3 ประเภทเพลงเร็ว เช่น เรื่องแขกมดดินหมู (มะติ่ม)

2.4 ประเภทเพลงจิ้ง (สองชั้นและชั้นเดียว)

และยังมีเพลงเรื่องพิเศษออกไปอีก เช่น เรื่องทำขวัญ เรื่องนางหงส์

เป็นต้น

เพลงเรื่องเหล่านี้บางเพลงก็อยู่ในประเภทไหว้ครู และบางเพลงก็เข้าอยู่ในประเภทหน้าพาทย์พิเศษได้

3. ประเภทเพลงมโหรี คือ เพลงที่เดิมใช้มโหรีบรรเลงประกอบกับการร้องส่ง มี 2 อย่างคือ เพลงตับ 1 เพลงเกร็ด 1

เพลงตบนั้นก็เรียกว่า เรื่อง ด้วยเหมือนกัน แต่มีคำว่าตบขึ้นหน้า ทั้ง ตบเรื่อง และตบเพลง (ดูคำว่า “ตบ” ในศัพท์สังคีตประกอบ) ตบเพลง ใช้เพลงเป็นชื่อตบ เช่น เพลงตบเรื่องพระนคร ตบเรื่องใช้ชื่อเรื่องของบทร้องเป็นชื่อตบ เช่น ตบเรื่องรามเกียรติ์ ตอนแผลงศรพรหมาสตร์ (เรียกย่อๆ ว่า ตบพรหมาสตร์)

เพลงเกร็ด คือ เพลงที่มีได้เรียบเรียงไว้เป็นตบ บางแห่งก็เรียกว่า “เพลงเกร็ดนอกเรื่อง” ถึงแม้เพลงในตบนั้นเอง ถ้าหากแยกเอาออกมาทำเป็นเพลงๆ ก็เรียกว่า “เพลงเกร็ด”

ในสมัยที่เสกามีปีพาทย์รับ และเพลง 3 ชั้น เกิดมากขึ้น เพลงที่รับเสกาก็ใช้แต่เพลง 3 ชั้น โดยมาก เพลง 2 ชั้นใช้น้อยเพลง จึงเกิดเพลงขึ้นอีกประเภทหนึ่งเรียกว่า “ประเภทเพลงเสกา” ที่จริงก็อยู่ในจำพวกเพลงเกร็ดในประเภทเพลงมโหรีนั่นเอง ยิ่งสมัยนี้เพลงเหล่านี้ก็ใช้แต่ร้องส่งกันเปล่าๆ เท่านั้น มีค่อยได้มีเสกาประกอบด้วยเลย

ในประเภทเพลงเสกานี้ ยังแยกออกไปได้อีกเป็นประเภทเพลงหมู่และประเภทเพลงเดี่ยว ประเภทเพลงหมู่นั้น คือ เพลงที่บรรเลงไปพร้อมๆ กันทั้งวง ส่วนเพลงเดี่ยว เป็นเพลงที่บรรเลงไปคนเดียว (นอกจากเครื่องประกอบจังหวะ)

ถาวร ลิกขโกศล (ม.ป.ป.: 13 – 14) ได้กล่าวถึงวิธีการเล่นเสกาที่ได้ปรับปรุงขึ้นดังนี้

1. เมื่อปีพาทย์โหมโรงแล้วคนขับก็ขับเสกาไหว้ครูและดำเนินเรื่อง
2. ร้องส่งเพลงพม่าห้าท่อนสามชั้นแล้วขับเสกาดำเนินเรื่องต่อไปอีกเล็กน้อย
3. ร้องส่งเพลงจระเข้หางยาวสามชั้นแล้วขับเสกาค้น
4. ร้องส่งเพลงสืบทสามชั้นแล้วขับเสกาค้น
5. ร้องส่งเพลงบุหลันสามชั้นแล้วขับเสกาค้นต่อไป ไม่มีกำหนดเพลงว่า จะเป็นเพลงอะไรอัตรากี่ชั้น แต่คงขับสลับส่งเพลงเช่นนี้ตลอดไป จนจวนจะหมดเวลา จึงส่งเพลงส่งท้าย

อีกเพลงหนึ่ง เพลงส่งท้ายนี้ แต่เดิมใช้เพลงกราวรำเสภา ต่อมาจึงนิยมใช้เพลงออกทะเล แต่किनผักบัว หรือพระอาทิตย์ชิงดวงดังกล่าวมาแล้ว

กาญจนา อินทรสุณานนท์ (2540: 63 – 65) ได้กล่าวถึงเทคนิคการขับร้องเพลงไทย และวิธีการเปล่งเสียงที่ใช้ในการขับร้องเพลงไทย ดังนี้

วิธีการทำเสียง เออ

ใช้น้ำหนักเสียงลึกลงอยู่ที่โคนลิ้น บังคับคอให้แข็ง เพยอร์มฝีปากเล็กน้อย แล้วเปล่งเสียงออกจากคอโดยตรงไม่ขยับคางและไม่หุบปาก

วิธีการทำเสียง เอย

มีวิธีเช่นเดียวกับเสียง “เออ” จนเมื่อจะออกเสียง “เอย” ให้ขยับโคนลิ้น กระดกขึ้นหาเพดานปากเล็กน้อย ให้ขอบลิ้นสองข้างกระทบเพดานปากแล้วแยกมุมปากออกเล็กน้อย ให้เกิดเป็นเสียง “อี” ที่ไม่ชัดเจนนักเมื่อสุดทางเสียงควบกล้ำตามเสียง เออ ออกมาร่วมด้วยนิยมใช้เมื่อสิ้นสุดการเอื้อนก่อนถึงคำร้อง

วิธีการทำเสียง อือ

เพยอร์มฝีปากอ้าจากกันเล็กน้อย เปล่งเสียงออกมาจากคอโดยตรง บังคับคางไว้ให้แข็ง แล้วยกโคนลิ้นขึ้นเล็กน้อย เพื่อเปลี่ยนทางลมให้มากระทบเพดานปาก และเปล่งเสียงให้ออกมาทั้งทางจมูก (เสียงขึ้นนาสิก) และทางปาก

วิธีการทำเสียง เอ้ย

เหมือนการทำเสียง “เอย” แต่ผันเสียงให้สูงขึ้น โดยไม่หุบปาก เปลี่ยนน้ำหนักเสียงในช่วงทางเสียงให้ไปอยู่ที่จมูก

วิธีการทำเสียง เออะ

เปล่งเหมือนเสียง “เออ” แต่สะกดเสียงให้สั้นลง

วิธีการทำเสียง เฮอ

ต้องเปล่งเสียงออกจากคอ บังคับให้น้ำหนักเสียงมาอยู่ที่เพดานและขึ้นนาสิก เปล่งเสียงให้กระทบทั้งสองทาง แต่ผ่านทางปากมากกว่าทางจมูก

วิธีการทำเสียง ฮือ

เหมือนกับการเปล่งเสียง “เฮอ” แต่ต้องออกเสียงให้มีน้ำหนักขึ้นนาสิก แรงกว่าปกติ โดยยกโคนลิ้นกระดกขึ้นหาเพดานปาก แต่ไม่ชิด เมื่อตามด้วยเสียง “เออ” คู่กับเสียง “ฮือ” จะไม่มีเสียง “ง” ติดมา

วิธีการทำเสียง ฮี

หลักการเหมือนการเปล่งเสียง “ฮือ” แต่ทำให้เสียงสะกดสั้นลง

วิธีการทำเสียง หือ

เพยอร์มฝีปากเล็กน้อย เปล่งเสียง “ฮือ” ผ่านออกมาซำๆ พร้อมกับผันเสียงขึ้นสูงให้เสียงออกมาทางจมูก การเปล่งเสียงจะออกคำไม่ชัดเจน เมื่อจวนสุดเสียงต้องค่อยๆ ลดกำลังลงที่ละน้อยจนสุดทางเสียง

วิธีการทำเสียง เอ็งเงอ

เริ่มต้นด้วยการเปล่งเสียง “เออ” แล้วกระดกโคนลิ้นขึ้นไปสัมผัสชิดเพดานปาก เสียงจะออกทางจมูกและเกิดเสียง “เอ็ง” แล้วเปล่งเสียงต่อเหมือน “เออ” โดยติดเสียง “ง” มาด้วย

เอกสารงานวิจัย

จตุพร สีม่วง (บทคัดย่อ: 2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ลีลาการขับเสภาไทย พบว่า การขับเสภาของแต่ละสำนัก ลีลาการขับมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนเอง ท่วงทำนองการขับเสภาในสมัยแรกมีลักษณะคล้ายทำนองแหล่เทศมหาชาติ ต่อมามีการพัฒนาทำนองการขับจนใกล้เคียงทางร้องอย่างปัจจุบัน การขับเสภาเป็นอิสระจากเครื่องดนตรี ผู้ขับสามารถเลือกใช้เสียงให้เหมาะสมกับความสามารถของตนเองได้

เสียงสำคัญที่ใช้ในการขับเสภา นอกจากเสียงเสภาแล้ว ยังมีเสียงคู่ หรือเคียงเสภา ซึ่งเป็นเสียงที่ต่ำเป็นคู่ 4 จากเสียงเสภา เหมาะให้ผู้หญิงขับ หรือผู้ที่มีคุณภาพเสียงด้อยกว่าเสียงเสภา การขับเสภาในสมัยแรกนั้น จะใช้ผู้ชายขับทั้งในบทผู้ชายและบทผู้หญิง

ยมโดย เฟื่องพงศา (บทคัดย่อ: 2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณศิลป์กับคีตศิลป์ในวรรณคดี เรื่องขุนช้างขุนแผน พบว่า การประสานองค์ประกอบของวรรณคดี เรื่องขุนช้างขุนแผนในส่วนที่เป็นวัสดุ คือ โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง และภาวะรักไม่สมหวังระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครฝ่ายปฏิกิริยากับองค์ประกอบในส่วนที่เป็นออลังการคือ กระบวนกลอนอย่างมีศิลปะ ทำให้เกิดกรณารสเป็นรสเด่น โดยมีศฤงคารรส วีรรส และเราทรรส เป็นรสเสริม

ในการศึกษาองค์ประกอบของคีตศิลป์ประเภทขับเสภาเล่าเรื่อง หรือเสภานิทาน ซึ่งได้แก่ บทขับ ทำนองเสภา และจังหวะกรับเสภาไม่ต่างๆ ปรากฏผลว่า บทขับเป็นองค์ประกอบส่วนที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดทำนองเสภารูปแบบต่างๆ ทำนองเสภาลีลาเสาวรจณี และนารีปราโมทย์สัมพันธ์กับศฤงคารรส ลีลาพิโรธวาทังสัมพันธ์กับเราทรรสและวีรรส ลีลาสัลลาปังคพิสัยสัมพันธ์กับกรณารสและศฤงคารรส ส่วนเสภาสำเนียงลาว มอญ แขก และจีน สัมพันธ์กับเชื้อชาติ และสถานภาพของตัวละคร การได้ฟังทำนองเสภารูปแบบต่างๆ ประสานสัมพันธ์กับจังหวะกรับเสภาไม่ต่างๆ ทำให้ผู้เสพวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนได้รสเด่นชัดยิ่งขึ้น วรรณศิลป์และคีตศิลป์ จึงต่างมีบทบาทในการเสริมคุณค่าแก่กันและกัน อันเป็นผลให้วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนมีความเป็นเลิศในประเภทกลอนสุภาพตามที่ได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรสมัยรัชกาลที่ 6

ชัชชัย พวกดี (บทคัดย่อ: 2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเพลงไทยสำเนียงภาษาพบว่า

1. จำนวนท่อนเพลงในเพลงไทยสำเนียงภาษา มีความหลากหลายของจำนวนท่อนเพลง ซึ่งประกอบด้วย 1 ท่อน 2 ท่อน และ 3 ท่อน

2. บันไดเสียงแต่ละสำเนียงภาษามีบันไดเสียง ดังนี้

2.1 สำเนียงลาว อยู่ในบันไดเสียงโด เป็นหลัก

2.2 สำเนียงเขมร อยู่ในบันไดเสียงฟา เป็นหลัก

2.3 สำเนียงมอญ อยู่ในบันไดเสียงที เป็นหลัก

2.4 สำเนียงแขก อยู่ในบันไดเสียงโดกับเสียงฟา เป็นหลัก

2.5 สำเนียงจีน อยู่ในบันไดเสียงโด เป็นหลัก

3. รูปแบบของจังหวะ เพลงไทยสำเนียงภาษาทั้ง 5 สำเนียง มีกระสวนจังหวะ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ดังนี้

3.1 สำเนียงลาว - XXX - X - X / - - XX XXXX

3.2 สำเนียงเขมร XXXX - X - X / - XXX - X - -

3.3 สำเนียงมอญ XXXX XX - X / XXXX - X - X

3.4 สำเนียงแขก - X - X XX - X / - XXX - X - -

3.5 สำเนียงจีน - X - - XX - X / - - - X - X - X

4. รูปแบบของทำนอง มีรูปแบบทำนองและทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละสำเนียง ดังนี้

4.1 สำเนียงลาว - ดรม - ร - ด / - - ดล ชมชล

4.2 สำเนียงเขมร ลพลช - ฟ - ร / - ชฟร - ฟ - -

4.3 สำเนียงมอญ ทดชล ทด - ท / รชรด - ท - ล

4.4 สำเนียงแขก - ด - ร ดท - ด / - รดท - ด - -

4.5 สำเนียงจีน - ล - - ดร - ด / - - - ร - ม - ด

5. การจบเพลงมีลักษณะการจบเพลงของแต่ละสำเนียงภาษา ดังนี้

5.1 สำเนียงลาว จบด้วยเสียงโด เป็นหลัก

5.2 สำเนียงเขมร จบด้วยเสียงฟา เป็นหลัก

5.3 สำเนียงมอญ จบด้วยเสียงที เป็นหลัก

5.4 สำเนียงแขก จบด้วยเสียงโดกับเสียงฟา เป็นหลัก

5.5 สำเนียงจีน จบด้วยเสียงโด เป็นหลัก

อุมาภรณ์ กล้าหาญ (บทคัดย่อ: 2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เพลงโหม่ : เพลงประกอบการแสดงโขนละครไทย พบว่า

เพลงโหม่ เป็นเพลงขับร้องมีมาแต่โบราณ ใช้เฉพาะการแสดงโขนละคร ไม่นำมาใช้ทั่วไป ไม่ปรากฏหลักฐานยืนยันว่า กำเนิดขึ้นเมื่อไร ต่อมามีการประดิษฐ์เพลงโหม่ขึ้นใหม่ เพื่อใช้ประกอบการแสดงละครที่ปรับปรุงใหม่ แต่เดิมเพลงโหม่ไม่มีดนตรีรับ ต่อมาจึงมีผู้คิดทางบรรเลงเข้าทำรับร้อง ซึ่งคิดขึ้นโดยอิสระ ทำให้เพลงโหม่มีทางร้องและทางบรรเลงแตกต่างกัน ถือเป็นลักษณะเด่นของเพลงโหม่

เพลงโหม่ ใช้เฉพาะตัวละครที่เป็นตัวสำคัญในเรื่อง มีบทบาทในการแสดงอารมณ์ 2 อย่าง คือ อารมณ์รักและอารมณ์เศร้า ในการร้องเพลงโหม่ ผู้แสดงจะรำตีบทไปตามคำร้อง ตอนดนตรีรับรำตีบทไปตามอารมณ์เพลง บทร้อง “ทวน” ใช้ทำ “รำร้าย” ทุกเพลง

การวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะทางดนตรีของเพลงไอ้ พบว่า เพลงไอ้ มีรูปแบบ 3 แบบ คือ ไม่มีดนตรีรับ มีดนตรีรับกลางเพลงแล้ว จึงร้องต่อจนจบ และมีดนตรีรับเมื่อร้องจบท่อน จังหวะ มี 3 แบบคือ จังหวะฉิ่งตัด จังหวะสองชั้น และจังหวะไม่แน่นอน การดำเนินทำนองเพลงไอ้ ใช้บันไดเสียง “โด” มีกลุ่มเสียงหลัก 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล ลา ความสำคัญของเพลงไอ้อยู่ที่ทางร้อง มักใช้ลูกตกเสียงซ้ำๆ มีช่วงเสียงแคบ อารมณ์เพลงอยู่ที่การเอื้อน เพลงไอ้ที่แสดงอารมณ์เศร้ามักใช้การเอื้อนเสียงยาวๆ ส่วนทางบรรเลงสร้างจากทำนองหลักคนละทำนองกับทางร้อง การดำเนินทำนอง มีช่วงเสียงกว้างกว่าทางร้อง และไม่มีความสำคัญเหมือนทางร้อง

ธิตี ทศนกุลวงศ์ (บทคัดย่อ: 2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ระเบียบวิธีการประพันธ์เพลงมโหรี โดยชนบของสำนักเสนาะดุริยางค์ พบว่า

หลักการประพันธ์เพลงมโหรีมี 3 รูปแบบคือ 1) เพลงเกร็ดมโหรี 2) ดับเพลงมโหรี 3) ดับเรื่องมโหรีซึ่งใช้เพื่อการขับกล่อม การแต่งเพลงเกร็ด กระทำโดยศึกษาเพลงของเก่า หรือใช้จินตนาการ การแต่งจากเพลงต้นแบบด้วยการขยายหรือลดอัตราจังหวะ ให้ดูตัวโน้ตที่ตกจังหวะหนักและเบา และโครงสร้างประโยคเพลงโดยยึดเป็นต้นแบบด้านการสร้างสำนวนเพลง หากต้นแบบมีทำนองตบแต่งพิเศษให้นำมาบรรจุในบทเพลงที่ประพันธ์ด้วย ส่วนเพลงดับมโหรีทั้ง 2 ประเภทมีหลักพื้นฐานเดียวกัน ในเรื่องความคล้ายคลึงของประโยคเพลง อัตราจังหวะ ท่วงทีลีลา กับทั้งมีบทร้องสำหรับร้อง-ส่ง

กาญจนา อินทสุวานนท์ และคณะ (บทคัดย่อ: 2543) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาวิเคราะห์เพลงระบำบ้านนา ตำบลบางลูกเสือ อำเภอดุสิต จังหวัดนครนายก พบว่า

เพลงระบำบ้านนามีลักษณะคำประพันธ์เป็นลักษณะกลอนแปดหัวเดียว แต่กลอนที่พบส่วนใหญ่มีมากกว่า 8 คำ และบางบทก็มีน้อยกว่า 8 คำ เป็นลักษณะกลอนชาวบ้านมีคำเสริมมาก เช่น เสีย มา กันละเหว ยลช และพบลักษณะเด่นของทำนอง เช่น ทำนองร้องสร้างบนกลุ่มเสียงเช่นเดียวกับเพลงไทยที่ใช้โน้ต 5 เสียง ทำนองร้องขึ้นอยู่กับวรรณยุกต์ มีการตั้งระดับเสียงใหม่ในกลางคำกลอน มีการใช้ทำนองเคลื่อนที่สวนทางกับเสียงวรรณยุกต์ ใช้ทำนองต่างกันที่เสียงวรรณยุกต์เดียวกัน ใช้เสียงซ้ำที่คำร้องมีเสียงวรรณยุกต์เสียงเดียวกันและต่างเสียงกัน

สมหมาย โมกขศักดิ์ (บทคัดย่อ: 2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศึกษาภูมิปัญญาครูดนตรีไทย : กรณีศึกษาครูอุ่ง บัวเอี่ยม พบว่า

ครูอุ่ง บัวเอี่ยม มีนามเดิมว่า ชุ่ม อินทาบัจ เกิดเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2464 ปัจจุบันอายุ 86 ปี ที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เป็นบุตรคนที่ 6 ของรองอำมาตย์โท ขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) กับนางพิศ แซ่อึ้ง การศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนลำพระยา จังหวัดนครปฐม จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่วัฒนาธาตุสมรสกับ จ.ส.ต.ฟุ้ง บัวเอี่ยม ในปีพ.ศ. 2486 ไม่มีบุตรร่วมกัน ปัจจุบันครูอุ่งอยู่บ้านเลขที่ 85/1 ซอยมิ่งขวัญ 5 ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

จากการศึกษาภูมิปัญญาของครูอุ่ง บัวเอี่ยม

ภูมิปัญญาเดิม ได้รวบรวม และบันทึกโน้ตเพลงร้องที่ครูอุ่งได้สืบทอดมาจาก รongอำมาตย์โทขุนแสนประศาสน์ (เขียน อินทาบัจ) ครูสกุล แก้วเพ็ญภาศ หลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และ คุณหญิงชื่น ศิลปบรรเลง

วิธีการบรรเลงแคนวง คณะอินทประสิทธิ์ศิลป์ ยึดแบบแผนการบรรเลงคล้ายกับ วงดนตรีไทย โดยแบ่งกลุ่มแคนเสียงสูงเป็นเครื่องนำ แคนเสียงต่ำเป็นเครื่องตาม มีซออุประสาน ทำนองเพื่อความกลมกลืน และใช้เครื่องดนตรีประกอบจังหวะเช่นเดียวกับวงดนตรีไทย บทเพลง ที่บรรเลงนิยมเพลงไทยเดิมสำเนียงลาว และเพลงประเภททางกรอ

ภูมิปัญญาที่ครูอุ่งสร้างสรรค์ขึ้นด้านเพลงร้อง 3 เพลง คือ เพลงเขมรโพธิสัตว์ เพลงเขมรไทรโยค ครึ่งซัน เพลงต้นวรเชษฐ์ เกา และได้ปรับปรุงขึ้น 1 เพลง คือ แอ่วลาว

การผลิตอังกะลุงของครูอุ่ง แบ่งขั้นตอนการผลิตเป็น 7 ขั้นตอน

1. การเตรียมไม้สำหรับเหลาอังกะลุง
2. การเหลากระบอกอังกะลุง
3. การเทียบเสียง
4. การทำรางอังกะลุง
5. การทำเสาและไม้แขวนอังกะลุง
6. การประกอบอังกะลุงเป็นตับ
7. การทำราวอังกะลุง

วิธีการผลิตไม้ตีซิมของครูอุ่ง ทำจากไม้ไผ่สีสุก และไม้ไผ่ลาย เลื่อยไม้ไผ่เป็น ปล้องไว้ข้อสำหรับทำหัวไม้ตี ฝักออกเป็นชิ้นนำไปตากให้แห้งเหลาแต่งให้เข้ารูป แล้วเหลาหัวไม้ตี เหลาด้ามให้มีสปริง ตกแต่งด้านท้องเก็บรายละเอียดให้เรียบร้อย ดัดหนังที่หัวไม้ตีเป็นการเสร็จสิ้น การทำไม้ตีซิม

หลักการสอนขับร้องเพลงไทยที่ครูอุ่งได้พัฒนาขึ้นแบ่งเป็น 9 ขั้นตอน

1. การเลือกเพลงให้เหมาะสมกับผู้เรียน
2. การให้หัดออกเสียงเอื้อน
3. อ่านบทร้องให้ถูกต้อง
4. ต่อเพลงทีละวรรคสั้นๆ
5. ให้ผู้เรียนร้องตามครู
6. ฝึกกับเครื่องจังหวะ
7. ใช้เครื่องดนตรีช่วยสอนขับร้อง
8. การทบทวนและแก้ไขข้อผิดพลาด
9. อธิบายหลักการขับร้องแทรกให้แก่ผู้เรียน

หลักการสอนอังกะลุงของครูอุ๋น บัวเอี่ยม แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน

1. การทดสอบโสตประสาท
2. การจัดวางอังกะลุง
3. การจับอังกะลุง
4. การฝึกความไวของประสาท
5. การฝึกหัดเขย่าอังกะลุง
6. การประสมวางอังกะลุง

หลักการสอนนิมเบื่องตันของครูอุ๋น บัวเอี่ยม ได้ยึดหลักการฝึกไล่เสียงแบบโบราณ จาก ครูย่อย เกิดมงคล และได้เพิ่มเป็นชุดไล่เสียง 12 ชุด แล้วจึงเริ่มต่อเพลงจะเข้ทางยาว สามชั้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเรื่องภูมิปัญญาครูดนตรีไทย กรณีศึกษาอาจารย์ศิริ วิชเวชนั้น ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากการเก็บข้อมูลด้านเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงเป็นงานวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร บทความ หนังสือ วิทยานิพนธ์ บทสัมภาษณ์ และสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องภูมิปัญญาครูดนตรีไทย และประวัติผลงานของอาจารย์ศิริ วิชเวช

2. ขั้นตอนเก็บข้อมูลภาคสนาม

2.1 การสัมภาษณ์อาจารย์ศิริ วิชเวช

2.1.1 สัมภาษณ์ประวัติส่วนตัวของอาจารย์ศิริ วิชเวช

2.1.2 สัมภาษณ์ประวัติด้านดนตรีของอาจารย์ศิริ วิชเวช

2.1.3 สัมภาษณ์เกร็ดความรู้ทางด้านดนตรีของอาจารย์ศิริ วิชเวช

2.1.4 สัมภาษณ์ความรู้ด้านการถ่ายทอดทางดนตรีไทยของอาจารย์ศิริ วิชเวช

2.2 การสัมภาษณ์ลูกศิษย์และบุคคลแวดล้อมของอาจารย์ศิริ วิชเวช

2.2.1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติด้านต่างๆของอาจารย์ศิริ วิชเวช

2.2.2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดดนตรีให้แก่ลูกศิษย์

2.3 การบันทึกเทปภูมิปัญญาเดิมที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการสืบทอดมาจากครูดนตรีท่านต่างๆ

2.3.1 บันทึกเทปทางร้องและทางบรรเลงเครื่องดนตรีบทเพลงแรกที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้รับการสืบทอดมาจากครูดนตรีท่านต่างๆ

2.3.3 บันทึกเทปการตีรับขับเสภาที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้รับสืบทอดมาจากครูเจื่อนาคมาลัย

2.4 การบันทึกเทปการตีรับขับเสภาและทางร้องบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้แต่งขึ้นใหม่

2.4.1 บันทึกเทปเพลงร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้แต่งขึ้น

2.4.2 บันทึกเทปทางขับเสภาและไม่กระบี่ที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้แต่งขึ้น

2.4.3 บันทึกเทปทางร้อง และทางเครื่องเพลงแห่ชาลูกหลวงที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้ปรับปรุงขึ้น

2.4.4 บันทึกเทปทางร้องหุ่นกระบอกที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้ปรับปรุงขึ้น

3. ชั้นเรียบเรียงข้อมูล

3.1 เรียบเรียงข้อมูลจากตำราและเอกสารทางวิชาการ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา

3.2 เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์ศิริ วิชเวช

3.3 เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ลูกศิษย์ของอาจารย์ศิริ วิชเวช

3.4 ถอดเทปทางร้องเพลงไทย ทางบรรเลงเครื่องดนตรี และการตีกรับขับเสภาเป็นโน้ตดนตรีไทย

4. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ศึกษาประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช

4.1.1 ประวัติส่วนตัว

4.1.2 ประวัติการทำงาน

4.1.3 ประวัติด้านดนตรี

4.1.4 ผลงานด้านดนตรี

4.1.5 รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ

4.2 ศึกษาภูมิปัญญาเดิมของอาจารย์ศิริ วิชเวช

4.2.1 รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงทางร้องและทางบรรเลงเครื่องดนตรีเพลงแรกที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้รับสืบทอดมาจากครูท่านต่างๆ

4.2.2 ศึกษาวิธีการตีกรับขับเสภาที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้สืบทอดมา

4.3 ศึกษาภูมิปัญญาที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นของอาจารย์ศิริ วิชเวช

4.3.1 รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้แต่งขึ้น

4.3.2 รวบรวมและบันทึกโน้ตทางขับเสภาที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้แต่งขึ้น

4.3.3 รวบรวมและบันทึกโน้ตทางร้องและทางเครื่องเพลงหน้าซอให้ลูกหลวงที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้ปรับปรุงขึ้น

4.3.4 รวบรวมและบันทึกโน้ตทางร้องหุ่นกระบอกที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ปรับปรุงขึ้น

4.3.5 ศึกษาวิธีการสอนดนตรีไทยและการขับร้องเพลงไทยที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของอาจารย์ศิริ วิชเวช

5. ชั้นสรุปข้อมูล

5.1 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามมาเรียบเรียงวิเคราะห์แล้วทำการบันทึกลงในงานวิจัย

5.2 นำเสนอแนวคิดและสาระสำคัญ จากการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพ ในรูปแบบลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องการศึกษากฎมัญญาครุดนตรีไทย : กรณีศึกษาอาจารย์ศิริ วิชเวช เป็นการศึกษาถึงประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช กฎมัญญาด้านต่างๆ ของอาจารย์ศิริ วิชเวช ที่ได้ สืบทอดมาจากครุดนตรีท่านต่างๆ รวมไปถึงการรวบรวมผลงานของอาจารย์ศิริ วิชเวช มาวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ศึกษาประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช

- 1.1 ประวัติส่วนตัว
- 1.2 ประวัติการทำงาน
- 1.3 ประวัติด้านดนตรี
- 1.4 ผลงานด้านดนตรี
- 1.5 รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ

2. ศึกษาภูมิปัญญาเดิมของอาจารย์ศิริ วิชเวช

2.1 รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงทางร้องและทางบรรเลงเครื่องดนตรีเพลงแรกที่อาจารย์ ศิริ วิชเวชได้รับสืบทอดมาจากครุท่านต่างๆ

2.2 ศึกษาวิธีการตีกระทบขับเสภาที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมา

3. ศึกษาภูมิปัญญาที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นของอาจารย์ศิริ วิชเวช

- 3.1 รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้แต่งขึ้น
- 3.2 รวบรวมและบันทึกโน้ตทางขับเสภาที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้แต่งขึ้น
- 3.3 รวบรวม และบันทึกโน้ตทางร้อง และทางเครื่องเพลงห่เข้าลูกหลวง ที่อาจารย์ ศิริ วิชเวชได้ปรับปรุงขึ้น
- 3.4 รวบรวมและบันทึกโน้ตทางร้องหุ่นกระบอกที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ปรับปรุงขึ้น
- 3.5 ศึกษาวิธีการสอนดนตรีไทยและการขับร้องเพลงไทยที่ได้พัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบ ของอาจารย์ศิริ วิชเวช

1. ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช

1.1 ประวัติส่วนตัว

อาจารย์ศิริ วิชเวช เกิดวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2475 ที่บ้านสวนในตำบลบางโคล่ อำเภอยานนาวา กรุงเทพมหานคร บิดาชื่อนายฟุ้ง วิชเวช (สกุลเดิม พรหมบุปผา) สาเหตุที่ เปลี่ยนนามสกุลจากพรหมบุปผา มาเป็น วิชเวช เนื่องจากปู่ของอาจารย์ศิริ วิชเวช คือ หมอชุ่ม วิชเวช มีอาชีพเป็นแพทย์แผนโบราณและได้ทำการรักษาให้กับเจ้าพระยาต่างๆ และบุคคลชั้นสูง

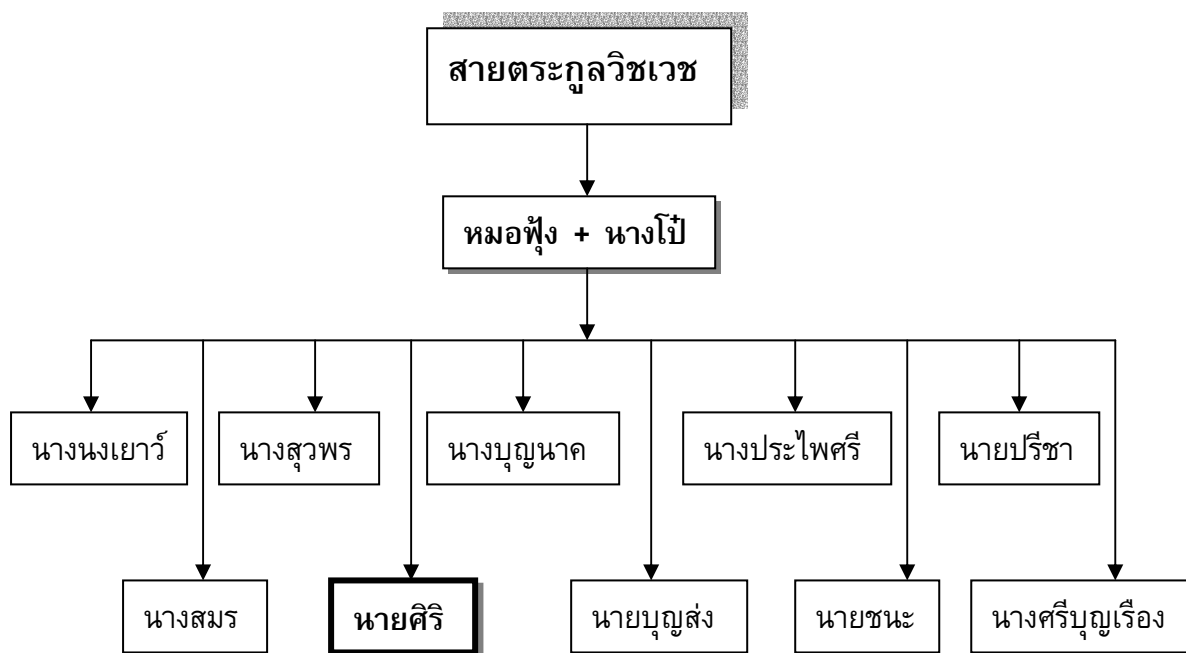
ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้งหนึ่งลูก คือ ลูกชายคนที่ 4 ของหมอชุ่ม ชื่อ เชื้อ ขณะที่มีอายุเพียง 6 ปี ได้วิ่งตัดหน้ารถของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่บริเวณหน้าศาลเจ้าบ้านหม้อ เวลาประมาณบ่ายโมง รถได้ทับบริเวณหน้าอกโดยตลอด จนหน้าอกยุบเข้าไป เจ้าพระยารามราฆพ รีบนำเด็กไปหาหมอหลวง ซึ่งเป็นหมอฝรั่ง หมอลงความเห็นว่าเป็นอวัยวะข้างในแตกแล้ว ไม่เกินหกโมงเย็นก็ตายแล้ว หมอชุ่มจึงขอตัวลูกกลับมารักษาเองที่บ้าน เมื่อมาถึงบ้านได้นำยามาพอกหน้าอก แล้วเปลี่ยนเวรกันเปลี่ยนยาให้ ใช้เวลาอยู่ถึง 3 เดือน จึงหาย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คิดว่า เด็กได้ตายแล้ว จึงสั่งให้พระยารามราฆพ นำเงินไปช่วยค่าทำศพ เมื่อทราบว่า เด็กยังมีชีวิตอยู่ จึงเรียกหมอชุ่มเข้าเฝ้าฯ แล้วจะให้หมอชุ่ม เป็นหมอหลวง แต่หมอชุ่มปฏิเสธด้วยเหตุผลว่า กลัวหวาย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงพระราชทานนามสกุลให้ใหม่ จากพรหมบุปผา มาเป็น วิชเวช ซึ่งหมายถึง วิชาทางการแพทย์ หมอฟุ้ง วิชเวช บิดาของอาจารย์ศิริ วิชเวชเป็นคนบ้านหม้ออยู่แถวๆ ศาลเจ้าพ่อบ้านหม้อ มีอาชีพเป็นแพทย์แผนโบราณ มารดาชื่อ นางโป้ วิชเวช มีอาชีพเป็นเกษตรกรทำสวนผลไม้ทั่วไป อาจารย์ศิริ วิชเวช เป็นบุตรคนที่ 4 จากพี่น้อง รวม 10 คน ดังนี้

1. นางนงเยาว์ วิชเวช ถึงแก่กรรม
2. นางสมร อิมแสงจันทร์
3. นางสาวพร สร้อยกิ่ง
4. นายศิริ วิชเวช
5. นางบุญนาค โกศลสำเร็จ
6. นายบุญส่ง วิชเวช ถึงแก่กรรม
7. นางประไพศรี วิชเวช
8. นายชนะ วิชเวช
9. นายปรีชา วิชเวช
10. นางศรีบุญเรือง วุฒิยังยงค์

ภาพประกอบ 2 อาจารย์ศิริ วิชเวช

เมื่ออายุได้ประมาณ 7 ปี อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้มาอยู่บ้านพ่อที่ ตำบลบ้านหม้อ บริเวณตรอกศาลเจ้าบ้านหม้อ ระหว่างปากคลองตลาด กับบางลัด และได้เข้าโรงเรียนเมื่ออายุ 8 ขวบ ได้เข้าศึกษาชั้น ก. ที่โรงเรียนหุตะวินณ แก้วบ้านหม้อ บริเวณปากคลองตลาด ซอยใกล้ๆ กับ คลองหลอด เรียนอยู่ประมาณ 2 เดือน อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็เริ่มอ่านได้ อาจารย์ก็ส่งให้ไปเรียนชั้นมูล เรียนได้ 6 เดือนขึ้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างนั้นอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้อาศัยอยู่ที่บ้านของพ่อ แต่จะกลับไปบ้านของแม่บ้างในช่วงปิดภาคเรียน อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ เรียนอยู่ 1 ปี จากนั้น เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 โรงเรียนโรงเรียนเทพศิรินทร์ปิดการสอน อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงต้องกลับไปอยู่บ้านสวนที่ตำบล บางโคล่ แต่ว่าที่ปากลัดมีโรงเรียนเปิดสอน โรงเรียนทรวงธรรมกับโรงเรียนอำนวยการวิทย์ อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงรวมกับพวกในบางโคล่เหมาเรือจ้าง แวะจากวัดบางโคล่นอกไปถึงปากลัด ไปเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่โรงเรียนอำนวยการวิทย์

ภาพประกอบ 3 สายตระกูลวิชเวช

อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดวิชาการแพทย์จากบิดา โดยเดินทางตามบิดา ไปรักษาคนไข้ตลอด และบิดาให้ อาจารย์ศิริ วิชเวช ท่องกลอนที่บอกอาการของโรคให้ฟังในขณะที่ ไปตรวจโรค และสอนให้อาจารย์ศิริ วิชเวช ตรวจอาการของโรค อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงได้วิชาตรวจโรค ตับทุดในเด็ก และโรคลมแน่น

นอกจากวิชาด้านดนตรีแล้วยังมีวิชาการด้านหมอยาไทย และวิชาการทำพิธีพราหมณ์ ที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับจากบิดา เช่น ตำราสะเดาะเคราะห์ ตั้งศาลพระภูมิ วิชาไหว้ครูหมอ ไหว้ครูดนตรีไทย ซึ่งเป็นตำราของหลวงบำรุง จิตเจริญ ซึ่งปัจจุบันอาจารย์ศิริ วิชเวช ยังคงใช้ตำราฉบับนี้

หมอฟุ้งมีความสามารถในด้านดนตรีเป็นอย่างมาก ทุกครั้งที่หมอฟุ้งอยู่ในวงเหล้ามักใช้ออกของตนเองแทนกลอง และสามารถใช้นิ้วมือตอกเป็นเสียงต่างๆ ตามเสียงกลองแขก แล้วร้องเพลงประกอบไปด้วยอย่างสนุกสนาน นอกจากนั้นเมื่ออาจารย์ศิริ วิชเวช ติดตามหมอฟุ้งไปงานต่างๆ เจ้าภาพมักจะเชิญหมอฟุ้งร่วมตีฆ้องวงด้วย ซึ่งหมอฟุ้งก็สามารถบรรเลงได้อย่างแคล่วคล่อง มีงานหนึ่งเป็นงานศพที่วัดสามปลื้ม หมอฟุ้งใส่เสื้อนอกไปกับอาจารย์ศิริ วิชเวช เมื่อไปถึงงานเจ้าภาพบอกว่า คนฆ้องขาด ขอให้หมอฟุ้งไปช่วยบรรเลง หมอฟุ้งก็ถอดเสื้อนอกออกแขวนไว้ที่วงฆ้อง แล้วเข้าตีฆ้อง ภาพนั้นเป็นภาพที่ติดตามอาจารย์ศิริ วิชเวช ทำให้เกิดความประทับใจ และอยากเล่นดนตรีได้อย่างพอ

ปีพ.ศ. 2486 อาจารย์ศิริ วิชเวช เริ่มต่อปีพาทย์กับบิดา เพราะเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 หมอฟุ้งและครอบครัวได้ย้ายไปอยู่บ้านที่บางโคล่ การเดินทางสมัยนั้นใช้เรือเป็นหลัก หมอฟุ้งจึงว่าจ้างเรือแจวให้แจวเรือส่ง โดยไม่รู้ว่าเป็นนักปีพาทย์ลูกศิษย์ของครูกล้า ณ บางช้าง มารู้เมื่อคนแจวเรือจ้างคุยว่า ต้องการซื้อเครื่องปีพาทย์มอญ หมอฟุ้ง จึงแนะนำให้ไปหานายหลี่ที่เล่นลิเก และติดต่อซื้อเครื่องมอญให้เป็นราคา 800 บาทในสมัยนั้น และแถวนั้น มีนักดนตรีที่เป็นลูกศิษย์ของครูกล้า ณ บางช้างอยู่มาก เมื่อรู้ว่า หมอฟุ้งเก่งทางปีพาทย์ จึงมาขอให้หมอฟุ้งช่วยสอนดนตรีให้ เพราะครูกล้า มีโอกาสมาสอนให้เพียงไม่บ่อยนัก ขณะนั้นเจ้าของที่วงบางโคล่ มาเรียนทุกวัน อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็เลยได้ฟังเขาหัดปีพาทย์แล้วนำมาตี พ่อของอาจารย์ศิริ วิชเวช จึงเห็นแววก็เลยต่อให้ในช่วงที่ไม่ได้ไปโรงเรียน ซึ่งอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อเพลงทั้งหน้าพาทย์ในเพลงโหมโรง โหมโรงเช้า โหมโรงกลางวัน โหมโรงเย็น เวลาว่างที่วัดบางโคล่หรือวัดไผ่เงิน อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็ไปงานกับวงบางโคล่ โดยอาจารย์ศิริ วิชเวช มีหน้าที่เป็นคนตีทุ้มแต่ตีเป็นทางฆ้องวงใหญ่ พอกลางคืน บิดาก็จะต่อเพลงร้องให้กับลูกซึ่งอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อเพลงร้องกับพี่สาวทั้ง 3 คน ได้ต่อดับนางลอยเป็นดับแรก และดับพรหมมาศ พอเวลาไปงานกับวงบางโคล่อำจารย์ศิริ วิชเวช จึงมีหน้าที่ร้องส่งในวงโดยร้องดับนางลอยและดับพรหมมาศ ช่วงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อเพลงเหล่านี้ อยู่ระหว่าง พ.ศ. 2486 – 2488 และอีกเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อทางฆ้องวงใหญ่กับบิดาแล้วยังจำได้ขึ้นใจก็คือ เพลงมอญแปลง จนสงครามเลิกเมื่อ พ.ศ. 2488 อาจารย์ศิริ วิชเวช กลับไปเข้าเรียนที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ต่อ ระหว่างที่ศึกษานั้นการศึกษาทางดนตรีไทยได้ขาดช่วงไป โดยมีเหตุจากวันหนึ่งบิดาของอาจารย์ศิริ วิชเวช ซึ่งกำลังบดยาได้ลองว่า ทางระนาดทุ้มด้วยปากแล้วให้ตีตาม อาจารย์ศิริ วิชเวช สามารถตีตามได้ทุกลูก บิดาจึงนำระนาดเอกระนาดทุ้มในบ้านมาผ่าทั้งหมดแล้ว กล่าวว่าอาจารย์ศิริ วิชเวช เก่งเกินไปแล้ว บิดาของอาจารย์ศิริ วิชเวช ไม่อยากให้เรียน เพราะไม่ต้องการให้ลำบากเหมือนบิดา ที่สอนให้เพื่อพอรู้เท่านั้น ไม่ต้องการให้เป็นอาชีพ อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงหยุดการศึกษาด้านดนตรี และศึกษาในสายสามัญจนจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

จากโรงเรียนเทพศิรินทร์ในปี พ.ศ. 2492 และในปี พ.ศ. 2493 ได้เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 ที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาจนจบการศึกษา

ภาพประกอบ 4 อาจารย์ศิริ วิชเวชกำลังศึกษาที่โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์

ภาพประกอบ 5 อาจารย์ศิริ วิชเวชกำลังศึกษาที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

ปี พ.ศ. 2495 อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ที่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2496 ในช่วงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช เรียนอยู่ปี 2 ทางมหาวิทยาลัยจะเล่นละครเรื่อง นางเสี้ยนไฟ แต่หาคนร้องเพลงไม่ได้ อาจารย์ที่มหาวิทยาลัยก็ถามว่า ใครเคยร้องเพลงไทย เพื่อนจึงบอกว่าอาจารย์ศิริ วิชเวช ร้องได้ อาจารย์ได้ถามอาจารย์ศิริ วิชเวช ว่า ร้องเพลงจีนหลวงได้ไหม เมื่ออาจารย์ศิริ วิชเวช บอกว่า ร้องไม่ได้ อาจารย์หม่อมหลวงแดง สุขประดิษฐ์ สอนการเงินการธนาคารที่มหาวิทยาลัย จึงพาอาจารย์ศิริ ไป

กรมศิลปากร ไปหาอธิบดีสมัยนั้น อธิบดีก็สั่งมหาครูโชติ ดุริยประณีต หัวหน้าแผนกที่กรมศิลปากร อาจารย์ จึงทำหนังสือส่งตัว อาจารย์ศิริ วิชเวช ไปต่อเพลงเงินหลวงกับครูโชติ ดุริยประณีต เมื่อครูโชติเห็นนามสกุล วิชเวช และรู้ว่า อาจารย์ศิริ เป็นลูกหมอฟัน ครูโชติดีใจมาก และต่อเพลงเงินหลวงให้ และหลังจากต่อเพลงประมาณ 2 วันจนร้องได้ ครูโชติ จึงพาอาจารย์ไปที่บ้าน ในครั้งนั้น อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รู้จักคุณยายแถม ดุริยประณีต ครูสุดา เขียววิจิตร ครูแซมซ้อย ดุริยประณีต เมื่อคุณยายแถมรู้จักดีใจให้อาจารย์ศิริ วิชเวช มาต่อเพลงที่บ้านแล้วถามว่า ชอบใคร อยากต่อเพลงกับใคร อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็บอกว่าชอบเสียงครูเหนียว คุณยายแถม จึงให้ครูแซมซ้อยพาไปหาครูเหนียวที่บ้าน จากนั้นอาจารย์ศิริ วิชเวช ก็ไปมาหาสู่ที่บ้านดุริยประณีตเพื่อต่อเพลงเป็นประจำ ทั้งครูโชติ ครูสุดา ครูชม ครูแซมซ้อย ครูทัศนีย์ ครูสุดจิตต์ แม้กระทั่งคุณยายแถม ทุกคนในบ้านต่างให้ความเมตตาในการต่อเพลงแก่อาจารย์ศิริ วิชเวช แม้กระทั่งครูเหนียวได้พูดกับครูแซมซ้อยไว้ว่า จะไปพม่าก่อน กลับจากพม่าจะมาบ้านหลาน แต่ครูเหนียวประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต ในวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2498 การต่อเพลงกับครูเหนียว จึงต้องหยุดลง จนอาจารย์ศิริเรียนร้องเพลงจนได้อัตถวิทย์

ภาพประกอบ 6 อาจารย์ศิริ วิชเวช กำลังศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จากนั้นไม่นาน มีเพื่อนของครูเหนียวที่ตามอัธยาศัยของครูเหนียว ไปตามที่แตกต่างกัน ชื่อว่า หมอสวรรค์ วรรณบุรณ์ เป็นเภสัชกร หมอสวรรค์ วรรณบุรณ์ ก็ชวนไปที่บ้านแถววัดมหารพ แล้วทุกเช้าวันอาทิตย์ หมอสวรรค์จะตื่นเข้ามาเปิดเทปให้อาจารย์ต่อเพลงเสียงครูเหนียวจากเทป เนื่องจากอาจารย์ศิริ วิชเวช มีความคุ้นเคยกับทางร้องของครูเหนียว ดุริยพันธุ์ ทำให้อาจารย์ศิริ วิชเวช สามารถต่อเพลงขับร้องของครูเหนียว ดุริยพันธุ์ได้จำนวนมาก และจำทางเพลงได้ทั้งหมด

ในช่วงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ไปต่อเพลงที่บ้านดुरิยประณีต จนอัดเสียงได้นั้น พ่อของอาจารย์ศิริ วิชเวช ไม่ทราบว่ อาจารย์ศิริ วิชเวช แอบไปร้องเพลงหลังจากที่สั่งห้ามไว้ และอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ไปร้องเพลงออกวิทยุเพลงดับจูสง และพอประกาศว่า ผู้ร้องคือ ประชิต ขำประเสริฐ และ ศิริ วิชเวช บิดาของอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ยินก็ตกใจ และอาจารย์ศิริ วิชเวช ก็ถูกต้อว่า อย่างมาก แต่อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็ยังคงร้องเพลงต่อไปตามวิทยุต่างๆ จนบิดาได้ยินบ่อยๆ เลยตามใจไม่ห้าม

ภาพประกอบ 7 อาจารย์ศิริ วิชเวช ขณะขับร้องเพลง

ในปี พ.ศ. 2498 อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็มีโอกาสดัพบกัับภรรยา คือ อาจารย์นรริต สกุลเดิม อินทรนัฏ ตอนนั้น อาจารย์นรริตเรียนอยู่กัับวิทยาลัยนาฏศิลป์ และในช่วงนั้นที่กรมศิลปากร กำลังจะมีละครเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพระไวยแตกทัพ โดยซ้อมกันที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์ศิริ วิชเวช เป็นผู้ขับร้อง ส่วนอาจารย์นรริต มาเป็นผู้สอนทำรำให้ อาจารย์ศิริ วิชเวช และ อาจารย์นรริต จึงได้พบกันเป็นครั้งแรก ซึ่งในระหว่างซ้อม อาจารย์ศิริ วิชเวช ร้องเพลงนกจาก มีเนื้อเพลงว่า เห็นนางหนึ่งพั้งรุ่นเจริญวัย” ผู้แสดงบทนั้น ไม่สามารถรำอย่างทีอาจารย์นรริตต้องการ จึงต้องทำการซ้อมอยู่หลายรอบ และอาจารย์ศิริ วิชเวช ก็ต้องร้องซ้ำอยู่หลายทีะยกว่าจะต่อรำได้ อาจารย์ศิริ วิชเวช รู้สึกเบื่อ เพราะต้องซ้ำๆ จึงหลับตาร้อง พออาจารย์นรริตเห็นว่า อาจารย์ศิริ วิชเวช หลับตาร้องก็หันมาดุด่าว่า “คนร้องนะ ให้ลืมตาสิ ทำไม่ต้องหลับตาด้วย” ครั้งนั้น ทำให้อาจารย์ศิริ วิชเวช ประทับใจ และได้พบกับ อาจารย์นรริต ทุกเย็นในช่วงนั้น จากนั้นเมื่อมีงานอาจารย์ศิริ วิชเวช ก็ไปร้องให้ อาจารย์นรริตรำ ทั้งสองจึงคบกันตั้งแต่นั้นมา และมาแต่งงานกันในปี พ.ศ. 2508 รวมเวลาที่คบกันประมาณ 9 ปี

เมื่ออาจารย์ศิริ วิชเวช แต่งงานกับอาจารย์นรริตแล้ว ประมาณพ.ศ. 2514 ก็มีเหตุให้อาจารย์ศิริ เบื่อหน่ายวงการดนตรี และไม่ต้องการติดต่อกับคนในวงการดนตรี อาจารย์ศิริจึงได้ย้ายที่อยู่มาอยู่ที่บางนากับภรรยา

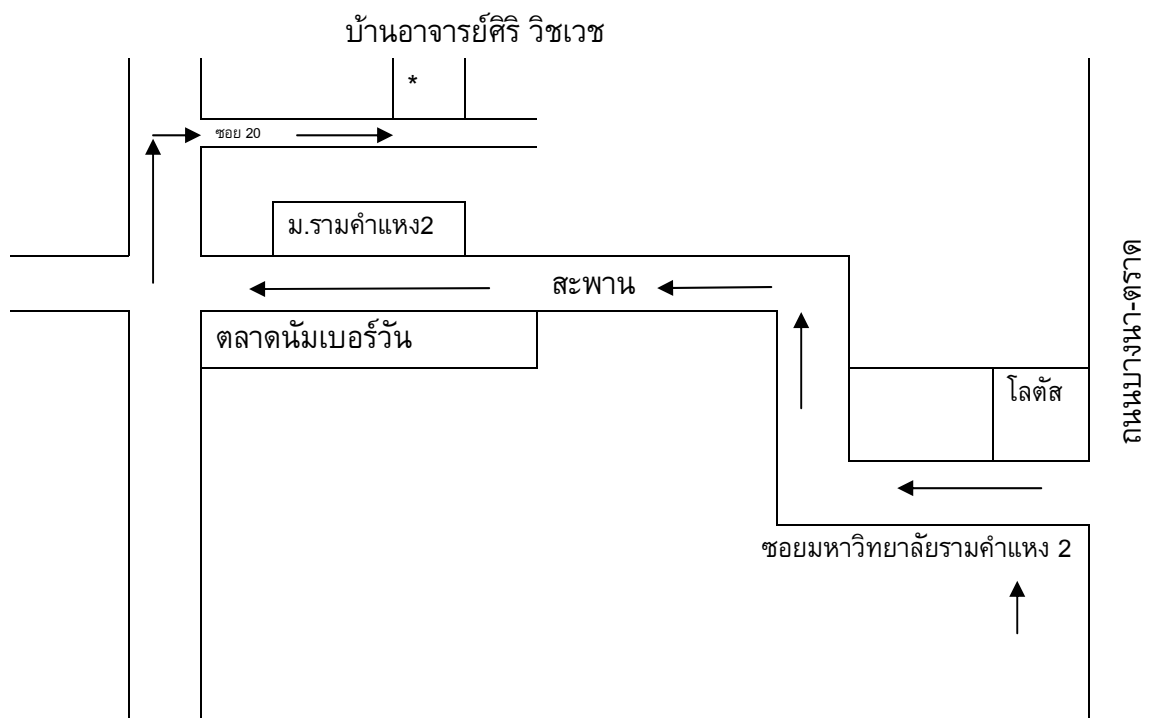
ปัจจุบันอาจารย์ศิริ วิชเวช อาศัยอยู่ที่บ้านเลขที่ 4/317 ซอย 20 หมู่บ้านทุ่งเศรษฐี ถนนบางนาตราด ตำบลดอกไม้ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปบ้านอาจารย์ศิริ วิชเวช ตั้งต้นจากถนนบางนา – ตราด จากทางลงทางด่วนขับรถไปประมาณ 3 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายเข้าซอยมหาวิทยาลัยรามคำแหง 2 ซึ่งมีจุดสังเกตคือ ห้างโลตัส จากนั้น เข้าไปตามทางประมาณ 400 เมตร มีจุดสังเกตคือมหาวิทยาลัยรามคำแหง 2 ทางขวามือ ตลาดบางนาทางซ้ายมือ จนกระทั่งเจอสี่แยกเลี้ยวขวา ประมาณ 200 เมตร เลี้ยวขวาเข้าไปในซอยทุ่งเศรษฐี 20 (เมื่อก่อนเป็นซอยทุ่งเศรษฐี 22) เข้าซอยไปประมาณ 6 เมตร บ้านของอาจารย์ศิริ วิชเวช อยู่ด้านซ้ายมือ

ภาพประกอบ 8 ป้ายซอยบ้านของอาจารย์ศิริ วิชเวช

แผนที่บ้านอาจารย์ศิริ

ภาพประกอบ 9 บริเวณหน้าบ้านของอาจารย์ศิริ วิชเวช

ภาพประกอบ 10 หิ้งบูชาในห้องดนตรีของอาจารย์ศิริ วิชเวช

ภรรยาของอาจารย์ศิริ วิชเวช คือ อาจารย์นรริต วิชเวช (นามสกุลเดิมอินทรนัฏ) เกิดเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2478 ที่บ้านในซอยสุจริต กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรของครูอร่าม อินทรนัฏ และนางน้อม อินทรนัฏ ซึ่งบิดาของอาจารย์นรริต วิชเวชรับราชการกรมศิลปากร ส่วนมารดาเป็นนักร้องในกรมมหรสพ อาจารย์นรริต วิชเวช เป็นบุตรคนที่ 2 ในจำนวนพี่น้อง 4 คน

อาจารย์นรริต เริ่มเรียนนาฏศิลป์ครั้งแรกกับปู่ คือ หลวงวิลาศวงงาม (หรั่ง อินทรนัฏ) ซึ่งเป็นครูนาฏศิลป์ที่มีชื่อเสียงทางด้านการแสดงโขนในกรมมหรสพ และท่านได้ถ่ายทอดความรู้ทางนาฏศิลป์มาสู่บุตรชาย คือ ครูอร่าม อินทรนัฏ และหลานคือ อาจารย์นรริต อาจารย์นรริต เริ่มหัดนาฏศิลป์เมื่ออายุประมาณ 10 ปี ได้เริ่มหัดตั้งแต่เพลงช้า เพลงเร็ว และแม่บทต่างๆ จนชำนาญ เมื่ออาจารย์นรริต เข้าไปเรียนที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ จึงไม่ต้องไปเริ่มหัดใหม่ จนกระทั่งชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงได้เริ่มออกแสดงเป็นครั้งแรก โดยแสดงเป็นตัวเสนาในเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพระไวยแตกทัพ โดยมีครูอร่ามเป็นพระพันวษา และในเรื่องนี้อาจารย์นรริต ยังมีโอกาสได้แสดงอีกหลายตัว เรียกว่ามีความสามารถในการแสดงทั้งตัวพระและตัวนาง

ครั้งหนึ่ง กรมศิลปากรได้มีการแสดง ซึ่งจะต้องมีการรำเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูง แต่อาจารย์ที่รำเกิดอาการป่วยกระทันหัน ทำให้ต้องหาผู้รำแทน เป็นตัวละครกานาสूर แต่ไม่มีใครสามารถรำได้ ครูอร่าม จึงเรียก อาจารย์นรริต เข้าไปรำ โดยที่อาจารย์นรริตเอง ก็ไม่ทราบว่า เป็นเพลงอะไร

แต่ครูร่วม ซึ่งได้ฝึกอาจารย์นริต มาอย่างวิธีโบราณได้ ใช้วิธีการบอกละไม่ให้รำตาม อาจารย์นริต ก็สามารถรำได้อย่างไม่ติดขัด ทำให้อาจารย์นริต มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วไวงการ เมื่อมีงานแสดงครูท่านต่างๆ เช่น ครูพริ้ง ดนตรีรส ครูสอน วงฆ้อง ครูเหนียว ดุริยพันธุ์ ครูประเวช กุ่มท ชลช ต้องตามตัวอาจารย์นริต ให้ไปเล่นด้วยเสมอ

การแสดงที่ได้รับความนิยมอย่างสูงจากผู้ชม คือ การแสดงเรื่องพระสุธน-มโนราห์ อาจารย์นริต ได้แสดงเป็นพระสุธน คู่กับอาจารย์บุณาค ทรรทรานนท์ ซึ่งแสดงเป็นนางมโนราห์ และต้องมีการรำซัดซาตรี นอกจากนั้น ในระหว่างที่อาจารย์นริตเรียนที่กรมศิลปากร ก็มีงานแสดงมากมาย และการแสดงชุดสุดท้ายที่อาจารย์นริต แสดงก่อนจะจบการศึกษาที่กรมศิลปากร คือ เรื่อง อิเหนา จากนั้น อาจารย์นริต ได้ตัดสินใจมาสอบเข้าสอนที่วิทยาลัยการเรือนหรือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เป็นครูสอนนาฏศิลป์เมื่อปี พ.ศ. 2502 จนเกษียณอายุราชการ

ภาพประกอบ 11 อาจารย์ศิริ วิชเวช และ ครอบครัว

อาจารย์ศิริ วิชเวช และอาจารย์นริต วิชเวช มีบุตรด้วยกัน 2 คน คือ นางณัฐจริย์ นาราวีโรจน์ และ นางปรีณิดา วราชน บุตรทั้ง 2 คน ต่างมีความสามารถด้านขับร้องเพลงไทย ได้เข้าประกวดการแข่งขันขับร้องเพลงไทยระดับประเทศ และได้รับรางวัลชนะเลิศ และรองชนะเลิศ ในระดับมัธยมศึกษา ปัจจุบันลูกทั้งสองได้รับการศึกษาจนจบปริญญาโท ลูกคนแรกสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยมหิดล สาขากายภาพบำบัด ปัจจุบันทำงานเป็นหัวหน้าแผนกกายภาพบำบัด ที่โรงพยาบาลทหารเรือ เป็นนางาโทณัฐจริย์ นาราวีโรจน์ ลูกคนที่ 2 จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยศิลปากรคณะโบราณคดีเอกภาษาฝรั่งเศส จบปริญญาโท จากประเทศออสเตรเลีย

ภาพประกอบ 12 อาจารย์ศิริ วิชเวช และ อาจารย์นรริต วิชเวช ภรรยา

1.2 ประวัติการทำงาน

ประวัติการทำงานของอาจารย์ศิริ วิชเวช มีทั้งการทำงานด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ตอนที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ออกจากวงการดนตรีไทยและการทำงานด้านดนตรี ระดับโรงเรียนและระดับมหาวิทยาลัย เป็นวิทยากร ให้ความรู้ด้านดนตรีไทยแก่สถาบันการศึกษาที่สนใจ และเปิดบ้านสอนดนตรี ให้แก่ผู้ลูกศิษย์อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

พ.ศ. 2506 เข้าทำงานเกี่ยวกับการบัญชีที่การรถไฟ ได้เงินเดือน 700 บาท

พ.ศ. 2508 มาทำที่บริษัทเสรีการประมง ที่นั่น มีปั๊มเอสโซ่ ทางบริษัท จึงมอบให้ อาจารย์ศิริ วิชเวช ทำบัญชีของปั๊มอยู่ที่พระโขนง และที่พระโขนงมีโรงเรียนอนุตมศาสตร์ที่ครูใหญ่ รู้จัก และชอบพอกัน ครูใหญ่เลยให้ อาจารย์ศิริ วิชเวช มาเป็นอาจารย์ช่วยสอนขับร้องให้กับทางโรงเรียน และส่งนักเรียนเข้าประกวดได้รางวัลชนะเลิศอันดับที่ 1 พอหลังจากเลิกสอนที่โรงเรียน อาจารย์ศิริ วิชเวช จะอยู่บริเวณซอยอุดมอ่อนนุช เพราะคนในซอยนั้นขอให้อาจารย์ศิริ วิชเวช ช่วยสอนขับร้องให้กับลูกหลานของตน

พ.ศ. 2522 – 2525 หลังจากออกจากงานบริษัทเสรีการประมง ก็ไปทำกิจการค้าขายส่วนตัว คือ ขายกุ้ง โดยนำเอากุ้งจากภาคใต้มาขายที่โรงแรมเจ้าพระยา ในตอนนั้นอาจารย์ศิริ วิชเวช ก็อาศัยอยู่ที่บ้านพี่สาว คือ นางสาว อิมแสงจันทร์ อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง

พ.ศ. 2526 – 2544 เป็นอาจารย์พิเศษสอนดนตรีไทย สถาบันราชมงคลวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ โดยอาจารย์ศรีนาฏ เสริมศิริ อยู่ที่กรมศิลปากรเป็นผู้แนะนำให้อาจารย์ศิริ วิชเวช ไปสอนแทนด้านขับร้อง

ในปี พ.ศ.2528 เป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาขับร้องรับเสภา ตามพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านดุริยางค์ไทย (ขับร้องรับเสภา) ในปี พ.ศ.2528 เป็นต้นมา

พ.ศ. 2528 – 2529 เป็นที่ปรึกษาชมรมดนตรีไทยโรงพยาบาลสงฆ์ และเป็นอาจารย์สอนดนตรีไทยและขับร้องที่สโมสรธนาคารกรุงเทพ แผนกดนตรีไทย

พ.ศ. 2540 – ปัจจุบัน เป็นผู้อ่านโองการพิธีไหว้ครูดนตรีไทยให้กับสถาบันราชมงคลวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ

พ.ศ. 2540 – 2543 เป็นอาจารย์พิเศษสอนขับร้องและดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

8 – 9 ธันวาคม พ.ศ. 2541 สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เชิญเป็นวิทยากรการประชุมกลุ่มย่อยในการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ด้านการขับร้องเพลงไทย” ครั้งที่ 3

18 มิถุนายน พ.ศ. 2542 ทบวงมหาวิทยาลัยเชิญเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ด้านการขับร้องเพลงไทย ครั้งที่ 2 ณ ห้องประชุม ศูนย์สังคีตศิลป์ ชั้น 3 ธนาคารกรุงเทพมหาชน สาขาผ่านฟ้า

25 มิถุนายน พ.ศ. 2542 ทบวงมหาวิทยาลัยเชิญเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ด้านการขับร้องเพลงไทย ครั้งที่ 3 ณ ห้องประชุม ศูนย์สังคีตศิลป์ ชั้น 3 ธนาคารกรุงเทพมหาชน สาขาผ่านฟ้า

26 – 27 มิถุนายน พ.ศ. 2542 เป็นวิทยากรในการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการขับร้อง ขับเสภา และการขับร้องเพลงไทย ในโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน ดนตรีไทย ตามโครงการดนตรีไทยเพื่อห่างไกลยาเสพติดเฉลิมพระเกียรติ ณ หอประชุมสถาบันราชภัฏกำแพงเพชร

พ.ศ.2542 – ปัจจุบัน เป็นผู้อ่านโองการพิธีไหว้ครูดนตรีไทยให้กับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ.2542 – ปัจจุบัน เป็นอาจารย์พิเศษสอนขับร้องและดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ. 2543 – 2544 เป็นอาจารย์พิเศษสอนดนตรีไทย ที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตกรุงเทพฯ

พ.ศ. 2543 เป็นอาจารย์พิเศษสอนขับร้องและดนตรีไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

30 ตุลาคม พ.ศ.2543 – 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2544 เป็นอาจารย์พิเศษสอน พากษ์ - ขับเสภา ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 เป็นวิทยากรบรรยายวิชาการประกอบการสาธิตแสดง ดนตรีไทย เรื่องตำนานเสภา ณ หอประชุมเล็ก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในโครงการความรู้ดนตรีไทยสู่ประชาคมธรรมศาสตร์

17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 เป็นวิทยากรในการสัมมนาทางวิชาการประกอบการสาธิต เสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้าง จัดโดยสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับ บริษัทเซเว่นอีเลฟเว่น มหาชน

7 ธันวาคม พ.ศ. 2543 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เชิญเป็นวิทยากร ในการสัมมนาทางวิชาการประกอบการสาธิตเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้าง ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร กรุงเทพมหานคร

22 ธันวาคม พ.ศ. 2543 เป็นวิทยากรบรรยายและสาธิตการขับเสภา ในโครงการความรู้ดนตรีไทยสู่ประชาคมธรรมศาสตร์ ณ หอประชุมเล็ก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

24 มกราคม พ.ศ. 2544 – 24 มีนาคม พ.ศ. 2544 เป็นวิทยากรอบรมเชิงปฏิบัติการด้านศิลปวัฒนธรรม เรื่องการตีกรับเสภา ให้แก่อาจารย์ นักศึกษาและบุคลากรของสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

พ.ศ. 2544 – ปัจจุบัน เป็นพิธีกรประกอบพิธีไหว้ครูดนตรีและหุ่นกระบอก ในพิธีไหว้ครูศิลปะ ครั้งที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2544 ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2544 – ปัจจุบัน เป็นอาจารย์พิเศษคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย

พ.ศ. 2545 – 2548 เป็นอาจารย์พิเศษภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

22 – 24 มกราคม พ.ศ. 2545 เป็นคณะกรรมการตัดสิน การแข่งขันทักษะวิชาชีพ ระดับมัธยมศึกษา งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 54 ภาคใต้ จังหวัดปัตตานี

26 – 27 มกราคม พ.ศ. 2545 เป็นกรรมการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีปีที่ 1 (สอบตรง) ประจำปีการศึกษา 2545 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 เป็นครูผู้ฝึกสอนนางสาวศิริลักษณ์ เกษมสุข ได้รางวัลชนะเลิศแห่งประเทศไทย ในการขับร้องเพลงไทย ระดับอุดมศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นผู้จัด

24 – 25 มกราคม พ.ศ. 2547 เป็นวิทยากรเสวนา เรื่องเสภา งานดนตรีไทย เณลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

12 มิถุนายน พ.ศ. 2548 เป็นวิทยากรร่วมอภิปรายและตีความเพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างในการสาธิตการบรรเลงปี่พาทย์ ในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการด้านสังคีตศิลป์ ณ หอประชุมใหญ่ ชั้น 4 ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร

14 สิงหาคม พ.ศ. 2548 เป็นวิทยากรในรายวิชาสัมมนาประวัติศาสตร์วิทยาค์ไทย หัวข้อ “สถานะของนักดนตรีไทยในสังคมไทย” ให้กับนิสิตระดับปริญญาโทสาขาวิชาดุริยางค์ไทย ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 สิงหาคม พ.ศ. 2549 เป็นวิทยากรในรายวิชาสัมมนาประวัติศาสตร์ดุริยางค์ไทย หัวข้อ “สถานภาพของนักดนตรีไทยภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2” ให้กับนิสิตระดับปริญญาโทสาขาวิชาดุริยางค์ไทย ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7 มกราคม พ.ศ. 2550 เข้าร่วมขับเสภาโดยสำนักการสังคีตได้จัดรายการบรรเลง “ปี่พาทย์เสภาที่วังหน้า” ในงานวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ สังคีตศาลา บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

29 มกราคม พ.ศ. 2550 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เชิญประชุม เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยและเกณฑ์การประเมินการบรรเลงด้านการขับร้องเพลงไทย ณ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

2 เมษายน พ.ศ. 2550 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เชิญประชุม คณะกรรมการส่งเสริมและประสานการจัดงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 1/2550 ณ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

9 กันยายน พ.ศ. 2550 เป็นวิทยากรในรายวิชาสัมมนาประวัติศาสตร์ดุริยางค์ไทย หัวข้อ “สถานภาพของนักดนตรีไทยภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2” ให้กับนิสิตระดับปริญญาโทสาขาวิชาดุริยางค์ไทย ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เป็นผู้อ่านโองการ พิธีไหว้ครูดนตรี ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

เป็นผู้อ่านโองการ พิธีไหว้ครูดนตรีไทย 4 เหล่าทัพ

เป็นผู้อ่านโองการ พิธีไหว้ครูดนตรีไทยให้กับราชภัฏกำแพงเพชร

1.3 ประวัติด้านดนตรี

อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สั่งสมความรู้จากครูดนตรีท่านต่างๆ ตั้งแต่วัยเด็ก และมีความพยายามในการศึกษาหาความรู้จากบุคคลรอบตัว ทั้งด้านการขับร้อง และการบรรเลงเครื่องดนตรี มีความรู้ทั้งทางด้านเครื่องสายและปี่พาทย์ การตีกรับขับเสภา ซึ่งได้เรียนมาจากครูหลายท่าน ดังนี้

ด้านการขับร้อง เรียนกับบิดา คือ หมอฟุ้ง วิชเวช

ครูชม รุ่งเรือง

ครูโชติ ดุริยประณีต

ครูทัศนีย์ พิณพาทย์

ครูศรีนาฏ เสริมศิริ

ครูสุดจิตต์ ดุริยประณีต

ครูสุดา เขียววิจิตร

ครูแซมซ้อย ดุริยพันธุ์

ครูเหนียว ดุริยพันธุ์

ครูจันทร์ โตวิสุทธิ์

อาจารย์จันทนา พิจิตรคุรุการ

ด้านเป็พาทย์ เรียนทางฆ้องวงใหญ่และทางระนาดทุ้มกับบิดา คือ หมอพุง วิชเว

ด้านเครื่องสาย เรียนซอด้วงและซออู้กับบิดา คือ หมอพุง วิชเว

เรียนซอด้วงและซออู้จากครูลาภ มณีลดา

เรียนซอสามสายจากอาจารย์พิชิต ชัยเสรี

ด้านการตีกรับขับเสภา เรียนกับครูเจือ นาคมาลัย

อาจารย์ศิริ วิชเว มีโอกาสได้ฟังดนตรีไทย เนื่องจากบิดาของอาจารย์ศิริ วิชเว ก่อนที่จะเลิกเล่นดนตรีแล้วมาเป็นหมอ เคยเป็นนักดนตรีในกรมมหรสพหลวงมาก่อน ประกอบกับความชอบในด้านการดนตรีตั้งแต่ยังเด็ก โดยเฉพาะการขับร้องเพลงไทยของครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ ถึงกับเคยเกาะวิทยุ เอาหูแนบลำโพงฟังเสียงครูเหี่ยวขับร้องเพลง แรบบันดาลใจของ อาจารย์ศิริ วิชเว ประการแรกคือชอบฟังวิทยุ และชอบเสียงครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ อาจารย์ศิริ วิชเว ชอบฟัง และเลียนเสียงตามท่าน ประการที่สองคือ อาจารย์ศิริ วิชเว ซึ่งชมความสามารถทางด้านดนตรีไทยของบิดามาก จึงอยากมีความสามารถทางด้านดนตรีเหมือนบิดา

พ.ศ. 2486 – 2487 เป็นช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 อาจารย์ศิริ วิชเว ต้องกลับไปอาศัยอยู่ที่บ้านสวนบางโคล่ บิดาของอาจารย์ศิริ วิชเว คือนายพุง วิชเว จึงกลับไปอยู่ด้วย ในระหว่างนั้นนักดนตรีตำบลบางโคล่ ทราบจากครูของเขานายพุง วิชเว มีความรู้ความสามารถด้านดนตรีไทยมาก จึงทำให้คนที่ตำบลบางโคล่มาขอให้บิดาของอาจารย์ศิริ วิชเว สอนดนตรีให้ และอาจารย์ศิริ วิชเว จึงมีโอกาสดูเรียนดนตรีไทยกับหมอพุง วิชเว จนจบไหมโรงเช้า ไหมโรงกลางวัน ไหมโรงเย็น เมื่อหมอพุง วิชเว หัดเป็พาทย์ให้แก่คนที่มาเรียน โดยที่อาจารย์ศิริ วิชเว อาศัยเรียนด้วย อาจารย์ศิริ วิชเว สนใจดนตรีมากและเรียนจนออกงานได้ เพลงแรกที่อาจารย์ศิริ วิชเว หัดร้อง คือ ตับนางลอย และตับพรหมมาศ เวลาออกงานก็ร้องตับพรหมมาศ และเริ่มออกงานบรรเลงด้วยร้องด้วย ที่บ้านอาจารย์ศิริ วิชเว มีผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่ เวลาหัวค่ำบิดาจะจุดตะเกียง เพื่อฝึกกร้องเพลงให้แก่ลูก โดยบิดาต่อตับนางลอยและตับพรหมมาศ แต่อาจารย์ศิริ วิชเว สามารถร้องได้ผู้เดียว

พอช่วงปลายสงครามใกล้ยุติ (ต้นปีพ.ศ. 2488) อาจารย์ศิริ วิชเว เริ่มมีความสามารถในด้านดนตรีมากขึ้น จนวันหนึ่งในขณะที่หมอพุง วิชเว กำลังบดยา ก็ต่อเพลงทางระนาดทุ้ม ให้แก่อาจารย์ศิริ วิชเว ด้วยปาก โดยอาจารย์ศิริ วิชเว ก็สามารถตีระนาดทุ้มตามที่บอกได้อย่างถูกต้อง หมอพุง วิชเว สังเกตเห็น ก็วางที่ร่อนยาลงทันที และหยิบมิดิไปผ่าลูกกระนาดเอก และลูกกระนาดทุ้มทันที แล้วบอกเหตุผลว่า “ไม่อยากให้เป็นนักดนตรี เพราะจะลำบากเหมือนพ่อ ที่สอนให้เพื่อพ่อรู้เท่านั้นไม่ต้องการให้เป็นอาชีพ” ตั้งแต่นั้นอาจารย์ศิริ วิชเว ก็ไม่ได้ฝึกเป็พาทย์อีกเลย

พ.ศ. 2496 ในช่วงที่เรียนอยู่ปี 2 อาจารย์ศิริ วิชเว ได้มีโอกาสต่อเพลงทางขับร้องจากบ้านดุริยประณีต โดยขณะนั้นทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะเล่นละครเรื่องนางเสี้ยนไฟ อาจารย์ได้ทำหนังสือส่งตัวอาจารย์ศิริ วิชเว ไปต่อเพลง “จันทรวง” กับครูโชติ ดุริยประณีต พอครูโชติรู้ว่าอาจารย์ศิริ วิชเว เป็นลูกหมอพุง วิชเว ครูโชติก็พาไปที่บ้านดุริยประณีต และได้รู้จักกับคุณยายแถม

ดุริยประณีต ครูโชติ แนะนำอาจารย์ศิริ วิชเวชว่า เป็นลูกครูฟุ้ง วิชเวช คนในบ้านก็ต้อนรับกันดี พอให้อาจารย์ศิริ วิชเวช ร้องเพลงจีนหลวงให้ฟังก็ชอบใจกันใหญ่ คุณยายแถม ดุริยประณีต จึงเรียกให้อาจารย์ศิริ วิชเวช มาต่อเพลงที่บ้านดุริยประณีต

พ.ศ. 2498 อาจารย์ศิริ วิชเวช เรียนขับร้องกับครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ และนักร้องในบ้านท่านอื่นๆ ได้แก่ ครูโชติ ดุริยประณีต ครูแซมซ้อย ดุริยพันธุ์ ครูสุตา เขียววิจิตร ครูสุจิตต์ ดุริยประณีต ครูชม รุ่งเรือง ครูทัศนีย์ พิณพาทย์ ครูศรีนาฏ เสริมศิริ

โดยเฉพาะครูทัศนีย์ พิณพาทย์ ซึ่งตอนที่คลอตกท่านป่วยมากแล้ว แต่ก็ไม่มีใครไกวเปลลูก อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงไปไกวเปลให้ทุกวัน คำๆ แล้วท่านก็ต่อเพลงให้ คือเพลงทยอยนอก ซึ่งเนื้อเพลงเบีรบทที่นางพิมสั่งลาเรือน พอต่อเสร็จประมาณครึ่งเดือนครูทัศนีย์ก็เสียชีวิต ลีลาการร้องเพลงทยอยนอกของครูทัศนีย์ จึงไม่ได้มีลูกเล่นมากมาย แต่อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็ยึดถือตามที่ต่อมาเพื่อระลึกถึงครูทัศนีย์ พิณพาทย์

ในช่วงนี้อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ไปต่อเพลงกับครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ทุกวัน และได้เข้าเป็นศิษย์ของครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ ซึ่งอาจารย์ศิริ วิชเวช ถือเป็นคนแรก และคนสุดท้ายที่ครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ รับคำกานัลรับเป็นศิษย์ที่บ้านบางลำพู โดยที่อาจารย์ศิริ วิชเวช นำดอกกุหลาบไปมอบตัวเป็นศิษย์ ครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ กล่าวกับครูแซมซ้อย ดุริยพันธุ์ว่า ถ้ากลับมาจากพม่าแล้วจะกลับมามันหลานคนนี้ และในช่วงนั้นกรมศิลปากรกำลังซ้อมดนตรี เพื่อจะไปแสดงดนตรีที่ประเทศพม่า ครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ ได้นำสามล้อมาจากบางลำพู เพื่อจะไปที่กรมศิลปากร ตอนหนึ่งท่มได้เกิดอุบัติเหตุรถเมล์ชนกับรถสามล้อที่ครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ นั่งมาเป็นเหตุให้ครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ เสียชีวิต

อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงมีโอกาสดำเนินลูกศิษย์ของครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ ประมาณ 3 เดือน เพลงแรกที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้ต่อจากครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ คือ เพลงครอบจักรวาล ในเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพระไวยแตกทัพ

ครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ มีเพื่อนสนิทอยู่คนหนึ่งอยู่ที่วัดมหารพ เป็นผู้ที่คอยตามครูเหี่ยวไปอัดแถบบันทึกเสียงทุกที่ ชื่อหมอสวรรค์ วรรณบุรณ์ เป็นเภสัชกร ที่บ้านหมอสวรรค์ วรรณบุรณ์ จะมีรูปของครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ รูปใหญ่มาก และที่บ้านของหมอสวรรค์ ก็มีแถบบันทึกเสียงของครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์จำนวนมาก ครูโชติ ดุริยประณีต ก็พาอาจารย์ศิริ วิชเวช ไปฟัง หมอสวรรค์ ก็เปิดให้ฟังอย่างเดียวแต่ไม่ให้ตัวเทป อาจารย์ศิริ วิชเวช ไปเมื่อไรก็เปิดให้ฟัง วันหนึ่งหมอสวรรค์ วรรณบุรณ์ ก็ฝันว่า ครูเหี่ยวมาหาพร้อมกับเอาผ้าไหมพรมผืนหนึ่งมาให้ ในผ้ามีเพชรพราว เต็มไปหมด แต่มันหลุดล่นไป หมอสวรรค์ วรรณบุรณ์เลยมานั่งเย็บ เพชรหมองก็เอาผ้ามาขัด เพชรก็เงาแวววาว พอตื่นมา อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็มานั่งรออยู่ เพราะวันนั้นเป็นวันหยุด พอหมอสวรรค์ วรรณบุรณ์ เห็นก็คิดขึ้นมาได้ว่า ครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ จะให้ขั้ดเด็กคนนี้แน่เลย หมอสวรรค์ วรรณบุรณ์ จึงเรียกอาจารย์ศิริ วิชเวช มาจตุรูปบอกครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ ว่าอยากได้วิชาขับร้องจากครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ จากนั้นหมอสวรรค์ วรรณบุรณ์ ลงาน 7 วัน อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็ไม่ได้ไปเรียน 7 วัน อาจารย์ศิริ

วิชเวชไปอยู่ที่บ้านของหมอสุวรรณ วรณบุรณ์ ตั้งแต่เช้าจนมืด เพื่อเปิดฟังแถบบันทึกเสียงของครูเหนียว ดุริยพันธุ์ แล้วต่อเพลงจากแถบบันทึกเสียงจำนวนมาก และจำทางเพลงได้ทั้งหมด

ในช่วงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ไปพบกับครูโชติ ดุริยประณีต และได้เรียนกับครูเหนียว ดุริยพันธุ์ บิดาของอาจารย์ศิริ วิชเวช ไม่ทราบว่าเป็นอาจารย์ศิริ วิชเวช แอบไปร้องเพลงครั้งหนึ่งอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ไปเล่นออกวิทยุเพลงดับจูล่ง และพอประกาศว่า ผู้ร้องคือ ประชิต ขำประเสริฐและศิริ วิชเวช บิดาของอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ยินก็ตกใจ และอาจารย์ศิริ วิชเวช ถูกต่อว่าอย่างมาก แต่อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็ยังคงร้องต่อไปตามวิทยุต่างๆ บิดาได้ยินบ่อยๆ เลยตามใจ ไม่ห้าม

พ.ศ. 2501 อาจารย์ศิริ วิชเวช บอกกับบิดาว่า อยากเรียนรับเสภา แต่ไม่ทราบว่าจะไปเรียนที่ไหน บิดาจึงพาไปฝากตัวเป็นศิษย์เรียนรับเสภากับครูเจือ นาคมาลัย หลานของหมื่นขับคำหวาน เพราะหมอฟุ้ง วิชเวช สนุกกันดีกับครูเจือ นาคมาลัย เนื่องจากหมอฟุ้ง วิชเวช เคยเล่นปีพาทย์ให้ครูเจือ นาคมาลัยรำลิเก ครูเจือ นาคมาลัยก็รับอาจารย์ศิริ วิชเวชเป็นศิษย์ ครูเจือ นาคมาลัยได้ถ่ายทอดวิชาการตีรับขับเสภาให้ จนหมดสิ้น ตั้งแต่ขั้นพื้นฐาน จนจบกระบวนขับรับขับสูงสุด และได้รับการถ่ายทอดการแสดงเสภารำ และเสภาตลก อีกทั้งยังมอบรับคู่มือของหมื่นขับคำหวานให้อาจารย์ศิริ วิชเวชเก็บรักษาไว้ด้วย

พ.ศ. 2512 อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้เข้าเรียนขอที่ครูสุภา เพราะอาจารย์ศิริ วิชเวช เป็นอาจารย์สอนอยู่ที่โรงเรียนอุดมศาสตร์ จึงมีสิทธิ์เข้าเรียนที่ครูสุภา เพราะที่นั่น มีการเปิดสอนดนตรีไทย อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็ไปสมัครเรียนขอที่ครูสุภา มณีลดา ลูกศิษย์ของครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) พอครูสุภา มณีลดาเห็นนามสกุล วิชเวช ก็บอกว่า ไม่อยากสอน และบอกอาจารย์ศิริ วิชเวชว่า อย่ามาลองภูมิกันเลย (เนื่องจากรู้จักกิตติศัพท์ของอาจารย์ศิริ วิชเวช ในการประชันดี) อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็บอกกับครูสุภา มณีลดา ว่าสืบทอดไม่เป็นจริงๆ และอยากเรียนครูสุภา มณีลดา ก็บอกว่า ถ้าอยากเรียนก็ทำตามใจแต่ครูสุภา มณีลดา ไม่สอนให้ ท่านเรียกให้ครูเสริม หนูจ้อยมาสอนแทน เพลงที่เรียนวันนั้นคือเพลงจะเข้หางยาว 3 ชั้น โดยที่ครูเสริม หนูจ้อยเขียนโน้ตให้ท่อนหนึ่ง ด้วยความพยายามที่จะเรียน อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงหัดสืบทอดประมาณ 1 เดือน แต่ยังไม่ดีเท่าไร จนครูสุภา มณีลดาเห็นว่า สืบทอดไม่เป็นจริงๆ และอาจารย์ศิริ วิชเวช ตั้งใจมาก เพราะมาเรียนทุกครั้ง ครูสุภา มณีลดา เลยเดินเข้ามาถามว่า สืบทอดได้แล้วหรือยัง อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็ตอบว่าได้แล้วครับ ครูสุภา มณีลดาจึงไปหยิบขอม้าสัด้วยกันแต่ปรากฏว่าอาจารย์ศิริ วิชเวช สืบล่ม ครูสุภา มณีลดาจึงถามว่า คุณสืบทอดไม่เป็นจริงๆ เหรอ ไม่ได้แกลังทำนะ อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็ยืนยันว่าไม่ได้แกลัง (แต่อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็เคยสืบทอดบ้างตอนที่พ่อสอนให้แต่สอนแบบนี้ไม่เป็นโน้ต) จากนั้นครูสุภา มณีลดา ก็เขียนโน้ตเพลงจะเข้หางยาว 3 ชั้น ท่อนที่ 2 และท่อนที่ 3 ให้ อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็ฝึกซ้อมจนสืบทอดได้ จากนั้นครูสุภา มณีลดา ก็บอกกับอาจารย์ศิริ วิชเวช ว่าอยากได้เพลงเดี่ยวอะไรก็จะต่อให้ แต่มีข้อแม้ว่า ถ้ามีงานที่ครูสุภาอาจารย์ศิริ วิชเวช ต้องไปขับร้องให้ พออาจารย์ศิริ วิชเวช ตอบตกลง ครูสุภา มณีลดา ก็บอกกับ อาจารย์จันทนา พิจิตรคุรุการ นักร้องคนสำคัญบ้านท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ว่าอาจารย์ศิริ วิชเวช ยอมเป็นนักร้องให้แล้ว อาจารย์จันทนา พิจิตรคุรุการ ตอนนั้นก็ยังไม่ทราบว่า อาจารย์ศิริ วิชเวช สามารถขับร้องได้ จึงต่อ

เพลงขับร้องให้ แต่ตัวอาจารย์ศิริ วิชเวช เอง ก็ร้องเพลงทางท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ไม่ได้เป็นส่วนใหญ่ อาจารย์จันทนา พิจิตรครุการ จึงต่อเพลงให้ใหม่ เช่น เพลง ภิรมย์สุรางค์ เพลงมุล่ง เป็นต้น อาจารย์จันทนา พิจิตรครุการ รักอาจารย์ศิริ วิชเวชมาก เพราะ ลูกชายคนโตเสียชีวิต จึงขอให้อาจารย์ศิริ วิชเวช มาเป็นลูกชาย อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงได้เรียน เพลงทยอยเตี๋ยว ซึ่งถือเป็นขั้นสูงสุดของทางร้องจากอาจารย์จันทนา พิจิตรครุการ

นอกจากอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ศึกษาเพลงและทางร้องของสำนักหลวงประดิษฐไพเราะ อย่างจริงจังแล้ว อาจารย์ศิริ วิชเวช ยังได้ศึกษาเพลงและทางร้องจากครูท่านอื่นๆ อีก อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงรอบรู้และแตกฉานเรื่องทางร้องและเมื่อดพรายของสำนักต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้น อาจารย์ศิริ วิชเวชยังมีความชำนาญทั้งทางร้องและบรรเลง ครั้งหนึ่งในช่วงนั้นอาจารย์ศิริ วิชเวช ทำงานให้กับครุสภา โดยมาซ่อมตอนเย็นๆ เพื่อจะออกอากาศสดทางวิทยุศึกษา มีอยู่วันหนึ่งนักร้อง ผู้หญิงที่จะร้องเกิดป่วยกะทันหัน และนักดนตรีก็รอพร้อมเพื่อจะออกที่สถานีวิทยุ สท. แต่ไม่มี นักร้อง จึงไปตามอาจารย์ศิริ วิชเวช แกวบางลำพู วันนั้นเพลงที่ร้องก็เป็นเพลงที่ไม่ถนัดคือ เพลง ทยอยญวน เนื้อร้องก็ไม่มี ก็ต้องจดเนื้อร้องให้เตี๋ยวนั้น

5 มกราคม พ.ศ. 2520 อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ซื้อซอฮู้ และซอด้วง มาก็สนใจ เรื่องการบรรเลงซอมาก วันหนึ่งอาจารย์ศิริ วิชเวชได้ฟังเพลงจากวิทยุคือ เพลงแขกโอด ซึ่งบรรเลง โดยวงของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในตอนนั้นอาจารย์ศิริ วิชเวช ไม่ได้สนใจว่า ใครเป็นคนร้อง แต่สะดุดเสียงของซอฮู้ เพราะไม่ทราบว่าเป็นใคร และสีได้นำฟังมาก จึงหัดจากแถบบันทึกเสียงนั้น ประมาณ 6 เดือนก็สามารถสีได้ จึงไปถามว่า ใครเป็นคนสีซอฮู้ในวันนั้นก็ทราบว่า เป็นครูประเวช กุมุท เป็นศิลปินแห่งชาติ สอนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปัจจุบันเสียชีวิตไปแล้ว

ในการฝึกหัดซอฮู้และซอด้วง อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้เรียนจากแถบบันทึกเสียงของ หลวงไพเราะเสียงซอ (อุ่น ดุริยชีวิน) โดยฝึกหัดสีซอฮู้ เตี๋ยวเพลงแขกมอญ อยู่ประมาณปีครึ่ง จนเกิดความชำนาญ ทุกวันพอถึงบ้านอาจารย์ศิริ วิชเวช จะยังไม่กินข้าว มาถึงแล้วหยิบซอสี จนถึง 3 ทุ่ม ทำให้ท่าน มีความชำนาญเรื่องการสีซอด้วยความตั้งใจจริงของท่าน อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ ตั้งวงเครื่องสาย ชื่อ ช. ศิริศิลป์ ออกอากาศที่สถานีวิทยุกรมประชาสัมพันธ์ ตั้งแต่พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา และสามารถบรรเลงได้อย่างชำนาญทุกเครื่องมือ โดยเฉพาะซอด้วง ซอฮู้ และโตนรำมะนา โดยร่วมบรรเลงกับวงเครื่องสายคณะอื่นๆ

เครื่องดนตรีชิ้นสุดท้ายที่อาจารย์ศิริ วิชเวช เรียนคือ ซอสามสาย โดยเรียนจาก แถบบันทึกเสียง เป็นส่วนใหญ่ และสาเหตุที่เรียน เพราะว่าช่วงนั้นเป็นช่วงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช เป็นอาจารย์พิเศษสอนดนตรีไทยอยู่ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีนักศึกษาคนหนึ่ง จำเป็นต้องสีซอ สามสายคลอร้องเพลงปลาทอง แต่ไม่สามารถสีได้ จึงมาถามจากอาจารย์ศิริ วิชเวช แต่อาจารย์ ศิริ วิชเวช ไม่เข้าใจการสีคันชัก จึงไปหา รองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี ผู้เป็นศิษย์ในสายพระยา เสนาะดุริยางค์ และได้เรียนทั้งทางเพลงครูท้าวประสิทธิ์ พาทยโกศล พระยาภูมิเสวิน (จิตร จิตตเสวี) และหลวงไพเราะเสียงซอ แต่ครูท่านจะมีวิธีการสีคันชักที่แตกต่างกัน อาจารย์ศิริ วิชเวช เลือกใช้ คันชักทางครูท้าวประสิทธิ์ เพราะอาจารย์ศิริ วิชเวช มีศักดิ์เป็นหลานเขยของท่าน อาจารย์ศิริ วิชเวช

เริ่มเรียนเพลงแรกคือ เพลงขับไม้บันท้าวท้าว ท่อนแรก เรียนจากอาจารย์พิชิต ชัยเสรี ครึ่งชั่วโมง ก็เข้าใจวิธีการใช้คันชักอย่างชัดเจน จากนั้น ก็มาฝึกเอง โดยที่ไม่เคยถามใครอีกเลย จนสามารถ สืบได้ชำนาญมาก อาจารย์ศิริ วิชเวช สามารถสืบทอดสามสายไปและร้องไปพร้อมกัน ซึ่งมีน้อยคนที่จะทำได้ อาจารย์ศิริ วิชเวช สามารถสืบทอดได้เพราะ เนื่องจากท่านเป็นนักร้อง ทำให้มีความเข้าใจ ใน เรื่องเทคนิคการสืบทอดอันได้แนบเนียน

อาจารย์ศิริ ได้ต่อเพลงหน้าพาทย์และรับมอบการอ่านโองการครอบครูจากบิดา ก่อนที่บิดาจะป่วยและเสียชีวิต โดยได้โองการไหว้ครูดนตรีของหลวงบำรุงจิตระเจริญ หลังจากนั้น อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้โองการไหว้ครูของหลวงวิลาศวงงามจากครูน้อม อินทรธัญ และได้รับมอบ การอ่านโองการของครูมนตรี ตราโมท จากครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์ ที่วัดมหาบุษย์

1.4 ผลงานด้านดนตรี

พ.ศ. 2498 หลังจากที่ถูกเหี่ยว ดุริยพันธุ์ เสียชีวิต อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงมีโอกาส ได้ออกงานร้องเพลงแทนครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ โดยที่อาจารย์ศิริ วิชเวช เป็นคนร้อง ครูสมชาย ดุริยประณีต เป็นคนฆ้องวงใหญ่ ครูสืบสุด ดุริยประณีต (ลูกชายคนเล็กของคุณยายแถม ดุริยประณีต) เป็นคน ระนาดเอก ไปเล่นประชันงานไหนก็ชนะทุกที่ จึงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป นักดนตรีที่เคยประชัน กันในสมัยนั้นคือ ครูฉลาก โพธิ์สามต้น ครูสุวิทย์ แก้วกระมล เป็นต้น แต่หลังจากประชันเสร็จแล้ว ก็คุยกันดี และเป็นเพื่อนกันจนถึงปัจจุบัน

ภาพประกอบ 13 อาจารย์ศิริ วิชเวช กับ วงดุริยประณีต

4 มกราคม พ.ศ. 2534 เข้าร่วมขับร้องเพลงพญารำพึง 3 ชั้น ประกอบการ เต็มวงสามสาย โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์อุดม อรุณรัตน์ หน้าพระที่นั่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตามคำเชิญของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 22 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

5 ธันวาคม พ.ศ. 2542 แสดงเสภาในงานมหรสพสมโภชเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 6 รอบ ณ ศาลากลางจังหวัดกำแพงเพชร

2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 เข้าร่วมการแสดงการขับเสภาสดุดีล้นเกล้าฯ ทั้งสองรัชกาล ในงานนครศาสตร์คอนเสิร์ต ครั้งที่ 21 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2544 เป็นผู้สอนให้นายจตุพร สีม่วง ได้รับรางวัลชนะเลิศแห่งประเทศไทยในการขับร้องเพลงไทยเดิม ระดับบุคคลทั่วไป ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 แสดงการขับเสภาสดุดีล้นเกล้า 2 รัชกาล ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามคำเชิญของอาจารย์ภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 เป็นครูผู้ฝึกสอนนางสาวศิริลักษณ์ เกษมสุข ได้รางวัลชนะเลิศแห่งประเทศไทย ในการขับร้องเพลงไทย ระดับอุดมศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นผู้จัด

พ.ศ. 2546 หลังจากที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้รับพระราชทานรางวัลพระสิทธิธาดาทองคำ อาจารย์ศิริ วิชเวชได้ประพันธ์บทขับเห่ชาลูกหลวงถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 4 รอบ โดยที่นำเนื้อร้องท่อนแรกมาจากอาจารย์ถาวร สิทธิโกศล เป็นบทอัญเชิญพระรัตนตรัย บทต่อจากนั้นอาจารย์ศิริ วิชเวช เป็นผู้ประพันธ์เองทั้งหมด จากเดิมในวงจะมีเครื่องดนตรีคือ บัณเฑาะว์ ซอสามสาย และคนร้อง อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้เพิ่มความเป่ามวงกล โดยมีการเป่าสังข์ และนำกรับเสภามาประกอบด้วย ในทำนองสรภัญญะนำมาขยายเป็น 3 ชั้น

ประพันธ์ทางร้องเพลงเชิดจีน 3 ชั้นขึ้นใหม่ เนื่องจากเพลงเชิดจีนนี้ พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) ได้ประพันธ์แต่ทางเครื่อง อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงประพันธ์ทางร้อง 3 ชั้นขึ้น จากการประพันธ์เพลงนี้ ทำให้อาจารย์ศิริ วิชเวชได้รับรางวัลนักร้องเกียรติยศ ในโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ ในวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2547

4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 แสดงดนตรีในงานโครงการรักษเสภา 72 ปี ครูศิริ วิชเวช จัดโดย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

19 มีนาคม พ.ศ. 2548 เข้าร่วมการแสดงชุด “อลังการสานศิลป์ถิ่นเทพฯ” ในงาน 120 ปี ชื่นชมนามเทพศิรินทร์

7 มกราคม พ.ศ. 2550 เข้าร่วมขับเสภาโดยสำนักการสังคีตได้จัดรายการบรรเลง “เป่าพาทย์เสภาที่วังหน้า” ในงานวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ สังคีตศาลา บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

8 – 10 ธันวาคม พ.ศ. 2550 เข้าร่วมการบรรเลงดนตรีไทย ในงานดนตรีไทย อุดมศึกษา ครั้งที่ 35 ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้เคยประชันวงดนตรีกับนักร้องที่เป็นที่รู้จัก เช่น ครูละเมียด ทับสุข ในตอนนั้นต้องร้องประชันกัน และครูละเมียด ทับสุข ก็ให้ผมลูกไปและร้องไปด้วย ประชันกัน จนถึงเที่ยงคืนงานก็เลิก ครูละเมียด ทับสุข สั่งให้คนมาเชิญคนร้องไปพบหน่อย และครูละเมียด ทับสุข ก็บอกว่า “อยากรู้จัก ขอชมว่าเสียงดีมาก เราจำเป็นต้องประชันกัน แต่เรารักกันนะ ไม่มีอะไรกัน” จากนั้นอาจารย์ศิริ วิชเวช และครูละเมียด ทับสุข ก็สนิทกันมาก

อาจารย์ศิริ วิชเวช เล่นเสภาและเสภาตลกกับครูเจือ นาคมาลัยมาตลอด ร่วมงานขับร้องกับคณะดุริยประณีต คณะดุริยพันธ์ุ ออกวิทยุกรมประชาสัมพันธ์ และสถานีวิทยุ 1 ป.ณ. เล่นลิเกวิทยุกับคณะสุชิน เทวผลิน และคณะอื่นๆ ร่วมงานขับร้องบรรเลงออกวิทยุศึกษากับอาจารย์มนตรี ตราโมท ร่วมงานกับครูฉลาด คำมูลคดี มีประสบการณ์การแสดงทางวิทยุกระจายเสียง จนสามารถแต่งบท และวางเพลงเองได้

เป็นผู้คิดค้น วิธีการทำไม้รับเสภาให้มีเสียงไพเราะ และรูปแบบเป็นเกณฑ์มาตรฐาน ของกรับเสภาตามระเบียบวิชาดุริยางค์ไทย

ได้รับเชิญจากทบวงมหาวิทยาลัย ให้เป็นผู้เขียนหลักสูตรทางด้านขับกรับขับเสภา ตั้งแต่ชั้นต้นจนถึงระดับปริญญาเอก

เป็นผู้ประดิษฐ์วิธีการขับกรับเสภา ประเภทไม้รับเพิ่มขึ้นเหตุมาจากการได้พบกับ ครูคงศักดิ์ คำศิริ ศิษย์พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) ตีกรับเสภาให้กับพลโทหม่อมหลวง ขาบ กุลชร ณ อยุธยา (เจ้าของคณะพลายมงคล) ที่ช่อง 4 บางขุนพรหม ซึ่งตีไม้เดินได้ แต่ตีกรอไม่ออก ซึ่งเป็นทางของหมื่นขับคำหวาน และครูคงศักดิ์ คำศิริ กล่าวกับอาจารย์ศิริ วิชเวช ว่า ทางนี้เป็นทางที่ครูเหนียว ดุริยพันธ์ุ เคยตีไว้ในเรื่องกากี ที่มีเนื้อร้องว่า “ดูรอรทัยวิไลโฉม เรา ประโลมเจ้าจากพาราณสี” อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงคิดวิธีถอดไม้เดิน จากของเดิม ซึ่งมี 4 ไม้ เป็น ไม้ที่ 5 ชื่อ ถอดไม้เดินอาจารย์ศิริ วิชเวช นำไม้เดินของพระยาเสนาะดุริยางค์มาปรับปรุงเป็นไม้รับ ไม้ที่ 5 ตั้งชื่อเข้าชุดกับไม้รับ 4 ไม้ เดิมของหมื่นขับคำหวาน คือ พินชาติไพรีตีประจันหน้า ทำยั่วรบ สยบไม้กรอด และถอดไม้เดิน

เป็นผู้ประดิษฐ์วิธีการขับกรับเสภา ขึ้นพื้นฐานสำหรับผู้ฝึกหัดเบื้องต้นประเภทไม้รับ ชื่อไม้ชมธรรมชาติ

เป็นผู้แต่งทำนองเกริ่นเสภาเสภาจิ้น เสภาแขก เสภาพม่า และเสปามอญ
ประดิษฐ์วิธีการขับกรับขับเสภาให้แก้หน้าทับกลอง ในจังหวะหน้าทับปรบไก่ ประกอบการเห่กล่อมร่วมกับซอสามสาย

เป็นผู้คิดค้นการจับกรับให้ถูกวิธี ซึ่งจะทำให้การฝึกหัด และทำให้ตีกรอง่ายขึ้น
อาจารย์ศิริ วิชเวช ค้นคว้าถึง 10 ปี

ร่วมก่อตั้งชมรมดนตรีไทยของบริษัท ซี.พี. เซเวนอีเลฟเวน จำกัด (มหาชน)

ปรับปรุงเห่ข้าลูกหลวงของพระยาภูมิเสวิน ซึ่งพระยาภูมิเสวิน (2537: 114) กล่าวไว้ว่า “พระราชพิธีนี้เป็นพระราชพิธีเก่าแก่มาแต่ครั้งโบราณกาล ได้จัดให้มีขึ้น เพื่อเฉลิมฉลอง พระเกียรติยศของพระราชโอรส หรือพระราชธิดาเท่านั้น” อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้เทปเพลงเห่ข้าลูกหลวง

และเพลงคำหวานจากอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน มานานมากแล้ว เพลงคำหวานมีความไพเราะ และหวานตามชื่อเพลง เวลาสี่ซอสสามสายไพเราะมาก อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงได้แกะเทปทางซอของพระยาภูมิเสวิน (จิตร จิตตเสวี) แต่ตอนนั้นทางร้อง ฟังไม่ออกว่าเนื้อร้องมีว่าอย่างไร อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงแต่งเนื้อร้องขึ้น และด้วยตามเจตนารมณ์ของพระยาภูมิเสวิน (จิตร จิตตเสวี) ที่ว่า เพลงเห่ช้าลูกหลวงนั้น จะสูญเพราะในปัจจุบันไม่มีพิธีเช่นนี้ให้เห็นกันแล้ว เราสามารถนำมาใช้ในพิธีมงคลต่างๆ ได้ เหมือนการบรรเลงเสภาที่สูญไปแล้ว แต่นำมาเล่นเป็นครั้งคราวก็จะทำให้ไม่สูญสามารถใช้ในโอกาสต่างๆ ได้ ด้วยเหตุนี้อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงได้ปรับปรุงเพลงเห่ช้าลูกหลวงขึ้นจากของพระยาภูมิเสวิน เพื่อไม่ให้สูญหายไป อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงคิดว่า ในเมื่อใช้ในโอกาส งานมงคลต่างๆ ได้ ถ้าจากกล่อมแล้วนำมาใช้อย่างพรในพิธีมงคลก็เหมาะสม เพราะในวงจะประกอบด้วยเครื่องดนตรีที่เป็นมงคลคือ บัณเฑาะว์ ซอสามสาย และผู้ขับร้อง

ก่อตั้งหุ่นกระบอกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นผู้ปรับปรุงบทละคร เพื่อใช้ในการแสดงหุ่นกระบอกของธรรมศาสตร์ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ฝึกซ้อมการแสดง โดยเฉพาะด้านการขับร้อง และเข้าร่วมในการแสดงครั้งแรกที่จังหวัดเชียงใหม่

1.5 รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ

พ.ศ. 2528 ได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อขยับรับถวายเป็นการส่วนพระองค์ที่พระราชวังไกลกังวล จังหวัดหัวหิน

เป็นอาจารย์พิเศษคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

14 กรกฎาคม พ.ศ. 2529 ได้รับโล่เชิดชูเกียรติในความสามารถด้านการสอนดนตรีไทย จากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ

พ.ศ. 2540 – 2541 ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดุริยางคศิลป์ไทย (ขยับรับขั้นเสภา) ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2544 ได้รับรางวัลผู้ทำคุณประโยชน์ต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตกรุงเทพฯ

พ.ศ. 2544 ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านชาญด้านดุริยางคศิลป์ไทย ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1 สิงหาคม พ.ศ. 2546 ได้รับพระราชทานรางวัลพระสิทธิธาดาทองคำ ประพันธ์บทขับเห่ช้าลูกหลวง ถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ 4 รอบ ณ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

14 สิงหาคม พ.ศ. 2551 ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์

21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ได้รับพระราชทานรางวัลศิลปินแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2551 จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ภาพประกอบ 14 อาจารย์ศิริ วิชเวช วันรับปริญญาคุณภักดิ์ กิตติมศักดิ์

ภาพประกอบ 15 อาจารย์ศิริ วิชเวช วันรับพระราชทานรางวัลศิลปินแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ.2551

2. ศึกษาภูมิปัญญาเดิมของอาจารย์ศิริ วิชเว

2.1 รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงทางร้องและทางบรรเลงเครื่องดนตรีเพลงแรกที่อาจารย์ศิริ วิชเวได้รับสืบทอดมาจากครูท่านต่าง ๆ

1. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากครูฟุ้ง วิชเว

หมอฟุ้ง วิชเว เกิดวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2441 บิดาชื่อนุ่ม วิชเว (สกุลเดิมคือ พรหมบุปผา) มีอาชีพเป็นหมอ มารดาชื่อนางแฉ่ม มีอาชีพทำสวน เป็นชาวกรุงเทพมหานคร มีพี่น้องทั้งหมด 7 คน

หมอฟุ้งได้เรียนวิชาการแพทย์จากคุณพ่อคือหมอนุ่ม ซึ่งตระกูลพรหมบุปผานั้นเป็นหมออยู่แถวบางโคล่ ติดกับโรงเรียนเสาวภาผ่องศรีสมัยนั้น ซึ่งภายหลังคือโรงเรียนสวนกุหลาบ พี่น้องของหมอนุ่มอยู่บริเวณนั้นมากมีอาชีพเป็นหมอทั้งสิ้น แล้วทุกปีก็ต้องมีการไหว้ครูหมอยา เป็นการจัดการไหว้ครูใหญ่ เพราะหมอนุ่มรักษาคณะระดับสูงมากมาย ระดับพระยาต่างๆ พระยารามราชพ (หม่อมหลวงเพี้ย ฟุ้งบุญ) ก็เป็นหนึ่งในบุคคลที่มีความสำคัญ บริเวณบ้านหมอนั้นใกล้กับกรมหลวงประมาณี พ.ศ.2459 หมอฟุ้งซึ่งขณะนั้นอายุประมาณ 18 ปี มีความชอบทางดนตรี และรู้จักกับพระยารามราชพจึงได้ตั้งรกรากอยู่ที่ประตู่วัง เพื่อขอเรียนดนตรี พระยารามราชพกล่าวว่าทำไมไม่บอกพ่อ หมอฟุ้งกล่าวว่า ให้พ่อรู้ไม่ได้ จากนั้นเมื่อพระยารามราชพตามตัวหมอนุ่มไปรักษา หมอฟุ้งก็ตามไปด้วยทุกครั้ง พระยารามราชพ จึงพาหมอฟุ้งไปฝากกับเจ้ากรมหลวงพลวงสมัยนั้นคือ พระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) ที่กรมหลวงพลวง โดยเข้ากรมหลวงพลวงในฐานะพนักงานกลองแขก ในตอนนั้นมีครูมนตรี ตราโมท (เดิมชื่อนุญธรรม ตราโมท) ที่เข้ามารุ่นเดียวกัน พระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) เป็นผู้จับมือฆ้องให้แก่มุขฟุ้งด้วยตนเอง และหมอฟุ้งหัดตีฆ้องวงใหญ่กับพระยาประสานดุริยศัพท์ เพลงแรกคือ เพลงสาธุการ เมื่อต่อเพลงจบ พระยาประสานชมว่า หมอฟุ้งเรียนรู้ได้เร็ว ต่อไปจะได้เป็นครูคน ต่อมาหมอฟุ้งได้เป็นศิษย์หลวงบำรุงจิตเรจริญ (รูป สาตะนะวิลัย) โดยพระยาประสานดุริยศัพท์เป็นผู้ฝากให้ และต่อมาในภายหลังหมอฟุ้งก็ได้เฝ้าองค์การไหว้ครูดนตรี จากหลวงบำรุงจิตเรจริญ และนอกจากจะความสามารถทางปี่พาทย์แล้ว หมอฟุ้งก็ยังมีความรู้ด้านเครื่องสายด้วย โดยสามารถสีซอด้วงได้

เมื่อหมอนุ่มรู้เข้าก็โกรธมาก ถึงกับไล่หมอฟุ้งออกจากบ้าน แต่หมอฟุ้งก็ยังแอบเข้ามานอนที่บ้านทุกวัน จากนั้น หมอฟุ้ง และครูมนตรี ก็รับงานบรรเลงหาเลี้ยงชีพด้วยกัน ทั้งงานหลวงและงานราษฎร์ เนื่องจากครูมนตรีในสมัยนั้น ยังไม่มีที่อยู่ จึงไปอาศัยอยู่ที่บ้านของหมอฟุ้ง ซึ่งเป็นเรือนไทยใต้ถุนสูง ทั้งสองจึงอยู่บริเวณห้องที่ได้ถุน ทุกวันเวลาหนึ่งทุ่ม เมื่อหมอนุ่มเข้านอนแล้ว หมอฟุ้งและครูมนตรี ก็แอบเข้ามานอนตอนประมาณสองทุ่ม ตอนเช้าก็ปั่นจักรยานไปที่กรมหลวงพลวงด้วยกัน เวลาถึงงานครูมนตรี จะทำหน้าที่ตีระนาดเอก หมอฟุ้งทำหน้าที่ตีฆ้องวงใหญ่ หรือระนาดทุ้ม นอกจากนั้น หมอฟุ้งยังมีความรู้ด้านปี่และเครื่องหนังเป็นอย่างดี

ครั้งหนึ่งหมอฟุ้งรับงานหลวงไปบรรเลงงานกฐินที่วัดบางโคล่นอก ก็ได้เจอกับแม่ของอาจารย์ศิริ วิชเว เกิดความรักและตกลงอยู่กินด้วยกัน จนกระทั่งมีลูกคนแรก คือ พี่สาวของ

อาจารย์ศิริ วิชเวช ซึ่งตอนนั้นป่วย ลุงซึ่งเป็นน้องของครูมัลลี คงประภัสส์ ซึ่งทำหน้าที่ เป็นคนแจ้งข่าวว่า มีใครเจ็บป่วยต้องการหมอชุม เป็นผู้พาเด็กไปหาหมอชุม ซึ่งหมอชุมไม่ทราบว่าเป็นหลานของตน แต่เกิดความรู้สึกเอ็นดูถึงกับขออุ้มเด็กมานั่งตัก ซึ่งปกติไม่เคยเป็น ครั้งหนึ่งเมื่ออาจารย์ศิริ วิชเวช คลอดแล้ว หมอฟูงได้พาภรรยา และอาจารย์ศิริ วิชเวช เข้าไปนอนที่บ้าน อาจารย์ศิริ วิชเวช หิวนมแล้วร้องไห้ หมอชุม จึงตื่นและมาพบหมอฟูงและภรรยา ความจริงแตก แต่หมอชุม ก็ยังไม่ยอมรับหมอฟูงเข้าบ้านจนกระทั่งมีงานไหว้ครูหมอประจำปี ปีนั้นครูต่างๆ ที่บรรเลงดนตรีเกิดติดงานหมด หมอฟูง จึงทำหน้าที่หาคนไปทำหน้าที่พาหยา เมื่อหมอชุมทราบก็ลงมาไล่คนดนตรีออกจากบ้าน คนดนตรีก็หนีออกไปหมด แต่ตัวหมอฟูงแอบอยู่หน้าประตู พระยารามราชพเดือนหมอชุมว่า นี่เป็นงานมงคล ถ้าไม่มีปีพาหยาบรรเลง ก็ทำพิธีไม่ได้ หมอชุม จึงให้คนไปตามคนดนตรีกลับมา แต่ไปตามกลับมาได้เพียง 3 คน เท่านั้น หนึ่งในนั้นคือ หมอฟูง ดังนั้น หมอฟูง จึงต้องทำหน้าที่ทั้งตีฆ้องวง และกลองทัดสลับกันไปมา เมื่อเลิกงานหมอชุมได้ลงมาหาหมอฟูงและถามว่า เครื่องดนตรีนี้คืออะไร หมอฟูงตอบว่า ฆ้องวง หมอชุมถามว่า ฆ้องวงมีกี่ลูก หมอฟูงตอบว่า 16 ลูก หมอชุม ให้หมอฟูงตีให้ดูแล้วถามว่า ก็รู้แค่ 16 ลูกใช่ไหม แล้วมันช่วยชีวิตคนได้ไหม ตระกูลเราเป็นหมอ ถ้าเรียนหมอจะช่วยชีวิตคนได้ไหม จะเรียนหมอหรือไม่เรียน ตั้งแต่นั้นหมอฟูงก็ลาออกจากกรมหรสพหลวง เลิกเล่นดนตรี อยู่แต่ในบ้านบดยา และไปรักษาคนกับหมอชุมอยู่ 3 ปี ส่วนลูกให้อยู่กับแม่ จนกระทั่งเก่ง หมอฟูง ก็ทำหน้าที่รักษาคนในบางโคละ รวมไปถึงคนที่บางลำพู และบ้านดุริยประณีต นักดนตรีทุกคนรู้จักหมอฟูงเป็นอย่างดี และเมื่อพ้นระยะเวลา 3 ปีแล้ว หมอฟูงก็ยังชอบฟังดนตรีไทย และยังมีโอกาสได้บรรเลงปีพาหยาบ้างเวลาที่ไปงานต่างๆ แล้วมักจะมีนักดนตรีเชิญให้ร่วมบรรเลง

อาจารย์ศิริ วิชเวช มีโอกาสได้เรียนดนตรีไทยกับหมอฟูง เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งหมอฟูงและครอบครัวได้ย้ายไปอยู่บ้านที่บางโคละ และแถวนั้นมีนักดนตรีที่เป็นลูกศิษย์ของครูกล้า ณ บางช้างอยู่มาก เมื่อรู้ว่า หมอฟูงเก่งทางปีพาหยา จึงมาขอให้หมอฟูงช่วยสอนดนตรี เมื่อลูกศิษย์มาต่อเพลง อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็มีโอกาสดูเรียนไปด้วย โดยหมอฟูงสอนให้จนจบโหมโรงเช้า โหมโรงกลางวัน โหมโรงเย็น และสอนเพลงสองชั้นต่างๆ

หมอฟูง มีความสามารถในด้านดนตรีเป็นอย่างมาก ทุกครั้งที่หมอฟูงอยู่ในวงเหล้ามักใช้ออกของตนเอง แทนกลอง และสามารถใช้มือตีกเป็นเสียงต่างๆ ตามเสียงกลองแขกแล้วร้องเพลงประกอบไปด้วยอย่างสนุกสนาน นอกจากนั้น เมื่ออาจารย์ศิริ วิชเวช ตามหมอฟูงไปงานต่างๆ เจ้าภาพมักจะเชิญหมอฟูงร่วมตีฆ้องวงด้วย ซึ่งหมอฟูง ก็สามารถบรรเลงได้อย่างแคล่วคล่อง มีงานหนึ่งเป็นศพที่วัดสามปลื้ม หมอฟูงใส่เสื้อนอกไปกับอาจารย์ศิริ วิชเวช เมื่อไปถึงงานเจ้าภาพบอกว่า คนฆ้องขาดขอให้หมอฟูงไปช่วยบรรเลง หมอฟูงก็ถอดเสื้อนอกออกแขวนไว้ที่วงฆ้อง แล้วเข้าตีฆ้อง ภาพนั้นเป็นภาพที่ติดตาอาจารย์ศิริ วิชเวช

แรงบันดาลใจของอาจารย์ศิริ วิชเวช ประการแรกคือ ชอบฟังวิทยุ และชอบเสียงครูเหนียว ดุริยพันธ์ อาจารย์ศิริ วิชเวช ชอบฟัง และเลียนเสียงตามท่าน ประการที่สองคือ อาจารย์ศิริ วิชเวช ชื่นชมความสามารถทางด้านดนตรีไทยของบิดามาก จึงอยากมีความสามารถทางด้านดนตรีเหมือนบิดา

จากการสัมภาษณ์รวบรวมรายชื่อเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อไว้ จากหมอ
ฟุ้ง วิชเวช พบรายชื่อเพลงทั้งที่เป็นเพลงสองชั้น เพลงหน้าพาทย์ และเพลงตับ ดังนี้

1. ตับนางลอย (ยกเว้นเพลงโอบีและเพลงซ้ำปี)
2. ตับพรหมาสตรี
3. ช้างประสาธนา 2 ชั้น
4. ประพาสมฤตรา 2 ชั้น
5. ฝรั่งควง 2 ชั้น
6. ตระนิมิต

จากการสัมภาษณ์ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช พบว่า เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช
ได้ต่อมาจากหมอฟุ้ง วิชเวช เป็นเพลงแรกคือ เพลงสร้อยเพลงในตับนางลอย

เพลงสร้อยเพลง

ประวัติเพลง

เพลงสร้อยเพลง เป็นเพลงสองชั้นของเก่า ประเภทหน้าทับปรบไก่ มีท่อนเดียว 4 จังหวะ
เป็นเพลงที่อยู่ในตับนางลอย มีผู้นำมาทำเป็นเพลงเถาแล้วเปลี่ยนชื่อเป็นเพลงสร้อยมยุรา ดำเนิน
ทำนองเป็นทางเรียบๆ ไม่ทราบนามผู้แต่งทั้งในอัตรา 3 ชั้นและ 2 ชั้น ส่วนชั้นเดียวได้มีผู้นำมา
ตัดแต่งหลายทางด้วยกัน

อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้เรียนเพลงสร้อยเพลงจากบิดาเป็นเพลงแรก เมื่อปีพ.ศ. 2486
อาจารย์ศิริ วิชเวช เริ่มต่อปี่พาทย์กับพ่อ เพราะเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 หมอฟุ้งและครอบครัวได้
ย้ายไปอยู่บ้านที่บางโคล่ พอกลางคืนพ่อของอาจารย์ศิริ วิชเวช ก็จะทำเพลงร้องให้กับลูก ซึ่งอาจารย์
ศิริ วิชเวช ได้ต่อเพลงร้องกับพี่สาวทั้ง 3 คน อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อเพลงสร้อยเพลงในตับนางลอย
เป็นเพลงแรกในการเรียนขับร้อง เนื้อร้องเป็นเนื้อร้องที่อยู่ในตับนางลอย

บทร้องเพลงสร้อยเพลง 2 ชั้น

เมื่อนั้น	องค์ท้าวทศพัศตรียักษา
ทุกข์ร้อนถอนฤทัยไปมา	ตรีกตรึงถึงสงครามรามลักษณ์
ครั้งนี้ที่ศึกเห็นใหญ่หลวง	จะลุล่วงลงกาอาณาจกร
จำจะคิดต่อศึกที่อีกอัก	ให้เลิกไปไม่พักต้องต่อตี

(รามเกียรติ์)

โน้ตทางร้องเพลงสร้อยเพลงในดับนางลอย ถอดจากเทปบันทึกเสียงขับร้องของ
อาจารย์ศิริ วิชเวช ในปี พ.ศ. 2550

เที่ยวที่ 1

----	--- ซ	--- ล	- ซลซ - ซ	-- ดัล	ซลซ - ล	เมื่อ ซฟ - ซ	เอย ฟซล - ล
---	ร้ด - ล	-- ดัล	ซลซ - ล	ซฟ - ซฟ	เอย มรด - ฟ	เมื่อ --- ซ	นั้น ฟ - - ซ
ล - - ซ	---	---	เอย ซลซ - ซ	องค์ --- ท	ท้าว --- ร้	ทศ --- ท	-ศพักตร์ -- ลท
- ล - -	ทล - -	ทลร้ซ	ทลซ - ท	-- ร้ท	ลทล - ท	ยัก ลซ - ล	-ษา ซฟซล - ล

เที่ยวที่ 2

-- ดัซ	--- ซ	--- ล	เอย ซลซ - ซ	ทุกข์ --- ดั	ร้อน ล - - ล	ถอน ดัล - - ล	ฤทัย ดัล - ลล
---	-- ดัซ	ฟมรม	ฟ ซลซ - ล	ซฟ - ซฟ	เอย มรด - ฟ	ไป --- ซ	มา --- ซ
----	---	---	ซลซ - ซ	ตริก ---	ตรา ท - - ท	ถึง --- ท	สงคราม ร้ - ร้ล
----	ทล - -	ทลร้ซ	ทลซ - ท	-- ร้ท	ลทล - ท	ราม ลซ - ซ	ลักษณ์ --- ล

เที่ยวที่ 3

ซ - ลซ	--- ซ	--- ล	เอย ซลซ - ซ	ครั้ง --- ดั	นี้ ล - - ล	ที่ ดัล - ล	ศึก --- ซ
ล - - ดั	ร้ด - ล	-- ดัล	ซลซ - ล	ซฟ - ซฟ	เอย มรด - ฟ	เห็นใหญ่ - ลด - ซ	หลวง ล - - ล
ดัล - ดัล	ซฟ - ซ	---	เอย ซลซ - ซ	จะลู่ -- ทรี	ล้วง ท - - ท	ลซ - -	ลง กา - ล - ล
----	ทล - -	ทลร้ซ	ทลซ - ท	-- ร้ท	ลทล - ท	อาณา ลซ - ซซ	จักร --- ฟ

เที่ยวที่ 4

ช - ลช	--- ช	--- ล	เอย ชลช - ช	จำ --- ล	จะคิด -- ลดี	ต่อ ล -- ช	ศึก ล ชล - ล
--- ล	-- ดัช	พมรม	ฟชลช - ล	ชฟ - ชฟ	มรด - ฟ	ที่ อัก ชฟ - ดั	อัก ล -- ดั
ล - ลชฟ	ลช - ช	--- ล	เอย ชลช - ช	ให้ เลิก - รืช - ล	ไป	ไม่	พัก
ล ---	ทล --	ทลรืช	ทลช - ท	-- รืท	ลทล - ท	ต้องต่อ ลช ชฟฟ	ดี ช -- ช

2. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากครูน้อม อินทรนฏ

ภาพประกอบ 16 ครูน้อม อินทรนฏ

ครูน้อม อินทรนฏ เกิดในปีพ.ศ. 2441 ครูน้อมได้ต่อทางขับร้องเพลงไทยมาจากหม่อมเจริญ พาทยโกศล ต่อเพลงรุ่นเดียวกับคุณหญิงไพฑูรย์ กิตติวรรณ และครูท้าว พาทยโกศล เนื่องจากครูน้อมเป็นข้าหลวงของพระมเหสีในกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ต่อมาครูน้อมจึงได้เข้าเป็นนักร้องในกรมมหรสพหลวงในรัชกาลที่ 7 เป็นวงวันพุธ หรือวงสีเขียว จึงมีโอกาสได้ต่อเพลงกับพระยาเสนาะดุริยางค์ ดังนั้น ท่านจึงเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องทางขับร้องทั้งทางฝั่งชนช และทางฝั่งพระนคร ครูน้อมได้สมรสกับครูอ่วม อินทรนฏ มาอยู่ด้วยกันที่บ้านที่ราชวัตร มีบุตรด้วยกัน 4 คน ซึ่งอาจารย์นรุต เป็นบุตรคนที่ 2 ซึ่งต่อมาได้สมรสกับอาจารย์ศิริ วิชเวช ครูน้อมถึงแก่กรรมในปี พ.ศ. 2520

ครูน้อยสามารถร้องเพลงไทยได้ทั้งทางฝั่งธนฯ และทางฝั่งพระนคร อาจารย์ศิริ วิชเวช ซึ่งเป็นลูกเขยจึงมีโอกาสดูต่อเพลงต่างๆ มากมาย เช่น เพลงต่อรูปทางฝั่งธนฯ เสภาทางพระยาเสนาะดุริยางค์ เพลงทะเลแยะ ทองย่น เพลงเขมรใหญ่ทางฝั่งธนฯ หกบททางฝั่งพระนคร ฯลฯ ซึ่งอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ดูต่อเพลงทะเลแยะจากครูน้อยเป็นเพลงแรก

จากการสัมภาษณ์รวบรวมรายชื่อเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ดูไว้ จากครูน้อย อินทรนัฐ พบรายชื่อเพลงทั้งที่เป็นเพลงสองชั้น เพลงสามชั้น และเพลงเถา ดังนี้

1. เขมรใหญ่
2. ต่อรูป สามชั้น
3. ทะแยะ
4. โทนช้าง
5. โทนม้า
6. ทองย่น
7. ทรงสุหร่าย
8. หกบท เถา

จากการสัมภาษณ์ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช พบว่า เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ดูต่อมาจากครูน้อย อินทรนัฐเป็นเพลงแรกคือ เพลงทะเลแยะ

เพลงทะเลแยะ

ประวัติเพลง

เพลงทะเลแยะ เป็นเพลงอัตรา 2 ชั้น ของเก่า ประเภทหน้าทับปรบไก่ มี 2 ท่อน มีมาแต่สมัยอยุธยา นอกจากใช้บรรเลงในดับมโหรีซึ่งมีเพลงทะเลแยะ เพลงยาว เพลงย่องหงิด เป็นต้นแล้ว ปี่ชวายังใช้เป่านำกระบวนกลองชนะในกระบวนพยุหยาตราสถลมารค และใช้บรรเลงปี่พาทย์ในหน้าพาทย์กลองโยน เช่น บรรเลงประจำเทศน์มหาชาติ กัณฑ์นครกัณฑ์ พระประดิษฐไพเราะ (มี ดุริยางกูร) หรือครูมีแขกได้แต่งขยายขึ้นเป็นอัตรา 3 ชั้น ต่อมาหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) นำมาดัดลงเป็นชั้นเดียว ครอบเป็นเพลงเถา

เพลงทะเลแยะจัดอยู่ในประเภทเพลงชั้นสูง มีลีลาท่วงทำนองเมื่อดนตรีไพเราะเหมาะที่จะนำมาทำเป็น “ทางเดี่ยว” แสดงฝีมือ จึงมีผู้ประดิษฐ์ทางเดี่ยวเพลงนี้ ทั้งเครื่องดนตรีประเภทปี่พาทย์และเครื่องสาย

บทร้องเพลงทะเลเย เกา

3 ชั้น โอ้วเจ้าดวงมณฑาทอง ไฉนน้องจึงมาร้างเสนาหา
 ฟุ้งจิตคิดอยู่ทุกเวลา จะรับแก้วแววตาไปเวียงชัย
 2 ชั้น จะอภิเษกให้เป็นเอกมเหสี ในสุวรรณธานีเป็นใหญ่
 ควรหรือมาพรากจากไป จะมาทิ้งพี่ไว้แต่เอกรา
 ชั้นเดียว พระโณมยง พระจงโปรดเกศเกศา
 น้องขอถวายความสัจจา อันความเสน่หาพระภูมิ

เรื่องมณีสूरียงค์

โน้ตทางร้องเพลงทะเลเย 3 ชั้น ถอดจากเทปบันทึกเสียงขับร้องของอาจารย์ศิริ วิชเวช
 วันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2552

ท่อนที่ 1

----	----	---ด	---ร	-มร-ชร	ม-รดด	ไอ	ว่า
ฟลช--	---ร	--ชม	ร มร-ฟ	-----	-----	เจ้า	ดวง
--ชล	ชฟ ชด ด	--รด	ชลช-ช	-----	---ด	-ท-ด	ทด-ร
-ดท--	---ท	---ดท	ชลช-ช	มณ	ทา	ลชฟ ชด	ทอง
-----	-----	-ร-ม	ร มร-ร	-----	ไฉน	---ชม	น้อง
-ร-ม	รด--ล	--ดล	ชลช-ล	ด---	รด-ช	---ม	มาร้าง
--ชม	ช--ด	---ร	ม รดรม	---ช	-ลช-ม	--ชม	ร มร-ม
รด--ช	---ล	-ทล-	-ท-ร	--ทด	-ร-มร	เสน	-หา
		รช					---

ท่อนที่ 2

----	--- ล	ลชม ชล	- ด - ร	มร - ชร	ม --- รด	ฟี่ ตั้ง - ชฟ - ชฟ	จิต --- ฟ
ช - - ลช	--- ร	- - ชม	- รมร - ช	- ฟ - ลช	คิด ร - - ลท	อยู่ --- ลช	--- ล
- ท - ลช	- ลด - ด	- - รด	ท ลทล ล	----	---- ด	- ท - ด	ทดรด ร
- ดท - -	--- ท	--- ดท	ชลช - ช	----	ทุก --- ล	- ดล - ดล	เวลา - ชฟ - ชช
----	----	- ช - ล	ช ลช - ช	----	----	จะรับ -- ดร	แก้ว --- ด
ลด - - ด	รด - รม	- - ชม	รมร - ม	----	รด - -	แวว --- ดล	ตา --- ล
----	--- ช	--- ล	- - ดช	--- ฟ	--- ช	--- ลช	- ร - ม
- รชด	- รด - รม	รด - ฟ	ชฟชล	----	----	ไป เวียง - ช - ช	ชัย --- ช

3. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากครูแถม ดุริยประณีต

ภาพประกอบ 17 ครูแถม ดุริยประณีต

ครูแถม ดุริยประณีต สกุลเดิมคือ เขยเกษ เกิดเมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2433 เป็นบุตรของนายคล้อยและนางล้นจี๋ เขยเกษ พื้นเพเดิมตั้งอยู่ที่ตำบลตากลิ จังหวัดนครสวรรค์ ย้ายมาตั้งถิ่นฐานที่บางลำพู ทำอาชีพการสร้างเครื่องดนตรีไทย ครูแถมได้เรียนเรื่องเกี่ยวกับการแสดงละครในวังกรมหมื่นมเหศวรศิววิลาส มีความสามารถในการเล่น และตีบทได้ยอดเยี่ยม และครูแถม ยังมีความสามารถในด้านการขับร้องเพลงไทย ครูแถมแต่งงานกับครูสุข ดุริยประณีต มีบุตรธิดาด้วยกัน 12 คน ถึงแก่กรรมไปเสีย 2 คน บุตรธิดาที่ยังอยู่ต่างเป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียง ครูแถม ดุริยประณีต ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2515

อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้มีโอกาสต่อเพลงกับครูแถมในช่วงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช เรียนอยู่ปี 2 ทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จะเล่นละครเรื่องนางเสี้ยงไผ่ อาจารย์ที่มหาวิทยาลัยก็ถามว่า ใครร้องเพลงไทยได้บ้าง เพื่อนจึงบอกว่าอาจารย์ศิริ วิชเวช ร้องได้ อาจารย์ถามอาจารย์ศิริ วิชเวช ว่าร้องเพลงจีนหลวงได้ไหม อาจารย์ศิริ วิชเวช ร้องไม่ได้ อาจารย์ จึงทำหนังสือส่งตัว อาจารย์ศิริ วิชเวช ไปต่อเพลง “จีนหลวง” กับครูโชติ ดุริยประณีต เป็นหัวหน้าแผนกที่กรมศิลปากร พอครูโชติ ดุริยประณีต เห็นนามสกุลถามว่า เป็นอะไรกับพี่ฟุ้ง วิชเวช อาจารย์ศิริ วิชเวช ตอบว่า เป็นลูกครูโชติ ดุริยประณีตดีใจมากและต่อเพลงให้ จากนั้นต่อเพลงประมาณ 2 วันจนร้องได้ จากนั้นก็พาไปที่บ้าน

เมื่ออาจารย์ศิริได้ไปต่อเพลงที่บ้านดุริยประณีตนั้น ได้มีโอกาสต่อเพลงกับครูท่านต่าง ๆ ในบ้าน รวมถึงครูแถมได้ให้ความเมตตาแก่อาจารย์ศิริเป็นอย่างมาก เวลาที่อาจารย์ศิริไปที่บ้าน ยายแถมมักจะให้อาจารย์ศิริช่วยตำหมาก แล้วยายแถมก็จะต่อเพลงให้บ้าง ครั้งละนิดละหน่อย

จากการสัมภาษณ์รวบรวมรายชื่อเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อไว้ จากครูแถม ดุริยประณีต พบรายชื่อเพลงทั้งที่เป็นเพลงสองชั้น และเพลงตับ ดังนี้

1. ชมดงใน 2 ชั้น
2. เต่าเห่ 2 ชั้น
3. ตับพรหมาศ
4. ซ้ำปี

จากการสัมภาษณ์ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช พบว่า เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อมาจากครูแถม ดุริยประณีตเป็นเพลงแรกคือ เพลงมอญรำดาบในตับพรหมาศ

เพลงมอญรำดาบ 2 ชั้น

ประวัติเพลง

เพลงมอญรำดาบ อัตร 2 ชั้น ของเก่า ประเภทหน้าทับปรบไก่อ มี 2 ท่อน ท่อนละ 4 จังหวะ เป็นเพลงสำเนียงมอญ ใช้ร้องประกอบการแสดงโขน ละคร และในดับต่างๆ มาแต่โบราณ

พ.ศ.2475 นายมนตรี ตราโมท ได้นำเพลงมอญรำดาบอัตร 2 ชั้น มาแต่งขยายขึ้นเป็นอัตร 3 ชั้น ให้มีสำเนียงมอญมากขึ้น พร้อมกันนั้นก็ได้แต่งทางดนตรี 2 ชั้นขึ้นใหม่ ดัดแปลง

ทำนองให้เป็นมอญมากกว่าเดิม และตัดลงเป็นชั้นเดียว ครบเป็นเพลงเถา ใช้บทร้องจากเสภาพระราชพงศาวดาร ที่สุนทรภู่แต่ง ต่อมา มีผู้นำบทพระนิพนธ์เรื่องราชาธิราชมาร้องด้วย
บทร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้บันทึกเทปนั้นเป็นบทละครเรื่องรามเกียรติ มีเนื้อร้องดังนี้

ครั้นถึงโรงราชพิธี กาลสุรเสนีบังคมไหว้
ทูลว่า พระบิดรงค์ทรงชัย ให้มาทูลข่าวปัจจามิตร

โน้ตทางร้องเพลงมอญรำดาบ 2 ชั้น ถอดจากเทปบันทึกเสียงขับร้องของอาจารย์ศิริ วิชเวช วันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2552

ท่อนที่ 1

----	--- ซ	--- ล	ซลซ - ซ	ครั้น	ถึง	โรง	ราช
----	---	---	---	--- ด	ท - ด ร	--- ท	--- ด
-- ฟด	- รดทล	- ซฟท	- ด --	---	ดรด --	พิ	ธี
---	---	กาล	- สุร	---	---	เส	นี
---	- ลซ - ซ	-- รฟ	---	- ร - ฟ	ซฟ - ร	---	-- ดด
---	---	---	---	---	---	บังคม	ไหว้
---	---	ลซฟซ	- ล - ท	---	- ด - ร	ดท ฟ - ล	---

ท่อนที่ 2

----	--- ซ	--- ล	- ซ - ซ	ทูล	ว่า	พระบี	- ตรงค์
----	---	---	---	---	---	---	---
-- ฟด	รดทล	ซฟ - ท	- ดทร	---	---	ทรง	ชัย
---	---	ให้	มา	---	---	ทูล	ข่าว
---	- ลซ - ซ	- ด - ด	---	---	- ซฟ - ร	---	---
---	---	---	---	---	---	ปัจจา	- มิตร
---	---	ลซฟซ	- ล - ท	-- ฟร	- ด - ร	ดท -- ล	---

4. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากครูโชติ ดุริยประณีต

ภาพประกอบ 18 ครูโชติ ดุริยประณีต

ครูโชติ ดุริยประณีต เกิดเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2452 เป็นบุตรนายสุข ดุริยประณีต กับนางแถม (สกุลเดิม เขยเกษ) ชาวกรุงเทพมหานคร บิดาเป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียง และเจ้าของวงดุริยประณีต ส่วนมารดามีความสามารถในการขับร้องและแสดงละคร ภรรยาชื่อ วาสนา มีบุตรธิดา 5 คน มีพี่น้องที่เป็นนักดนตรีและนักร้องมีชื่อเสียง ได้แก่ นายชั้นดุริยประณีต นายชั้นดุริยประณีต นางสาวสุตา เขียววิจิตร นางแหม่มช้อย ดุริยพันธุ์ นางชม รุ่งเรือง นางทัศนีย์ พิณพาทย์ นางสาวจิตต์ อนันตกุล และนายสืบสุด ดุริยประณีต

นายโชติ ดุริยประณีต เรียนเปียโนกับบิดา เรียนขับร้องและปี่กับพระยาเสนาะดุริยางค์ (แหม่ม สุนทรวาทิน) เรียนเครื่องหนังถึงหน้าพาทย์องค์พระพิราพ ซึ่งเป็นเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูงสุด ได้รับมอบให้ทำหน้าที่ครอบและทำพิธีไหว้ครูจากพระพาทย์บรรเลงมรณ (พิมพ์ วาทิน) รับราชการที่กรมพิณพาทย์หลวง ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบราชการในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ย้ายไปสังกัดกรมศิลปากรจนเกษียณอายุ และได้ปฏิบัติราชการต่อในฐานะผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย เป็นผู้ควบคุมวงดุริยประณีต ซึ่งเป็นวงของตระกูลต่อกับบิดา

นายโชติ ดุริยประณีต มีความเชี่ยวชาญในการบรรเลงเครื่องดนตรีได้ทุกชนิด รวมทั้งการขับร้อง มีผลงานบันทึกเสียงไว้หลายชุด นอกจากนี้ ได้แต่งเพลงไว้เป็นจำนวนมาก เช่น เพลงสุริโยทัย เถา เพลงพม่ากำชับ เถา (พ.ศ. 2497) เพลงสร้อยทะเล เถา เพลงกราวรำมอญเถา เพลงมอญบางนางเกร็ง เพลงพุงพอก 2 ชั้น โหมโรงศรีสังคีต และแต่งบทร้องเพลง กราวรำมอญเถา ได้ร่วมกับนายชั้น ดุริยประณีต ซึ่งเป็นน้องชายแต่งเพลง เช่น ตับริราชิราช ตอนลาวแก่นท้าวกัถนิว (พ.ศ. 2478) เพลงดาวกระจำง ในเรื่องราชิราช ตอนพระยาน้อยชมตลาด เพลงกระเหยิงเหิน

ในช่วงที่อาจารย์ศิริ วิชเวชเรียนอยู่ปี 2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทางมหาวิทยาลัยจะเล่นละครเรื่องนางเสี้ยนไฟ อาจารย์ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ถามว่า ใครร้องเพลงไทยได้บ้าง เพื่อนจึงบอกว่าอาจารย์ศิริ วิชเวช ร้องได้ อาจารย์ถามอาจารย์ศิริ วิชเวช ว่าร้องเพลงจันทราได้ไหม อาจารย์ศิริ วิชเวช บอกว่าร้องไม่ได้ อาจารย์จึงทำหนังสือส่งตัว อาจารย์ศิริ วิชเวช ไปต่อเพลง “จันทรา” กับครูโชติ ดุริยประณีต เป็นหัวหน้าแผนกที่กรมศิลปากร พอครูโชติ ดุริยประณีตเห็นนามสกุลถามว่า เป็นอะไรกับพี่ฟุ้ง วิชเวช อาจารย์ศิริ วิชเวช ตอบว่า เป็นลูก ครูโชติ ดุริยประณีตดีใจมากและต่อเพลงให้ จากนั้นต่อเพลงประมาณ 2 วัน จนร้องได้ จากนั้นก็พาไปที่บ้าน

เมื่ออาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ไปต่อเพลงที่บ้านครูโชติ ดุริยประณีตนั้น ได้มีโอกาสต่อเพลงกับครูท่านต่างๆ ในบ้าน และเมื่อเริ่มร้องได้มากแล้ว ประกอบกับช่วงนั้น ครูเหนียวเสียวชีวิตอาจารย์ศิริ จึงได้เล่นละครวิทยุกับครูโชติ และครูแซมซ้อยหลายเรื่อง ทำให้มีโอกาสได้ต่อเพลงละครมากมาย

ครูโชติ ดุริยประณีตถึงแก่กรรมด้วยโรคมะเร็งเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2516

จากการสัมภาษณ์ รวบรวมรายชื่อเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อไว้ จากครูโชติ ดุริยประณีต พบรายชื่อเพลงทั้งที่เป็นเพลงสองชั้น เพลงหน้าพาทย์ และเพลงตับ ดังนี้

1. กรรารามอญ 2 ชั้น
2. แหกปรเทศ เถา
3. จันทรา 2 ชั้น
4. จันทราอ่อน 2 ชั้น
5. ตะนาวแปลง 2 ชั้น
6. ทะเลบัว 2 ชั้น
7. ธรณีร้องไห้ 3 ชั้น
8. พันธุ์ฝรั่ง 2 ชั้น
9. ม้าย่อง 2 ชั้น
10. โยสลัม 2 ชั้น
11. ราตรีประดับดาว เถา
12. ลมพัดชายเขา 2 ชั้น
13. สาลิกาเขมร 2 ชั้น
14. สร้อยทะเล 2 ชั้น
15. สามไม้ใน 2 ชั้น
16. สมิงทอง 2 ชั้น
17. อาถรรพ์ 2 ชั้น
18. เชิดจีน 2 ชั้น
19. เหาะ
20. ตับเรื่องพระอภัยมณี

จากการสัมภาษณ์ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช พบว่า เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อมาจากครูโชติ ดุริยประณีต เป็นเพลงแรกคือ เพลงจีนหลง 2 ชั้น

เพลงจีนวังหลวง

ประวัติเพลง

เพลงจีนหลง อัตรา 2 ชั้น ของเก่า ประเภทหน้าทับ สองไม้ มีท่อนเดียว พันโท หลวงสรบุรีวิชัย (สรบุรี เสนีวงศ์ ณ อยุธยา) เห็นว่า ทำนอง 2 ชั้น มีลีลาและทำนองเพลงสละสลวย จึงได้คิดปรึกษากับครูเจือ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา ร่วมกันแต่งขึ้นเป็นอัตรา 3 ชั้น และตัดลงเป็นชั้นเดียว ครอบเป็นเพลงเถา เมื่อ พ.ศ. 2478 ได้ทำสำเนียงให้เป็นจีนสมชื่อ และเปลี่ยนชื่อใหม่เป็นจีนวังหลวง เพื่อให้คู่กับเพลงจีนวังหลัง

บทร้อง เพลงจีนวังหลวง

บทร้องที่ 1

3 ชั้น	โจโฉโจยินนำทัพหลวง ใช้ทหารยี่สิบหมื่นเป็นเกาทัณฑ์	คุมกระทรวงไพร่พลพลชั้น พร้อมกันรุมรบอาเมืองเรา
2 ชั้น	ขงเบ้งเดี่ยวหุยกวนอู เสียหยาวยาวบางเบา	ออกต่อสู้หลายครั้งก็แพ้เขา ให้ข้าเจ้ากับข้านี้รีบไป
ชั้นเดียว	ช่วยกันแก้กัณฑ์ครา ครอบครว้จะกระจายพลัดพรายไป	แม่นชักช้าเนิ่นนานจะตักชัย อย่ารำไรไปแล้วได้รับมา

สามก๊กคำกลอน

ขุนเสนาหุซิด (เอก) แต่ง

บทร้องที่ 2

3 ชั้น	ฝ่ายองเท้าเจ้าจันทงั้นฝั่งเพชร ทั้งสองมือถือทูลน้ามนไฟ	ไม่ขามเข็ดคงกระพันไม่หวั่นไหว ฟาดผู้ใดไฟพิชิตตามกาย
2 ชั้น	ควบอาสาม้าทรงเข้ายังยุทธ์ ชิงทูลน้ามนฟาดปราดประกาย	สินสมุทรต่อตีไม่หนีหาย เป็นเพลงร้ายพราวทั่วทั้งตัวตน
ชั้นเดียว	สินสมุทรหยุดดูบยี่งวูวาม ติดแขนข้าผ้าเสื้อจนเหลือทน	เป็นเปลวปลापวดแปลบทั้งเส้นขน เหมือนเพลิงลนลัมซบสลับไป

บทละครเรื่องพระอภัยมณี

สุนทรภู่ แต่ง

5. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากครูสุตา เขียววิจิตร

ภาพประกอบ 19 ครูสุตา เขียววิจิตร

ครูสุตา เขียววิจิตร นามเดิมว่า เชื้อม เกิดเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ.2459 เป็นบุตรนายสุข ดุริยประณีต กับนางแถม (สกุลเดิม เขยเกษ) ชาวกรุงเทพมหานคร บิดาเป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียง และเจ้าของวงดุริยประณีต ส่วนมารดา มีความสามารถในการขับร้อง และแสดงละครสามชื้อ นายฤกษ์ เขียววิจิตร เป็นนักดนตรี มีบุตรธิดา 7 คน มีพี่น้องที่เป็นนักดนตรี และนักร้องที่มีชื่อเสียง ได้แก่ นายโชติ ดุริยประณีต นายชื่น ดุริยประณีต นายชัน ดุริยประณีต นางแหม่มช้อย ดุริยพันธุ์ นางชม รุ่งเรือง นางทัศนีย์ พิณพาทย์ นางสุดจิตต์ อนันตกุล และนายสืบสุด ดุริยประณีต

นางสุตา เขียววิจิตร เริ่มเรียนดนตรีและขับร้องกับบิดา ต่อมาได้เป็นศิษย์เรียนขับร้องกับพระยาเสนาะดุริยางค์ (แหม่ม สุนทรวาทิน) และหม่อมจันทร์ ภูษธร ณ อยุธยา เรียนเพลงโขนละครกับคุณหญิงเทศ นักกานุกรักษ์

นางสุตา เขียววิจิตร สามารถตีระนาด และฆ้องวงได้ดี ขับร้องเพลงได้ทุกประเภท และได้เพลงไว้มาก เป็นนักดนตรีวงมโหรีหริ่งกรมปี่พาทย์และโขนหลวง ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบอบราชการ จึงเป็นนักร้องและครูสอนขับร้องสังกัดกองการสังคีต กรมศิลปากรจนเกษียณอายุ ศิษย์ที่มีชื่อเสียง เช่น นางกัญญา โรหิตาจร นางดวงเนตร ดุริยพันธุ์ นายแจ้ง คล้ายสีทอง มีผลงานบันทึกเสียงไว้มาก เช่น เพลงชมตลาด 2 ชั้น เพลงจีนเก็บบุปผา เสภาเรื่องกาเก

ครูสุตา เขียววิจิตร ถึงแก่กรรมด้วยโรคหลอดเลือดอุดตัน ที่โรงพยาบาลธนบุรี เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ.2540

อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อเพลงกับครูสุตา ตั้งแต่ครั้งที่ได้เข้าไปต่อเพลงที่บ้านดุริยประณีต ซึ่งครูสุตา เขียววิจิตร เป็นผู้มีลีลาการร้องที่เป็นเอกลักษณ์ และอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รักษาทางร้องที่ต่อจากครูสุตา เขียววิจิตร ได้เป็นอย่างดี

จากการสัมภาษณ์ รวบรวมรายชื่อเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อไว้จากครุสุตา เขียววิจิตร พบรายชื่อเพลงทั้งที่เป็นเพลงสองชั้น เพลงเถา และเพลงตับ ดังนี้

1. จินแส 2 ชั้น
2. ฝรั่งรำเท้า 2 ชั้น
3. แม่ศรีทรงเครื่อง
4. ซำปึ
5. โอปี่
6. แหกโอด 3 ชั้น
7. พรหมณ์เข้าโบสถ์ เถา

จากการสัมภาษณ์ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช พบว่า เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อมาจากครุสุตา เขียววิจิตร เป็นเพลงแรกคือ เพลงจินแส 2 ชั้น

เพลงจินแส

ประวัติเพลง

เพลงจินแสอัตรา 2 ชั้น ประเภทหน้าทับปรบไก่ มี 2 ท่อน ท่อนละ 4 จังหวะ ท่อนที่ 2 มีสร้อยต่อทำอีก 6 จังหวะ เป็นเพลงแรกในเพลงซำเรื่องจินแส ต่อมาเมื่อผู้แต่งขยายขึ้นเป็นอัตรา 3 ชั้นอยู่ 2 ทางคือ ทางของพระยาประสามศุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) และทางของครูพุ่ม บาปุยะวาทย์ แต่งร่วมกับนายบุญยงค์ เกตุคง ทางที่ 2 นี้ผู้แต่งทั้ง 2 ท่านได้ตัดลงเป็นชั้นเดียวครบ เป็นเพลงเถาเมื่อ พ.ศ. 2510

บทร้องเพลงจินแส เถา

3 ชั้น	จินแสโสภาน้ำตาตก	สองกร่อนนอกเขารำไห้
	ดาวตกก็จะตกตามดาวไป	ดาวดวงนี้ไซ้คือตัวกู
2 ชั้น	แข็งขึ้นกลิ้งกลิ้งกำสรด	ผีนสะกดหทัยให้หตุ
	เรียกเกียงอุยมาสอนซ้ำตำราครู	มีความอยู่หนึ่งแน่แท้ต่อไป
บทของเก่า		
ชั้นเดียว	แม้อัดขัดขัดข้องหมองหม่น	คิดค้นสำนักหักไฉน
	ประพฤติผิตรีบผิดคิดการไกล	เรือจะไปท่าจะอยู่ดูให้ดี

นายบุญยงค์ เกตุคง แต่ง

บทร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้บันทึกเทปนั้น เป็นบทละครเรื่องขุนช้างขุนแผน
ตอน พระไวยแตกทัพ มีเนื้อร้อง ดังนี้

ไอ้เวยกรรมทำไวไฉนหนอ มาสืบท่องให้ต้องไรรู้
ส่วนใครๆ เขาก็มีที่ชื่นชู เราต้องอยู่ผู้เดียวเปลี่ยวเอกา

โน้ตทางร้องเพลงจีนแสด 2 ชั้น ถอดจากเทปบันทึกเสียงขับร้องของอาจารย์ศิริ
วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552

ท่อนที่ 1

----	----	ไอ้ เวย - ชม - ช ┐	กรรม - - - ช	---- ดม ┐	ช - มช - ล ┐	ทำ ด - - ล	ไรรู้ - - ลด ┐
ช - - ม	---- ช	---- ล	---- ด	ม - รด ม	- - ชร	ไฉน - - รร	หนอ - ช - ม
- - ชร	ม - รด - ┐	มา สืบท - ด - ท	ต่อ - ท - -	┐ - ท - ด	- ร - ฟ	ส่ง - - - ท	ให้ - ท - -
---- ม	ล ┐ ชมชล	- - ดล	- ช - ล	ชฟ - ล ┐	- - ดช ┐	ต้อง ไรรู้ - ร - ช	คู่ ฟร - ฟ ┐

ท่อนที่ 2

ส่วน - - - ช	ใครใคร - - ลล	เขา - - - ล	ก็มี - - รฟ	ชฟร ฟร ┐ ┐	- ดทดร ┐	- - - ฟ	- ช - ท
---- ร	- ด - ร	- ดท - ทช ┐	- ฟ - ช	- ฟร ดทร ┐	- ฟ - ช	ที่ ชื่น - ฟ - ร	ชู - - - ช
-----	เรา - - - ด	ต้องอยู่ - - ดทด	-----	เรา - - - ท	ต้องอยู่ - - ทช	ผู้ - - - ช	เดียว - - - ท
- - - ด	- ทช - ช	- - - ทช	- ฟ - ช	- ฟร - - ┐	-----	เปลี่ยว - - - ล	เอ กา - ท - ท

6. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากครูเข้มซ้อย ดุริยพันธุ์

ภาพประกอบ 20 ครูเข้มซ้อย ดุริยพันธุ์

ครูเข้มซ้อย ดุริยพันธุ์ นามเดิมว่า เข้ม เกิดเมื่อวันอังคาร ขึ้น 9 ค่ำ เดือน 9 ปี มะแม ตรงกับวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2462 ที่บ้านเลขที่ 100 ถนนลำพู หน้าวัดสังเวชวิทยาราม กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรนายสุข ดุริยประณีต กับนางแถม (สกุลเดิม เขยเกษ) ชาวกรุงเทพมหานคร บิดาเป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียงและเจ้าของวงดุริยประณีต ส่วนมารดามีความสามารถในการขับร้อง และแสดงละคร สามีนชื่อ นายเหนียว ดุริยพันธุ์ เป็นนักร้องที่มีชื่อเสียง มีบุตรธิดา 6 คน ที่มีชื่อเสียงทางดนตรี คือ นางสาวสุรางค์ ดุริยพันธุ์ นางดวงเนตร ดุริยพันธุ์ และนายณัฏพณธ์ ดุริยพันธุ์ มีพี่น้องที่เป็นนักดนตรี และนักร้องที่มีชื่อเสียง ได้แก่ นายโชติ ดุริยประณีต นายชั้น ดุริยประณีต นายชั้น ดุริยประณีต นางสาวสุดา เขียววิจิตร นางชม รุ่งเรือง นางทัศนีย์ พิณพาทย์ นางสาวจิตต์ อนันตกุล และนายสืบสุด ดุริยประณีต

นางเข้มซ้อย ดุริยพันธุ์ เริ่มเรียนขับร้องกับมารดา ต่อมาเป็นศิษย์พระยาเสนาะดุริยางค์ (เข้ม สุนทรวาทิน) แล้วได้ต่อเพลงกับพระเพลงไพเราะ (โสม สุวาทิต) หลวงเสียงเสนาะกรรม (พัน มุกตวาภัย) หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ครูมนตรี ตราโมท ครูเหนียว ดุริยพันธุ์ และครูเจริญใจ สุนทรวาทิน ได้ต่อเพลงไว้มาก ทั้งเพลงตับ เพลงเถา และเพลงโขนละคร รัชการที่กรมมหรสพ ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบราชการในรัชสมัยพระบาท สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ย้ายไปสังกัดกรมศิลปากรจนเกษียณอายุ ท่านเป็นนักร้องประจำวงดุริยประณีตของบิดา ได้สอนขับร้องแก่ศิษย์ไว้มาก ที่มีชื่อเสียง เช่น นายแจ้ง คล้ายสีทอง นางกัญญา โรหิตาจล นายศิริ วิชเวช นายแพทย์สุพจน์ อ่างแก้ว

นางเข้มซ้อย ดุริยพันธุ์ มีผลงานบันทึกแผ่นเสียงไว้เป็นจำนวนมาก บันทึกกับวงของกรมศิลปากร เช่น เพลงบุหลันลอยเลื่อน 2 ชั้น เพลงเขมรไทรโยค เพลงนเรศวรชนช้าง เพลงทองย่อน เพลงแอ่วเกล้าซอ บันทึกร่วมกับวงดุริยประณีต เช่น ชุดละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง อิเหนา และเรื่องราชาธิราช

ช่วงที่ครูโชติพาอาจารย์ศิริ วิชเวช ไปที่บ้านครูยประณีตและได้รู้จักกับคุณยายแถม
ครูยประณีต คุณยายแถมถามอาจารย์ศิริ วิชเวช ว่าชอบร้องกับใคร อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็บอกว่า
ชอบครูเหนียว ครูยพันธ์ุร้อง บังเอิญครูแซมซ้อย ครูยพันธ์ุ มาที่บ้านพอดี ครูโชติ ก็แนะนำกับครู
แซมซ้อยว่า เป็นลูกครูฟุ้ง วิชเวช อยากเรียนกับครูเหนียว ครูยพันธ์ุ ครูแซมซ้อย ครูยพันธ์ุ ก็พา
ไปที่บ้าน และอาจารย์ศิริ วิชเวชก็มีโอกาสได้ต่อเพลงกับครูเหนียว

จากนั้นเมื่ออาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ไปต่อเพลงที่บ้านครูยประณีตและที่บ้านครูเหนียว
จึงได้มีโอกาสพบและต่อเพลงกับครูแซมซ้อยบ้าง เมื่อครูเหนียวเสียชีวิตอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้เล่น
ละครวิทยุกับครูโชติ และครูแซมซ้อยหลายเรื่อง ทำให้มีโอกาสดำต่อเพลงสองชั้นที่ใช้ในละครมากมาย

ครูแซมซ้อย ครูยพันธ์ุถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2526

จากการสัมภาษณ์ รวบรวมรายชื่อเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อไว้ จากครู
แซมซ้อย ครูยพันธ์ุ พบรายชื่อเพลงทั้งที่เป็นเพลงสองชั้น เพลงสามชั้น เพลงเถา เพลงหน้าพาทย์
และเพลงตับ ดังนี้

1. กล่อมনারี เถา	2. ขอมเงิน เถา
3. ขอมทรงเครื่อง 3 ชั้น และ 2 ชั้น	4. เขมรโพธิสัตว์ 2 ชั้น
5. เขมรพวง เถา	6. เขมรไทรโยค
7. เขมรลอองค์ เถา	8. เขมรอเวบาง 2 ชั้น
9. แยกต้อยหม้อ เถา	10. แยกกุลิต เถา
11. แยกมอญบางช้าง 3 ชั้น	12. แยกมอญบางขุนพรหม 3 ชั้น
13. เขนง 2 ชั้น	14. ขึ้นพลับพลา 2 ชั้น
15. จระเข้หางยาว 3 ชั้น	16. ดอกไม้ไทร 2 ชั้น
17. ต่อยรูป 2 ชั้น	18. เต่าเห่ เถา
19. ตวงพระธาตุ 2 ชั้น	20. ตันวรเชษฐ์ 2 ชั้น
21. ตันเพลงยาว 2 ชั้น	22. เต่ากินผักบุ้ง 2 ชั้น
23. ถอนสมอ เถา	24. นกเขาชะแมร์ เถา
25. นเรศวรชนช้าง 2 ชั้น	26. บุษลิน เถา
27. ปลาทอง เถา	28. พม่าห้าท่อน
29. ตับพระไวยแตกทัพ	30. พัดชา 2 ชั้น
31. มอญชมจันทร์ 2 ชั้น	32. ลีลากระทุ่ม 2 ชั้น
33. สารถี เถา	34. สืบท เถา
35. สุดสงวน เถา	36. สุรินทราหู เถา
37. โสมส่องแสง เถา	38. แสนสุดสวาท เถา
39. สิงโตเล่นหาง 2 ชั้น	40. เหราเล่นน้ำ 3 ชั้น
41. อาหนู เถา	42. ชมแสงจันทร์ เถา
43. ชำปี่	44. มุล่ง เถา

45. แหกโอต เถา	46. ไม้ค้ำ เถา
47. เชิดจีน 2 ชั้น	48. เชิดนอก
49. เหาะ	50. ตับเรื่องพระอภัยมณี
51. ออกทะเล เถา	52. โอปี

จากการสัมภาษณ์ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช พบว่า เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อมาจากครูแซมซ้อย ดุริยพันธ์ เป็นเพลงแรกคือ เพลงชมแสงจันทร์ เถา

เพลงชมแสงจันทร์

ประวัติเพลง

ครูกล้วย ณ บางช้าง นำเพลงต้นบรเทศ อัตร 2 ชั้นและชั้นเดียว ประเภทหน้าทับสองไม้ มาแต่งขยายขึ้นเป็นอัตร 3 ชั้น และได้ปรุ่ทาง 2 ชั้น ไว้อีกทางหนึ่งให้เป็นรูปเพลงทั้งทำยั้งหะ ต่อมาหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้แต่งขยายขึ้นเป็นอัตร 3 ชั้นอีกทางหนึ่ง ยึดรูปแบบ เพลงต้นเพลงต้นบรเทศของครูกล้วย ณ บางช้าง แต่เป็นทางกรอและตัดลงเป็นชั้นเดียว ครบเป็น เพลงเถา ตั้งชื่อว่า “เพลงชมแสงจันทร์ เถา”

ประมาณ พ.ศ. 2478 หลวงประดิษฐไพเราะได้แต่งทำนองเพลงชมแสงจันทร์เฉพาะ อัตร 3 ชั้น ขึ้นอีกทางหนึ่ง ให้ชื่อว่า “เพลงชมแสงทอง 3 ชั้น” โดยเหตุที่เพลงชมแสงทอง 3 ชั้น ดำเนินทำนองคึกคักเป็นเชิงเจ้าชู้ จึงมีผู้เรียกเพลงนี้อีกอย่างหนึ่งว่า “เพลงชมแสงจันทร์ ทางเจ้าชู้”

บทร้อง เพลงชมแสงจันทร์ เถา

3 ชั้น	สวมสอดกอดประทับไว้กับทรวง ครั้งนี้เป็นกรรมจะจำไกล พระอุ้มน้องประคองขึ้นบนเพล แต่อาวรณ์ถอนจิตแล้วพิศพักตร์	เจ้าดวงยิหวาอย่าโหยให้ ถึงพี่ไปไม่ช้านานนัก พี่แสนทุกข์ด้วยเจ้าเพียงอกหัก เหมือนจะไกลน้องรักสักร้อยปี
2 ชั้น	มิไปเล่าเขาจะเห็นแยบคาย โฉมฉายเจ้าค่อยอยู่จงดี จึงเรียกสองกัลยาเข้ามาสั่ง สั่งเสร็จเสด็จไคลคลา	จะอุบายมิให้ใครสงสัยพี่ อย่าทวิเทวษโสกา พี่อยู่หลังระวางขนิษฐา แล้วผินพักตรามาดูน้อง
ชั้นเดียว	กลับมาสวมสอดกอดนางไว้ พี่พาเจ้ามาไว้ในถ้ำทอง	โอกรรมจำใจจะไกลห้อง แล้วสลัดชดน้องไว้เดี๋ยวตาย

บทละครเรื่องอิเหนา
พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2

โน้ตทางร้องเพลงชมแสงจันทร์ เถา ถอดจากเทปบันทึกเสียงขับร้องของอาจารย์ศิริ

พ.ศ. 2548

สามชั้น ท่อนที่ 1

----	----	สวม - - - ล	สอด - - - ม	----	กอด - - - ม	ประทับ - - - ชล	----
---	มรด - ม	---	ลชม - ล	----	----	ไว้กับ - - - ด - ม	ทรวง ----
----	----	ไอ้ - - - ด	เจ้าดวง ล - ดลล	----	ยิ - - - ช	หว่า - - - ม - ช	ชลชม ----
---	ลช - ล	- - - ดล	ชลช - ล	ชม - -	----	อย่าโหย - - - ด - ร	ให้ - - - ร ดลล

ท่อนที่ 2

----	ครั้ง - - - ร	- - - ดล	นี้ ดรด - ร	ดรด -	มี - - - ด	กรรม - - - ด	----
---	ลช - ม	- - - ชม	รมรม	- - - รด	----	ต้องจำ ดม - ม	ไกล ----
----	----	ถึงพี่ - - - ลดช	ไป - - - ม - ช	----	ไม่ - - - ช	ซ้ำ - - - ด - ช	- - - ม
---	- - - ล	- - - ดล	ชลช - ล	- - - ชม	----	นาน - - - ร	นัก - - - รมรมรด

ท่อนที่ 3

----	พระอู่ - - - ด - ช	- - - ฟ - ล	น้อง ชลช - ล	ชฟ - มฟ	ลช - -	ประ - - - ด	คอง - - - ร - ร
- - - ชม	รมร - ม	รด - ร	มรด - ฟ	----	- - - ด	ขึ้น - - - ช	บนเพลา ฟ - ชช
----	พี่แสน - - - ชฟล	- - - ดล	ทุกข ชลช - ช	ลชฟ - มฟ	ถึง ล - - - ช - ม	เจ้า - - - ช - ม	ด ร - ร
- - - ช ม	รมร - ม	ร ด - ร	มรด - รม	----	----	เพื่องอก - - - ร - ด	หัก - - - รมรมรด

ท่อนที่ 4

-----	แต่อา - ล - ด	---- ล	วรรณ ดรด - ด	-----	ถอน ---- ด	จิต - ฟ - ล	รด --
--- ซ	ลซ - ม	-- ซม	รמר - ม	-- รด	-----	พิศ -- ซม	พัคตร์ --- ซ
--- ม	-----	เหมือน ---- ด	จะไกล - ล - ล	---- ด	- รดล	น้อง ---- ซ	รัก ด - ซล
ซม - ร	มรด - ม	--- ซ	ลซม - ล	-----	สักร้อย - ซ - ด	ปี - ม - ซ	-----

สองชั้น ท่อนที่ 1

มิไป -- ดล	เล่า - ซ - ซ	เขา - ม - ซ	จะเห็น ด - ซ ซ	-- ด ซ	ลซม -	เป็นแบบ - ซ - ซ	คาย - ม - ซ
จะ --- ซ	อุบาย ล - ล ล	มิให้ -- ด ซ	ใคร - ม - ซ	--- ล	ซ ม --	สงสัย - รซร	พี ดล - ดลด

ท่อนที่ 2

โฉม --- ซ	เฉลา -- ม ซ	เจ้า ด -- ซ	ค่อย ด -- ซ	ดม --	อยู่ --- ร	จง --- ม	ดี - ม --
อย่า --- ร	ทวิ -- ม ม	-- ซม	เทวษ ร - ร ร	ด ---	ไศ --- ร	กา - ซ - ร	- มรด

ท่อนที่ 3

จึงเรียก - ร - ร	สอง ด - - ร	กั- ซ - - ร	ลยา -- ร ร	-- ซ ร	มรด - รฟ	เข้ามา - ซฟซ	สั่ง --- ฟ
อยู่ - ซ - ร	หลัง - ม - ม	จง - ซ - ร	ระวัง - ร - ร	-----	ขนิษ -- ร ม	ฐา - ร - ร	ชรมรด

ท่อนที่ 4

สั่ง	เสร็จ	พระ	เสด็จ		ไคล	คลา	
--- ล	- ด - ล	ด - ชล	-- ชม	ลช --	--- ม	--- ม	----
แล้ว	ผืน	พัก	ตรา		มาดู	น้อง	
--- ด	- ล - ล	ด -- ด	- ช --	----	- ล - ล	--- ด	- ช --

ชั้นเดียว ท่อนที่ 1

กลับ	มา	สวม	สอด			กอดนาง	ไว้
--- ช	- ล - ล	--- ช	ด -- ม	- ช - ล	ชม --	- ด - ร	- มรด

ท่อนที่ 2

โอ้	กรรม	จำ	ใจ			ต้องไกล	ห้อง
--- ม	--- ม	--- ม	- ม --	- ช - ล	ดลช - ม	- รดร	--- รดลด

ท่อนที่ 3

พีฟ้า	เจ้า	มา	ไว้			ในถ้ำ	ทอง
- ชฟช	--- ช	ฟช - ร	- ม - ร	-- ชม	รมร - ม	รด - ดล	- ด --

ท่อนที่ 4

แล้ว	สลัด	ชัด	น้อง		ไว้เดียว	ตาย	
--- ด	ล - ลช	--- ด	ลด - ช	----	- ช - ช	--- ช	----

7. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากครูชม รุ่งเรือง

ภาพประกอบ 21 ครูชม รุ่งเรือง

ครูชม รุ่งเรือง เดิมชื่อว่า เขียว เกิดเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2464 เป็นบุตร นายสุข ดุริยประณีต กับนางแถม (สกุลเดิม เขยเกษ) ชาวกรุงเทพมหานคร บิดาเป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียงและเจ้าของวงดุริยประณีต ส่วนมารดามีความสามารถในการขับร้องและแสดงละคร สามีน้อย นายผวน รุ่งเรือง มีบุตรธิดา 8 คน มีพี่น้องที่เป็นนักดนตรีและนักร้องมีชื่อเสียง ได้แก่ นายโชติ ดุริยประณีต นายชื่น ดุริยประณีต นายชัน ดุริยประณีต นางสาวสุตา เขียววิจิตร นางแหม่มซ้อย ดุริยพันธุ์ นางทัศนีย์ พิณฑพาทย์ นางสาวจิตต์ อนันตกุล และนายสืบสุด ดุริยประณีต

นางชม รุ่งเรือง เรียนขับร้องและต่อเพลงกับมารดา พี่สาว ครูเหนียว ดุริยพันธุ์ ซึ่งเป็นพี่เขย และพระยาเสนาะดุริยางค์ (แหม่ม สุนทรวาทิน) เรียนชอกับครูประทีป อุกุลกุล (หลุยส์) ท่านเป็นนักร้องที่มีเสียงไพเราะมาก สามารถร้องเพลงตับ เพลงเถา เพลงในการแสดงต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งยังสีซอดัง ซอฮู้ และตีกลองได้ เป็นนักร้องประจำวงดุริยประณีตและร่วมขับร้องกับวงอื่นๆ อีก เช่น วงนายประพาธ สวนขวัญ วงนายพุ่ม นันทพล วงนายเสนาะ ศรีพยัคฆ์ เป็นครูสอนขับร้องที่โรงเรียนวรฤดี โรงเรียนโฆษิตสโมสร และโรงเรียนสตรีวัดระฆัง กรุงเทพมหานคร ศิษย์ที่มีชื่อเสียง เช่น นางสาวสุรางค์ ดุริยพันธุ์ นางดวงเนตร ดุริยพันธุ์

จากการสัมภาษณ์รวบรวมรายชื่อเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้ต่อไว้จาก ครูชม รุ่งเรืองนั้น หลายเพลงที่อาจารย์ศิริ ไม่แน่ใจว่า ได้ต่อกับครูชมหรือไม่ เพราะมีหลายเพลงที่ในหนึ่งเพลงอาจารย์ศิริ วิชเวชได้ต่อกับครูหลายท่าน จึงพบรายชื่อเพลงเพียงเดียว คือ เพลงขอมทรงเครื่องชั้นเดียว

จากการสัมภาษณ์ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช พบว่า เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้ต่อมาจากครูชม รุ่งเรือง เป็นเพลงแรกคือ เพลงขอมทรงเครื่องชั้นเดียว

เพลงขอมทรงเครื่อง

ประวัติเพลง

เพลงขอมทรงเครื่อง เป็นเพลงอัตรา 2 ชั้น ของเก่า ประเภทหน้าทับปรบไก่ มีท่อนเดียว 5 จังหวะ เมื่อ พ.ศ. 2474 นายมนตรี ตราโมท ได้นำเพลงนี้มาแต่งขยายขึ้นเป็นอัตรา 3 ชั้น ใช้สำหรับการดำเนินทำนองเขมร ซึ่งได้เคยแต่งไว้ในเพลงเขมรเอวบาง 3 ชั้นมาดัดแปลงแก้ไขใช้ใน เพลงขอมทรงเครื่องอัตรา 3 ชั้นเกือบตลอดเพลง และตัดลงเป็นชั้นเดียว ครบเป็นเพลงเถา แล้ว มอบให้วงมโหรีหลวง ขั้บร้องและบรรเลงออกอากาศทางสถานีวิทยุ

นอกจากได้นำสำหรับการดำเนินทำนองสำเนียงเขมรจากเพลงเขมรเอวบางมาใช้ใน เพลงขอมทรงเครื่องอัตรา 3 ชั้นแล้ว นายมนตรี ตราโมท ยังได้นำทำนองลูกหมดเพลงหนึ่ง ซึ่ง หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้แต่งไว้ มาใช้เป็นลูกหมดประจำเพลงขอมทรงเครื่อง เถา ด้วย

บทร้องเพลงขอมทรงเครื่อง เถา

3 ชั้น	คิดแล้วจึงส่งนักคุ้ม ตัวกูจะปลอมแปลงไป จะแต่งกายให้เหมือนคนไทย ลี้ลับเหมือนกับภูดำดิน	เจ้าจงอยู่ควบคุมทัพใหญ่ กระทั่งสุโขทัยธานีหนร์ เล็ดลอดดอดไปสมถวิล คงจะได้เสร็จสิ้นดังจินดา
2 ชั้น	แล้วจึงจัดแจงแต่งกาย เลือกสรรอาวุธศัสตรา	ให้ละม้ายมั่นไทยเช่นว่า ซ่อนในกายาเรียบร้อย
ชั้นเดียว	มุ่นเกล้าเมาลีวิธีใหม่ จึงรีบเลี้ยวลดสะกดรอย	เหมือนอย่างแบบไทยใช้สอย ได้ด้อยติดตามพระร่วงไป

บทละครรำเรื่องพระร่วง
หรือกลอนบทละครเรื่องขอมดำดิน
พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6

โน้ตทางร้องเพลงขอมทรงเครื่อง ชั้นเดียว ถอดจากเทปบันทึกเสียงขับร้องของ
อาจารย์ศิริ วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2552

เที่ยวที่ 1

----	----	มุน เกล้า - ร - ร	เมา ลี - ฟ - ฟ	- ซฟมร	- ฟ - ซ	พิธี ล ซ - ดล	ใหม่ - - ซล
---	- รด - ล	ซฟ - -	- - มซร	-----	เหมือน อย่าง มซ - - ด	แบบ - - - ด	ไทย - ร - -
- มซร	มรด - ร	ใช้ ดล - - ม	สอ ร - - ม	ย ซร - -			

เที่ยวที่ 2

----	----	แล้ว รีบ - ซ - ร	เลี้ยว ลด - ซ - ซ	ฟซฟมร	- ฟ - ซ	สะกด ล ซ - ลซ	รอย - ล - -
ไต่ - - - ฟ	ด้อย - - - ซ	ติด ฟ - - ฟ	ตาม - ซ - -	- - ลซ	- - ดล	- - ซฟ	- ม - ร
- มซร	มรด - ร	พระร ดล - มด	วง ไป - - - ร				

8. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากครูทัศนีย์ พิณพาทย์

ภาพประกอบ 22 ครูทัศนีย์ พิณพาทย์

ครูทัศนีย์ พิณฑพาทย์ เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2468 เป็นบุตรนายสุข ดุริยประณีต กับนางแถม (สกุลเดิม เขยเกษ) ชาวกรุงเทพมหานคร บิดาเป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียง และเจ้าเป็นของวงดุริยประณีต ส่วนมารดามีความสามารถในการขับร้องและแสดงละคร สามีชื่อ นายประสงค์ พิณฑพาทย์ เป็นนักร้องเอกที่มีชื่อเสียง มีบุตร 1 คน คือ นายทัศนีย์ พิณฑพาทย์ ซึ่งมีฝีมือในการบรรเลงระนาดเอก มีพี่น้องที่เป็นนักดนตรีและนักร้องมีชื่อเสียง ได้แก่ นายโชติ ดุริยประณีต นายชั้นดุริยประณีต นายชั้น ดุริยประณีต นางสาวดา เขียววิจิตร นางแหม่มซ้อย ดุริยพันธุ์ นางชม รุ่งเรือง นางสาวสุจิตต์ อนันตกุล และนายสืบสุต ดุริยประณีต

นางทัศนีย์ พิณฑพาทย์ เริ่มเรียนขับร้องกับมารดาและพี่สาว และเป็นนักร้องประจำวงดุริยประณีตของบิดา รับราชการเป็นนักร้องประจำวงดนตรีไทย กรมประชาสัมพันธ์ เป็นผู้มีเสียงไพเราะ มีแก้วเสียงดี ได้รับรางวัลที่ 2 ในการประกวดขับร้องเพลงไทย ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2492 มีผลงานบันทึกแผ่นเสียงไว้หลายเพลง เช่น เพลงเขมรไทรโยค เพลงสมิงทอง และเพลงสำหรับสอนขับร้องเพลงไทยของ กระทรวงศึกษาธิการ

ครูทัศนีย์ พิณฑพาทย์ ถึงแก่กรรมด้วยโรคหัวใจ เมื่อกลางปี พ.ศ. 2500

จากการสัมภาษณ์รวบรวมรายชื่อเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อไว้ จากครูทัศนีย์ พิณฑพาทย์ พบรายชื่อเพลงทั้งที่เป็นเพลงชั้นเดียว และเพลงเถา ดังนี้

1. ขอมทรงเครื่อง 2 ชั้น
2. ทอยนอก เถา

จากการสัมภาษณ์ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช พบว่า เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อมาจากครูทัศนีย์ พิณฑพาทย์เป็นเพลงแรกคือ เพลงขอมทรงเครื่อง 2 ชั้น

เพลงขอมทรงเครื่อง

ประวัติเพลง

เพลงขอมทรงเครื่อง เป็นเพลงอัตรา 2 ชั้น ของเก่า ประเภทหน้าทับปรบไก่ มีท่อนเดียว 5 จังหวะ เมื่อ พ.ศ. 2474 นายมนตรี ตราโมท ได้นำเพลงนี้ มาแต่งขยายขึ้นเป็นอัตรา 3 ชั้น ใช้สำหรับการดำเนินทำนองเขมร ซึ่งได้เคยแต่งไว้ในเพลงเขมรเอวบาง 3 ชั้นมาดัดแปลงแก้ไขใช้ในเพลงขอมทรงเครื่องอัตรา 3 ชั้นเกือบตลอดเพลง และตัดลงเป็นชั้นเดียว ครบเป็นเพลงเถา แล้วมอบให้วงมโหรีหลวง ขับร้องและบรรเลงออกอากาศทางสถานีวิทยุ

นอกจากได้นำสำหรับการดำเนินทำนองสำเนียงเขมร จากเพลงเขมรเอวบางมาใช้ในเพลงขอมทรงเครื่องอัตรา 3 ชั้นแล้ว นายมนตรี ตราโมทยังได้นำทำนองลูกหมดเพลงหนึ่ง ซึ่งหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้แต่งไว้ มาใช้เป็นลูกหมดประจำเพลงขอมทรงเครื่อง เถาด้วย

เที่ยวที่ 2

----	--- ร	--- ม	ร มร - ร	เลือก --- ฟ	สรร ร -- ฟ	อา ช -- ฟ	วุธ --- ช
-- ซฟ	มร มร - ร	--- ฟ	--- ช	- ลช - ดัล	- ชลช ล	ศาส ซฟ - ช	- ตรา - ล - ล
----	ช่อน --- ร	ด - รมี	ใน ร - ด	ร - ด	- ด -	กา --- ช	ยา --- ช
- ฟ - ซฟ	ร มร - ร	--- ฟ	--- ช	--- ลช	-- ด	-- ซฟ	- มชร
----	--- มี	ร - มี	-- ช	- มี	มี - ร	เรียบ ด - ร	ร้อย ด - ร

9. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากครูสุตจิตต์ อนันตกุล

ภาพประกอบ 23 ครูสุตจิตต์ อนันตกุล

ครูสุตจิตต์ อนันตกุล เกิดเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2471 เป็นบุตรของ นายสุข ดุริยประณีต กับนางแถม (สกุลเดิม เขยเกษ) ชาวกรุงเทพมหานคร บิดาเป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียงและเจ้าของวงดุริยประณีต ส่วนมารดามีความสามารถในการขับร้อง และแสดงละคร สามีนชื่อ นายพันธุ์ อนันตกุล มีบุตร 1 คน มีพี่น้องที่เป็นนักดนตรีและนักร้องมีชื่อเสียง ได้แก่ นายโชติ

ดุริยประณีต นายชั้น ดุริยประณีต นายชั้น ดุริยประณีต นางสาวดา เขียววิจิตร นางแหม่มซ้อย ดุริยพันธุ์
นางชม รุ่งเรือง นางทัศนีย์ พิณพาทย์ และนายสืบสุด ดุริยประณีต

นางสุตจิตต์ อนันตกุล เรียนดนตรีกับบิดาและเรียนขับร้องกับมารดา พี่สาว และ
ครูเหนียว ดุริยพันธุ์ ซึ่งเป็นพี่เขย จนมีความสามารถ ทั้งยังได้เรียนเพิ่มเติมกับพระยาเสนาะดุริยางค์
(แหม่ม สุนทรวาทิน) หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) พระยาภูมิเสวิน (จิตร จิตตเสวี) ครู
มนตรี ตราโมท เรียนไวโอลินกับครูโณลก เนตตะสุด และเรียนเปียโนกับครูมณฑิยา กุวัชกะพันธ์
รับราชการที่โรงเรียนทวีธาภิเศก กรุงเทพมหานคร ต่อมาย้ายไปสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ จนเกษียณอายุ
สอนขับร้องแก่สถาบันต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศิษย์ที่มีชื่อเสียง
เช่น นายแจ้ง คล้ายสีทอง นางสาวสุรางค์ ดุริยพันธุ์ นางดวงเนตร ดุริยพันธุ์

นางสุตจิตต์ อนันตกุล เป็นผู้ที่มีความสามารถทางขับร้อง ได้รับรางวัลที่ 3 ใน
การประกวดขับร้องเพลงไทยทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2492 เป็น
นักร้องประจำวงดุริยประณีตมาโดยตลอด และเป็นนักร้องประจำวงอื่นๆ อีก เช่น วงดนตรีไทยของ
สถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม คณะนาฏศิลป์สัมพันธ์ ได้บันทึกแผ่นเสียงไว้ เช่น เพลงดับนก
ดับพระลอ ดับสมิงพระรามอาสา และเพลงเกร็ดต่างๆ

นางสุตจิตต์ อนันตกุล ได้รับยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาคีตศิลป์
ประจำปี พ.ศ. 2536

จากการสัมภาษณ์รวบรวมรายชื่อเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อไว้จากครูสุตจิตต์
อนันตกุล พบรายชื่อเพลงทั้งที่เป็นเพลงสองชั้น เพลงสามชั้น และเพลงเถา ดังนี้

1. กาเรียนทอง เถา	2. การะเวกเล็ก เถา
3. เขมรใหญ่ เถา	4. เขมรโพธิสัตว์ เถา
5. เขมรปากท่อ เถา	6. แยกต้อยหม้อ เถา
7. แยกกลิต เถา	8. แยกอะหวัง เถา
9. แยกขาว 3 ชั้น	10. แยกมอญบางช้าง 2 ชั้น
11. จีนเก็บบุพผา 2 ชั้น	12. จีนชิมเล็ก เถา
13. จีนรำพัด 2 ชั้น	14. ถอนสมอ เถา
15. เทพบรรทม 3 ชั้น	16. เทพรัญจวน 2 ชั้น
17. นางครวญ เถา	18. นกเขาชะแมร์ เถา
19. แปดบท เถา	20. ปลาทอง เถา
21. พญาไศก 3 ชั้น	22. มอญรำดาบ เถา
23. ยวนเกล้า	24. โสมส่องแสง เถา
25. หงส์ทอง เถา	26. ทอยยญวน เถา
27. ไบ้คลั่ง เถา	28. โอ้ลาว เถา
29. ทอยยเขมร 3 ชั้น	

จากการสัมภาษณ์ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช พบว่า เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อมาจากครูสุดจิตต์ อนันตกุล เป็นเพลงแรกคือ เพลงแขกขาว 3 ชั้น

เพลงแขกขาว

ประวัติเพลง

เพลงแขกขาว อัตรา 2 ชั้น ประเภทหน้าทับปรบไก่ มี 2 ท่อน ท่อนละ 4 จังหวะ เป็นเพลงที่หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) แต่งให้ปี่พาทย์วงวังสวนกุหลาบของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าอภัยวงศ์เดชาวรุท กรมหลวงนครราชสีมา ใช้ร้องและบรรเลงแทรกในต้นนางลอยแทนเพลงจีนขิมเล็ก เมื่อราว พ.ศ. 2464 ต่อมาประมาณ พ.ศ. 2473 ท่านจึงแต่งขยายขึ้นเป็นอัตรา 3 ชั้น และตัดลงเป็นชั้นเดียวครบเป็นเพลงเถา

บทร้องเพลงแขกขาว เถา

บทร้องที่ 1

3 ชั้น	ทอดองค์ลงกับที่บรรจกรณ	จะเปลื้องเครื่องอาภรณ์ก็หาไม่
	ให้ระทวยระทอสดใจ	แต่ตริตริกนี้ในไปมา
2 ชั้น	โอ้อาโณมเงลาเยาวลักษณ์	เสียดายศักดิ์วงศ์สัญญาเดหา
	จะระคนปนศักดิ์จรกา	อนิจจาพี่จะทำประการใด
ชั้นเดียว	จะคิดไฉนดินะอกเอ๋ย	จะได้เซยชมชิดพิสมัย
	พระจะเร่งร้อนรันทะยานใจ	ดังเพลิงกาฬผลาญไหม้ทั้งกายา

บทละครเรื่องอิเหนา

พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2

บทร้องที่ 2

3 ชั้น	เอนองค์ลงบนที่ไสยาสน์	ภูวนาถครวญใครไผ่ฝัน
	ให้แสนเสนหาอุณากรรณ	หมายมั่นว่าเหมือนนุชบา
2 ชั้น	ทั้งทรวดทรงสงศรีไม่เพี้ยนผิด	ยิ่งคิดสงสัยเป็นหนักหนา
	หรือจะเป็นยาหยีของพี่ยา	ดวงพักตร์ลักษณ์ละม้ายนัก
ชั้นเดียว	อกเอ๋ยจะทำเป็นไฉน	จึงจะได้สิ้นแห่งแจ้งประจักษ์
	จะชวนสนิทติดพันผูกรัก	พบพักตร์ก็เมินสะเทิ้นไป

บทละครเรื่องอิเหนา

พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2

เพลงแขกขาว 3 ชั้น ที่อาจารย์ศิริได้ต่อเพลงทางร้องมาจากครูสุดจิตต์ มีเนื้อร้อง
ดังนี้

เมื่อนั้น บ้านหยีทรงสวัสดีรัศมี
ได้ฟังเสนาพาที ภูมิแถมสรวลไปมา

โน้ตทางร้องเพลงแขกขาว 3 ชั้น ถอดจากเทปบันทึกเสียงขับร้องของอาจารย์ศิริ

พ.ศ. 2548

ท่อนที่ 1

----	----	----	----	----	----	----	--- ฟ
-- ซฟ	ร มร ซด	--- ร	มรด - รม	- ร - ซ	- ร - ฟ	เมื่อ	เอย
----	---	- ท - ด	ทด - ร	- ด - ท	---	เมื่อ	ฟ ซลซ ซ
----	---	---	- ฟ - ซ	---	ซฟซ ลซ	เมื่อ	ซลซ - ซ
ดล - ทล	----	- ลซฟซล	ซดล - ล	----	----	ด - ซ	ฟล - ล
ทล - ด	---	- มร ซร	มรด - ร	- ดล -	----	บ้าน	หยี
ซ - - ล	- ซฟ -	---	ลซ - ร	----	---	ทรง	สวัสดี
- ซฟ -	---	- - ดล	ซ ลซ - ล	- ซฟมฟ	ซลซ - -	รัศ	- ศ มี
ซร - -							ฟ - ฟฟ

ครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ เกิดเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2459 เป็นบุตรนายเนื่อง กับนางโกสุมภ์ ชาวกรุงเทพมหานคร (ฝั่งธนบุรี) บิดาเป็นนักดนตรี ปรายชื่อ แซ่ม้อย (สกุลเดิม ดุริยประณีต) เป็นนักร้อง มีบุตรธิดา 6 คน ที่เป็นนักร้องมีชื่อเสียง คือ นางสาวสุรางค์ ดุริยพันธุ์ นางดวงเนตร ดุริยพันธุ์ และนายณณพณ์ ดุริยพันธุ์ มีพี่ชายชื่อ นายหน่วง ดุริยพันธุ์ เป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียง

นายเหี่ยว ดุริยพันธุ์ เริ่มเรียนดนตรีกับครูโนรี ดุริยพันธุ์ ซึ่งเป็นปู่และเจ้าของวงดนตรี เรียนขับร้องกับพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) และหลวงเสนาะกรณ (พัน มุกตวาภัย) เรียนตีกรับขับเสภากับหมื่นขับคำหวาน (เจิม นาคมาลัย) รับราชการเป็นนักร้องที่กรมป่าทอและโขนหลวง ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบราชการ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ย้ายไปสังกัดกรมศิลปากร เป็นนักร้องที่มีชื่อเสียงมาก เสียงดี ขับร้องได้อย่างไพเราะ ทั้งยังมีฝีมือในการบรรเลงฆ้องมอญ และเครื่องหนังทุกชนิด มีผลงานขับร้องบันทึกแผ่นเสียงไว้หลายชุด เช่น ชุดดับจูล่ง เสภาเรื่องกาเกี และเพลงอื่นๆ เช่น เพลงเขมรไทรโยค เพลงสิงโตเล่นหาง เพลงขอมกล่อมลูก เพลงพม่าเห่

ช่วงที่ครูโชติพาอาจารย์ศิริ วิชเวช ไปที่บ้านดุริยประณีต และได้รู้จักกับคุณยายแถม ดุริยประณีต คุณยายแถมถามอาจารย์ศิริ วิชเวช ว่าชอบร้องกับใคร อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็บอกว่าชอบครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ร้อง บังเอิญครูแช่มม้อย ดุริยพันธุ์ มาที่บ้านพอดี ครูโชติ ก็แนะนำกับครูแช่มม้อยว่า เป็นลูกครูฟุ้ง วิชเวช อยากเรียนกับครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์ ครูแช่มม้อย ดุริยพันธุ์ ก็พาไปที่บ้าน และอาจารย์ศิริ วิชเวชก็มีโอกาสได้ต่อเพลงกับครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์เรื่อยมา

จากการสัมภาษณ์รวบรวมรายชื่อเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อได้จากครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์พบรายชื่อเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้ต่อจากครูเหี่ยวโดยตรงคือ เพลงครอบจักรวาล สองชั้น นอกจากนั้น เป็นเพลงที่อาจารย์ต่อกับเทพเพลงร้องของครูเหี่ยว ที่หมอสวรรค์ วรรณบุรณ์ ได้เปิดให้อาจารย์ศิริฟัง เพื่อให้ต่อเพลงของครูเหี่ยวไว้ และอาจารย์ศิริยังคงยึดถือทางร้องของครูเหี่ยวไว้ รายชื่อเพลง ได้แก่

1. กล่อมนารี เถา	2. เขมมอญ เถา
3. ครอบจักรวาล 2 ชั้น	4. ประพาสเกตรา 2 ชั้น
5. พรหมณ์เข้าโบสถ์ เถา	6. พระอาทิตย์ชิงดวง
7. ลาวแพน	8. เขมรพบุรี เถา
9. ทอยโยน เถา	10. เขมรราชบุรี สามชั้น
11. แผละ	12. ตับพรหมาศ
13. ดับจูล่ง	

จากการสัมภาษณ์ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช พบว่า เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อมาจากครูเหี่ยว ดุริยพันธุ์เป็นเพลงแรกคือ เพลงครอบจักรวาล สองชั้น

ครอบจักรวาล

ประวัติเพลง

เพลงครอบจักรวาลเป็นเพลงสองชั้นของเก่า หน้าทับปรบไก่ 2 ท่อน ได้มีผู้นำเพลงครอบจักรวาล มาทำเป็นเพลงใหม่โรงและเพลงเถา ดังนี้

1. เพลงใหม่โรง นายช้อย สุนทรวาทิน ได้นำเพลงครอบจักรวาลสองชั้นทำนองเก่า มาแต่งขยายเป็นอัตราจังหวะสามชั้น เพื่อใช้เป็นเพลงใหม่โรงเสภาของวงปีพาทย์พระอินทราธิบดี สี่หราชรองเมือง (เนียม ภายหลังเป็นพระยาจิรายุมนตร) โดยบรรเลงออกด้วยเพลงม้าย่องซึ่งเป็นเพลงที่นายช้อยสุนทรวาทิน แต่งเช่นเดียวกัน

2. เพลงเถา สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเสนาธิการทหารบก ได้นำเพลงครอบจักรวาลสามชั้นทางของนายช้อย สุนทรวาทินมาดัดแปลงและทรงพระนิพนธ์ตัดลงเป็นเพลงเถาทังทางดนตรีและทางร้อง เพื่อให้แถวทหารราบที่ 1 มหาเด็กรักษาพระองค์บรรเลง เมื่อราว พ.ศ. 2463 – 2468

เนื้อเพลงครอบจักรวาลที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อมาจากครูเหนียว ดุริยพันธุ์ มาจากเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพระไวยแตกทัพ มีเนื้อเพลง ดังนี้

เมื่อนั้น พระจอมอยุทธยามหาศาล
ชื่นชมสมจินตนาการ ภูบาลตรัสอำนวยอวยชัย

โน้ตทางร้องเพลงครอบจักรวาล 2 ชั้น ถอดจากเทปบันทึกเสียงขับร้องของอาจารย์ศิริ วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2552

ท่อน 1

--- ท	เครื่องส่ง		รรรร	----	----	เมื่อ	เอย
	รรรร	--- ม				-- ชม	--- ช
----	--- ช	----	ทลช - ท	-- ลร	----	เมื่อ	นั้น
-- รท	ลชล - ล	--- ท	ลทลล	พระ	จอม	อยู่	ทยา
- ลชม	---	-- ชม	รรรร	รททลชท	- ร - ม	มหา	ศาล
	---	-- ชม	รรรร	รททลชท	- ร - ม	- ม - ม	-- ม --ชร

ท่อน 2

----	--- ร	--- ม	ร ม ร ร	-- ช ม	ร ม ร ด	ร --- ช	ช ม
---	ล ช - ด	ส ม	จ ิน	- ด - ม	ม ร - ด	ด น า	ก า ร
---	---	ท ล ร ล	ท ล ช - ช	---	---	ร - ล ล	---
---	ท ล ช - ท	-- ร ล	---	- ท ร ล	ท ล ช ม	ด รั ส	อ ำ น ว ย
---	---	- ล - ท	ล ท ล ล	-- ร ท	ล ท ล ล	ท ล ช	ล ช - ด
---	ม ร ด - ท	ล ช - ด	ร ด - ม	---	---	อ ว ย	ช ัย

11. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากครูศรีนาฏ เสริมศิริ

ภาพประกอบ 25 ครูศรีนาฏ เสริมศิริ

ครูศรีนาฏ เสริมศิริ นามเดิมว่า นาฏ เกิดเมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2455 เป็นบุตรของนายนาถกับนางจีบ เสริมศิริ ชาวกรุงเทพมหานคร ต่อมาเมื่อหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) รับเป็นบุตรบุญธรรมได้เปลี่ยนชื่อเป็น บรรจง ภายหลังเปลี่ยนชื่ออีกครั้งหนึ่ง เป็น ศรีนาฏ เคยแต่งงานกับนายจันทร์ โทวิสุทธิ์ ซึ่งเป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียง มีบุตรธิดา 2 คน

นางศรีนาฏ เสริมศิริ เริ่มเรียนดนตรีและขับร้องที่บ้านหลวงประดิษฐไพเราะ แล้วเรียนขับร้องเพิ่มเติมกับหลวงเสียงเสนาะกรณ (พัน มุกตวาภัย) และหม่อมต่วน ภัทรนาวิก เรียนเครื่องหนังกับพระพาทย์บรรเลงมรณ (พิมพ์ วาทิน) เรียนโน้ตสากลและไวโอลินกับพระเจน ดุริยางค์ (ปิติ วาทยกร)

นางศรีนาฏ เสริมศิริ สามารถบรรเลงโทนร่ำมะนา เครื่องสาย และขับร้องได้ เป็น นักร้องและนักดนตรีประจำวงมโหรีหลวงในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทำหน้าที่ขับร้อง และตีโทนร่ำมะนา ต่อมาได้สังกัดกรมมหรสพ และเมื่อมีการปรับเปลี่ยนระบบราชการ จึงย้ายไป สังกัดกรมศิลปากร สอนขับร้องที่โรงเรียนนาฏดุริยางค์ (ปัจจุบันคือ วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ) จนเกษียณอายุ แล้วยังคงเป็นอาจารย์พิเศษต่อมา นอกจากนี้ ได้สอนที่สโมสรธนาคารกรุงเทพ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครูศรีนาฏ เสริมศิริ ถึงแก่กรรมเมื่อ ปีพ.ศ. 2531

จากการสัมภาษณ์รวบรวมรายชื่อเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อไว้จากครูศรีนาฏ เสริมศิริ พบว่า อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ลิ้มรายชื่อเพลงที่ได้ต่อจากครูศรีนาฏ เสริมศิริ ไปมากจึงพบ เพียงเพลงเดียวเป็นเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ต่อเป็นเพลงแรก คือ เพลงชมดงใน 2 ชั้น

จากการสัมภาษณ์ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช พบว่า เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อมาจากครูศรีนาฏ เสริมศิริ เป็นเพลงแรกคือ เพลงชมดงใน 2 ชั้น

โน้ตทางร้องเพลงชมดงใน 2 ชั้น ถอดจากเทปบันทึกเสียงขับร้องของอาจารย์ศิริ วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2552

เที่ยวที่ 1

----	----	หน้า ชม -- รช ท	--- ท	----	--- ร	ที่ --- ล	ท่า --- ท
- ล - ท	- ลช - ท	--- รท	- ล - ท	- ลช - ชม	- ร - ช	เจ้า --- ร	เอย --- ท
----	-- ทรช	----	- ทลช - ท	----	พนา -- ทท	- ช - ท	เวศ - ลช - ช
----	--- ช	--- ลท	--- ล	----	----	- ทรล	ท - ลช ช

เที่ยวที่ 2

----	----	ที่ -- ทลช	ประเทศ -- ลช	----	----	แทบ --- ช	เนิน --- ล
----	--- ท	--- รท ┐	- ล - ท	- ลช - ชม ┐ ┐	- ร - ช	เจ้า --- รช ┐	เอย --- ลท ┐
----	- ทร - ช	----	- ล - ท	----	----	สิง --- ทร ┐	ชร --- ร
--- ล	ท - ลช ┐	--- ล	ท - ลชลท	----	- ล - ท	- ล - ร	ทททท

12. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากครูจันทร์ โตวิสุทธิ์

นามเดิมว่า บุญจันทร์ เกิดเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2454 เป็นบุตรนายฮวด กับนางศรี ชาวกรุงเทพมหานคร ภรรยาคนแรกชื่อ ศรีนาฏ (สกุลเดิม เสริมศิริ) เป็นนักร้อง และนักดนตรีที่มีชื่อเสียง มีบุตรธิดา 2 คน ภรรยาคนที่ 2 ชื่อ เย็นใจ (สกุลเดิม สุขลัมภ์สำราญ) มีบุตรธิดา 2 คน

นายจันทร์ โตวิสุทธิ์ เรียนขลุ่ยและขับร้องกับครูจืด มาลัยแมน เรียนซอด้วง ซออู้ โทน และรำมะนา กับครูโปรย เรียนหน้าทับต่างๆ กับครูทิน ทวีศรี ต่อทั้งทางเครื่องและทางร้อง กับหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) รับราชการที่กรมรถไฟจนเกษียณอายุและเป็นหัวหน้าวงดนตรีไทยสโมสรรถไฟ สอนดนตรีแก่สถาบันต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาลัยครูสงขลา โรงเรียนครูศึกษา จังหวัดสงขลา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนบูรณะศึกษา กรุงเทพมหานคร

นายจันทร์ โตวิสุทธิ์ สามารถบรรเลงเครื่องดนตรีได้หลายชนิด เครื่องดนตรีที่ถนัด ได้แก่ ซอทุกประเภท รวมทั้งไวโอลิน ได้แต่งเพลงไว้เป็นจำนวนมาก ประเภทเพลงเถา เช่น เพลงมอญโยนดาบ เถา (พ.ศ. 2500) เพลงผกาภรณ์ เถา (พ.ศ. 2501) เพลงขอมระทม เถา (พ.ศ. 2505) เพลงคีรีไผ่ระเภา เถา (พ.ศ. 2507) เพลงลงสงล่าว เถา (พ.ศ. 2508) เพลงชมดวงเหนือ เถา (พ.ศ. 2510) เพลงเขมรสุดใจ เถา (พ.ศ. 2511) เพลงสุตาภิรมย์ เถา (พ.ศ. 2511) เพลงสุดใจ เถา (พ.ศ. 2512) เพลงฝรั่งกลาย เถา (พ.ศ. 2514) เพลงวิเวกเวหา เถา (พ.ศ. 2516) เพลงทักษิณราชินีเวศน์ เถา (พ.ศ. 2517) เพลงสุดสายใจ เถา ซึ่งเพลงนี้ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดแต่งเพลง รางวัลพิณทองจากธนาคารกสิกรไทยเมื่อ พ.ศ. 2525 ทั้งยังแต่งโหมโรง เริงรามัญ โหมโรงศรีนพวงศ์ และเพลงสวนกุหลาบรำลึก

นายจันทร์ โตวิสุทธ์ ได้ตั้งวงเครื่องสายผสมของตนเองขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2472 โดยรวบรวมเพื่อนที่มีความสามารถในการบรรเลงดนตรีมารวมวง ใช้ชื่อว่า วงดุริยางค์บ้านเทิง มีนักดนตรีและนักร้องในครั้งรวมก่อตั้ง ดังนี้

นายจันทร์ โตวิสุทธ์	ขลุ่ย ไวลิน
เรืออากาศเอก นายแพทย์ประสพ วรรณศรี	ซอด้
นายจ้อย	ซอด้
นายบุญ มาลัยแมน	ไวโอลิน
นายสุภาภ (ขุนเฮง) โตวิสุทธ์	ขิม
นายผล โสรณสุทธ์	ซอด้
นายประพาส สอนขวัญ	หีบเพลงชัก
นายพิพิธ พิมลมาศ	ไวโอลิน
นายทิน ทวีศรี	โทน รำมะนา
นายจำรัส สุคนธ์	โทน รำมะนา นักร้อง
นางศรีนาฏ เสริมศิริ	นักร้อง
นางเปี่ยมศรี ดุริยางกูร	นักร้อง

เนื่องจากชื่อวงคล้ายกับชื่อร้าน ดุริยบรรณ ของพระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางกูร) หรือครูมีแขก ทำให้มีผู้เข้าใจผิด ดังนั้นใน พ.ศ. 2512 จึงได้เปลี่ยนชื่อวงใหม่เป็น วงศศิธร ให้สอดคล้องกับชื่อเจ้าของวง การบรรเลงของวงเป็นที่น่าสนใจของผู้ฟังเพราะมีทั้งเพลงพื้นๆ เพลงแต่งใหม่ และเพลงเก่าที่หาฟังได้ยาก บรรจอยู่ด้วยแทบทุกครั้ง สำหรับเพลงแต่งใหม่นั้น นายจันทร์ โตวิสุทธ์ เป็นผู้แต่งไว้ ในระยะนี้ มีนักดนตรีและนักร้องที่มาร่วมวงอีก เช่น

(รายชื่อนักดนตรี พ.ศ. 2512)

นายทรัพย์ นุตสถิตย์	รอบวง
นายประกอบ สุกันทะเกตุ	รอบวง
นายชาติรี ทีชะกุล	ออร์แกน ขิม
นายศิริ บุญทอง	ซอด้ ขิม
นายอารีย์ เอมอ่อน	ซอด้
นายพยนต์ ประทีปแก้ว	ซอกกลาง
นายพิสิฐ โตวิสุทธ์	ออร์แกน
นายจำลอง อิศรางกูร ณ อยุธยา	โทน รำมะนา
นายศิริ วิชเวช	นักร้อง
นางประชิด ขำประเสริฐ	นักร้อง
นางสาวเพียว ศรีนวลวงศ์	นักร้อง

(รายชื่อนักดนตรี พ.ศ. 2524)

นายประสิทธิ์ คุ่มทรัพย์	ออร์แกน
เรือโท ยรรยง แดงกูร	ซอด้วง
นายชัชวาล มาพ่วง	ซออู้
นายสุรัชย์ แดงกูร	ขลุ่ย
นายอุดม ชุ่มพุดชา	โหม่ง
นางนิตยา แดงกูร	ฆ้องวง
นางสาวมรกต ณ ตะกั่วทุ่ง	ฆ้องวง
นายชาญชัย เลิศกุลทาทน	ฉิ่ง
นางสาวอุบล แสงสุวรรณ	ฉาบ

วงคีธรีได้บันทึกแผ่นเสียงการบรรเลงเครื่องสายเครื่องเดียว เพลงทยอยใน เถา และเพลงเขมรราชบุรี 3 ชั้น ไว้เมื่อ พ.ศ. 2473 และบันทึกแถบบันทึกเสียงเพลงใหม่ๆ ไว้หลายเพลง เมื่อ พ.ศ. 2527 และ พ.ศ. 2529 ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่ห้องสมุดดนตรีหุสจรหม่อมสิรินธร ใน หอสมุดแห่งชาติ และห้องสมุดเพลงมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา จังหวัดนครปฐม

ครูจันทร์ โตวิสุทธิ์ ถึงแก่กรรม เมื่อ ปีพ.ศ. 2543

จากการสัมภาษณ์รวบรวมรายชื่อเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อไว้จากครูจันทร์ โตวิสุทธิ์พบรายชื่อเพลง ทั้งที่เป็นเพลงสามชั้น และเพลงเถา ดังนี้

1. กัลยาเยี่ยมห้อง เถา	2. เขมรชนบท เถา
3. เต่าเห่ เถา	4. พิรุณสร้างฟ้า เถา
5. มอญชมจันทร์ เถา	6. วิเวกเวหา
7. สาลิกาชมเดือน	8. สุรางค์จำเรียง
9. อัปสรสำออง 3 ชั้น	

จากการสัมภาษณ์ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช พบว่า เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อมาจากครูจันทร์ โตวิสุทธิ์เป็นเพลงแรกคือ เพลงพิรุณสร้างฟ้า 3 ชั้น

เพลงพิรุณสร้างฟ้า

เพลงพิรุณสร้างฟ้า อัตร 2 ชั้นของเก่า ประเภทหน้าทับปรบไก่ มีท่อนเดียว 6 จังหวะ มี มาแต่สมัยอยุธยา ต่อมาได้มีคนแต่งเป็นอัตร 3 ชั้น ให้ชื่อใหม่ว่า พิรุณสร้างฟ้า อัตร 3 ชั้นนี้ นายบุญยงค์ เกตุคง ได้ต่อมาจากครูพุ่ม บาปุยะวาทย์

ต่อมา นายบุญยงค์ เกตุคง ได้แต่งทางเปลี่ยนทำนอง 3 ชั้น ให้มีลูกล่อและลูกขัด และ ตัดลงเป็นชั้นเดียว ครอบเป็นเถา ส่วนทางร้อง นายสกล แก้วเพ็ญกาศ เป็นผู้แต่ง

เพลงนี้อาจเรียกได้ 3 ชื่อ คือ พิรุณสร้างฟ้า พิรุณสั่งฟ้า และฟ้าคะนองเถา แต่ชื่อหลัง ไม่นิยมเรียก

บทร้อง เพลงพิรุณสร้างฟ้า เภา

3 ชั้น	คุณควนสวนสอทุกตำรา วางลัคน์อินทพบาทจันทร์ เพราะอาณภาพพระโอรส ซึ่งฟ้าร้องสนั่นแลบพราย	ดูชะตานครเขตขัณฑ์ ก็ไม่เห็นสำคัญอันตราย ให้ปรากฏแก่ทั้งหลาย บันดาลเป็นสายอินธนู
2 ชั้น	จะกีก้องเกียรติยศทั้งทิศทิศ พระจะเที่ยวโรมรันพันตู	เรื่องฤทธิ์ไม่มีเคียงคู่ ปราบหมู่อริราชทุกบุรี
ชั้นเดียว	อันเกิดพายุใหญ่ไม่ล้ม ซึ่งฝนตกเจ็ดวันเจ็ดราตรี	ระตูจะบังคมบทศรี บรรณาการจะมีเนื่องมา

บทละครเรื่องอิเหนา

พระราชนิพนธ์ในรัชกาล 2

เพลงพิรุณสร้างฟ้าของเก่าที่อาจารย์ศิริได้ต่อมาจากครูจัน โตวิสุทธิ นั้น มีทางบรรเลงแค่สามชั้น เนื้อร้องเป็นเนื้อร้องของเก่า ซึ่งมีเนื้อร้องเที่ยวกลับ แต่อาจารย์ไม่สามารถจำเนื้อเที่ยวกลับได้ เพราะสมัยนั้นอาจารย์ศิริร้องส่งเพลงพิรุณสร้างฟ้าแล้วต่อด้วยเพลงกลยาเยี่ยมห้องโดยไม่บรรเลงเที่ยวกลับ จึงทำให้ลืมเลือนไป มีเนื้อเพลง ดังนี้

เนื้อร้องเพลงพิรุณสร้างฟ้า สามชั้น

แว่วเสียงสำเนียงบุหร่งร้อง
พระแยมเยี่ยมม่านทองรจนา

เหมือนเสียงสามนิ่มน้องเสนาหา
เห็นแต่ป่าพุ่มไม้ใบบัง

โน้ตทางร้องเพลงพิรุณสร้างฟ้า 3 ชั้น ถอดจากเทปบันทึกเสียงขับร้องของอาจารย์ศิริ
วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2552

----	แ่วว		เสียง			สำ	เนียง
----	--- ล	ชม - ล	ดร - ม	ชร มรดม	-- ชร	มร - ด	- ฟ - ด
รดล - ดล	ชลชม	มรด - ม	- ช - ล	----	บุหร่ง - ม - ม	ร้อง - - - ช	- รมร
--- ด	--- ร	มรชร	- ม - ฟ	----	--- ฟ	-- ชฟ	มรรร
----	เหมือน เสียง		สาม			นึ่ง	น้อง
----	ทร - ท	--- ท	ลช - ท	-- รล	ทล --	-- ชม	--- ช
-- ชล	ชม --	มรดร	มรชมม	----	--- ล	ชมชล	- ด - ร
มรชด	- ร - ม	มรด - ม	-- ชร	----	เสน - ร - ด	-- รม	หา รด - ด
ดรดล	พระแยม		เยียม			มาน	ทอง
----	- ด - ด	-- ดล	ชลชม	-- ชล	ชม --	--- ช	- ม - ล
----	---				รจ		จนา
----	--- ร	มรชม	รมรม	-- รท	--- ร	ทร- ท	ลช ลล
----	---	- ด - ล	ชลชม	-- ชม	มรด - ม	เห็น --- ด	แต่ ป่า - ช - ชล
-- รืช	--- ท	ทล - ด	--- ร	-- ชม	รมรด	พุ่ม ร - ชฟ	ไม้ --- ล
-- ฟช	---	- ด - ช	- ล - ด	----	--- ร	มรชด	มรด - ม
---	---	-- ดล	ชลชม	----	----	ใบ	บัง
---	---	-- ดล	ชลชม	----	----	--- ร	---ร มรด

13. เพลงร้องที่ได้สืบทอดมาจากอาจารย์จันทนา พิจิตรคุรุการ

ภาพประกอบ 26 อาจารย์จันทนา พิจิตรคุรุการ

อาจารย์จันทนา พิจิตรคุรุการ เกิดเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2454 เป็นบุตรีนายหมาย กับนางบุญอ้อม ดวงศรี ชาวจังหวัดอุบลราชธานี สามีชื่อ ขุนพิจิตรคุรุการ มีบุตรธิดา 4 คน

อาจารย์จันทนา พิจิตรคุรุการ เริ่มเรียนขับร้องกับนางมหาเทพกษัตริสสมุห (บรรเลง สาคกริก) ต่อมาได้เป็นศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และคุณหญิงชื่น ศิลปบรรเลง มีความสามารถในการขับร้องมาก ได้บันทึกทางร้องเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ เป็นผู้ริเริ่มตั้งวงเครื่องสายไทยของโรงเรียนวัดบวรนิเวศ กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ร่วมในการก่อตั้งวงดนตรีไทยคุรุสภา และสอนขับร้องเพลงไทยแก่สมาชิกคุรุสภา

นางจันทนา พิจิตรคุรุการ ได้แต่งบทร้องเพื่อใช้ขับร้องเพลงเถาของหลวงประดิษฐไพเราะหลายเพลง เช่น เพลงดาวจระเข้ 2 ชั้นและชั้นเดียว เพลงเทพบรรทม 2 ชั้นและชั้นเดียว เพลงดอกไม้ไทรชั้นเดียว เพลงสาวสอดแหวน 2 ชั้น เพลงแป๊ะชั้นเดียว เพลงมอญล่องเรือชั้นเดียว นอกจากนั้น ยังมีผลงานแต่งบทร้องและทางร้องเพลงอื่นๆ อีกมาก

อาจารย์จันทนา พิจิตรคุรุการ ถึงแก่กรรมเมื่อ ปีพ.ศ. 2524

จากการสัมภาษณ์รวบรวมรายชื่อเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อไว้ จากอาจารย์จันทนา พิจิตรคุรุการ พบรายชื่อเพลงทั้งที่เป็นเพลงสองชั้น เพลงสามชั้น เพลงเถา และเพลงดับดังนี้

1. กำสรวลสุรางค์ เถา	2. เขมรเลียบนคร เถา
3. แขกสาหร่าย เถา	4. ครวญหา เถา
5. ครุ่นคิด เถา	6. จีนขิมใหญ่
7. จีนน้ำเสด็จ 3ชั้น	8. จีนลั่นถัน เถา
9. ช้างประสาธนา เถา	10. ตับตันเพลงฉิ่ง

11. ตามขวาง เถา	12. ยรูป เถา
13. ธรณีสัณฐาน 2 ชั้น	14. บังใบ เถา
15. พม่าเห่ เถา	16. พรหมมณีดีดน้ำเต้า เถา
17. พญาโศก เถา	18. ภิมมัยสุรางค์ เถา
19. แมลงภูทอง เถา	20. ระหกระเหิน เถา
21. ลาวเสียงเทียน เถา	22. ลมหวน 3 ชั้น
23. สาลิกาชมเดือน เถา	24. ไส้พระจันทร์ เถา
25. แสนคำหนึ่ง เถา	26. แสนเสนาะ เถา
27. สดายง 2 ชั้น	28. อาเฮีย เถา
29. อนงค์สุชาดา เถา	30. ทอยยเดี่ยว

จากการสัมภาษณ์ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช พบว่า เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อมาจากอาจารย์จันทนา พิจิตรคุรุการเป็นเพลงแรกคือ เพลงอาเฮีย เถา

เพลงอาเฮีย

เพลงอาเฮีย 2 ชั้น ของพระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางกูร) หรือครูมีแขก ประเภทหน้าทับปรบไถ่มี 2 ท่อน ท่อนที่ 1 มี 5 จังหวะ มีสร้อยต่อท้ายอีก 5 จังหวะ ท่อนที่ 2 มี 5 จังหวะ มีสร้อยต่อท้ายอีก 8 จังหวะ ใช้ร้องในการแสดงละคร เช่น เรื่องสุวรรณหงส์ บทของกุ่มภักดิ์ตอนแปลงเป็นพรหมมณีโต แต่ร้องเฉพาะท่อนต้นเท่านั้น ต่อมาได้มีผู้แต่งขยายเป็นอัตรา 3 ชั้น 2 ทางทางหนึ่งพระประดิษฐ์ไพเราะแต่ง อีกทางหนึ่งเป็นทางบ้านพาทยโกศล และจากนั้นได้มีผู้ดัดลงเป็นชั้นเดียว ครบเป็นเถา

บทร้อง เพลงอาเฮีย เถา

บทร้องที่ 1

3 ชั้น	ทอดองค์ลงเหนือพระแท่นมาศ	ยุพราชมัวหมองไม่ผ่องใส
	พุ่มฟอกก่ฟ้าวราวไฟ	คิดถึงอรทัยอดรัก

บทละครเรื่องท้าวแสนปม

พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6

2 ชั้น	โอ้วแก้วตานิจจาเอ๋ย	มาลัยเลยแลหายไม่ประจักษ์
	พี่แสนห่วงโหมยงนงลักษณ์	ปานจะนี้ไม่รู้จักอยู่ไหนใด
ชั้นเดียว	พระเจ้าแต่อาวรณ์สะท้อนจิต	เฝ้าคิดหาทางจะแก้ไข
	เฝ้าผุดลุกผุดนั่งจนคลั่งไคล้	จนเกือบใกล้รุ่งแสงสุริยา

ไม่ทราบนามผู้แต่ง

บทร้องที่ 2

3 ชั้น	ฝ่ายอาเฮียเสียใจอะไรหนอ กำลังลองลิ้มคิดบิตหนักครั้น	แสนเสียตายสายซอขาดสะบั้น สายสำคัญขาดหลุดลุ่ยออกไป
2 ชั้น	น้อยจิตคิดจะฟาดเสียให้หัก ต่อสายเข้าพลันด้วยทันใด	แต่นี้รักของาซื้อมาใหม่ สีไปใหม่ฟังเล่นเย็นอุรา
ชั้นเดียว	จึงประดิษฐ์คิดบรรเลงเป็นเพลงเถา ทั้งสามชั้นสองชั้นเรียงกันมา	เพลงเก่าเก่าแสนเสนาะเพราะหนักหนา มีชั้นเดียวชื่อว่าอาเฮียเอ๋ย

บทของเก่า

โน้ตทางร้องเพลงอาเฮีย เถา ถอดจากโน้ตตัวเลขในโน้ตของอาจารย์จันทนา พิจิตร
คุณากรที่มอบให้อาจารย์ศิริไว้

สามชั้น ท่อน 1

----	--- ด	--- ร	มรด - ม	----	--- ร	มรชร	มรด - ล
	ทอด		องค์		ลง		เหนือ
----	--- ม	-- ซล	ซลซ - ซ	---	ซม - - ร	---	รดม - ล
-- ดซ	----	- ซ - ล	- ซ - ซ	---	- มรด ม	---	ลซม - ล
-- ดล	- ซ - ด	- ล - ด	ร - ดล ล	----	พระแท่น		มาส
-- ซล	ซม - -	มรด - ร	- ม - ม	----	-- ดม	---	ดลซ - ม
รดม ซม	- ร - ซ	- ม - ซ	ลซม ชร	----	มัว		หมอง
-- รดล	---	---	ลซ - ฑ	----	- ล - ฑ	- ลซ - ฑ	-- รล
-- ดล	- ซ - ม	- รด - ม	- ซ - ล	-- ซม	- ซ - ล	- ซ - ล	---
----	---	-- ดล	- ซ - ด	---	- ด - ร	มรชด	- รดม
---	---	-- ดล	- ซ - ล	-- ซม	---	ไม่ ผ่อง	ใส
-- ชร	ม - รด						

ท่อน 2

(น้ำ รด	รดรด	รดรด	- ร - ด	-- รด	รดรด)	ฟุ่ม --- ด	พัก --- ร
--- ด	--- ล	-- ดล	- ช - ด	----	----	อก --- ด	กลุ่ม --- ร
-- ดรม	--- ม	- รด - ม	- ช - ล	--- ด	- รดล	-- ดล	- ช - ล
ชม --	--- ม	-- ชม	- ร - ม	- รด --	----	ตั้ง สุ่ม - ม - ช	ไฟ --- ม
----	----	มรด - ร	ชม - ม	----	----	เออ --- ร	เออ --- ม
----	----	--- ร	--- ม	-- ชม	- รด - ม	คิด --- ด	ถึง --- ล
- รด --	--- ร	-- ชม	- ร - ม	- รด --	--- ด	-- รด	- ท - ล
----	--- ล	-- ดล	- ช - ล	ชม - ชม	- รด - ม	อ- --- ล	- ร ทัย -- ลล
----	--- ล	-- ดล	- ช - ด	----	--- ร	มรด	- รดม
--- ช	--- ล	-- ดล	- ช - ล	- ชม --	----	แม่ ยอด - ร - ด	รัก --- ม
- ร - ม	- รด --						

สองชั้น ท่อน 1

----	---ด	---ร	ม - รด ล	ไอ้ ---ม	ว่า ---ม	แก้ว ---ม	ตา ---ช
----	----	แก้ว ---ล	ตา ---ด	---	---	นิจจา ---ชม	เอ๋ย ---ม
----	มา ลัย - ม - ช	เลย ---ม	----	มา ลัย - ร - ม	เลย ---ร	แล ---ท	หาย ---ท
--รท	---ท	-ลช - ท	--รล	--ชม	-ช - ล	-ช - ล	---
--ดล	-ช - ด	----	-รตม	----	----	ไม่ ---ด	ประจักษ์ ---รต
-ร - ม	-รต --						

ท่อน 2

----	----	พี แสน - ล - ร	ห้วง ---ล	ด - ดล	-ช - ด	โถม ---ช	ยง ---ม
----	----	---ช	---	---	-รต - ล	นง ---ช	ลักษณะ ---ล
--ชม	----	---ร	---	--ชม	รต - ม	รต - ร	ชม - ม
----	----	ปาน ---ช	จะ นี้ - ล - ด	ล -- ด	-รดล	มี ---ล	รู้จัก ---ล
---ช	---ล	--ดล	-ช - ล	-ชม --	----	อยู่ หน - ด - ร	ใด ---ร
---ม	รต --						

ชั้นเดี่ยว ท่อน 1

เฝ้า	แต่	อา	วรรณ			สะท้อน	จิต
- - - ด	- - - ล	- - - ด	- ด - -	- - - ล	- - ชด	- - มช	- - - ร
คหนึ่ง	คิด	หา	ทาง				
- ม - รร	- - - ม	- ร - ท	- - รล	- - ชม	- ช - ล	- ช - ล	- ล - -
		จะแก้	ไข				
- - - ด	- ร - ม	- - รด	- - - ร	ม - รด			

ท่อน 2

เฝ้า ผุด	ลุก	ผุด	นั่ง			คลั่ง	ไคล้
- ล - ล	- - - ร	- - - ล	- ด - -	- - ดล	- ช - ด	- - - ร	- ม - ช
				จนเกือบ	ใกล้	รุ่ง	แสง
- - - -	- ร - ม	- ร - ม	- - - ม	- - ชม	- - - ช	- ม - ม	- ลดช
		สุ	รียา				
- - - ด	- ร - ม	- - - ด	- - รร	ม - รด			

14. ทางบรรเลงเครื่องดนตรีที่ได้สืบทอดมาจากอาจารย์ลาม มณีลดา

พ.ศ. 2512 อาจารย์ศิริ วิชเวช เรียนขอที่ครุสภา เพราะเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่โรงเรียนอุดมศาสตร์ ก็มีสิทธิ์เขาเรียนที่ครุสภา เพราะที่นั่นมีสอนดนตรีไทย อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็ไปสมัครเรียนกับครูลาม มณีลดา ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) พออาจารย์ลาม มณีลดา เห็นนามสกุล วิชเวช ก็บอกว่า ไม่อยากสอน และบอกอาจารย์ศิริ วิชเวช ว่าอย่ามาลองภูมิกันเลย (เนื่องจากรู้จักกิตติศัพท์ของอาจารย์ศิริ วิชเวช ในการประชันดี) อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็บอกกับอาจารย์ลาม มณีลดาว่าไม่เป็นความจริงๆ และอยากเรียน อาจารย์ลาม มณีลดา ก็บอกว่า ถ้าอยากเรียนก็ตามใจแต่ไม่สอนให้ด้วยตัวเอง อาจารย์ลาม มณีลดาเรียกให้ครูเสริม หนูจ้อย ให้มาสอนแทน เพลงที่เรียนในวันนั้นคือเพลงจะเข้หางยาว โดยที่ครูเสริม หนูจ้อย ก็เขียนโน้ตให้ท่อนหนึ่ง ด้วยความพยายามที่จะเรียน อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงหัดสืออยู่ประมาณ 1 เดือน แต่ยังไม่ดีเท่าไร จนอาจารย์ลาม มณีลดาเห็นว่า สือไม่เป็นจริง ๆ และอาจารย์ศิริ วิชเวช ตั้งใจมาก เพราะมาเรียนทุกครั้ง อาจารย์ลาม มณีลดาเลยเดินเข้ามาถามว่า สือได้หรือยัง อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็ตอบว่า แหม่แล้วครับ อาจารย์ลาม มณีลดา จึงไปหยิบซองอู๋มาสีด้วยกันแต่ปรากฏว่า อาจารย์ศิริ วิชเวช สีแล้วล้ม อาจารย์ลาม มณีลดาจึงถามว่า คุณสีไม่เป็นจริง ๆ เหรอ ไม่ได้แกลังทำนะ อาจารย์ศิริ วิชเวช ก็บอกว่า ไม่ได้แกลัง (แต่อาจารย์ศิริ วิชเวชก็เคยสืออย่างตอนที่พ่อสอนให้ แต่สอนแบบนิ้วไม่เป็นโน้ต) จากนั้นอาจารย์ลาม มณีลดาก็เขียนโน้ตท่อน 2 และท่อน 3 ให้ อาจารย์ศิริ วิชเวช จนสีได้ จากนั้น

อาจารย์ลาม มณีลดา จึงได้ต่อเพลงให้อาจารย์ศิริ วิชเวช ทั้งทางซอด้วงและซออู้ และยังให้โน้ตประจำตัวที่อาจารย์ลาม มณีลดา จดไว้แก่อาจารย์ศิริ วิชเวช โดยบันทึกเป็นโน้ตตัวเลข

จากการสัมภาษณ์รวบรวมรายชื่อเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อไว้ จากอาจารย์ลาม มณีลดา พบว่า เพลงส่วนใหญ่ อาจารย์ลาม มณีลดา จะต่อด้วยวิธีการให้โน้ต แล้วจึงมาทวนเพลงด้วยการสืด้วยกัน

จากการสัมภาษณ์ประวัติของอาจารย์ศิริ วิชเวช พบว่า เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ต่อมาจากอาจารย์ลาม มณีลดาเป็นเพลงแรกคือ จระเข้หางยาว สามชั้น

เพลงจระเข้หางยาว

ประวัติเพลง

เพลงจระเข้หางยาว ของเดิมอัตราจังหวะสามชั้น จัดเป็นเพลงแบบแผนเพลงหนึ่ง ในการบรรเลงเพลงเสภา หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้จัดรวบรวมปรับปรุงขึ้นเป็นเถา โดยแต่งอัตราสี่ชั้นเพิ่ม ส่วนสองชั้นและชั้นเดียวท่านได้อาศัยเพลงสามเส้าและเพลงเก่ามารวมจัดระเบียบใหม่ เป็นชุดใหญ่ (เถาใหญ่) เรียกชื่อใหม่ว่า “เพลงดาวจระเข้ เถา” แต่ผู้บรรเลงนิยมบรรเลงตัดตั้งแต่อัตราจังหวะสามชั้นลงไปถึงชั้นเดียว มักเรียกว่าจระเข้หางยาว เถา

โน้ตทางซอด้วงเพลงจระเข้หางยาว 3 ชั้น ถอดจากโน้ตตัวเลขในสมุดโน้ตของอาจารย์ลาม มณีลดา ซึ่งได้มอบให้อาจารย์ศิริไว้

ท่อนที่ 1

ซลทด	ทลทด	ทลรด	ทลทด	รมซล	ซลตร	มรดล	ซมรด
ซลซม	ลซมร	ซมรด	มรดล	ดซซซ	ดลลล	รดดด	มรรร
ซดรม	รมฟซ	ฟลซฟ	ซฟมร	ดรมฟ	ซฟมร	ซมรด	มรดล
ซลซร	ซมรด	ทลซล	ทดรม	ซลซฟ	มรดซ	ลทดร	ซมรด

กลับต้น

ท่อนที่ 2

ซลทด	ทลทด	ทลรด	ทลทด	รมซล	ซลตร	มรดล	ซมรด
ดรมฟ	มฟซล	ฟซรม	ฟลซฟ	ซฟมร	ซรมฟ	ซมฟซ	ลฟซล
รฟซล	ซลตร	ฟซฟร	ฟรดล	ดลซฟ	มฟซล	ฟซรม	ฟลซฟ
ซฟมร	ซรมฟ	ซมฟซ	ลฟซล	รฟซล	ซลทด	ทรดท	ดทลซ

กลับต้น

เปลี่ยนเท่าบรรทัดแรกเป็น

ฟฟซฟ	มรดซ	ดดซด	รมฟซ	รฟซล	ซลทด	ทรดท	ดทลซ
------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อนที่ 3

ฟดดด	ฟรรร	ซ้ฟฟฟ	ล้ซ้ซ้ซ้	ฟรดล	รดลช	ดลชฟ	ล้ซ้ฟร
ฟซ้ฟร	ฟรดล	ซฟฟล้	ชลดร	ฟซ้ฟร	ฟรดล	ชลดร	ดทลช
ดรดช	ดลลล	ดลชฟ	ล้ซ้ซ้ซ้	ล้ซ้ฟร	ซ้ฟฟฟ	ซ้ฟรด	ฟรรร
มดรม	ฟรมฟ	ซ้มฟซ้	ล้ฟล้	ชลดร	ลดชล	ฟซ้รม	ฟล้ซ้ฟ

กลับต้น

15. ทางบรรเลงเครื่องดนตรีที่ได้สืบทอดมาจากอาจารย์พิชิต ชัยเสรี

ภาพประกอบ 27 อาจารย์พิชิต ชัยเสรี

อาจารย์พิชิตนั้น มีความสนิสนมคุ้นเคยกับอาจารย์ศิริ วิชเวชมาก่อนแล้ว พอดีช่วงนั้นเป็นช่วงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช เป็นอาจารย์พิเศษสอนดนตรีไทยอยู่ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีนักศึกษาคนหนึ่ง จำเป็นต้องสืบทอดสามสายคลอร้องเพลงปลาทอง แต่ไม่สามารถสืบทอดได้ จึงมาถามแต่อาจารย์ศิริ วิชเวช ไม่เข้าใจการใช้คันชักซอสามสาย จึงไปหา รองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี ผู้เป็นศิษย์ในสายพระยาเสนาะดุริยางค์ และได้เรียนทั้งทางเพลงครูท้าวประสิทธิ์ พาทยโกศล พระยาภูมิเสวิน (จิตร จิตตเสวี) และหลวงไพเราะเสียงซอ แต่ครูท่าน จะมีวิธีการสืบทอดที่แตกต่างกัน อาจารย์ศิริ วิชเวชเลือกใช้คันชักทางครูท้าวประสิทธิ์ เพราะอาจารย์ศิริ วิชเวช มีศักดิ์เป็นหลานเขยของท่าน เริ่มเรียนเพลงแรกคือ เพลงขับไม้บัณเฑาะว์ ท่อนแรก เรียนจากอาจารย์พิชิต ชัยเสรี ครึ่งชั่วโมง เมื่อเข้าใจการใช้คันชักแล้ว ก็มาฝึกเองจนสามารถเล่นได้ชำนาญ และสามารถนำไปใช้กับเพลงอื่นได้โดยที่ไม่เคยถามใครอีกเลย

โน้ตทางซอสามสายเพลงขับไม้บัณฑิตอาจารย์ศิริบัณฑิตให้เมื่อ พ.ศ. 2551

ท่อนที่ 1

----	--- ร	----	- ด - ร	----	- ด - ร	- ฟ - ซ	--- ซ
----	----	----	- ล - ล	----	----	----	--- ร

----	- ฟ - ซ	--- ท	--- ท	--- ด	- ร - ด	- ร - ซ	--- ซ
----	----	----	----	----	----	----	--- ร

----	- ฟ - ซ	--- ล	- ด - ร
----	----	----	--- ล

สร้อย

----	--- ท	----	--- ท	- ด - ท	- ซ - ท	--- ด	--- ร

--- ร	- ฟ - ซ	- ล - ซ	- ฟ - ร	----	- ด - ร	- ฟ - ซ	--- ซ
----	----	----	----	----	----	----	--- ร

ท่อนที่ 2

----	--- ร	--- ร	--- ฟ	----	--- ด	-- รด	- ร - ท
----	----	----	----	----	----	----	----

----	--- ด	-- รด	- ร - ซ	----	- ฟ - ซ	- ล - ด	--- ร
----	----	----	--- ร	----	----	----	--- ล

สร้อย

----	--- ท	----	--- ท	- ด - ท	- ซ - ท	--- ด	--- ร

--- ร	- ฟ - ซ	- ล - ซ	- ฟ - ร	----	- ด - ร	- ฟ - ซ	--- ซ
----	----	----	----	----	----	----	--- ร

*บรรทัดที่ 2 เป็นบรรทัดของโน้ตเสียงประสาน

2.2 ศึกษาวิธีการตีกระทบซึ่งเสภาที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้สืบทอดมา

อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้การตีกระทบซึ่งเสภาจากครูเจือ นาคมาลัย ซึ่งท่านเป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดไม่ได้รับเสภาจากหมื่นขับคำหวานไว้ทั้งหมด ครูเจือ นาคมาลัย เกิดเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2445 เป็นบุตรนายจวงกับนางจันทร์ ชาวกรุงเทพมหานคร เป็นหลานของหมื่นขับคำหวาน (เจิม นาคมาลัย) ท่านมีความสามารถในการขับร้องและนาฏศิลป์ รับราชการที่กรมมหรสพ ต่อมาลาออกไปประกอบอาชีพส่วนตัว

อาจารย์ศิริ วิชเวช มีโอกาสได้เรียนการตีกระทบซึ่งเสภาเมื่อพ.ศ. 2501 อาจารย์ศิริ วิชเวช บอกกับบิดาว่า อยากเรียนขับแต่ไม่ทราบว่าจะไปเรียนที่ไหน บิดาจึงพาไปฝากเป็นศิษย์เรียนกับกับครูเจือ นาคมาลัย หลานของหมื่นขับคำหวาน เพราะสนิทกันดีกับครูเจือ นาคมาลัยเป็นอย่างดี เนื่องจากบิดาเคยเล่นปีพาทย์ให้ครูเจือ นาคมาลัยรำลิเก ครูเจือ นาคมาลัยก็รับเป็นศิษย์ ซึ่งครูเจือ นาคมาลัยได้ถ่ายทอดวิชาให้จนหมดสิ้น ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนจบกระบวนขับขับขั้นสูงสุด และได้รับการถ่ายทอดการแสดงเสภารำ และเสภาตลก และครูเจือ นาคมาลัยได้มอบกับคู่มือของหมื่นขับคำหวานให้อาจารย์ศิริ วิชเวช เก็บรักษาด้วย

ลักษณะของกระทบเสภา

กระทบเสภาทำด้วยไม้เนื้อแข็ง โดยเฉพาะไม้ชิงชันถือเป็นไม้ที่ได้มาตรฐาน คุณภาพเสียงดีที่สุดในรูปทรงของกระทบเสภาเป็นแท่งสี่เหลี่ยมคางหมู มีความยาวประมาณ 20 – 21 เซนติเมตร ความหนาประมาณ 4 – 5 เซนติเมตร กระทบแต่ละอันมีน้ำหนักประมาณ 275 – 350 กรัม ด้านหน้าของกระทบแต่งให้มีลักษณะโค้งนูน และมีร่องตรงกลาง ซึ่งมีขนาดเล็กเท่าเส้นผม เพื่อช่วยด้านคุณภาพเสียง ด้านหลังกระทบลบเหลี่ยมทั้งส่วนบนและล่าง

ภาพประกอบ 28 ลักษณะกระทบเสภา

หลักการขยับกรับเสภาของหมื่นขับคำหวาน (เจิม นาคมาลัย)

การขยับกรับเสภาตามหลักของหมื่นขับคำหวานเริ่มตั้งแต่การจับกรับเสภาให้ถูกต้องก่อนที่จะเริ่มเรียนไม้ต่างๆ ดังนี้

1. การจับกรับเสภาให้ถูกต้องตามวิธี

กรับเสภา 1 สำรับจะมี 2 คู่ คือ 4 ข้าง การถือกรับเสภาจะต้องถือไว้มีละ 1 คู่ การจับกรับเสภาที่ถูกต้องจะต้องใช้นิ้วทั้งสี่นิ้วในการประคองกรับไว้ข้างหนึ่ง ซึ่งการใช้นิ้วทั้งสี่ประคองกรับจะต้องให้กรับอยู่ในแนวขนานกับพื้นดิน ส่วนนิ้วโป้งจะบังคับกรับอีกข้างหนึ่ง เมื่อกรับเสภาทั้งสองข้างประกบหน้าไม้เข้าด้วยกัน หน้าไม้ที่อยู่ด้านบนจะต้องจรดกันพอดี

2. การตีกรับเสภาเสียงพื้นฐาน

การตีกรับเสภาจะต้องรู้จักการทำเสียงทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวเรียกว่า ไม้เปิด และไม้ปิด

2.1 ไม้เปิด คือ การขยับกรับให้กระทบกันให้เกิดเสียงยาว และละเอียดโดยใช้นิ้วและอุ้งมือบังคับให้เกิดเสียงสั้นสะท้อนต่อเนื่องกันครั้งละช่วง เมื่อบังคับกรับให้กระทบกันแล้วให้คลายมือ เพื่อไม่ให้หน้าไม้ปิดสนิทและกรับสามารถสะท้อนต่อเนื่องไปได้อีก

2.2 ไม้ปิด คือ การขยับกรับให้กระทบกัน โดยกดน้ำหนักเข้าหากัน ให้หน้าไม้ของกรับกระทบกัน ตลอดทั้งหน้า และบังคับมือให้หน้าไม้ปิดสนิท จะเกิดเสียงสั้นสะท้อนที่กระชับและสั้น

การตีกรับเสภาเสียงพื้นฐานมี 6 เสียง คือ

1. เสียงกรอ เป็นเสียงแรกให้ผู้หัดตีกรับขับเสภาจะต้องเรียนให้ได้ก่อนหัดสิ่งอื่น การกรอที่ถูกต้อง จะต้องใช้นิ้วโป้งเป็นตัวบังคับให้กรับอ้าออกทั้งด้านหัว และด้านท้าย เมื่อบังคับหน้าไม้เข้าหากันให้เอาด้านท้ายของไม้เข้าก่อนเล็กน้อย แล้วให้กระทบกันทั้งหน้าไม้ เมื่อหน้าไม้กระทบกันแล้ว ให้คลายมือออกให้หน้าไม้สั้นสะท้อนต่อไปอีก ผู้ขับกรับจะต้องใช้มือ ทั้งสองข้างตีสลับกันให้เกิดเสียงยาวที่ต่อเนื่องกันไม่ให้เสียงขาดและไม่ให้จังหวะซ้ำ หรือเร็วเกินไป

2. เสียงกรี้ คือ เสียงที่เกิดจากการตีไม้เปิดด้วยมือข้างขวา

3. เสียงกร้อ คือ เสียงที่เกิดจากการตีไม้เปิดด้วยมือซ้าย

4. เสียงแกร คือ เสียงที่เกิดจากการตีไม้เปิดพร้อมกันทั้งสองมือ

5. เสียงกรัก คือ เสียงที่เกิดจากการตีไม้ปิดด้วยมือขวา

6. เสียงกรัก คือ เสียงที่เกิดจากการตีไม้ปิดด้วยมือซ้าย

นอกจากการตีเสียงพื้นฐานแล้วยังมีเสียงพิเศษอีกหนึ่งเสียง คือ เสียงกรอดซึ่งเกิดจากการตีเสียงแกรด้วยไม้เปิดให้เสียงยาวไปสักครู่ แล้วขยอกมือกดหน้าไม้ให้เป็นเสียงปิด

3. การตีกรับเสภาไม้พื้นฐาน

การตีกรับขับเสภาไม้พื้นฐานมีอยู่ 5 ไม้ คือ

1. ไม้กรอ คือ การตีเสียงกรี่และเสียงกร้อให้ต่อเนื่องกันไม่ให้เสียงขาดกัน เมื่อจะลงท้ายให้จบที่เสียงกรีก ดังนี้

-กรี่-กร้อ	-กรี่-กร้อ	-กรี่-กร้อ	-กรี่-กร้อ	-กรี่-กร้อ	-กรี่-กร้อ	-กรี่-กร้อ	กรี่กร้อกรี่กรี่
------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------------

เสียงกรอนี้ใช้สำหรับตอนเกริ่นเสภา และใช้แทรก ระหว่างการขับเสภา ในตอนที่เป็นการครวญ ซึ่งไม้กรอที่ใช้แทรกในการครวญนั้นจะไม่มีเสียงกรีก ดังนี้

-กรี่-กร้อ	-กรี่-กร้อ	-กรี่-กร้อ	-กรี่-กร้อ	-กรี่-กร้อ	-กรี่-กร้อ	-กรี่-กร้อ	- กรี่ - กร้อ
------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	---------------

2. ไม้สกดสั้น - เบา คือ การตีเสียง กรี่ กร้อ กรี่ ให้ติดต่อกัน ดังนี้

- - - กรี่	กร้อกรี่ - -
------------	--------------

3. ไม้สกดยาว – เบา คือ การตีเสียงกรี่ กร้อ กรี่ กร้อ ให้ติดต่อกัน ดังนี้

- - กรี่กร้อ	กรี่กร้อ - -
--------------	--------------

4. ไม้สกดสั้น – หนัก คือ การตีเสียงแกร์ แล้วตีเสียงกรี่ กรัก ติดกัน ดังนี้

- - - แกร์	- กรี่กรัก -
------------	--------------

5. ไม้สกดยาว – หนัก คือ การตีเสียง แกร์ แกร์ แล้วตีเสียง กรัก กรัก ติดต่อกัน ดังนี้

- แกร์ - แกร์	- กรักกรัก -
---------------	--------------

นอกจากการตีกรับไม้พื้นฐานแล้วยังมีไม้พิเศษอีกหนึ่งไม้คือ ไม้เดิน

ไม้เดิน เป็นรูปแบบการขับกรับไม้พิเศษ ใช้ประกอบการขับเสภาดำเนินความนำไม้รบ มีชุดเสียง ดังนี้

- - - แกร์	- กรัก กรัก กรัก	กรัก กรัก - แกร์	- - กรัก กรัก
------------	------------------	------------------	---------------

4. การตีกรับเสภาไม้ไหวครู

ไม้ไหวครูรูปแบบของหมื่นขับคำหวาน (เจิม นาคมาลัย) มีอยู่ 2 ไม้ คือ ไม้หน้าทับ ปรบไ้สามชั้น และไม้หน้าทับพิเศษ ดังนี้

บทไหวครูเสภาของหมื่นขับคำหวาน (เจิม นาคมาลัย)

สิบนิ้วลูบจะประนมเหนือเศา

ไหว้พระพุทธพระธรรมล้าโลกา พระสงฆ์ทรงศีลาข้านบตาม

ไม้หนึ่ง

อหังวันทานอ้อมมนัส

ไหว้พระรัตนตรัยแก้วทั้งสาม

ซึ่งยังสัตว์ตัดกิเลสข้ามเขตคาม

ภพทั้งสามสู้นิพพานสำราญฤทัย

ไม้สอง

ข้าไหว้คุณบิดามาตุเรศ

ที่ปกเกศเศาได้อาศัย

ข้าไหว้คุณอุปัชฌาย์วันทาไป

ครูผู้ให้สรรพสิทธิ์วิทยา

ชุดเสียงไม้ไหวครูไม้หนึ่ง

--- กรึก	--- กรึก	--- กรึก	-กรึก-กรึก	--แกร์แกร์	--แกร์แกร์	--- กรึก	--แกร์แกร์
----------	----------	----------	------------	------------	------------	----------	------------

ชุดเสียงไม้ไหวครูไม้สอง

--- กรึก	--- กรึก	--แกร์แกร์	--แกร์แกร์	--- กรึก	--แกร์แกร์
----------	----------	------------	------------	----------	------------

5. การตีกรับเสภาไม้หน้าทับต่าง ๆ

หน้าทับปรบไ้ สามชั้น

--- กรึก	--- กรึก	--- กรึก	-กรึก-กรึก	--แกร์แกร์	--แกร์แกร์	--- กรึก	--แกร์แกร์
----------	----------	----------	------------	------------	------------	----------	------------

หน้าทับปรบไ้ สองชั้น

--- แกร์	-กรึก-กรึก	-แกร์-แกร์	-กรึก-แกร์				
----------	------------	------------	------------	--	--	--	--

หน้าทับปรบไ้ ชั้นเดียว

--- กรึก	-กรึก-แกร์						
----------	------------	--	--	--	--	--	--

หน้าทับสองไม้ สามชั้น

--- กรึก	--- กรึก	--แกร์แกร์	--แกร์แกร์				
----------	----------	------------	------------	--	--	--	--

หน้าทับสองไม้ สองชั้น

-กรึก-กรึก	-แกร์-แกร์						
------------	------------	--	--	--	--	--	--

6. การตีกรับเสภาไม้รบ

เป็นรูปแบบการขับกรับที่ใช้ประกอบการขับเสภา เพื่อประสานสัมพันธ์กับลีลากลอนเป็นกรณีพิเศษ มี 4 รูปแบบ คือ ไม้พิฆาตไพร่ ไม้ตีประจันหน้า ไม้ทำยั่วรบและไม้สยบไม้กรอด

บทกลอนที่ใช้ขับเสภาประกอบไม้เดินและไม้รบของหมื่นขับคำหวาน (เจิม นาคมาลัย) มีดังนี้

ไม้เดิน

จะกล่าวถึงขุนแผนแสนณรงค์ กำจัดโหงพรายแพ้วไปแห่ห่าง
ขับสีหมอกม้ามาตามทาง จวนกระจำจ๋มแจ่มแจ่มแสงจันทร์

ไม้พิฆาตไพร่

สว่างบ้านชั้นในนายขุนช้าง แลสล้างล้วนพรรณบุปผา
เป็นจิ้งหะไ่ว่างสำอองตา บ้างเบิกบานบุษบาขจายจร

ไม้ตีประจันหน้า

วันรุ่งพรุ่งนี้أيัยคนพาล จะชมซานสวมสอดเฝ้ากอดหมอน
ลักวันทองน้องกุไปแนบนอน วันนั้นกูจะค่อนให้สมแค้น

ไม้เดิน

แล้วลงยันต์ปิดหน้าม้าสีหมอก อย่าออกลำพองคะนองเล่น
บังเงาเสายู้อย่าดูแคลน สั่งมาแล้วก็เล่นไปสั่งพราย

ไม้ทำยั่วรบ

จะสะกดเสียให้หมดทั้งเคหา ต่อเมื่อถูกกลับมาจึงผันผาย
พลางเสกข้าวสารแล้วหวานปราย ชัดสายสัญญาณข้ามหลังคาเรือน

ไม้สยบไม้กรอด

ลื้มกลอนถอนหล่นทั้งบนและล่าง ขุนช้างขวัญหายไปสู่เถื่อน
วันทองเจ้าก็ฝืนอยู่พ้นเพื่อน ขุนแผนเยื่อนเยื่องย่างขึ้นเหยียบย่ำ

การตีไม้พื้นฐานประกอบการขับจะมีบทที่มักจะใช้ขับคือบทชมสวนบ้าน

ขุนช้าง ดังนี้

โจนลงกลางซานร้านดอกไม้	ของขุนช้างปลูกไว้อยู่ดาดดิน
รวยรสเกสรเมื่อก่อนคืน	ชื่นชื่นลมชายสบายใจ
กระถางแถวแก้วเกิดพิกุลแกม	ยี่สุนแซมมะสังัดดุดไสว
สมอรัตติตรึงทรงสมละไม	ตะขบข่อยคัตไว้วังหะกัน
ตะโกนาทึงกึ่งประกบยอด	แทงทวยทอดอินพรมนมสวรรค์
บ้างผลิดอกกอกออกช่อขึ้นชูชัน	แสงพระจันทร์จับแจ่มกระจ่างตา

ยี่สุนุกุหลาบมะลิซ้อน	ซ่อนชูชุกลิ้นถวิลหา
ลำดวนกวนใจให้ไคลคลา	สายหยุดหยุดชั่วแล้วเย็นชม
ถัดถึงกระถางอ่างน้ำ	ปลาทองว่ายคล้ำเคล้าคลึงสม
พ่นน้ำด่ำลอยถอยจม	น้ำชมชั้กคู่อยู่เคียงกัน
บ้างแหวกจอกออกช่องภูเขาเคียง	วัดเหวี่ยงแว้งหางระเหิดหัน
บ้างกินโคลไล้เกล้าปล้วน	ถัดนั้นย่างเยื้องชำเลื่องมา

การเกริ่นในเสภา

เกริ่นในเสภาไทย ได้แก่ การเอื้อนทำนองในตอนเริ่มต้นของบทบรรยาย บทพรรณนา และบทเจรจาหรือรำพึงรำพันในบทบรรยาย เช่น การขับจับเรื่อง การเล่าเรื่องของกวี การเริ่มต้นบทขับของตัวละครแต่ละตัวฝ่ายไทย ส่วนในบทพรรณนา เช่น บทชมโฉม ชมธรรมชาติ ชมดง ชมนก ชมไม้ เป็นต้น และในบทเจรจาหรือรำพึงรำพัน เช่น บทฝากรัก เล่าโลม บทสังวาส บทตัดพ้อต่อว่า บททะเลาะวิวาท บทโกรธ บทหึงหวง บทโสก บทคร่ำครวญ เป็นต้น เกริ่นในเสภาไทย จำแนกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ เกริ่นขนาดยาว เกริ่นขนาดปานกลาง และเกริ่นขนาดสั้น เกริ่นขนาดยาว เป็นการเกริ่นที่มีความละเอียดในการเอื้อนมากที่สุด มีความยาวประมาณ 10 – 12 ห้องเพลง ผู้ขับจะเลือกใช้เกริ่นขนาดยาว เพื่อแสดงความสามารถของตนทั้งในด้านการขับและการขับรับเสภา โดยใช้เกริ่นในตอนเริ่มต้นบทขับจับเรื่อง หรือบทโสก เช่น นางวันทองสั่งเรือน นางวันทองครวญถึงตัว เป็นต้น

เกริ่นขนาดยาวแบบที่ 1

เป็นรูปแบบการเกริ่นของอาจารย์ศิริ วิชเวช ใช้เริ่มต้นการขับจับเรื่อง ตอนขุนแผนพานางวันทองหนี (ถาวร สิกขโกศล ; และศิริ วิชเวช. 2543: 79)

ทำนอง	- - - เออ	เฮ้อเออเอ้อเออ	- - - เฮ้อ	เออเฮ้อเออเออ
โน้ต	- - - ร	ม ร ช ร	- - - ม	ร ม ร ม
ทำนอง	- - เออเอ้อ	- - ฮือเงอ	เฮ้อเออเอ้อ - เอี้ย	- - ฮือเงอ
โน้ต	- - ร ด	- - ร ด	ท ล ช - ด	- - ร ด
ทำนอง	- - - เออ	- เฮ้อเอ็งเงย		
โน้ต	- - - ล	- ท ล ล		

เกริ่นขนาดยาวแบบที่ 2

ทำนอง	- - - เออ	- เอี้ย - เออ	- - - เออ	- เอื้อเอื้อเอื้อ
โน้ต	- - - ล	- รี่ - ท	- - - ล	- ท ล ซ
ทำนอง	- - - เอื้อ	- - เอื้อเออ	- - - เอ็ง	- - - เงย
โน้ต	- - - ท	- - รี่ ท	- - - ล	- - - ล
ทำนอง	- - อื้อ อื้อ	- อี้ - -		
โน้ต	- - ท ล	- รี่ - -		

เกริ่นขนาดยาวแบบที่ 3

ใช้เริ่มต้นบทขับจับเรื่อง หรือบทขับเสภาเป็นกรณีพิเศษเพื่อแสดงความสามารถของผู้ขับทั้งในด้านการขับและการขับกรับเสภา มีความยาว 12 ห้องเพลง ดังนี้

ทำนอง	- - - เออ	เอื้อเอื้อฮ้างเง	- - - เอื้อ	เออเอื้อเอื้อเอื้อ
โน้ต	- - - ร	ม ร ซ ร	- - - ม	ร ม ร ม
ทำนอง	- - เอื้อเอื้อ	- - อื้อเง	เอื้อเอื้อเอื้อ - เอี้ย	- - - เออ
โน้ต	- - ร ด	- - ร ด	ท ล ซ - ด	- - - ร
ทำนอง	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ- เอื้อ	- - อื้อเง	- เอิง - เงย	- อื้ออื้ออื้อ
โน้ต	ด ร ม ร - ด	- - ร ด	- ท - ล	- ท ล ร

เกริ่นขนาดปานกลาง เป็นเกริ่นที่ใช้มากที่สุด ทั้งในบทบรรยาย บทพรรณนา และบทเจรจาพึ่งรำพัน ใช้ในการเล่าเรื่องของกวี บทชมต่างๆ บทฝากรัก บทสรวลสรวส บทพ้อ หรือ บทไศกคร่ำครวญรำพันต่างๆ ไป เกริ่นขนาดปานกลางมีความยาวระหว่าง 4 – 8 ห้องเพลง ดังนี้

เกริ่นขนาดปานกลางแบบที่ 1

ใช้เกริ่นดำเนินเรื่องทั่วไปหรือเล่าเรื่อง

ทำนอง	- - - เออ	- - - อื้อ	- - อื้อ อื้อ	- อื้อ อื้อ อื้อ
โน้ต	- - - ร	- - - ม	- - ร ด	- ท ด ร

เกริ่นขนาดปานกลางแบบที่ 2

ใช้เกริ่นดำเนินเรื่องทั่วไป หรือเล่าเรื่อง หรือกล่าวถึงตัวละคร

ตัวใดตัวหนึ่ง

ทำนอง	- - - เอย	- - - อื้อ	- - อื้อ อื้อ	- - - เออ
โน้ต	- - - ร	- - - ม	- - ร ด	- - - ท
ทำนอง	- - เอ่อ เเฮอ	- - เออ เอ้ย		
โน้ต	- - ล ท	- - ด ร		

เกริ่นขนาดปานกลางแบบที่ 3

ใช้เกริ่นในบทชมต่างๆ ที่ประสานกับอารมณ์ของตัวละคร รวมทั้ง

บทฝากรัก เล่าโลม หรือบทสรวล

ทำนอง	- - - เอย	- - - อื้อ	- - อื้อ อื้อ	- - อื้อ อื้อ
โน้ต	- - - ร	- - - ม	- - ร ม	- - ร ด
ทำนอง	- - - -	- อื้อ - เงอ	- เอ่อ - เเฮอ	- เออ - เอ้ย
โน้ต	- - - -	- ร - ท	- ล - ท	- ด - ร

เกริ่นขนาดปานกลางแบบที่ 4

ใช้ในบทชมความงามที่แฝงความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน หรือใช้ในบทที่กล่าวถึงตัวละครตัวใดตัวหนึ่งหรือใช้เริ่มต้นในการขึ้นตอนใหม่ หรือใช้ขับจบเรื่อง

ทำนอง	- - - เออ	- เอ้ย - เยอ	- - - เอ้อ	- เออเอ่อเอ้ย
โน้ต	- - - ล	- ร - ท	- - - ท	- ล ซ ท
ทำนอง	- - - เออ	- - เอ้อเอ็ง	- - - เงย	- อื้ออื้ออื้อ
โน้ต	- - - ล	- - ท ล	- - - ล	- ท ล ร

เกริ่นขนาดปานกลางแบบที่ 5

ใช้เกริ่นในบทคร่ำครวญรำพึงรำพันที่แฝงอารมณ์โศก หรือมีความทุกข์ รันทด ท้อ หรืออาลัยอาวรณ์เมื่อต้องพลัดพราก

ทำนอง	- - - เออ	- - อึ้งเงอ	- - - เอ้อ	- - เออเอ่อ
โน้ต	- - - ร	- - ซ ร	- - - ม	- - ร ด
ทำนอง	- - - -	- อื้อ - เงอ	- - เอ่อเเฮอ	- เออ - เอ้ย
โน้ต	- - - -	- ร - ท	- - ล ท	- ด - ร

เกริ่นขนาดปานกลางแบบที่ 6

ใช้เกริ่นในบทคร่ำครวญรำพัน แสดงความทุกข์โศก อาลัยอาวรณ์

ทำนอง	- - - เออ	เอื้อเอื้อเออเยอ	- - - เออ	- เอื้อเอื้อเอื้อ
โน้ต	- - - ล	ร ม ร ท	- - - ล	- ท ล ซ
ทำนอง	- - - เอื้อ	- เอื้อ - เออ	- เอ็ง - เงย	- อื้ออื้ออื้อ
โน้ต	- - - ท	- ร - ท	- ล - ล	- ท ล ร

เกริ่นขนาดสั้น ใช้เกริ่นในบททะเลาะวิวาท ได้เถียง แสดงความโกรธ จู๋ฉ้วนหรือใช้บรรยายบทสู้รบ แสดงความกล้าหาญ ดุเดือด ตื่นเต้น นอกจากนี้ยังใช้ในบทเจรจาที่เชื่อมต่อกับบทชมความงามอีกด้วย โดยผู้ขับจะใช้วิธีเอื้อนเน้นเสียงในบทแสดงความรุนแรง และใช้วิธีเอื้อนทอดเสียงในบทแสดงความนุ่มนวล อ่อนโยน อ่อนหวาน ดังนี้

เกริ่นขนาดสั้นในบทแสดงความรุนแรง

ทำนอง	- - - เอี้ย			
โน้ต	- - - รี่			

เกริ่นขนาดสั้นในบทแสดงความนุ่มนวล

ทำนอง	- - - เอื้อ	- - - ย		
โน้ต	- - - รี่	- - - รี่		

เกริ่นในเสภาลาว ได้แก่ การเอื้อนทำนองที่เป็นสำเนียงลาวแทรกอยู่ในตอนเริ่มต้น บทของตัวละครฝ่ายเหนือ เช่น พระเจ้าเชียงใหม่ นางลาวทอง นางสร้อยฟ้า นางสร้อยทอง และปาวไพรที่เป็นลาว เป็นต้น เกริ่นในเสภาลาวมีรูปแบบ ดังนี้

ทำนอง	- เอื้อ - เยอ	- เออ - เอื้อ	- เอื้อ - เฮอ	- เออ - เอื้อ
โน้ต	- รี่ - ท	- ล - ท	- ซ - ล	- ซ - ม
ทำนอง	- - - เอ็ง	- เง้อ เฮอ - ย		
โน้ต	- - - ร	- ม ร - ร		

เกริ่นในเสกามอญ ได้แก่ การเอื้อนทำนองที่มีสำเนียงมอญแทรกอยู่ ใช้ในตอนเริ่มต้นบทของตัวละครที่เป็นมอญ เกริ่นในเสกามอญมีรูปแบบดังนี้

เกริ่นในเสกามอญแบบที่ 1

ทำนอง	- เอีย - เยอ	- - - เอื้อ	- เออเอื้อเอื้อ	- - - เออ
โน้ต	- ร - ท	- - - ท	- ล ช ท	- - - ล
ทำนอง	- - เอื้อเอ็ง	เงื้อ - - - เออ เอีย		
โน้ต	- - ท ล	ท - - ล ช		

เกริ่นในเสกามอญแบบที่ 2

ทำนอง	เออเอื้อเออเอื้อ-เอื้อ	- - - เออ	- เอื้อเอ็ง - เงอ	- - ย อื้อ - อื้อ
โน้ต	ร ม ร ด - ฟ	- - - ช	- ด ล - ล	- - ฟ ม - ร

3. ภูมิปัญญาที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นของอาจารย์ศิริ วิชเวช

3.1 รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้แต่งขึ้น

เพลงเชิดจีนสามชั้น ทางบรรเลงเครื่องดนตรีเบื้องต้นสันนิษฐานว่า พระยาเสนาะดุริยางค์เป็นผู้ทำไว้ อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ขยายขึ้นจากเพลงเชิดจีน 2 ชั้น ตามเจตนารมณ์ของครูเลือนสุนทราภิน ที่ต้องการให้อาจารย์ศิริ วิชเวช ทำทางขับร้องเพื่อใช้แสดงในงานเชิดชูพระยาเสนาะดุริยางค์ ซึ่งจัดขึ้นที่ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ด้านเนื่อร้องอาจารย์ถาวร สิกขโกศลได้นำมาจากบทละครเรื่องขุนช้างขุนแผน ต่อมากรมศิลปากรได้สืบค้นและระบุว่า ทางบรรเลงนั้นเป็นของพระยาประสานดุริยศัพท์เป็นผู้แต่งขึ้น

บทร้องเพลงเชิดจีน สามชั้น

ตัวที่ 1	ขุนแผนเสกมหาละลายใหญ่ จะไปกับเราก็คเข้ามา	เข้าใกล้สีหมอกแล้วบอกว่า ยื่นหญ้าให้พรในทันที
ตัวที่ 2	สีหมอกรับหญ้ามาเคี้ยวกลืน ให้มีใจจงรักด้วยภักดี	ชมชื่นปรีดีเปรมเกษมศรี ติดขุนแผนเดินรี้ตามหลังไป
ตัวที่ 3	ขุนแผนลอบหลังสีหมอกม้า ช่องทางเชิดชูดูละไม	ผูกอาบนผ่านหน้าบังเหียนใส่ ลั่นขลิบทองของใหม่วิไลตา
ตัวที่ 4	ขุนแผนเหยียบโกรนไผ่ขึ้นขี่ ควมใหญ่ใส่น้อยรอยเรียบมา	พาขี่ไผ่ผกยกหน้า บ่าวข้าตามหลังสะพรั่งไป

ตัวที่ 2
เกริ่นขึ้น

--- ซ	ลซด้ม	--- ซ	ลซม - ซ	ลซดลล	-----	--- ซ	ลซดล
- ซดัล	-- ซล	-- ซล	ซลซม	-----	--- ร	มรซม	- รซม
-- รม	-- รม	มรรด - ร	-----	-- ดร	-- ดร	-- ดร	ดล - ล

สี่			หมอก	รับ	หญ้า	มาเคี้ยว	กลืน
-- รซ	-- ซร	มรซร	มรด ดท	--- ร	-- ดท	- ด - ร	- ดทด
	ซม	ขึ้น	ปรีดี	เปรม		เกษม	ศรี
-----	--- ด	-- ดท	--- ด	- ด --	-----	-- ดด	--- ซ
	ให้มี			ใจ	จง รัก	ด้วย	ภักดี
-----	-- รด	--- ร	มรซร	มรด- ด	- ด - ร	-- ดร	- ดทด
ติด	ขุนแผน	เดิน	รี				
--- ท	-- ดดซ	--- ด	-- ทด	--- ท	--- ด	-- ทด	ทดรดด

ตัวเซ็ด

-----	- ซ - ซ	--- ม	--- ร	- ด - ร	- ม - ซ	-- ลซ	- ม - ร
--- ล	- ด - ซ	--- ม	- ซ - ร	- ด - ร	- ม - ซ	-- ลซ	- ม - ร

ลงท้าย

--- ซ	ลซดม	--- ซ	ลซม - ซ	ลซดล	--- ล	--- ด	--- ร
มรซด	--- ร	มรด - ร	มรซมม	-----	-----	ตามหลัง	ไป
มรรด	--- ฟ	- ซ - ฟ	มรรร	-----	--- ม	--- ซ	ลซ - ร
-----	--- ม	รด- ม	ซลซซ				

ตัวที่ 3
เกริ่นขึ้น

--- ซ	ลซด้ม	--- ซ	ลซม - ซ	ลซดลล	-----	--- ซ	ลซดล
- ซดัล	-- ซล	-- ซล	ซลซม	-----	--- ร	มรซม	- รซม
-- รม	-- รม	รมรด - ร	-----	-- ดร	-- ดร	-- ดร	ดล - ล

ขุน			แผน	ลูป	หลัง	สีหมอก	ม้า
--- ร	-- ซร	มรซร	มรด - ด	-- ดท	-- ดฟ	- ดฟท	ดรดทด
	ผูก	อาน	ผ่าน	หน้า	บัง	เหียน	ใส่
-----	-- ดท	- ด --	--- ด	--- ท	--- ด	--- ร	- ฟ - ท
- ดรด	ซอง			หาง	เชิดชู	ดู	ละไม
	--- ร	--- ร	มรซร	มรด- ดฟ	- ดทด	--- ด	- ด - ด
ล้วน	ขลิบ	ทอง	ของใหม่				
--- ร	-- ฟท	--- ด	-- ฟท	-- ดท	--- ด	-- ทด	ทรด ดด

ตัวเซ็ด

-----	- ซ - ซ	- ด - ม	--- ซ	- ล - ด	- ล - ซ	-- ลซ	ลม - ซ
-----	- ม - ม	ซร - ม	-----	- ร - ม	- มรด	- ร - ม	รمد - ด

ลงท้าย

--- ซ	ลซดม	--- ซ	ลซม - ซ	ลซดล	--- ล	--- ด	--- ร
มรซด	--- ร	มรด - ร	มรซมม	-----	-----	วิ ไล	ตา
รมรด	--- ฟ	- ซ - ฟ	รמר	-----	--- ม	--- ซ	ลซ - ร
-----	--- ม	รด- ม	ซลซซ				

ตัวที่ 4
เกริ่นขึ้น

--- ซ	ลซด้ม	--- ซ	ลซม - ซ	ลซดลล	-----	--- ซ	ลซดล
- ซด้ม	-- ซล	-- ซล	ซลซม	-----	--- ร	มรซม	- รซม
-- รม	-- รม	รมรด - ร	-----	-- ดร	-- ดร	-- ดร	ดล - ล

ขุน			แผน	เหยียบ	โกรน	โผน	ขึ้นขี่
--- ร	-- ซร	มรซร	มรด - ฟ	--- ท	--- ด	-- รฟ	-- ดทท
	พา	ขี่	โผน	ผก	ยก	หน้า	
-----	--- ด	--- ด	--- ร	--- ท	--- ร	-- ดท	- ดรด
	ควบ			ใหญ่	ใส่น้อย	รอย	เรียบมา
-----	- รดร	--- ร	มรซร	มรด- ดท	- ท - ร	-- ด	- ดทด
บ่าว	ข้า	ตาม	หลัง				
--- ด	-- ทด	--- ด	-- ดฟ	-- ดท	--- ด	-- ทด	ทรด ดท

ตัวเซ็ด

-----	--- ม	--- ม	--- ซ	- ล - ซ	- ม - ซ	- ล - ด	--- ล
-----	- ซ - ล	- ด - ล	- ซ - ม	-----	--- ม	- ซ - ร	- ม - ซ
-----	--- ม	--- ม	--- ซ	-----	- ม - ซ	- มลซ	- ม - ซ
-----	--- ม	-- ซร	--- ม	-----	- ร - ม	- มรด	ร - มรด

ลงท้าย

--- ซ	ลซดม	--- ซ	ลซม - ซ	ลซดล	--- ล	--- ด	--- ร
มรซด	--- ร	มรด - ร	มรซมม	-----	-----	สะพรั่ง	ไป
รมรด	--- ฟ	- ซ - ฟ	รมรร	-----	--- ม	- ด - ท	--- อ
-----	--- ม	รด- ม	ซลซซ			ลซ - ร	

3.2 รวบรวมและบันทึกโน้ตทางขับเสภาที่อาจารย์ศิริ วิชเวชได้แต่งขึ้น

อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สร้างสรรค์ผลงานทางด้านการตีกรับขับเสภามาเป็นระยะเวลานาน ซึ่งผลงานด้านการตีกรับมี ดังนี้

1. การคิดวิธีการจับไม้กรับเพื่อให้เสียงกรอกกรับละเอียดยิ่งขึ้น

อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้คิดวิธีการจับไม้กรับ เพื่อให้เสียงกรอกกรับละเอียดยิ่งขึ้น โดยการจับกรับเสภาที่ถูกต้องจะต้องใช้นิ้วทั้งสี่นิ้วในการประคองกรับไว้ข้างหนึ่ง โดยเฉพาะนิ้วก้อยนั้นมีความสำคัญกับเสียงของกรับ คือ ถ้าปล่อยนิ้วก้อยเสียงกรับจะสูง ถ้าใช้นิ้วก้อยในการประคองเสียงกรับจะทุ้มน่าฟังกว่า การใช้นิ้วทั้งสี่ประคองกรับ จะต้องให้กรับอยู่ในแนวนานกับพื้นดิน ส่วนนิ้วโป้งจะบังคับกรับอีกข้างหนึ่ง ให้ขยับเข้าหากรับอีกข้างหนึ่ง เมื่อกรับเสภาทั้งสองข้างประกบหน้าไม้เข้าด้วยกัน หน้าไม้ที่อยู่ด้านบนจะต้องจรดกันพอดี ส่วนหน้าไม้ด้านล่างจะทำมุมกันประมาณ 30 องศา ระหว่างด้านล่างของกรับและมือจะต้องมีช่องว่างเล็กน้อย และเมื่อประกบหน้าไม้เข้าหากันจะต้องออกแรงให้พอเหมาะ ขยอกมือเล็กน้อยเพื่อให้ไม้กรับได้กระทบกันยาวขึ้น

ภาพประกอบ 29 การจับกรับเสภา

ภาพประกอบ 30 ลักษณะการประกบหน้าไม้ ด้านหัว - ด้านท้าย

2. ไ้รบ อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้แต่งการตีกรับขับเสภาไ้รบขึ้นใหม่ ให้ต่อกับไ้รบที่มีอยู่เดิม คือ พิชมาตไพร่ ตีประจันหน้า ทำยั่วรบ สยบไ้มกรอด ไ้รบที่แต่งขึ้นใหม่ คือ ไ้มทอดไ้มเดิน และไ้มชมธรรมชาติ ซึ่งอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้คิดขึ้น เพื่อใช้ฝึกหัดผู้ตีกรับขับเสภาให้ฝึกหัดก่อนที่จะเรียนไ้รบขั้นสูงต่อไป

ไ้มทอดไ้มเดิน อาจารย์ศิริ วิชเวชได้ปรับปรุงขึ้นจากไ้มเดิน บทที่ใช้ไ้มทอดไ้มเดินเป็นบทละครในบทเสภาเรื่องกาเกี ดังนี้

ดูกรอรทัยวิสัยโฉม เราประโลมเจ้าจากพาราณสี
มาอยู่ยังวิมานรัตนสวัสดิ์ ได้สืบสืราตรีทิวาวาร

- - - แก้ว	-กรีกกรีกกรีก	กรีกกรีก-แก้ว	- - กรีก กรีก	- แก้ว - กรีก	กรีกกรีก กรีกกรีก
------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------------

ไ้มชมธรรมชาติ อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้คิดขึ้น เพื่อใช้ในบทที่ขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้าง แล้วชมสวนจนกระทั่งมาถึงอ่างเลี้ยงปลา แล้วให้ชื่อว่าไ้มชมธรรมชาติ ซึ่งบทที่ใช้ไ้มชมธรรมชาติคือ

ถัดถึงกระถางอ่างน้ำ ปลาทองว่าคล้าเคล้าคลึงสม
พ่นน้ำด้าลอยถอยจม น้าชมช้กคู่อยู่เคียงกัน
บ้างแหวกจอกออกช่องภูเขาเคียง วัดเหียงแว้งทางระเหิดหัน
บ้างกินโคลไล้เคล้าพัลวัน ถัดนั้นแอกไ้กละไ้มถอน

กรีกกรีก - กรีก	- กรีก - กรีก	- - กรีกกรีก	กรีกกรีก - -
-----------------	---------------	--------------	--------------

วิธีการขับไ้รบทั่วไปของอาจารย์ศิริ วิชเวช มี 2 แบบ เพื่อใช้ประกอบการขับเสภาที่ใช้บทขับจากเรื่องขุนช้างขุนแผนฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ ดังนี้

ไ้รบทั่วไปแบบที่ 1

กรีกกรีก - กรีก	- กร้อ - กรี้	- - กร้อกรี้	- - กร้อกรี้
-----------------	---------------	--------------	--------------

ไ้รบทั่วไปแบบที่ 2

กรีกกรีก - กรีก	- กรีก - กรีก	- - กรีกกรีก	- - กรีกกรีก
-----------------	---------------	--------------	--------------

3. เกริ่นเสภาสำเนียงแขกและจีน

เกริ่นในเสภาแขก เป็นการเอื้อนทำนองที่มีสำเนียงแขก ใช้ในบทตอนจอมื่นศรี และพลาญชุมพลปลอมเป็นแขกไปลวงเถนवाद ซึ่งอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้แต่งขึ้นใหม่ เมื่อปีพ.ศ. 2543 เกริ่นในเสภาแขกรูปแบบ ดังนี้

ทำนอง	- - - เอ่อ	- เอ็ง - เงอ	- เออ - เอ้อ	เออเอ้อเอ้อเฮย
โน้ต	- - - ล	- รี่ - ท	- ล - ท	ล ท ซ ล

เกริ่นในเสภาจีน เป็นรูปแบบการเกริ่น ซึ่งอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้คิดขึ้นในปีพ.ศ. 2543 เกริ่นในเสภาจีนมีรูปแบบ ดังนี้

ทำนอง	- - - เออ	- เอ้อเออ - เอ้อเอ้อ	- เออ - อึ้งเงอ	- อึ้งเหงอ-เอ้อเอ้อเอ้อเฮย
โน้ต	- - - ล	- ท ล - ท ซ	- ฟ - ล ม	- ซ ร - ม ร ซ ม

3.3 รวบรวมและบันทึกโน้ตทางร้องและทางเครื่องเพลงให้เข้าสู่กลุ่กลวงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ปรับปรุงขึ้น

เพลงให้เข้าสู่กลุ่กลวงเป็นเพลงที่ใช้ประกอบในพระราชพิธีสมโภชเดือนขึ้นพระอู่ โดยมีหลักฐานปรากฏอยู่ในสมัยอยุธยา ซึ่งในสมัยอยุธยานี้พระราชพิธีที่เกี่ยวข้องในการประสูติของเจ้านายในราชสำนักนั้น น่าจะมีมาก่อนในรัชกาลสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ แต่รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับพระราชพิธีเนื่องในการประสูติของเจ้านายในราชสำนักที่ชัดเจนที่สุด ปรากฏหลักฐานครั้งแรกในรัชกาลสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ กล่าวคือ ปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับพระราชพิธีสมโภช เมื่อสมเด็จพระอัครมเหสีทรงพระครรภ์ และเมื่อพระราชกุมารประสูติแล้วใน “กฎมณเฑียรบาล”

ในหนังสือเจ้าฟ้า ได้กล่าวถึงพระราชพิธีสมโภชเดือนขึ้นพระอู่ของเจ้าฟ้า ว่ามีความแตกต่างกับพระยศอื่นๆ มีความ ดังนี้

ขึ้นพระอู่ มีคาถาสรรเสริญไกรลาส และขับไม้ หนึ่ง เมื่อเวลาประสูติเจ้าฟ้า นั้น ครบเดือนแล้ว พราหมณ์จะยกขึ้นอยู่ต้งว่า คาถาสรรเสริญไกรลาส เหมือนเอาหงส์ขึ้นบนเปลแล้วกล่อมด้วย คาถาของพราหมณ์ และมีเครื่องมโหรีอย่างหนึ่งเฉพาะ ทำได้แค่การหลวง แลการของเจ้าฟ้า คือ มีขอคันหนึ่ง มีบันฑะว 2 อัน มีคนขับคนหนึ่ง เรียกว่า ขับไม้

มีข้าลูกหลวง ตั้งแต่ขึ้นพระอู่แล้ว มีข้าหลวงสำหรับร้องให้ในเวลาประทมเรียกว่า ข้าลูกหลวง ทำนองถ้อยคำไม่เหมือนกันกับที่ให้เจ้านายตามธรรมเนียม เป็นคำสูงๆ เป็นต้นว่าอย่างเช่น พระเสด็จมาผ่านพิภพปกป้องพระวงศานุวงแล ราษฎร ดังนี้

จากข้อความข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นถึงว่า พระยศชั้นเจ้าฟ้า นั้น มีพระราชพิธีสมโภชเดือนขึ้นพระอู่ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งจะต้องมีวงขับไม้เข้ามาประกอบพิธี และมีทำนองซำลูกหลวง เพื่อเป็นการแห่กล่อมของเจ้าฟ้าในพระราชพิธีด้วย

ในแผ่นดินของสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย นั้นจะมีพระราชพิธีสมโภชเดือนขึ้นพระอู่ในทุกพระองค์นอกเสียจากสิ้นพระชนม์ในวันประสูติหรือก่อนครบเดือน แต่พระราชพิธีอาจจะมีความแตกต่างกันออกไปตามยศของพระราชบิดาและพระมารดา

พระราชพิธีนี้ได้ถูกยกเลิกในกฎมณเฑียรบาล ในสมัยรัชกาลที่ 5

จากบทความเรื่องเพลงซำลูกหลวง เพลงซอสามสาย สำหรับกล่อมพระบรรทม สมเด็จพระเจ้าฟ้า ผลงานการค้นคว้าของพระยาภูมิเสวิน (จิตร จิตตเสวี) ของพูนพิศ อมาตยกุล (2527: 9) มีความว่า

การสมโภชจะมีพราหมณ์อ่านมนต์ มีดนตรีประกอบด้วยผู้สีซอสามสายและเจ้าพนักงาน ไกว บัณเฑาะว์ และมีนักร้องแห่กล่อมพระบรรทมท่วงทำนอง จะเป็นเพลงซำๆ จึงเรียกว่า “เพลงซำลูกหลวง” และยังมีเพลงอื่นๆ บรรเลงติดต่อกันไปจนกว่าจะบรรทมหลับ

พระยาภูมิเสวิน (จิตร จิตตเสวี)

อาจารย์ศิริได้นำเพลงแห่ซำลูกหลวงของพระยาภูมิเสวินที่ได้บันทึกไว้มาปรับปรุงเนื้อร้อง และเพิ่มสังขี และกรับเสภา เพื่อใช้บรรเลงให้เกิดความเป็นมงคล และได้ใช้เพลงคำหวาน บรรเลงต่อ โดยใช้วงมโหรีเครื่องสีในการบรรเลง

โน้ตเพลงแห่ซำลูกหลวง ทำนองขึ้น

----	--- ล	----	--- ร	----	--- ม	----	--- ซ
----	--- ล	--- ด	--- ร	----	--- ฟ	----	--- ซ
----	--- ม	--- ร	มรซด	----	- ร - ด	-- รด	--- ฟ
--- ซ	--- ฟ	--- ม	-- รด	- รมร	--- ร	----	----

* จังหวะของทำนองขึ้นไม่สม่ำเสมอ

คำที่ 1

----	--- ล	----	--- ร	----	--- ม	----	--- ช
----	--- ล	ชลชล	- ล - ล	--- ด	ลัค --- ฟ	----	เค --- ช
----	----	-- รล	--- ล	-- ชฟ	--- ช	-- ลช	--- ช
----	--- ช	----	--- ล	----	-- ทล	----	-- รท
----	- ล - ท	-- ลท	ลช - ช	----	กา --- ล	----	เม --- ล
----	----	-- รล	--- ล	-- ชฟ	--- ช	-- ลช	--- ช
----	----	จะ --- ร	ขับ --- ช	----	-ชลช	เห --- ท	----
--- ร	--- ม	-- รท	- รมร	--- ช	เชญ --- ม	เท --- ม	วา --- ม
----	-- ชม	--- ร	- มรร				

คำที่ 2

----	--- ล	----	--- ร	----	--- ม	----	--- ช
----	--- ล	ชลชล	- ล - ล	--- ด	อิ --- ฟ	----	ศวร --- ช
----	----	-- รล	--- ล	นารายณ์ -- ชฟ	--- ช	-- ลช	--- ช
----	--- ช	----	--- ล	----	-- ทล	----	-- รท
----	- ล - ท	-- ลท	ลช - ช	----	เรือ --- ล	----	ฤทธิ์ --- ล
----	----	-- รล	--- ล	-- ชฟ	ธา --- ช	-- ลช	--- ช
----	----	--- ร	องค์ --- ช	----	--- ชลช	พรมมา --- ท	----
--- ร	--- ม	-- รท	- รมร	--- ช	ทุก --- ม	พิ --- ม	มา --- ม
----	-- ชม	--- ร	- มรร				

คำที่ 3

----	--- ล	----	--- ร	----	--- ม	----	--- ช
----	--- ล	ชลชล	- ล - ล	--- ด	สิ่ง --- ฟ	----	--- ช
----	----	-- รล	--- ล	-- ชฟ	--- ช	ศักดิ์สิทธิ์ -- ลช	--- ช
----	--- ช	----	--- ล	----	-- ทล	----	-- รท
----	- ล - ท	-- ลท	ลช - ช	----	ทุก --- ล	----	ชั้น --- ล
----	----	-- รล	--- ล	-- ชฟ	--- ช	-- ลช	ดินฟ้า --- ช
----	----	ขอ --- ร	เชิญ --- ช	----	-ชลช	ลงมา --- ท	----
--- ร	--- ม	-- รท	- รมร	--- ช	ณ --- ม	---	สถาน --- ม
----	-- ชม	--- ร	- มรร				

คำที่ 4

----	--- ล	----	--- ร	----	--- ม	----	--- ช
----	--- ล	ชลชล	- ล - ล	--- ด	อวย --- ฟ	----	พร --- ช
----	----	-- รล	--- ล	-- ชฟ	--- ช	ชัย -- ลช	--- ช
----	--- ช	----	--- ล	----	-- ทล	----	-- รท
----	- ล - ท	-- ลท	ลช - ช	----	ให้ทุก --- ล	----	ท่าน --- ล
----	----	-- รล	--- ล	-- ชฟ	--- ช	-- ลช	--- ช
----	----	--- ร	เกษม --- ช	----	สรณ -ชลช	--- ท	----
--- ร	--- ม	-- รท	- รมร	สวัสดิ์ --- ช	--- ม	--- ม	มงคล --- ม
----	-- ชม	--- ร	- มรร	รับทำ			

รับทำ

----	--- ล	----	--- ด	--- ร	--- ด	- ร - ด	รด - ร
--- ฟ	----	--- ฟ	--- ช	-- รฟ	-- ชร	- มรด	มรร

เพลงคำหวาน

คำที่ 1

----	--- ล	--- ท	ลทลล	อา --- ล	นุ ภาพ --- ล	--- ช	คุณ พระ --- ล
-- ชม	--- ม	- ช - ม	รמר - ช	----	รัตน --- ท	-- รท	- ตรัย ลช - ล
----	- ช - ล	ทลช - ล	ทลรทท	----	----	- ล - ท	ลช - ช
----	อีก --- ล	ทลรท	องค์ ทลชลชม	-- ชม	ม - รทม	เทพ - ล - ช	ไท --- ล
-- ทล	----	ด้วย --- ล	เออ ชม - ชล	เอ่อ เอ้ย -- ชท	บุญ -- รล	บา --- ล	-ร มี - ล - ล
อีก --- ล	องค์ -- ลล	เทพ - ล - ล	ไท - ล - ช	----	-- ชม	ทัว -- ชล	ทุก หน - ช - ช
-- ดช	ลช --	--- ม	-- ชล	-- ชท	-- รล	ทลรล	ทลช - ล
-- ชม	-- ชร	มรท - ร	- ม - ช	-- ฟช	หนา ลทลช	ท่าน -- ชร	เอย --- ม

คำที่ 2

----	--- ล	--- ท	ลทลล	โปรด	คุ้ม ครอง	อ	- ภิบาล
----	---	---	---	---	---	---	---
-- ชม	--- ม	- ช - ม	รมร - ช	----	บันดาล	-- รท	ดล
----	- ช - ล	ทลช - ล	ทลรทท	----	----	- ล - ท	ลช - ช
----	ให้ท่าน	ทลรท	ชื่น	----	ม - รทม	- ล - ช	กมล
----	---	---	ทลชลชม	-- ชม	ม - รทม	- ล - ช	---
-- ทล	----	ด้วย	เออ	เอ่อ เอ้ย	บุญ	บา	- ร มี
----	---	---	ชม - ชล	-- ชท	-- รล	---	- ล - ล
ให้ท่าน	ชื่น	รื่น	กมล	----	----	เปรม	ปรีดิ์
----	-- ลล	- ล - ล	- ล - ช	----	-- ชม	-- ชล	- ช - ช
-- ดช	ลช --	---	-- ชล	-- ชท	-- รล	ทลรล	ทลช - ล
-- ชม	-- ชร	มรท - ร	- ม - ช	-- ฟช	หนา	ท่าน	เออ
----	---	---	---	---	ลทลช	-- ชร	---

คำที่ 3

----	--- ล	--- ท	ลทลล	โทย	ภัย	ไข	เจ็บ
---	---	---	---	---	---	---	---
-- ซม	--- ม	- ช - ม	รמר - ช	----	ปาส	---	ไป
---	---	---	---	---	---	---	---
----	- ช - ล	ทลช - ล	ทลรทท	----	----	- ล - ท	ลช - ช
----	อายุ	ทลรท	ชัย	---	ม - รทม	ยื่น	ยัง
---	---	---	ทลชลชม	-- ซม	---	- ล - ช	---
-- ทล	---	ด้วย	เออ	เอ่อ เอ้ย	บุญ	บา	- ร มี
---	---	---	ชม - ชล	-- ชท	-- รล	---	- ล - ล
อายุ	ชัย	ยื่น	ยัง	---	---	ดัง คช	- ชสี่
---	-- ลล	- ล - ล	- ล - ช	---	-- ซม	-- ชล	- ช - ช
-- ดช	ลช --	---	-- ชล	-- ชท	-- รล	ทลรล	ทลช - ล
---	---	---	---	---	หนา	ทาน	เออ
-- ซม	-- ชร	มรท - ร	- ม - ช	-- ฟช	ลทลช	-- ชร	---

คำที่ 4

----	--- ล	--- ท	ลทลล	พร้อม	วรรณะ	--- ช	สุปะ
-- ชม	--- ม	- ช - ม	รรมร - ช	----	พละ	-- รท	ทวี่
-----	- ช - ล	ทลช - ล	ทลรทท	-----	-----	- ล - ท	ลช - ช
-----	จ ส ม	ทลรท	ที่	-- ชม	ม - รทม	ปรา	- ถนา
-- ทล	-----	ด้วย	เออ	เอ่อ เอ้ย	บุญ	บา	- ร มี
จ ส ม	ที่	ปรา	- ถนา	-----	-----	สตา	- พร
-----	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ช	-----	-- ชม	-- ชล	- ช - ช
-- ดช	ลช --	--- ม	-- ชล	-- ชท	-- รล	ทลรล	ทลช - ล
-- ชม	-- ชร	มรท - ร	- ม - ช	-- ฟช	หนา	ท่าน	เออย
					ลทลช	-- ชร	--- ม

เพลงคำหวาน ทางบรรเลง

--- ช	- ลลล	--- ท	- ลลล	- ท - ร	- ท - ล	--- ช	--- ม
--- ช	- ล - ร	- ท - ร	- ม - ช	- ร - ช	-- ลท	ลทรท	ลช - ล
-----	- ช - ล	- ท - ล	- ททท	-----	- ช - ล	- ท - ล	- ชชช
--- ล	- ลลล	- ท - ล	- ช - ม	- ล - ท	- ร - ม	- ล - ม	- ช - ล
--- ล	- ลลล	- ท - ล	- ช - ม	- รรม	ลทรม	-- ลช	มช - ล
- ร - ช	-- ลท	ลทรท	ลช - ล	-----	ชม - ช	-- ทล	ชม - ช
--- ม	- มมม	- ทรม	- ช - ล	- ท - ร	- ท - ล	--- ช	--- ม
- ชชช	- ล - ร	- ท - ร	- ม - ช	- มมม	- ล - ช	- ฟ - ม	- ร - ม

หน้าทับคำหวาน

- ท้ม -	- โจ๊ะ -	- โจ๊ะ -	- โจ๊ะ -	- ดิง -	- โจ๊ะ -	- ดิง - ดิง	- โจ๊ะ -
ดิง	จ๊ะ	จ๊ะ	จ๊ะ	ท้ม	จ๊ะ		จ๊ะ
--- ดิง	- ดิงดิง	--- ท้ม	- ดิง -	- ดิง -	- ดิง - ดิง	- ท้ม -	- ดิง -
	ดิง		ท้ม	ท้ม		ดิง	ท้ม

3.4 รวบรวมและบันทึกโน้ตทางร้องเพลงในละครหุ่นกระบอกที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ปรับปรุงขึ้น

อาจารย์ศิริ วิชเวชเป็นอาจารย์พิเศษในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีพ.ศ. 2545 ทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้หุ่นกระบอกของครูขึ้นมา จึงได้มอบหมายให้คณะศิลปกรรมศาสตร์ ทำการแสดงหุ่นกระบอก ทางคณะศิลปกรรมจึงได้ปรึกษากับอาจารย์ศิริ เรื่องบทและขอร้องให้อาจารย์ศิริ ช่วยฝึกซ้อมด้านการขับร้อง เหตุที่ใช้เรื่องขุนช้างขุนแผนตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก เพราะว่า เป็นเรื่องที่ยังไม่เคยทำการแสดงหุ่นกระบอกมาก่อน และในตอนนี้เป็นตอนที่มีหลายรส เช่น ฉากที่หลวงต่างใจไปสระผมในวันปีใหม่ เป็นฉากที่เป็นขบขันแต่แสดงถึงความสวยงาม ฉากที่พลายบัวลักนางแว่นแก้วเป็นอารมณ์รัก ฉากของเปื้อนป่องชาวป่าเป็นตัวแสดงที่ให้ความตลกขบขัน ฉากหลวงต่างใจมาตามนางแว่นแก้วก็ให้อารมณ์ตื่นเต้น เป็นต้น

อาจารย์ศิริได้ปรับปรุงบทขึ้นจากบทละคร เรื่องขุนช้างขุนแผนตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ของกรมศิลปากร ปีพ.ศ. 2496 โดยได้เปลี่ยนการวางเพลงบางเพลง เช่น การขับเสภา อาจารย์ศิริ ได้แก้ไขเป็นการร้องรำ หรือบรรจุเพลงแทน โดยดูจากความเหมาะสมของเนื้อเรื่อง ออกแสดงครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2546 ที่จังหวัดเชียงใหม่

บทละครตอน เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก

ฉากที่ 1 หอนั่ง บ้านหลวงต่างใจ เมืองจอมทอง

เวลาเช้า

- ปี่พาทย์ทำเพลง “วา” -

เห็นหลวงต่างใจนั่งอยู่ มีบริวารและคนใช้อยู่ด้วยพอสมควร

ร้องเพลงสร้อยลาว

จะกล่าวถึงท่านผู้ชายพลายณรงค์	เผ่าพงศ์ขุนแผนแสนสง่า
เป็นบุตรนางลาวทองผ่องโสภา	บัวคำเป็นภรรยาพร้อมชื่นข
ได้ประทานชื่อตั้งหลวงต่างใจ	เกรียงไกรคุมพลพลชั้น
เป็นใหญ่ในจอมทองกองสำคัญ	ป้องกันอริราชพาลา
ครั้นถึงวันดีขึ้นปีใหม่	หลวงต่างใจเกษมสันต์รักษา
จึงชวนบัวคำภรรยา	กับแว่นแก้วธิดาให้คลาไคล
ไปสระผมที่เชิงคีรี	อย่างเคยทุกปีไม่เว้นได้
แวดล้อมพร้อมด้วยพวกข้าไท	เดินในลานวัดลัดมรรคา

- เพลงเร็ว -

- พลายบัวบังเอิญเดินสวนทาง – เห็นแว่นแก้วก็แอบตามดู

จบฉากที่ 1

ฉากที่ 2 สระน้ำ เขิงเขาสระบาป

เวลาสายถึงบ่าย

- ปี่พาทย์ทำเพลงเร็ว-ลา -
- เห็นสระน้ำอยู่เบื้องหลัง-ตอนหน้ามีป่าละเมาะให้คนแอบดูได้ -
- หลวงต่างใจ บัวคำ และแวนแก้วพร้อมด้วยเหล่าสาวใช้กำลังมาถึง -
- ต่างอาบน้ำสระหัวและเล่นน้ำ -

ร้องเพลงลงสรลงลา

ถึงสระศรีสี่เหลี่ยมจัตุรัส	ต่างผลัดผ้าปล้นด้วยहरษา
ท่านผู้ใหญ่สองศรีก็ปรีดา	ลงสู่คงคาเบิกบานใจ
ฝ่ายนางสาวสาวก็เล่นน้ำ	บ้างผุดดำว่ายเล่นตามวิสัย
เจ้าแวนแก้วโฉมงามทรามวัย	เข้าเล่นไสว่ยวนอยู่วนวาย
นางช่อนตนบ้างค้นหา	แฝงไปปทุมมาแล้วดำหาย
เจ้าพลายน้อยค่อยชะเง้อชะม้าย	ตาข่ายดูแวนแก้วแล้วพิศชม

ร้องเพลงชมโฉม

รูปทรงองค์เอวอ่อนแอ้น	แขนแมนอ่อนช้อยช่างงามสม
คิ้วโก่งวงวदनัยน์ดาคม	ได้ชิดชมคงจะชื่นรื่นวิญญาน์

ร้องเพลงลาวพุงดำ

เมื่อนั้น	หลวงต่างใจชัชชาญหาญกล้า
ครั้นตะวันจวนบ่ายได้เวลา	ก็ขึ้นจากคงคาทันใด
ต่างคนต่างผลัดผ้าผ่อน	พอแดดอ่อนริบมาหาช้าไม่
พลายบัวแอบมองย่องตามไป	คั่นในใฝ่ฝันถึงกัลยา

- เชิด -

- พลายบัวแอบตามไปห่างๆ แสดงบทรักชะเง้อชะเง้อตามอย่างหลงใหล -
- สาวใช้คนหนึ่งพลัดเพื่อน จึงมาช้า วังกะเรอกระรำเรียกเพื่อนพลางวิ่งพลาง -
- จะเล่นเป็นจำอวดระหว่างสาวใช้คนนี้กับพลายบัวสักเล็กน้อยก็ได้ -

จบฉากที่ 2

ฉากที่ 3 กุฎีริมปากกล้วยตานี

เวลากลางคืน

- ปี่พาทย์ทำเพลงเชง-
- แลเห็นกุฎีอยู่ด้านขวา - ตรงกลางเบื้องหลังออกไปเป็นโกดังเก็บศพ -
- ด้านซ้ายเกือบตรงกลางเป็นปากกล้วยตานี -
- เปิดไฟให้เห็นกุฎีทางด้านซ้ายก่อน แล้วดับไฟด้านซ้ายตรงกุฎีให้มีด -

- เห็นด้านกลางกับด้านขวา – พลายบัวออก –

ร้องเพลงเขิน

ก้าวขึ้นกุฎทรุดนั่งลงหน้าห้อง	เศร้าหมองเอนอิงพิงฝา
ถวิลถึงแว่นแก้วแววฟ้า	ร้อนรุ่มอร่ามดังฟองไฟ
กำลังหนุ่มกลัดกลุ้มด้วยความรัก	สุดจะหักทรวงโศกกำสรดได้
มิสมคิดเพียงชีวิตจะบรรลัย	รัญจวนใจไม่สนทนิตราช

ร้องเพลงถอยหลังเข้าคลอง

จึงลุกจากระเบียงเมียงมอง	ตริตรองทางที่จะไปหา
เห็นหลวงพี่หลับไหลไสยา	หิบบยามค้นหาเครื่องรางพลัน
จึงเอาผ้าประเจียดมาโพกหัว	ตะกรุดโทนใส่ตัวรัดมั้น
หิบบมะนาวกับข้าวสารสิ่งสำคัญ	มีดหมอลงยันต์ป้องกันกาย
ไก่อันกระชั้นเสียงสำเนียงแจ้ว	ดาวแพรวเดือนพรางกระจ่างฉาย
เจ้าพลายเดินตามทางแย่งเกราย	ถึงชายป่าพลันมีทันนานๆ

- เพลงนี้ -

หุ่นกระบอบอก

เข้าไปในป่าช้าเที่ยวหาผี	พบกล้วยตานีสองตระหง่าน
ต้นหนึ่งใหญ่ลำเท่าลำตาล	ปลีประหารคาคอมรณา
ยืนตายกลืนร้ายดังกลืนผี	ปีศาจมีเก่งฉกาจจากล้า
แลเห็นเจ้าพลายเดินกลายมา	ก็สำแดงเดชให้น่ากลัว
เป็นพายุพยับยับทุกทิศ	มีดมีดหมอกหม่นพิกลทั่ว
ต้นเอนระเนนลั่นสนระรัว	เสียงโผผิงประหนึ่งตัวจะปลิวไป

- คุณพาทย์ลา 2 -

- ทำเป็นลมพายุพัดต้นกล้วยเอไปเอนมา -

- ทำเสียงสุนัขหอนและเสียงนกฮูกนกเค้าแมวร้อง -

- พวกผีพรายตานีออกมาเต้นระบำ -

- ปีพาทย์ทำเพลงไต่ลวด -

- ปีพาทย์ทำเพลงแรงกระพือปีก -

ร้องสระบุหรงนอก

เมื่อนั้น	พลายบัวตัวกลั่นไม่หวั่นไหว
ชะนางพรายตานีดีสุดใจ	เจ้าพลายไม่ย่อหย่อนดุจรอร่า
หิบบข้าวสารยกมือขึ้นเหนือหัว	พลายบัวปลุกเสกด้วยคาถา
คำรบสามคาบภาวนา	แล้วไปปล้นทันที่ ๆ

- ปีพาทย์ทำเพลงคุณพาทย์ลา 2 -

ร้องเพลงหนีเสือ

บัดนั้น
ความกลัวเจ้าพลายกลายอินทรีย์
- รัว -
- นางแปลงออก -

นางตานีสันฤทธิศัจจะหนี
นางตานีกลับร่างเป็นนางในฯ

ร้องเพลงสีนวล

รูปร้ายกลายกลับเป็นสาวน้อย
เจ็ดโฉมประโลมละลานใจ
พ่อหนุ่มน้อยคนนี้อยู่ที่ไหน
มีธุระสิ่งใดไปไหนมา

แซมซ้อยนวลละอองผ่องใส
แอบตักกล้วยใหญ่แล้วถามมา
คนเดียวเดินไปที่ไหนป่า
เมตตาทอบอกความไปตามจริง

ร้องร้าย

เมื่อนั้น
เห็นตานีสันฤทธิศักดิ์สิทธิ์จริง

พลายบัวตรองตริกไม่นึกกริ่ง
จึงวอนวิงด้วยสุนทรวาจา ฯ

ร้องเพลงทองย่อน (รวบ 2 คำ)

เจ้านางตานีทองน้องแก้ว
พี่ขอเชิญชวนแก้วแววตา
พี่มุ่งมาหวังว่าจะเชิญน้อง
ไปเป็นเพื่อนคู่ยากลำบากกาย

เป็นคนแล้วพี่จะรักให้หนักหนา
ไปเป็นเพื่อนพี่าจนวันตาย
แม่นางตานีทองละอองฉาย
แล้วเจ้าพลายเป่ามนต์เสน่ห์จันทน์

ร้องร้าย

บัดนั้น
ต้องมนต์ดลจิตคิดผูกพัน
- ปี่พาทย์ทำเพลงรัว -
- นางพราวดานีออก -

นางตานีปรีเปรมเกษมสันต์
ก็กลายร่างคืนพลันทันใด ฯ

ร้องเพลงบรรเทศ

เจ้าพลายลูกจรรลีอีผีตาม
พลายบัวยิ้มย่องด้วยต้องใจ
- ปี่พาทย์ทำเพลงแขกนกกิ้งโครง -

รีบลัดตัดข้ามเข้าทางใหญ่
เดินลัดเข้าในอารัญ ฯ

จบฉากที่ 3

ฉากที่ 4 เคหาสน์หลวงต่างใจ เมืองจอมทอง

เวลากลางคืนตอนดึก

- ปี่พาทย์ทำเพลงเชิดฉิ่ง -
- เห็นบ้านหลวงต่างใจ -
- พลายบัวเดินนำหน้า – นางพลายตานีตามมาในเบื้องหลัง -

ร้องรำ

ครูหนึ่งถึงบ้านหลวงต่างใจ	กำแพงนอกตึกในใส่กลอนลั่น
ชัดข่าวสารว่านลูกมะนาวพลัน	ผู้คนทั้งนั้นสนิทนอน ๆ

ร้องเพลงเชิด

โอมอ่านคาถามหาสะเดาะ	เป่าเผละลิ้มหลุดสะท้อนถอน
ทั้งภูตพรายเฝ้าที่ก็หนีจร	ผีเรือนหลบซ่อนหลีกหนีไป

- ปี่พาทย์ทำเพลงร่ำลา 3 -
- นางพรายตานีนั่น เมื่อยังไม่ถึงบทให้หลบเข้าหลบเสีย -

ร้องรำ

ย่างขึ้นบันไดเข้าในตึก	ดูพิลึกใหญ่กว้างสว่างไสว
เปิดประตูเห็นแฉ่นแก้วแววไว	ตะลึงไปดูนางไม่วางตา

ร้องต้นเพลงยาว

เจ้างามปลั่งดังทองธรรมชาติ	งามประหลาดแลเล่ห์รูปเลขา
ความรักปลื้มปลาบซาบอุรา	เข้าแนบกายาพะงางอน
ประจกรซ่อนนางขึ้นวางตัก	เซยพัคตร์พุ่มพวงดวงสมร
เฝ้าลูบโลมโฉมฉายไม่จากจร	ด้วยอวรณ์รักทรวงหนักใจ

ร้องรำ

ครานั้นนางตานีดูที่ท่า	เห็นว่าพลายบัวมัวหลงไหล
จึงเข้ามาเตือนพลันทันใด	สุริยไสจวนแสงสว่างฟ้า
มามัวหลงงมงายจะเสียการ	รีบออกจากบ้านเสียดีกว่า
แม่อุทัยไขแสงแจ้งจึงมา	เห็นว่าพ่อพลายจะเสียที
พลายบัวตรึงรักนี้ขึ้นได้	ประคองอุ้มทรมวยออกจากที่
มุ่งหน้าพานางจรลี	ผีตานีตามหลังระวังภัย ๆ

- เชิด -

จบฉากที่ 4

ฉากที่ 5 หน้าถ้ำ เขาสระบาป

เวลาย่ำรุ่งถึงกลางวัน

- ปี่พาทย์ทำเพลงเชิด -
- ปากถ้ำ – ควรทำให้มองเห็นเข้าไปภายในถ้ำนั้นด้วย
- ด้านหนึ่งเป็นป่าละเมาะ มีต้นไม้ร่มหรือเถาวัลย์พอกที่หัวคนจะลอดไปติดอยู่แคบๆได้ -
- ม้านิลเร็นร้องและกินหญ้าอยู่ -
- ม้านิลตอนนี้แต่งเป็นม้าตัวเปล่าๆไม่มีเครื่องประกอบอย่างม้าเทียมรถไชน -
- พลายบัวอุ้มแวนแก้วออกมา -

ร้องเพลงพม่าฉ่อย

ครั้นถึงหว่างเวียงเชิงผา	เป็นศิลาชะงอกเงี้ยวแหล่ลมไสล
เป็นหลืบกันชนชั้นเชิงแลวิไล	วางนางลงไว้ทั้งนิทรา ฯ

ร้องรำ

จะกล่าวถึงม้านิลลั่นปาน	ของเปิดน้อยชายชาญทหารกล้า
อีกทั้งดาบโพรงแก้วเรืองศักดา	อยู่ในคูหาเขาจอมทอง

ร้องรำ

ครั้นรุ่งแจ้งแสงตะวันพรรณราย	ม้านิลย่างกรายผันผยอง
แล้ววิ่งโลดโदตเล่นแผ่นลำพอง	คึกคะนองเร็นร่าออกหากิน
เห็นเจ้าพลายวางนางลงหน้าถ้ำ	ม้าดำหันหกผกผิน
โลดลำพองร้องแรกแยงเขี้ยวนิล	โดดดั้นโขกกัดฟันพลายบัว
เจ้าพลายบัวหยักรั้งตั้งท่ารับ	โลดโผนโจนจับจิกผมหัว
คนโดดม้าโลดขึ้นทั้งตัว	คนก็กล้ำม้าไม่กลัวตะลุมบอน ฯ

- เชิด -

ร้องเพลงเชิดฉิ่ง

รบบัสน์ประยุทธ์กันหลายท่า	คนก็เหนียวเมื่อยล้าม้าก็อ่อน
ต่างรอรามีได้หาญเข้าราญรอน	เจ้าพลายถอนทั้งหญ้าบริกรรม
แล้วเดินตรงเข้ามาเอาหญ้าป้อน	ค่อยๆ ผ่อนพอให้ลิ้มไม่อิ่มหน้า
ม้ารู้จักชักเชื่องให้ลูบคลำ	รักเจ้าพลายเหลือล้าจึงซำกิน ฯ

ร้องเพลงนกจาก

เมื่อนั้น	พลายบัวขึ้นชมสมถวิล
ลูบหลังพลางว่าพี่ม้านิล	ไปอยู่กับข้าอย่าอาวรณ์ ฯ

ร้องรำ

ม้านิลได้ฟังเจ้าพลายว่า	เร็นร่าแสนรู้ซุหน้าร้อน
ทำเหมือนจะบอกให้ไปที่นอน	เจ้าพลายจรตามหลังอาชามา ฯ

- ทำเพลงซ้ำประสานงาขึ้นเดียว -
- เมื่อมาได้กินหญ้าแล้วทำท่ารักพลายบัว พยักหน้าให้พลายบัวตามไป -
- พลายบัวตามม้าเข้าไปภายในถ้ำแล้วออกมา -
- ตอนกลับออกมาจากถ้ำ ม้านิลแต่งเครื่องอย่างละครให้มับังเหียนและสายครบ -
- พลายบัวถือดาบโพรงแก้วออกมาด้วย -
- พลายบัวกับม้ายืนอยู่หน้าผาที่แวนแก้วนอนอยู่ แล้วบอกให้ม้าไปกินหญ้า -

ร้องเพลงพญาสีเส้า

นั่งแนบแอบนางทั้งยังหลับ กอดประทับแสนเสียวเสนาหา
 ประคองกายพลางร้ายพระมนตรา แก่สะกดกลยาให้ตื่นพลัน ๗
 - ร่ำ -

ร้องเพลงโลมนอก

ครานั้นจึงโฉมเจ้าแวนแก้ว	ตื่นแล้วตกใจไหวหวั่น
เห็นเจ้าพลายออกใจให้ตื่นต้น	ตัวสั่นเร่ร่ำจะลุกไป
เจ้าพลายน้อยหน่วงเหนี่ยวข้อมือน้อง	แม่รูปทองนี้จะหนีไฟไปไหน
รักเจ้าเท่าเทียมชีวลัย	จึงอาจจงใจไปปลักมา
แต่วันเห็นเล่นน้ำที่เชิงเขา	ให้ร้อนเร่าเศร้าโศกกำสรดหา
ดังศรสักปักทรวงถ่วงอุรา	แม้ไม่ได้แก้วตามาเป็นเมีย
ไหนพี่จะมีชีวิตเล่า	จะโจนเขาลงไปให้ตายเสีย
แต่คลั่งคลุ้มร้อนดังไฟเสีย	ละห้อยละเหี่ยชุ่มคิดติดใจ
ว่าพลางทางกอดสออดคล้อง	ประจจะต้องเตือนจิตพิสมัย
รับขวัญเจ้าอย่าหันให้ห่างไกล	ขอฝากชีวิตไว้แนกัวตาฯ

ร้องร้าย

ครานั้นแวนแก้วแว่วไ	ตกใจร้องกรีดหวีดผวา
ความแค้นให้แน่นในอุรา	จึงว่าชะเจ้าไม่เกรงใจ
ใครนัดแนะให้เจ้าเข้าไปหา	พามาใช้ว่าข้ารักใคร่
โอหังบังอาจประมาทใจ	จงพาข้ากลับไปเสียเถิดรา
เพียงเอ๋ยผีสง่าเจ้านาย	จงเบี่ยงบ่ายไปบอกกับพ่อข้า
รู้ความก็ให้ตามลูกออกมา	พิฆาตฆ่าชีวิตให้บรรลัย
อย่าหว่านล้อมข้าไม่ยอมเป็นเมียเจ้า	จงฆ่าเราเสียเถิดให้ตัดกษัย
ถึงสูญสิ้นชีวาไม่อาลัย	จะอยู่ไยให้คนเขานินทา ๗

- โอตล่าว -

ร้องเพลงหุ่นกระบอก

เมื่อนั้น	พลายบัวฟังคำที่ร่ำว่า
ยิ่งซ้ำสังสารแกว่กานดา	พลงว่าพี่มิให้เจ้าได้อาย
เพราะรักจึงลักมาชมชื่น	จงล้ากลืนความโศกให้เสื่อมหาย
อันตัวพี่นี้ทหารชาติชาญชาย	ที่จะกลัวความตายอย่าฟังนึก ฯ

พูด

ถ้าไม่ดีไหนพี่จะไปได้	ถึงชั้นในหาน้องในห้องตึก
ผู้คนก็นักอยู่คึกคัก	ล้าลึกเหลือที่จะเข้าไป
ถึงพ่อแม่จะแรร่มาตามจับ	จะบนอบคำนับลงกราบไหว้
ว่ากล่าวร้องอนให้อ่อนใจ	เมื่อไม่ฟังเป็นไรก็เป็นกัน ฯ

ร้องเพลงฉิ่งตัด

ว่าพลงทางต้องประคองกอด	พรา่พลอดจูบปรางพลงรับขวัญ
นางแว่นแก้วหยิกตีพัลวัน	เจ้าพลายพลันสวมสอดกอดไว้
พลงร้ายเทพรัญจวนให้ยวนจิต	ขอจูบนิตเถาะน้องรักอย่าผลักไส
นางต้องมนต์ดลจิตคิดงไป	เคลิ้มใจหลงรักด้วยมนตรา ฯ

- รำ 2 ลา -

- ปี่พาทย์ทำเพลงละว้า -

เพลงเทพทอง

มาจะกล่าวบทไป	ถึงป่องเปือยขาวไพรอยู่ในป่า
แบกปิ่นตามรอยช้างเข้าทางมา	บุกแผกแหวกคาคาหาบุญชรร

- ตัดจำอวด -

ร้องเพลงลาวซมดง

ครั้นถึงเขาสระบาปราบรื่น	หยุดยืนหยักรั้งข้างสิงขร
พอแลเห็นสองราพะงอน	จึงแอบซ่อนซุ่มดูอยู่แต่ไกล
อ้ายเปือยว่าอ้ายนี้เป็นบัณฑิต	ลักผู้หญิงมาสนิทพิสมัย
กูจะยิงผิวเสียเอาเมียไป	ลตปิ่นยัดใส่ลูกดินพลัน ฯ
ยกประทักษิกับบ่าง่าไกจับ	เหนียวสับไกเบรียงเสียงสนั่น
ลูกเล่นปากกระบอกออกเป็นคว้น	ถูกพลายบัวตัวหันลูกปิ่นแบน ฯ
เป็นประกายไม่กิดังหินผา	เหลียวเห็นสองราก็ลูกเล่น
ชักดาบวิ่งร่ามาโดยคั่น	สองคนวิ่งออกแอ่นเล่นหนีมา ฯ

- เชิด -

- พลายบัววิ่งจับ -

- อ้ายเปือยวิ่งหนีชมซาน จนหัวไปติดง่ามไม้หรือเถาว์ลยัดดินอยู่ -

- อ้ายป่องช่วยจุดหลอดไฟได้ ก็พากันวิ่งหนีลงมาเวทีล่างแล้วเข้าโรง -
- หลวงต่างใจกับพรรคพวกออก -

ร้องเพลงสารถิ ชั้นเดียว

เลี้ยวลงตรงทิศหรีดี	ควบขับพาชีเข้าชายป่า
- อ้ายป่องอ้ายเป๋อวิ่งสวนออกมา -	
เห็นป่องเป๋อวิ่งเรือไม่รอช้า	พยับหน้าร้องถามเนื้อความไป
อะแฮยออเจ้าทั้งสองคน	วิ่งลุลกลหน้าชิดหรือเสือไล่
ผ้าส่วยหลุดมาว่ากระไร	หนามไหนเกี่ยวปกจงบอกมา ฯ
- เจริจา -	

ร้องเพลงขุนบรม

บัดนั้น	เป๋อป่องไหวยิบสักสิบท่า
อ้ายบัณฑิตตฤทธิมีศักดา	ลักพาสาวน้อยมาชมชู้
มันเอาไปไว้ที่ปากถ้ำ	รูปร่างคมขำอยู่ทั้งคู่
ข้าแอบตันลำโพงโค้งโค้งดู	มันชักดาบแล่นลู่วิ่งไล่พัน
ข้ากลัววิ่งหนีแทบไม่พ้น	หอกปืนทิ้งหล่นอยู่ที่นั่น
เต็มประดาแม้ว่ามันไล่ทัน	คงห้าหันฆ่าเสียแล้วพ่อคุณ ฯ

ร้องเพลงแขกไท่ ชั้นเดียว

ท่านหลวงต่างใจได้ฟังว่า	โกรธาตัวสั่นหันหุน
ถ้าพบพานจะผลาญให้เป็นจุล	ขยับหอกออกหมุนคว้าง ๆ ไป
จึงหยิบเอาเงินตราห้าตำลึง	เฮ้ยมึงจงนำตำแหน่งให้
อ้ายเป๋ออ้ายป่องก็ดีใจ	รับเงินใส่ไถ้แล้วนำมาฯ
- อ้ายป่องอ้ายเป๋อนำพลวงต่างใจและพรรคพวกพากันเข้าโรงทางประตูซ้าย -	
- แล้วออกขึ้นไปบนเวทีบนป่องหน้า -	

ร้องเพลงลาวเจ้าชู้ตัด

มาถึงหว่างเว้งเชิงหิน	แลเห็นม้านิลยีนกินหญ้า
จึงสั่งไพร่ให้ล้อมห้อมเข้ามา	อย่าให้พากันหนีหลบลิ้นกายฯ
- รั้วทำยปลูกต้นไม้ -	
- เจริจา -	

ร้องเพลงเขมรสุดใจ

บัดนั้น	นางตานีเห็นคนมาล้นหลาย
จึงวิ่งมาเกาะเท้าบอกเจ้าพลาย	กระซิบนายให้แจ้งแห่งยุบล
บัดนี้เขามาล้อมเชิงเขาไว้	ปิ่นผาหน้าไม้ดูสับสน
เยียดยัดอัดแอล้วนแต่คน	จะผ่อนปรนคิดอ่านประการใดฯ

ร้องเพลงสร้อยสนตัด

เมื่อนั้น

แก้ตะกรุดทองคำที่ทำไว้

ร้องรำ

หยิบผงดินสอออกมาผัดหน้า

ก็แคล้วคลาดไม่อาจจะต้องตน

อุ้มนางพลาส่งขึ้นหลังม้า

นางตานีตามหลังนะวังภัย

พลายบัวองอาจไม่หวาดไหว

ผูกคอต้อยให้เป็นมวงคล ๕

ถึงอาวุธจะมาดังห้าฝน

แม้จะถูกสักหนไม่เป็นไร

แวนแก้วขอขมายกมือไหว

ควบขับอาชาไนยไคลคลา ๕

ร้องเพลงลาวรำพึง

เมื่อนั้น

เห็นสองศรีแนบนั่งบนหลังม้า

ตลิ่งแลสายตาไม่กระพริบ

เหมือนอาทิตยชิตรถเข้าเคียงจันทร์

หลวงต่างใจแลมองป้องหน้า

ดูโสภาน่าชมด้วยสมกัน

ดังลอยลิบลงจากฟากสวรรค์

จะฆ่ามันมีจิตคิดอาลัย ๕

ร้องรำ

ถ้าแม่แต่ก่อนมาองนง

นี่มันทำข่มเหงไม่เกรงใคร

แน่เฮ้ยเหวี่ยงๆ อ้ายหนูมน้อย

ไม่เกรงใจใครบ้างอหังการ์

จงเร่งส่งลูกเข้ามาไวๆ

หัวจะปลิวจากบ่าไม่ปราณี

สู้ขอต่อจะยกให้

นึกขัดใจขุนข้องแล้วร้องมา

สัญญาติดอัยลักษณ์เป็นหนักหนา

ไปลอบลักลูกข้าอ้ายตัวดี

แม่นิ่งไว้ชีวิตจะเป็นผี

ทำอวดดีก็จะฆ่าให้วายปราณ ๕

ร้องเพลงจีนขวัญอ่อน

เมื่อนั้น

ได้ฟังคำดำริตรการ

จึงวันทาว่อนเป็นทางมิตร

เพราะความรักนงนุชสุดฤดี

จะส่งให้โคมตรู่คู่ชีวิต

พุ่มพวงดวงจิตจะน้อยใจ

พลายบัวปริชากล้ำหาญ

จะตอบสารตามเล่ห์ประเพณี

โทษลูกผิดขอรับใส่เกศี

เอาชีวีแลรักประจักษ์ใจ

เป็นสุดคิดแล้วที่ลูกจะส่งได้

ได้ว่าไว้ว่าจะม้วยลงด้วยกัน ๕

ร้องเพลงดวงเดือนชั้นเดียว

เมื่อนั้น

ถ้อยคำลั่นลมช่างคมครัน

พิศดูลูกรักประจักษ์จิต

สลดจิตเสียบุตรสุดอาลัย

แม่แวนแก้วลูกน้อยกลอยจิต

หลวงต่างใจเคืองขุนหุ่นหัน

ชะกระนั้นเขี้ยวหรือหืออะไร

คบคนผิดมันคงไม่สงสัย

แล้วหักใจเรียกลูกด้วยปราณี

พ่อผู้ติดตามมาอย่าหมองศรี

มาหาพ่อเถิดหนามาดี ๆ	พ่อจะผลาญชีวิ้อ้ายคนพาล ฯ
ร้องเพลงลาวครวญ	
ฟังเอ๋ยฟังบิดา	นางวันทาว่าอนด้วยอ่อนหวาน
ลูกมิได้ชั่วช้าสามานย์	อันโบราณท่านว่าเป็นสตรี
ได้เสียตัวเขาเป็นผัวก็ยอมรัก	อย่าหาญหักฆ่าผัวให้เป็นผี
จะเป็นหม้ายอายุสุดแสนทวี	เขาคนดีเลี้ยงไว้ไม่ต้องกลัว ฯ
สองไม้	
ท่านหลวงต่างใจได้ฟังว่า	ดังใครเอาพราหมณ์สับหัว
ยังเยอหยิ่งยกตนไว้พันตัว	เกิดทุนผัวไว้จอมกระหม่อมมึง
แล้วร้องสั่งโยธาข้าไท	เฮ้ยโว ๆ พวกเราเข้าให้ถึง
เอาดาบเฉาะห้าห้าพันตะบึง	เอาดาบฟันหั่นเล่นเช่นขึ้นหมู
บ่าวฟังนายสั่งวิ่งพรั่งพรู	เป็นหมู ๆ อย่างขยับจะจับมา ฯ
ร้องร้าย	
เมื่อนั้น	พลายบัวหันกลับเข้ารับหน้า
ม้าโผนโจนกัดเหล่าโยธา	ท่านหลวงขับอาชาเข้าร่าวี
แกว่งหอกเยื้องกรายหมายชิงคลอง	แคล้วคล่องว่องไวที่ไล่หนี
แทงต้องเจ้าพลายเป็นหลายที	ไม่ราศีรับรองว่องไว ฯ
- เชิด -	
- พระภิกษุพลายเพชรออกเข้าขวางหน้าหลวงต่างใจกับพลายบัวไว้ -	
พูด	
คุณโยมเจ้าข้าข้าขอถาม	เหตุผลต้นความเป็นไฉน
จึงรบพุ่งยุ่งยิงชิงชัย	โยมจงบอกออกไปหน่อยเถิดราฯ
ร้องร้าย	
เมื่อนั้น	หลวงต่างใจชี้แจงแถลงว่า
อ้ายคนนี้จ้วงจาบมันหยาบซ้ำ	มาลอบลักลูกข้าในราตรี
ย่องเบาเข้าไปถึงในห้อง	ถ้าลูกข้าปรองดองก็พอที่
ใครจะนัดแนะไว้ก็ไม่มี	ทำที่เหมือนมันเป็นลูกนาย
ครั้นโยมติดตามมาต่อว่า	กลับหยาบซ้ำอีกอีกเป็นมากมาย
โปรดหลีกไปเจ้าพระคุณอย่าวุ่นวาย	ข้านี้อับอายแสนทวี ฯ
ร้องเพลงหุ่นกระบอ	
ครานั้นจึงโยมเจ้าพลายเพชร	ได้ฟังดังใครเตือนเอาเกศี
คิดแก่นน้องชายไซ้พอดี	แล้วพาที่ว่าโยมจงเอ็นดู
ถึงจะห้าห้าพันฆ่า	รูปไม่ว่าแต่งดอดสักครู่

จึงว่าชะพลายบัวเจ้าตัวรู้
 ลูกเขาเขารักดังดวงตา
 กูจะเขียนเสียให้ยับนับร้อยไป
 มึงช่างไม่เจียมตัวว่าต่ำศักดิ์
 จะไม่ไปเซียงอินทร์ก็บอกมา
 อย่าคิดหน่วงหนักต้องรักพี่
 แม้ไม่ฟังวาทีพี่ว่าวอน
 ส่งเครื่องรางของขำมาให้หมด
 ดาบที่ถืออยู่ในมือนั้นของใคร

ร้องเพลงสาธิตาเขมรชั้นเดียว

เมื่อนั้น
 จงโปรดกรุณาข้าสักที
 ด้วยใจหนุ่มกลัดกลุ้มเพราะความรัก
 แดวันเห็นมิได้เว้นวายประวิง

พูด

มันเกินเลยแล้วนี่หลวงพี่ขอรับ
 อันผู้คนมิได้ฆ่าให้ตายไป
 ซึ่งจะพากันขึ้นไปเซียงอินทร์
 ครั้งพ่อไวยขุนแผนแสนศักดิ์ดา
 เราก็คิษย์อาจารย์ชาญพระเวท
 พวกเราก็เป็นเหล่าทหารดี
 สีขำดำปลอดตลอดสิ้น
 เหมือนสีหมอกขุนแผนแสนเกรียงไกร
 อันจะรบบกับพลายยง
 ช่วยชูชีพน้องไว้ให้ยังยืน

ร้องราย

หลวงต่างใจนั่งฟังบนหลังม้า
 ทั้งพระกาญจันบุรีและพี่ไวย
 ขุนแผนพลายงามพี่ชุมพล
 ยังอยู่แต่หม่อมพี่ศรีมาลา
 แต่ยังอยู่ในครภันนั้นอีกคน
 ล่วงลับปีมาก็ช้านาน
 ทั้งจรีตมิได้ผิดพี่ไวยนัก

นี่ทำความงามอยู่หรืออย่างไร
 ช่างด้านหน้าไปพาเอามาได้
 แก่งทำเป็นไขไธมารยา
 เขย่งรักลูกผู้ดีให้เกินหน้า
 ช่างไม่หวังศรีมาลาผู้มารดร
 เป็นคนดีคั้นลูกให้เขาก่อน
 จะตตรอนเด็ดขาดจากญาติไป
 ไปคิดคดลักม้ามมาแต่ไหน
 จงบอกไปให้แจ้งแห่งคดี ฯ

พลายบัวจึงตอบคำหลวงพี่
 อันตัวของน้องนี้ไม่ดีจริง
 ออกจะหักมอดม้วยด้วยผู้หญิง
 มิทันกริ่งตรึกคิดจึงผิดไป ฯ

จะส่งกลับคืนดีกระไรได้
 เพราะเกรงใจเจียมตัวกลัวพ่อตา
 คงเสร็จสมดังถวิลอย่างกังขา
 เคยมีชัยได้มาซึ่งบุรี
 เรื่องเดชลือชัยในกรุงศรี
 แล้วก็ไถ่มาซีเป็นคู่ใจ
 เทียวหากินกลางป่าช้าจับได้
 ดาบก็เปรียบได้กับฟ้าฟัน
 หลวงพี่จงวางจิตคิดเรื่องอื่น
 ส่งนางคืนแล้วฉันคงบรรลย์ ฯ

ไถ่คืนซื้อศรีมาลาให้สงสัย
 ก็นึกได้เมื่ออยู่อยุธยา
 ทั้งสามคนวายปราณนานหนักหนา
 มีลูกยาคนหนึ่งฟังจะคลาน
 เมื่อกุมามาเมืองบนเป็นนายบ้าน
 เอ๊ะจะเป็นหลานดอกกระมัง
 ดูนารักงามสมอาคมขลัง

พิเคราะห์ไปทุกสิ่งเห็นจริงจัง
จึงร้องถามด้วยดีว่าชิตัน
โยมทั้งสองของเธอนั้นชื่อไร

ไม่พลาดพลั้งคงถูกลูกพี่ไวย
นี่เธออยู่เมืองบนหรือเมืองใต้
จงบอกไปแต่เดิมแรกเริ่มมา ฯ

ร้องเพลงหุ่นกระบอ

ครานั้นจึงทำนชิตันเพชร
โยมผู้หญิงชื่อนี้ศรีมาลา
ทำนขุนแผนเป็นปู้ผู้ประเสริฐ
เคหาอยู่หน้าวัดตะไกร
รูปเป็นพี่ชายชื่อพลายเพชร
โยมผู้หญิงสั่งมาว่าอย่ากลัว
เป็นนายใหญ่ในบ้านจอมทองนี้
แต่ถามเขาชาวเรือนพูดเชื่อนไป

ฟังความถามเสร็จจึงบอกว่า
บิดาชื่อว่าเจ้าหมื่นไวย
ล้าเลิศลือสะท้านทหารใหญ่
คนนั้นไซ้รับเป็นน้องชื่อพลายบัว
แจ้งเสร็จตามจริงจงรู้ทั่ว
ให้มาหาอาตั่วหลวงต่างใจ
ไม่รู้ที่แห่งหนตำบลไหน
แม้สืบได้เรื่องร้อนคงผ่อนคลาย ฯ

ร้องรำ

ฟังเรื่อง
วิ่งเข้าสวมสอดกอดหลานชาย

ทิ้งหอกเปรี๊ยะอ้อออใจคอย
พุ่มพ่ายชลนาโศกาลัย ฯ

- โอตเฒ -

พูด

อาไม่รู้ความจริงเท่ากึ่งก้อย
หนึ่งคะนึงคิดถึงพี่หมื่นไวย
ฝากพี่ศรีมาลาและลูกรัก
เมื่อทุกข์ภัยจะได้เห็นหน้ากัน

เจียนจะฆ่าหลานน้อยเสียให้ได้
จนบรรลัย์ร่ำสัณสารพัน
เป็นห่วงหนักหนัใจด้วยหลานขวัญ
มีธุระอะไรนั้นจึงขึ้นมา ฯ

- เจริจา -

หลวงต่างใจ

- เออ พ่อหลานรัก พ่อพากันขึ้นมาจนถึงเมืองนี้ มีกิจธุระประการใดหรือตั้งใจ
จะมาเยี่ยมอา

พลายเพชร

- หลานทั้งสองนี้มีเรื่องแค้นเคืองนางสร้อยฟ้า มั่นหมายบ้น้ำผูกจิตคิดพยาบาท ยุให้
พลายยงส่งพวกไปพิฆาตคุณโยมศรีมาลา แล้วปล้นเอาทรัพย์สิ่งของทองเงินตราบรรดา มี แต่เคราะห์ดี
ชะตาของแม่ศรีมาลา ยังไม่ถึงฆาต พวกมันพันคอคุณโยมพลาดมากถูกเอาหัวไหล่ แผลแล่งตลอดอก
เลือดตกในพลัดตกเรือนไปอยู่บนแพสวะ กระแสน้ำพัดไหลไปปะทะติดบันไดศาลาน้ำที่ท่าวัดจนรุ่งเช้า
ทำนสมภารมาพบเข้าจึงบอกให้เขาช่วยกันยกคุณโยมขึ้นไปรักษา ช่วยกันหาหยูกยาทาแผลแก้ไข
คุณโยม จึงไม่บัลลัยรอดพ้นคืนชีวี

หลวงต่างใจ

- ชิชิ มันช่างอัปรีใจร้ายกาจ คนอะไรอุบาทว์ไม่รู้จักรักพวกรักพ้อง พลายยังมันก็พี่ๆ น้องๆ พ่อเดียวกันกับหลานนี่นา

พลายเพชร

- นั่นนะซีคุณอา หลายคิดๆ แล้วมันถึงได้เจ็บใจนักเจ็บใจหนา พอช่วยกันรักษาคุณโยมศรีมาลาทุเลาลงได้ ก็ตั้งใจจะมาหาคุณอาให้ช่วยคิดอ่าน จะตอบแทนอ้ายคนพาลใจอาธรรม์

หลวงต่างใจ

- ถ้ากระนั้น นิมนต์รีบไปบ้าน คำวันนี้จะได้พากันไปหาท่านสมภารที่วัด ให้ท่านช่วยสีกหาลาเพศเป็นคฤหัสถ์เสียก่อนนะหลานรัก แล้วรวบรวมไพร่พลให้พร้อมพรัก รีบยกขึ้นไป ตีด่านเชียงอินทร์เสียให้ได้ในคืนวันพรุ่งนี้ทีเดียว หรือหลานจะคิดเห็นเป็นประการใด

พลายเพชร

- เรื่องไพร่พลนั้น หลานไม่อยากจะรบกวนให้ลำบาก ขอออกปากรบกวนเอาแต่ตัวคุณอาไปด้วย กับขอให้ช่วยจัดหาผู้คนไปแต่เพียงเล็กน้อย พอใช้สอยหาบหาบงานโยธา หลานคิดจะไปผูกหุ่นเอาข้างหน้า แล้วใช้เวทมนต์คาถาทำพิธีปลุกเสกขึ้นใช้เป็นไพร่พล

หลวงต่างใจ

- ถ้าหลานคิดจะไปผูกหุ่นพยนต์แล้วปลุกเสกขึ้นใช้รบได้เช่นนั้นก็ดีหนักหนา ถ้ากระนั้นจงพากันไปบ้านอาเดี๋ยวนี้ก่อนเถอะ (หันไปเรียกแวนแก้ว) แม่แวนแก้วๆ

แวนแก้ว

- เจ้า

หลวงต่างใจ

- ชวนพี่เขาไปบ้านเราก่อนซี

- นางแวนแก้วทำเอียงอายรับ “เจ้า” แล้วพร้อมกับพรายบัวเข้าไปกราบ -

ร้องรำย

พลายบัวแวนแก้วเข้ากราบไหว้ หลวงต่างใจทอดจวบหลับหลังหน้า

รับขวัญชวนหลานไปบ้านอา สั่งให้บัวจูงม้าสองตัวไป ฯ

- เชิด -

- หลวงต่างใจพูดกับพลายเพชรไปพลางว่า -

- “สีกเสียคำวันนี้เถอะหลาน แล้วจะได้รีบยกกันขึ้นไปตีด่านให้ทันคืนพรุ่งนี้” -

จบฉากที่ 5

โน้ตเพลงในบทละคร เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายเพชรพลายบัวออกศึก
เพลงสร้อยลาว

คำที่ 1

				จะกล่าว	ถึง	ท่าน	ผู้ชาย
				- รท - ร	- - - ซ	- - - รท	- - รร
- - - ท	- รร	- - - ม	- รร	- ม - ร	- ท - ร	- ท - ม	รรร

						พลาย	ณรงค์
- - - ซ	- - - ร	- - - ท	- ร - -	- - มซ	มรท - ร	- - - ซ	- - - ซซ
- ซ - ซ	- รร	- - - ท	- ร - -	มรซม	รท - ร	- มร	- - - ซ

เผ่า	พงษ์	ขุน	แผน			แสน	สง่า
- - - ท	- - - ร	- - - ท	- ล - -	- ทร	ทลซ - ล	- - - ลร	- - ลซ
- - - ท	- รร	มรซม	รท - ล	- ท - ล	- ซ - ม	- มรท	- ล - ซ

คำที่ 2

				เป็น	บุตร	นางลาว	ทอง
- - - -	- - - ร	- - - ม	มร - ร	- - - รท	- - - ซ	- ร - ท	- ร - -
- - - ท	- รร	- - - ม	- รร	- ม - ร	- ท - ร	- ท - ม	รรร

						ผ่อง โส	ภา
- - - ซ	- - - ร	- - - ท	- ร - -	- - มซ	มรท - ร	- ซ - ซ	- - - ซ
- ซ - ซ	- รร	- - - ท	- ร - -	มรซม	รท - ร	- มร	- - - ซ

บัว	คำ	เป็นกรร	ยา			ร่วม	ชี วัน
- - - ท	- - - ร	- - ทท	- ล - -	- ทร	ทลซ - ล	- - - ลร	- - ลซ
- - - ท	- รร	มรซม	รท - ล	- ท - ล	- ซ - ม	- มรท	- ล - ซ

คำที่ 3

				ได้	ประทาน	ชื่อ	ตั้ง
----	--- ร	--- ม	ร ม ร - ร	--- ร ท	- ช - ช	--- ร ท	--- ร
--- ท	- ร ร ร	--- ม	- ร ร ร	- ม - ร	- ท - ร	- ท - ม	ร ร ร ร

						หลวงต่าง	ใจ
--- ช	--- ร	--- ท	- ร - -	- - ม ช ร	ม ร ท - ร	- ช - ม	--- ช
- ช - ช	- ร ร ร	--- ท	- ร - -	ม ร ช ม	ร ท - ร	- ม ร ม	--- ช

เกรียง	ไกร	คุม	พหล			พล	- ล ช น ธ์
--- ท	--- ร	--- ท	- ล - -	- ท ร ล	ท ล ช - ล	--- ล ร	- - ล ช
--- ท	- ร ร ร	ม ร ช ม	ร ท - ล	- ท - ล	- ช - ม	- ม ร ท	- ล - ช

คำที่ 4

				เป็น	ใหญ่	ในจอม	ทอง
----	--- ร	--- ม	ร ม ร - ร	--- ร ท	--- ช	- ร - ร	--- ร
--- ท	- ร ร ร	--- ม	- ร ร ร	- ม - ร	- ท - ร	- ท - ม	ร ร ร ร

						กอง	สำคัญ
--- ช	--- ร	--- ท	- ร - -	- - ม ช ร	ม ร ท - ร	--- ช	--- ช ช
- ช - ช	- ร ร ร	--- ท	- ร - -	ม ร ช ม	ร ท - ร	- ม ร ม	--- ช

ป้อง	กัน	อริ	ราช			พา	รา
--- ท	--- ร	--- ท	- ล - -	- ท ร ล	ท ล ช - ล	--- ช	--- ช
--- ท	- ร ร ร	ม ร ช ม	ร ท - ล	- ท - ล	- ช - ม	- ม ร ท	- ล - ช

คำที่ 5

				ครั้น	ถึง	วัน	ดี
----	--- ร	--- ม	ร ม ร - ร	--- ร ท	--- ช ร	--- ร	--- ร
--- ท	- ร ร ร	--- ม	- ร ร ร	- ม - ร	- ท - ร	- ท - ม	ร ร ร ร

						ขึ้นปี	ใหม่
--- ช	--- ร	--- ท	- ร - -	- - ม ช ร	ม ร ท - ร	- - ช ช	--- ช
- ช - ช	- ร ร ร	--- ท	- ร - -	ม ร ช ม	ร ท - ร	- ม ร ม	--- ช

หลวงต่าง	ใจ	เกษม	สันต์			หรร	ษา
- ท ร - ท	--- ร	--- ท ท	- ล - -	- ท ร ล	ท ล ช - ล	--- ล ร	- - ล ช
--- ท	- ร ร ร	ม ร ช ม	ร ท - ล	- ท - ล	- ช - ม	- ม ร ท	- ล - ช

คำที่ 6

				จึง	ชวน	บัว	คำ
----	--- ร	--- ม	ร ม ร - ร	--- ร	--- ช	--- ร ท	- ร - -
--- ท	- ร ร ร	--- ม	- ร ร ร	- ม - ร	- ท - ร	- ท - ม	ร ร ร ร

						ภรร	ยา
--- ช	--- ร	--- ท	- ร - -	- - ม ช ร	ม ร ท - ร	--- ช	- ช - -
- ช - ช	- ร ร ร	--- ท	- ร - -	ม ร ช ม	ร ท - ร	- ม ร ม	--- ช

กับ แวน	แก้ว	ธิ	ดา			ให้คลา	ไคล
- ท - ท	--- ร	--- ท	- ล - -	- ท ร ล	ท ล ช - ล	- - ล ร	- ช - -
--- ท	- ร ร ร	ม ร ช ม	ร ท - ล	- ท - ล	- ช - ม	- ม ร ท	- ล - ช

คำที่ 7

				ไปสระ	ผม	ที่	เชิง
----	--- ร	--- ม	ร ม ร - ร	- ร ท - ร	--- ซ	--- ร ท	--- ร
--- ท	- ร ร ร	--- ม	- ร ร ร	- ม - ร	- ท - ร	- ท - ม	ร ร ร ร

						คี	รี
--- ซ	--- ร	--- ท	- ร - -	- - ม ซ ร	ม ร ท - ร	--- ซ	- ซ - -
- ซ - ซ	- ร ร ร	--- ท	- ร - -	ม ร ซ ม	ร ท - ร	- ม ร ม	--- ซ

อย่าง	เคย	ทุก	ปี			ไม่วั้น	ได้
--- ท	--- ร	--- ท	- ล - -	- ท ร ล	ท ล ซ - ล	- - ล ร	--- ล ซ
--- ท	- ร ร ร	ม ร ซ ม	ร ท - ล	- ท - ล	- ซ - ม	- ม ร ท	- ล - ซ

คำที่ 8

				แวด	ล้อม	พร้อม	ด้วย
----	--- ร	--- ม	ร ม ร - ร	--- ร ท	--- ซ	--- ร ท	--- ร
--- ท	- ร ร ร	--- ม	- ร ร ร	- ม - ร	- ท - ร	- ท - ม	ร ร ร ร

						พวกข้า	ไท
--- ซ	--- ร	--- ท	- ร - -	- - ม ซ ร	ม ร ท - ร	- ซ - ม	- ซ - -
- ซ - ซ	- ร ร ร	--- ท	- ร - -	ม ร ซ ม	ร ท - ร	- ม ร ม	--- ซ

เดิน	ใน	ลาน	วัด			ลัด	มรรคา
--- ท	--- ร	--- ท	- ล - -	- ท ร ล	ท ล ซ - ล	--- ล	- - ล ซ
--- ท	- ร ร ร	ม ร ซ ม	ร ท - ล	- ท - ล	- ซ - ม	- ม ร ท	- ล - ซ

ลงสระลาว

คำที่ 1

ถึง	สระ ศรี	สี่	เหลี่ยม			จัด	ตุ้ รัส
--- ท	- รลท - ร	--- ซ	- ซ - -	- ทลซ - ท	- ร - ล	--- ม	-- ซม
--- ซ	ลลลล	--- ท	ลลลล	- ท - ร	- ท - ล	--- ซ	--- ม

ต่าง	ผลัด	ผ้า	พั่น			ด้วยหรร	ษา
--- ร	--- ร	--- ท	- ร - -	- ทลซ - ท	- ร - ม	- ลซ - ซ	-- มซ
--- ม	- มมม	ซลซม	- ร - ท	- ซลท	- ร - ม	- ล - ซ	- ม - ร

คำที่ 2

ท่าน	ผู้ใหญ่	สอง	ศรี			ก็ ปรี	ดา
--- ซ	-- ลซ	--- ท	- ทร - ล	- ทลซ - ท	- ร - ล	- ม - ซ	- ล - ซม
--- ซ	ลลลล	--- ท	ลลลล	- ท - ร	- ท - ล	--- ซ	--- ม

ลง	สู่	คง	คา			เบิกบาน	ใจ
--- ร	--- ท	--- ร	- ร - -	- ทลซ - ท	- ร - ม	- ท - ร	- ร - -
--- ม	- มมม	ซลซม	- ร - ท	- ซลท	- ร - ม	- ล - ซ	- ม - ร

คำที่ 3

ฝ่าย	นาง	สาว	สาว			ก็เล่น	น้ำ
--- ลซ	--- ล	--- ท	- ทร - ล	- ทลซ - ท	- ร - ล	-- มซ	--- ซ
--- ซ	ลลลล	--- ท	ลลลล	- ท - ร	- ท - ล	--- ซ	--- ม

บ้างพูด	ดำ	ว่า	เล่น			ตาม	วิ สัย
-- รท	--- ร	--- ร	- ร - -	- ทลซ - ท	- ร - ม	--- ม	-- มซ
--- ม	- มมม	ซลซม	- ร - ท	- ซลท	- ร - ม	- ล - ซ	- ม - ร

คำที่ 4

เจ้าแวน	แก้ว	โถม	งาม			ทรม	วัย
- ช - ชม	- - ช	- - - ทร	- ล - -	- ทลช - ท	- ร - ล	- - - ม	- ม - -
- - - ช	ลลลล	- - - ท	ลลลล	- ท - ร	- ท - ล	- - - ช	- - - ม

เข้าเล่น	ไล่	ว่าย	วน			อยู่วน	วาย
- ร - รท	- - - ร	- - - ท	- ร - -	- ทลช - ท	- ร - ม	- - ลช	- - - ร
- - - ม	- มมม	ชลชม	- ร - ท	- ชลท	- ร - ม	- ล - ช	- ม - ร

คำที่ 5

लग	นาง	ช่อน	ตน			บั้งคัน	หา
- - - ล	- - - ล	- - - ทลช	- ล - -	- ทลช - ท	- ร - ล	- ม - ช	- ชลชม -
- - - ช	ลลลล	- - - ท	ลลลล	- ท - ร	- ท - ล	- - - ช	- - - ม

แฝง	ใบ	ปทุม	มา			แล้วดำ	หาย
- - - ร	- - - ร	- - รร	- ร - -	- ทลช - ท	- ร - ม	- ลช - ช	- - มช
- - - ม	- มมม	ชลชม	- ร - ท	- ชลท	- ร - ม	- ล - ช	- ม - ร

คำที่ 6

เจ้า พลาย	น้อย	ค่อย	ชะเง			แล	ชะม้าย
- - ชล	- - - ท	- - - ลช	ลล - -	- ทลช - ท	- ร - ล	- - - ม	- - ชม
- - - ช	ลลลล	- - - ท	ลลลล	- ท - ร	- ท - ล	- - - ช	- - - ม

ดา	ส่าย	ดูแวน	แก้ว			แล้ว พิศ	ชม
- - - ร	- - - ร	- - รร	- ร - -	- ทลช - ท	- ร - ม	- ลช - ช	- - มช
- - - ม	- มมม	ชลชม	- ร - ท	- ชลท	- ร - ม	- ล - ช	- ม - ร

ชมโฉม

คำที่ 1

	รูป		ทรง		อง	เอว	
----	--- ร	--- ซ	ลทลรท - ท	----	--- ท	- ซ - ล	ลทลรท - ท

							เจ้า เอย
-- รท	ลซ - ทล - ล	----	----	- ท - ล	ท - ลซ - ซ	----	- ซ - ล

			อ่อน				แอ้น
- ทล - รซ	ท - ลซ - ท	----	--- ซ	-- ลท	- ลซ - ซ	--- ท	รล - ทลซ - ซ

คำที่ 2

			แขน		แมน		
-- ลท	- ลซ -	----	- ท - ร	--- ซ	ลทลรท - ท	-- รท	ลซ - ทล - ล

					อ่อน		ซ้อย
----	----	- ซ - ท	ลทล - ล	ทล - รซ	--- ซ	--- ซ	ทล - ท

--- ซ	- ล - ท	-- ลซ	----	- ร - ท	- ล - ท	- ลซ --	- ล - ท

			ช่างงาม				สม
----	----	----	-- ซ ล	--- ท	ลซ - ล	-- ซม	- ร - ซ

คำที่ 3

	คิ้ว		โก่ง		วง		วาด
----	--- ร	--- ซ	ลทลรท - ท	----	--- ท	- ซ - ล	ลทลรท - ท

							เจ้าเอย
-- รท	ลซ - ทล - ล	----	----	- ท - ล	ท - ลซ - ซ	----	- ซ - ล

			นัยน์ตา				คม
- ทล - รซ	ท - ลซ - ท	----	-- ซซ	-- ลท	- ลซ - ซ	--- ลท	ร - - ล

คำที่ 4

			ได้ ชิด		ชม		
-- ลท	- ลช -	----	- ท - ร	--- ช	ลทลรท - ท	-- รท	ลช - ทล - ล

					คง		จะขึ้น
----	----	- ช - ท	ลทล - ล	ทล - รช	--- ช	--- ช	ทล - ท

--- ช	- ล - ท	-- ลช	----	- ร - ท	- ล - ท	- ลช --	- ล - ท

			รีน				อุรา
----	----	----	--- ล	--- ท	ลช - ล	-- ชม	- ร - ช

หมายเหตุ เพลงชมโฉมไม่มีทางเครื่องคลอร้อง

เพลงลาวพุงดำ

คำที่ 1

		เมื่อ	เอย		เมื่อ	นั้น	
----	----	--- รล	--- ท	----	--- รท	--- ร	----
- ลชม	- ร - ช	-- ทล	ชล - ท	----	- ท - ร	- มรท	----

หลวงต่าง	ใจ	ชัย	ชาญ				
-- ลรช	--- ล	--- ช	- ช --	ลทรท	----	ชลทล	----
- ท - ร	- ท - ล	--- ช	--- ม	----	ลทรท	----	ชลทล

						หาญ	กล้า
มชลช	----	รมชม	----	- ทรม	- ช - ล	--- ลร	- ช --
----	มชลช	----	รมชม	รทรม	- ช - ล	ทลรท	- ล - ช

คำที่ 2

ครั้น	ตะวัน	จวน	บ่าย		ได้	เวลา	
--- ล	-- ซซ	--- ท	--- ล	----	--- รล	-- ทท	----
- ลซม	- ร - ซ	-- ทล	ซล - ท	----	- ท - ร	- มรท	----

ก็ขึ้น	จาก	คง	คา				
-- ลซ	--- ซ	--- ซ	- ซ --	ลทรท	----	ซลทล	----
- ท - ร	- ท - ล	--- ซ	--- ม	----	ลทรท	----	ซลทล

						เบิกบาน	ใจ
มซลซ	----	รมซม	----	- ทรม	- ซ - ล	- ม - ซ	- ซ --
----	มซลซ	----	รมซม	รทรม	- ซ - ล	ทลรท	- ล - ซ

คำที่ 3

ต่าง	คน	ต่าง	ผลัด		ผ้า	ผ่อน	
--- ล	--- ซ	--- ท	--- ล	----	--- รล	--- ท	----
- ลซม	- ร - ซ	-- ทล	ซล - ท	----	- ท - ร	- มรท	----

พอ แดด	อ่อน	รีบ	มา				
- ล - ซ	--- ซ	--- ซ	- ซ --	ลทรท	----	ซลทล	----
- ท - ร	- ท - ล	--- ซ	--- ม	----	ลทรท	----	ซลทล

						หาช้า	ไม่
มซลซ	----	รมซม	----	- ทรม	- ซ - ล	-- ลร	- ซ --
----	มซลซ	----	รมซม	รทรม	- ซ - ล	ทลรท	- ล - ซ

คำที่ 4

พลาญ	บัว	แอบ	มอง		ย่องตาม	ไป	
--- ซ	--- ซ	--- ทล	--- ท	----	- รล - ท	--- ท	----
- ลซม	- ร - ซ	- - ทล	ซล - ท	----	- ท - ร	- มรท	----

คั่น	ใน	ไฝ	ผื่น				
-- ซซ	--- ซ	--- ม	- ซ - -	ลทรท	----	ซลทล	----
- ท - ร	- ท - ล	--- ซ	--- ม	----	ลทรท	----	ซลทล

						ถึง กัล	-ลยา
มซลซ	----	รมซม	----	- ทรม	- ซ - ล	- ล - ซ	- ซซ - -
----	มซลซ	----	รมซม	รทรม	- ซ - ล	ทลรท	- ล - ซ

เพลงเขนง

คำที่ 1

				ก้าว	ขึ้นกฎ	ทรุด	นั่ง
----	----	----	----	--- ฟ	- ซฟ - ฟ	- ด - ล	ซฟ - ซล
----	--- ม	- ร - ซ	มมมม	--- ล	--- ซ	- ซซซ	ฟซ - ล

						ลงหน้า	ห้อง
----	--- ล	- - ดซ	--- ล	- - ซฟ	----	- ซ - ฟ	--- ซ
- ด - ร	มรดล	--- ซ	--- ฟ	- ซ - ฟ	- ม - ฟ	- ซ - ล	- ด - ซ

	เศร้า		หมอง			เอน	อิง
----	--- ซ	- - ฟซ	ลซ - ด	--- ร	มรด - รฟ	--- ซ	--- ซ
----	- ล - ซ	- ฟ - ล	ซฟมร	- ม - ร	- ด - ร	- ซ - ร	- ม - ฟ

						ฟัง	ฝ่า
- - - ฟ	ซฟ - ซล	ดลซฟ	ม - ซร	- - มซร	มรด - ล	--- ล	- - ลรล
- ด - ฟ	- ซ - ล	- ซ - ฟ	- ม - ร	- ม - ร	- ด - ล	- - รด	ลด - ร

คำที่ 2

				ถวิล	ถึง	แวน	แก้ว
----	- ร - ม	- ร - ม	- ม - ม	- - รร	รช - ร	- - รด	- รด - -
----	- - - ม	- ร - ช	มมมม	- มชร	มรดท	ลชลท	- ด - ร

						แวน	ฟ้า
- - ชร	มรด - ท	ลช - ลท	- ด - ร	- - ชร	มรด - รพ	- - - ช	- - - ลช
- มชร	มรดท	ลชลท	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ร	- - - ม	- พ - ช

	ร้อน		รู้ม				อุรา
----	ชล - ช	พช - ลช	- ช - พ	- - - ร	มรด - พ	----	- - ชช
----	- ล - ช	- พ - ล	ชพมร	- ม - ร	- ด - ร	- ช - ร	- ม - พ

						ดั่งพอน	ไฟ
- - - พ	ชพ - ชล	ดลชพ	ม - ชร	- - มชร	มรด - ล	- - รร	- - - ร
- ด - พ	- ช - ล	- ช - พ	- ม - ร	- ม - ร	- ด - ล	- - รด	ลด - ร

คำที่ 3

				กำลัง	หนุ่ม	กลัด	กลุ้ม
----	- ร - ม	- ร - ม	- ม - ม	- - รร	รช - ร	- - รด	- - - รด
----	- - - ม	- ร - ช	มมมม	- - - ล	- - - ช	- ชชช	พช - ล

						ด้วยควม	รัก
- - ชร	มรด - ท	ลช - ลท	- ด - ร	- - ชร	มรด - รพ	- ช - ม	- - - ลช
- ด - ร	มรดล	- - - ช	- - - พ	- ช - พ	- ม - พ	- ช - ล	- ด - ช

	สุด		จะหัก			ทรว	โศก
----	ชล - ช	พช - ลช	- - ชพ	- - - ร	มรด - พ	- - - ช	- - - ช
----	- ล - ช	- พ - ล	ชพมร	- ม - ร	- ด - ร	- ช - ร	- ม - พ

						กำสรด	ได้
- - - พ	ชพ - ชล	ดลชพ	ม - ชร	- - มชร	มรด - ล	- - รร	- - - ร
- ด - พ	- ช - ล	- ช - พ	- ม - ร	- ม - ร	- ด - ล	- - รด	ลด - ร

คำที่ 4

				ไม่สม	คิด	เพียง	ชีวิต
----	- ร - ม	- ร - ม	- ม - ม	- - รร	รช - ร	- - รด	- - มร
----	- - - ม	- ร - ช	มมมม	- มชร	มรดท	ลชลท	- ด - ร

						จะ	บรรลัย
- - ชร	มรด - ท	ลช - ลท	- ด - ร	- - ชร	มรด - รฟ	- - - ม	- - ชช
- มชร	มรดท	ลชลท	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ร	- - - ม	- ฟ - ช

	รัญจวน		ใจ			ไม่	สนิท
----	- ช - ช	ฟช - ลช	- ช - ฟ	- - - ร	มรด - ฟ	- - - มช	- - ชช
----	- ล - ช	- ฟ - ล	ชฟมร	- ม - ร	- ด - ร	- ช - ร	- ม - ฟ

						นิท	- ทรา
- - - ฟ	ชฟ - ชล	ดลชฟ	ม - ชร	- - มชร	มรด - ล	- - - ม	- - - ร
- ด - ฟ	- ช - ล	- ช - ฟ	- ม - ร	- ม - ร	- ด - ล	- - รด	ลด - ร

เพลงถอยหลังเข้าคลอง

คำที่ 1

จึง	ลูก	จาก	ระเบียง			เมียง	มอง
- - - ร	- - - ม	- - - ด	รร - -	- - ชร	มรด-ร- ดล	- - - ด	- - - ด
- - - ด	- รรร	- - - ม	- รรร	- ม - ร	- ด - ล	- ด - ช	- ล - ด

ตริก	ตรง	ทาง	ที่		จะไป	หา	
- - - ช	- - - ล	- - - ล	- - - ชฟ	- - - -	- - ลล	- - - ล	- - ดช
- - - ล	- ลลล	ดลชฟ	- ช - ล	- รดล	- ช - ฟ	ชฟรฟ	ชล - ช

คำที่ 2

เห็นหลวง	พี่	หลับ	ไหล			ใส	ยา
- ล - ด	--- ซ	--- ฟ	- ร - -	- - ฟร	ดรด - ด	--- ล	--- ดซ
- ลดร	- ฟ - ซ	- ล - ซ	- ฟ - ร	--- ด	--- ร	--- ฟ	--- ซ

หยิบ	ยาม	คัน	หา		เครื่องราง	ปล้น	
--- ซ	- ล - ดฟ	- ล - ด	--- ล	----	- ฟ - ซ	--- ซ	ล - - ซฟ
- ลดร	- ฟ - ซ	- ล - ซ	- ฟ - ร	- ด - ฟ	- ซ - ล	- ด - ล	- ซ - ฟ

คำที่ 3

จิ้ง	เอา	ผ้า	ประเจียด			มาโปก	หัว
--- ร	--- ร	--- ด	รร - -	- - ซร	มรด-ร-ดล	- - รด	--- ร
--- ด	- รรร	--- ม	- รรร	- ม - ร	- ด - ล	- ด - ซ	- ล - ด

ตะกรุด	โหนด	ใส่	ตัว		รัด	มัน	
- - ลซ	--- ล	--- ซ	--- ล	----	--- ร	--- ล	- - ดซ
--- ล	- ลลล	ดลซฟ	- ซ - ล	- รดล	- ซ - ฟ	ซฟรฟ	ซล - ซ

คำที่ 4

หยิบ	มะนาว	กับข้าว	สาร			สิ่งสำ	คัญ
--- ด	- - ซซ	- - ฟฟ	- ร - -	- - ฟร	ดรด - ด	- - มล	- ดซ - -
- ลดร	- ฟ - ซ	- ล - ซ	- ฟ - ร	--- ด	--- ร	--- ฟ	--- ซ

มีด	หมอ	ลง	ยันต์		ป้องกัน	กาย	
--- ซ	- ล - ดฟ	- ล - ด	--- ล	----	- ฟ - ซ	--- ซ	ล - - ซฟ
- ลดร	- ฟ - ซ	- ล - ซ	- ฟ - ร	- ด - ฟ	- ซ - ล	- ด - ล	- ซ - ฟ

คำที่ 5

ไก่	ขัน	กระชั้น	เสียง			สำเนียง	แจ้ว
--- รด	--- ร	-- ดร	- ร --	-- ชร	มรด-ร-ดล	-- ดด	--- ด
--- ด	- รร	--- ม	- รร	- ม - ร	- ด - ล	- ด - ช	- ล - ด

ดาว	แพรว	เดือน	พราว		กระจ่าง	ฉาย	
--- ช	--- ช	--- ช	--- ลชฟ	----	-- ชฟ	--- ล	-- ดช
--- ล	- ลล	ดลชฟ	- ช - ล	- รดล	- ช - ฟ	ชฟรฟ	ชล - ช

คำที่ 6

เจ้าพलय	เดิน	ตาม	หลัง			ย่างเยื้อง	กราย
- ช - ช	--- ช	--- ฟ	- ร --	-- ฟร	ดรด - ด	- ฟ - ล	--- ดช
- ลดร	- ฟ - ช	- ล - ช	- ฟ - ร	--- ด	--- ร	--- ฟ	--- ช

ถึง	ชาย	ป่า	ปล้น		มี ท้น	นาน	
--- ลด	--- ช	--- ฟ	--- ช	----	-- ลช	--- ช	ล - - ชฟ
- ลดร	- ฟ - ช	- ล - ช	- ฟ - ร	- ด - ฟ	- ช - ล	- ด - ล	- ช - ฟ

เพลงสระบุหร้งนอก

คำที่ 1

		เมื่อ	เอย			เมื่อ	นั้น
-----	-----	---	---	- ล - ด	- ลด - ช	--- ฟ	--- ร
-----	-----	--- ฟ	--- ช	- ล - ด	- ล - ช	--- ฟ	--- ร

	พลาย	บัว	เอย			ตัว	กลั่น
ฟช - ฟร	--- ฟ	--- ฟ	--- ช	-----	--- ฟร	--- ฟ	--- ร
ฟช - ฟร	--- ฟ	--- ฟ	--- ช	-----	--- ฟร	--- ฟ	--- ร

			เจ้าเอย	เอ้ย	ไม่	ห้วน	ไหว
- ร - ฟ	-----	- ลชฟ	- ด - ร	--- ช	--- ฟ	--- ฟ	--- ช
- ร - ฟ	-----	- ลชฟ	- ด - ร	--- ช	--- ฟ	--- ฟ	--- ช

-----	ฟร - ฟ	-----	ชฟ - ร	-----	- ฟ - ช	ลชดฟ	ช ลชฟ ชล
-----	ฟร - ฟ	-----	ชฟ - ร	-----	- ฟ - ช	ลชดฟ	- ช - ล

คำที่ 2

ชะ	นางพลาย	ตา	นี้			ดี สุด	ใจ
--- ล	-- ชช	--- ช	- ช --	- ล - ด	- ลด - ช	- ฟ - ร	--- ฟ
--- ล	-- ชช	--- ช	- ช --	- ล - ด	- ล - ช	- ฟ - ร	--- ฟ

	เจ้า พลาย	ไม่	เอย			ย่น	ย่อ
ฟช - ฟร	- ร - ฟ	--- ฟ	--- ช	-----	--- ฟร	--- ฟ	--- ร
-----	- ร - ฟ	--- ร	--- ช	-----	--- ฟร	--- ฟ	--- ร

			เจ้าเอย	เอ้ย	หยุด	รอ	รา
- ร - ฟ	-----	- ลชฟ	- ด - ร	--- ช	--- ฟ	--- ช	--- ช
- ร - ฟ	-----	- ลชฟ	- ด - ร	--- ช	--- ฟ	--- ฟ	--- ช

-----	ฟร - ฟ	-----	ชฟ - ร	-----	- ฟ - ช	ลชดฟ	ช ลชฟ ชล
-----	ฟร - ฟ	-----	ชฟ - ร	-----	- ฟ - ช	ลชดฟ	- ช - ล

คำที่ 3

หยิบ	ข้าวสาร	ยก	มือ			ขึ้นเหนือ	หัว
--- ซ	-- ลด	--- ล	- ซ --	- ล - ด	- ลด - ซ	- ฟ - รฟ	--- ฟ
--- ล	-- ซซ	--- ซ	- ซ --	- ล - ด	- ล - ซ	- ฟ - ร	--- ฟ

	พลาย	บัว	เอย			ปลูก	เสก
ฟซ - ฟร	--- ฟ	--- ฟ	--- ซ	-----	--- ฟร	--- ฟ	--- ร
-----	- ร - ฟ	--- ร	--- ซ	-----	--- ฟร	--- ฟ	--- ร

			เจ้าเอย	เอ้ย	ด้วย	คา	ธา
- ร - ฟ	-----	- ลซฟ	- ด - ร	--- ซ	--- ฟ	--- ฟ	--- ซ
- ร - ฟ	-----	- ลซฟ	- ด - ร	--- ซ	--- ฟ	--- ฟ	--- ซ

-----	ฟร - ฟ	-----	ซฟ - ร	-----	- ฟ - ซ	ลซดฟ	ซ ลซฟ ซล
-----	ฟร - ฟ	-----	ซฟ - ร	-----	- ฟ - ซ	ลซดฟ	- ซ - ล

คำที่ 4

คำ	รบ	สาม	คาบ			ภา	-วนา
--- ล	--- ด	--- ล	- ซ --	- ล - ด	- ลด - ซ	--- ร	-- รร
--- ล	-- ซซ	--- ซ	- ซ --	- ล - ด	- ล - ซ	- ฟ - ร	--- ฟ

	แล้ว	ปา	เอย			ไป	ปล้น
ฟซ - ฟร	--- ฟร	--- ฟ	--- ซ	-----	--- ฟร	--- ฟ	--- ฟ
-----	- ร - ฟ	--- ร	--- ซ	-----	--- ฟร	--- ฟ	--- ร

			เจ้าเอย			ทัน	ที่
- ร - ฟ	-----	- ลซฟ	- ด - ร	--- ซ	ลซ-ลซฟ	--- ซ	--- ซ
- ร - ฟ	-----	- ลซฟ	- ด - ร	--- ซ	--- ฟ	--- ฟ	--- ซ

-----	ฟร - ฟ	-----	ซฟ - ร	-----	- ฟ - ซ	ลซดฟ	ซ ลซฟ ซล
-----	ฟร - ฟ	-----	ซฟ - ร	-----	- ฟ - ซ	ลซดฟ	- ซ - ล

เพลงสีนวล

คำที่ 1

รูป	ร้าย	กลาย	กลับ				
--- รท	--- ร	--- ท	--- ลท	- ช - ล	- ท - ร	มร - ชม	รท - รล
- - - ร	- - - ล	- ท - ล	- ท ท ท	- ช - ล	- ท - ร	- ม - ร	- ท - ล

						เป็น	สาว น้อย
--- ช	ทลช-ลท	-- รท	ลท - ลช	--- ท	-- รล	--- ช	- ล - ช
- ร - ช	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ช	- ท - ร	- ท - ล	- ช - ม	- ร - ช

คำที่ 2

แหม่ม	ช้อย	นวล	ละออง				
--- ชม	--- ชล	--- ช	-- ชช	----	ทร - ล	ทลช - ล	- ท - ร
--- ล	ทลชม	- ร - ช	- มมม	- ท - ร	- ท - ล	- ช - ล	- ท - ร

						ผ่อง	ใส
----	- ช - ล	ทลรล	ทลช-ลชม	- ร - ม	- ช - ล	--- ช	ลท - ลช
----	- ช - ล	- ท - ล	- ช - ม	- ร - ช	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ช

คำที่ 3

เจ็ด	โถม		ประโลม				
--- ร	--- มช	----	-- รร	----	--- ล	- ท - ร	มร - ท
- ชลท	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ท	----	- ลลล	ทลชล	ทร - ท

						ละลาน	ใจ
-- ลท	รทลท-ลช	--- ล	ทลช - ท	-- ลท	รทลท-ลช	-- ชช	--- ช
-- ลท	รทลช	- - ทล	ชล - ท	-- ลท	รทลช	ลลทล	ชม - ช

คำที่ 4

แอบ	ต้น	กล้วย	ใหญ่				
--- ม	--- ซ	--- ซ	--- ม	----	ทร - ล	ทลซ - ล	- ท - ร
- ล ล ล	ท ล ซ ม	- ร - ซ	ม ม ม ม	- ท - ร	- ท - ล	- ซ - ล	- ท - ร

						แล้วถาม	มา
----	- ซ - ล	ทล - รล	ทลซล-ซม	-- รม	- ซ - ล	- ท - ลร	- ล - ทลซ
- - - -	- ซ - ล	- ท - ล	- ซ - ม	- ร - ซ	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ซ

คำที่ 5

พ่อนุ่ม	น้อย	คน	นี้			อยู่ที่	ไหน
-- ซม	--- ล	--- ซ	--- ลซ	- ร - ม	- ซ - ล	- ล - ท	--- ร
- - - ซ	- ซ ซ ซ	- ร ม	- ร - ซ	- ร - ม	- ซ - ล	- ท - ล	- ท ท ท

คน	เดียว	เดิน	ไป			ที่ไหน	ป่า
--- ท	--- ท	--- ท	- ท --	-- รท	- ล - ทลซ	-- ซม	--- ซ
--- ล	- ล ล ล	- ท - ล	- ท ท ท	- ร - ท	- ล - ซ	ล ล ท ล	ซ ม - ซ

คำที่ 6

มี	หุระ	สิ่ง	ใด			ไปไหน	มา
--- ด	-- ดร	--- ด	--- ร	--- ด	- ท - ดร	-- ทร	--- ท
- - - ซ	- ซ ซ ซ	- ล - ท	- ด - ร	- ด ด ด	- ท - ด	- ม - ร	- ด - ท

เมต	-ตา	บอก	ความ			แต่ตาม	จริง
--- รล	--- ท	--- ล	- ท --	-- รม	- ซ - ล	- ซ - ล	- ล - ทลซ
- - - ล	- ล ล ล	- ท - ล	- ท ท ท	- ด ร ม	- ซ - ล	ท ล ร ท	- ล - ซ

เพลงทองย่อน

คำที่ 1

เจ้า	นาง	ตานี	ทอง			น้อง	แก้ว
--- ฟ	--- ช	-- ชช	--- ช	-- ดล	ชลชล-ชฟ	--- ล	ชฟ - ชล
- - - ฟ	- ช ช ช	- - - ล	- ช ช ช	- ร ด ล	- ช - ฟ	- - ล ช	ฟ ช - ล

เป็นคน	แล้ว	พี่	จะรัก			ให้หนัก	หนา
-- รร	--- มร	--- ดล	ดร - ดล	----	----	- ชฟ - ช	--- ชด
- ฟ ช ล	- ด - ร	- ฟ -	- ด - ล	- - - ช	- ล ล ล	--- ด	- ล ล ล

		พี่ขอ	เชิญ			ชวน	แก้ว
-- ทล	--- ล	-- พล	--- ดช	ลชฟ-ชล	-- ดช	--- ฟช	--- ฟร
- - - ร	- ร ร ร	- ล ด ร	- ฟ - ช	- ล - ด	- ล - ช	- - - ฟ	- - - ร

						แวว	ตา
----	----	--- ฟ	--- ช	ลชฟ-ชล	-- ดช	--- ฟ	--- ฟ
- - - ร	- ร ร ร	ด ล ด ร	ด ร ฟ ช	- ล - ด	- ล - ช	- - - ฟ	- - - ร

ไปเป็น	เพื่อน	พี่	ยา		จนวัน	ตาย	เอย
-- ลล	-- ลชฟ	--- ช	--- ล	----	-- ชช	--- ช	ลช-ลชฟ
- ร ด ล	- ช - ฟ	-- ล ช	ฟ ช - ล	-- ด ล	ช ฟ - ช	ล ช ด ล	- ช - ฟ

คำที่ 2

พุ่ม	มา	หวัง	ว่า			จะ	เชิญน้อง
--- ฟ	--- ช	--- ช	--- ช	-- ดล	ชลชล-ชฟ	--- ล	- ล - ทล
- - - ฟ	- ชชช	- - - ล	- ชชช	- ร ด ล	- ช - ฟ	-- ลช	ฟช-ล

แม่	นาง	ตานี	ทอง			ละออง	นาย
--- ร	--- มร	--- ลล	ลร - ดล	----	----	-- ชช	--- ชด
- ฟชล	- ด - ร	- ฟ -	- ด - ล	- - - ช	- ล ล ล	--- ด	- ล ล ล

		ไปเป็น	เพื่อน			คู่	ยาก
-- ทล	--- ล	- ล - ล	--- ดช	ลชฟ-ชล	-- ดช	--- ชฟ	--- ฟร
- - - ร	- ร ร ร	- ล ด ร	- ฟ - ช	- ล - ด	- ล - ช	- - - ฟ	- - - ร

						ลำบาก	กาย
----	----	--- ฟ	--- ช	ลชฟ-ชล	-- ดช	-- ฟร	--- ฟ
- - - ร	- ร ร ร	- ล ด ร	- ฟ - ช	- ล - ด	- ล - ช	- - - ฟ	- - - ร

แล้ว	เจ้าพลาย	เป่า	มนต์		เสน่ห์	จันทร์	เอย
--- ล	-- รฟ	--- ช	--- ล	----	-- ชฟ	--- ช	ลช-ลชฟ
- ร ด ล	- ช - ฟ	-- ลช	ฟช-ล	-- ด ล	ชฟ-ช	ลชดล	- ช - ฟ

เพลงแขกบรเทศ

คำที่ 1

เจ้า	พลาย	ลูก	จรีลี			อีผี	ตาม
--- รม	--- ม	--- ม	-- มม	--- ร	ม ชร	-- ตร	--- ท
- - - ร	- ม ม ม	- - - ช	- ม ม ม	- ร ร ร	- ม - ร	- - - ท	- ท ท ท

ريب	ลัด	ตัด	ข้าม			เข้าทาง	ใหญ่
--- ท	--- ร	--- ล	--- ท	- ร - ม	- ร - ท	- ช - ล	--- ช
- ม ร ท	- ล - ช	- - ท ล	ชล - ท	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ช

คำที่ 2

พลาย	บัว	ยิ้ม	ย่อง			ด้วยต้อง	ใจ
--- ล	--- ล	--- ลซ	--- ซม	-- ชร	มรด - ม	- ล - ซ	--- ล
- ท ท ท	- ล - ซ	- - - ร	- - - ม	ซ ร ม ร	ล ท ร ม	ล ซ ม ซ	ร ม ซ ล

เดิน	ลัด	เข้า	ใน			อา	รัญ
--- ท	--- ร	--- ล	--- ท	- ร - ม	- ร - ท	--- ซ	--- ซ
- ม ร ท	- ล - ซ	- - ท ล	ซ ล - ท	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	--- ซ

เพลงเชื้อ

คำที่ 1

โอม	อ่าน	คา	ถา			มหา	สะเดาะ
--- ล	--- ซ	--- ล	--- ล	-- รซ	ทลซ-ลท	-- ทท	ร - ทล
--- ม	- - - ซ	- ม - ซ	ล ท - ล	- ร - ซ	- ล - ท	- ล - ท	ท ท - ล

เป่า	เพลาะ	ลิ้ม	หลุด			สะท้อน	ถอน
--- ล	--- ล	--- ลซม	--- ซ	----	----	-- ลล	--- ลซ
- ด ร ม	- ซ - ล	- ท - ล	- ซ - ม	- ร - ซ	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ซ

คำที่ 2

ทั้ง	ภูต	พลาย	เจ้าที่			ก็ห็น	จร
--- ล	--- ซ	--- ล	-- ลซล	-- รซ	ทลซ-ลท	-- ทท	ร - - ล
--- ม	- - - ซ	- ม - ซ	ล ท - ล	- ร - ซ	- ล - ท	- ล - ท	ท ท - ล

ผี	เรือน	หลบ	ซ่อน		หลีกลี่	ไป	เอย
--- ล	ร - - ล	--- ลซม	--- ซ	----	-- ลท	--- ซ	--- ซ
- ด ร ม	- ซ - ล	- ท - ล	- ซ - ม	- ร - ซ	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ซ

เพลงต้นเพลงยาว

คำที่ 1

				เจ้างาม	ปลั่ง	ตั้ง	ทอง
-----	-----	-----	-----	- รท - ร	--- ท	--- ซ	--- ซ
- - - ร	- ม ม ม	- ร - ซ	- ม ม ม	- ซ ล ท	- ร - ม	- ร - ล	ซ ซ ซ ซ

						ธรรม	ชาติ
-----	-----	-- รท	- ล - ร	ซม - รมร	--- ร	--- ทท	-- ทลซ
- - - ซ	- ซ ซ ซ	- ร - ท	- ท ท ท	- ซ - ล	- ท - ร	- ม - ร	- ท - ล

				งาม	ประหลาด	แล	เล่ห์
- - - ซ	ทลซ - ลท	รท - ลซ	- ฟซ - ม	--- ร	-- รท	--- ซ	- ม - ซ
- ร - ซ	- ล - ท	- ล - ซ	- ฟ - ม	- ซ ซ ซ	- ล - ร	- ท - ร	- ม - ซ

					รูปเล		- ขา
- - - ซ	ทลซ - ลท	ทลซ - ลท	-- รล	-----	- ซ - ล	- ซ - ท	ลลทล-ซ
- ร - ซ	- ล - ท	ล - ท	- ร - ล	- ร - ซ	- ล - ท	- ม ร ท	- ล - ซ

คำที่ 2

				ความ	รัก	ปลื้ม	ปลาบ
-----	-----	-----	-----	--- ร	--- ม ร	--- ม	--- ช
- - - ร	- ม ม ม	--- ช	- ม ม ม	- ช ล ท	- ร - ม	- ร - ล	ช ช ช ช

						ซาบ	อูรา
-----	--- ล	ทล - รล	ทลช - ฟ	- ม - ลร	ฟมร - มฟ	--- ลช	-- ลล
- - - ล	- ล ล ล	- ท - ล	- ช - ฟ	ล ฟ ม ร	ม ฟ ม ฟ	ม ร ม ฟ	ม ฟ ช ล

	เข้า	แนบ				กา	ยา
-----	-- ลช	--- ล	--- ล	ทล - รช	ทลช - ลท	--- ช	--- ช
--- ช	- ล ล ล	- - - ท	- ล ล ล	- ร - ช	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ช

--- ท	รท - ลทช	-- ลช	- ฟ - ม	- ฟ - ม	- ร - ม	--- ฟ	--- ช
- ช ล ท	ร ท ล ช	ล ท ล ช	ล ช ฟ ม	ฟ ม ร ล	ร ล ร ม	ฟ ม ร ม	ฟ ช ล ช

						พะงา	งอน
--- ท	รท - ลทช	-- ลช	- ฟ - ม	- ฟ - ม	ร ม - รท	-- ม ม	--- ม
- ช ล ท	ร ท ล ช	ล ท ล ช	ล ช ฟ ม	- ฟ - ม	- ร - ท	-- ม ร	ท ร - ม

คำที่ 3

				ประจ	กร	ซ้อน	นาง
-----	-----	-----	-----	--รร	---ร	---ล	---มช
--- ร	- ม ม ม	- ร - ช	- ม ม ม	- ช ล ท	- ร - ม	- ร - ล	ชชชช

						ขึ้นวาง	ตัก
-----	-----	--รท	- ล - ร	ชม - รมร	---ร	--รท	--ทลช
- - - ช	- ชชช	- ร - ท	- ท ท ท	- ช - ล	- ท - ร	- ม - ร	- ท - ล

				เซย	พัคตร์	พุ่ม	พวง
--- ช	ทลช - ลท	รท - ลช	- พช - ม	---ช	---ล	---ม	---ช
- ร - ช	- ล - ท	- ล - ช	- พ - ม	- ชชช	- ล - ร	- ท - ร	- ม - ช

					ดวาง		สมร
--- ช	ทลช - ลท	ทลช - ลท	--รล	-----	---ล	- ช - ท	ลลทล-ชช
- ร - ช	- ล - ท	ล - ท	- ร - ล	- ร - ช	- ล - ท	- ม ร ท	- ล - ช

คำที่ 4

				เฝ้าดู	โลม	โถม	ฉาย
-----	-----	-----	-----	-- มร	--- ม	--- ล	--- ช
- - - ร	- ม ม ม	--- ช	- ม ม ม	- ช ล ท	- ร - ม	- ร - ล	ช ช ช ช

						ไม่จาก	จร
-----	--- ล	ทล - รล	ทลช - ฟ	- ม - ลร	ฟมร - มฟ	-- ลช	--- ล
- ร ม ฟ	ม ฟ ช ล	- ท ร ล	ท ล ช ฟ	ล ฟ ม ร	ม ฟ ม ฟ	ม ร ม ฟ	ม ฟ ช ล

	ด้วยอา	-วรรณ	เอย			รส	รัก
-----	-- ลล	--- ล	--- ล	ทล - รช	ทลช - ลท	--- ล	--- ช
- - - ช	- ล ล ล	- - - ท	- ล ล ล	- ร - ช	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ช

--- ท	รท - ลทช	-- ลช	- ฟ - ม	- ฟ - ม	- ร - ม	--- ฟ	--- ช
- ช ล ท	ร ท ล ช	ล ท ล ช	ล ช ฟ ม	ฟ ม ร ล	ร ล ร ม	ฟ ม ร ม	ฟ ช ล ช

						หน่วงหนัก	ใจ
--- ท	รท - ลทช	-- ลช	- ฟ - ม	- ฟ - ม	รม - รท	-- รร	--- ม
- ช ล ท	ร ท ล ช	ล ท ล ช	ล ช ฟ ม	- ฟ - ม	- ร - ท	-- มร	ท ร - ม

เพลงนกจาก

คำที่ 1

						เมื่อ	เอย
- - - ช	ทลช-ลท	- - รท	ลท - ลช	- ฟ - ลม	ฟมร - ท	--- ร	--- ม
- ร - ช	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ช	- ฟ - ม	- ร - ท	- - มร	ทร - ม

					เมื่อ		นั้น
- ฟลม	ฟมร - ท	--- ร	--- ม	----	--- ช	ลท - ลช	--- ม
- ฟ - ม	- ร - ท	- - มร	ทร - ม	- - - ล	- - - ช	- ช ช ช	ม ช - ม

		พลาย	บัว			ขึ้น	ชม
----	----	--- ท	--- ท	--- ร	มร - ล	ชม - ช	ลช - ม
- - - ม	- ม ม ม	- ร - ท	- ท ท ท	- ตร ม	- ช - ล	- ท - ล	- ช - ม

					สม	ถวิล	เอย
----	--- ม	รท - รม	- - ชร	----	--- ร	- - รร	--- ช
- - - ม	- ม ม ม	- ร - ม	- ช - ร	- - - ท	- - - ร	ม ร ท ร	- ม - ช

คำที่ 2

				ลูป	หลัง	พลาจ	ว่า
- - - ช	ทลช-ลท	- - รท	ลท - ลช	--- ลม	--- ม	--- ร	--- ม
- ร - ช	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ช	- ฟ - ม	- ร - ท	- - มร	ทร - ม

					พม่า		นิล
- ฟลม	ฟมร - ท	--- ร	--- ม	----	- - ลท	ลท - ลช	--- ม
- ฟ - ท	- ร - ท	- - มร	ทร - ม	- - - ล	- - - ช	- ช ช ช	ม ช - ม

		ไปอยู่	กิน			กับ	ข้า
----	----	- - รท	--- ร	--- ร	มร - ล	--- ช	--- ม
- - - ม	- ม ม ม	- ร - ท	- ท ท ท	- ตร ม	- ช - ล	- ท - ล	- ช - ม

					อย่าอา	-วรรณ	เอย
----	--- ม	รท - รม	- - ชร	----	- - รร	--- ร	--- ช
- - - ม	- ม ม ม	- ร - ม	- ช - ร	- - - ท	- - - ร	ม ร ท ร	- ม - ช

เพลงพญาสี่เส้า

คำที่ 1

นั่ง	แนบ	แอบ	นาง			ทั้ง	ยังหลับ
--- ลช	--- ลช	--- ช	- ล - -	- ทรล	ทลช - ร	--- ม	- - รท
- ท ล ช	- ล - ช	- ช ช ช	ม ช - ล	- ท - ล	- ช - ร	- ม ม ม	- ช - ร

				กอด	ประทับ	แสน	เสียว
--- ท	-- รม	-- ชร	----	--- ท	-- รม	--- ช	--- ลช
--- ท	-- ร ม	ร ม ช ร	- - - -	ม ร ช ม	ร ท - ร	- - - ม	- - - ช

						เสน่ห์	-หา
- ร - ช	-- ลท	- ด - ร	----	- ร - ม	ชร - มรท	-- ลช	- ล ทลช
- ร - ช	-- ลท	- ด - ร	----	- ร - ม	- ร - ท	--- ล	--- ช

คำที่ 2

ประคอง	กาย	พลง	ร้าย		พระมนต์	ตรา	
-- รร	--- ร	--- ร	--- ท	----	-- มร	--- ร	----
- ม ม ม	- ช - ร	- ม ม ม	- ช - ร	- - - ท	- - ร ม	ร ม ช ร	- - - -

แก้	สะกด	กัล	-ลยา				
--- มร	-- รท	--- ร	-- รร	- ร - ช	-- ลท	- ด - ร	----
ม ร ช ม	ร ท - ร	- - - ม	- - - ช	- ร - ช	-- ลท	- ด - ร	----

		ให้ตื่น	ปล้น
- ร - ม	ชร - มรท	-- ลช	- ล ทลช
- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ช

เพลงเทพทอง

คำที่ 1

		มา	จะกล่าว			บท	ไป
(- - - -	- - - -)	- - - ร	- - รท	(- - - -	- - - -)	- - - ล	- - - ท
- - ร ท	- - ร ท	(- - - -	- - - -)	- - ร ท	- - ร ท	(- - - -	- - - -)

ถึงป่อง	เปื้อ	ชาว	ไพร		อยู่ใน		ป่า
- - ชม	- - - ลท	- - - ล	- - - ล	- - - -	- - ลท	- - รท	- - ล - ช
- - - ช	- - - ท	- - - ช	- - - ล	- ร - ช	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ช

คำที่ 2

		แบก	ปิ่น			ตามรอย	ช้าง
(- - - -	- - - -)	- - - ล	- - - ท	(- - - -	- - - -)	- - ลล	- - - ท
- - ร ท	- - ร ท	(- - - -	- - - -)	- - ร ท	- - ร ท	(- - - -	- - - -)

	เข้า	ทาง	มา	บุก	แฝก	แหวก	คา
- - - -	- - - ชม	- - - ล	- ล - -	- - - ช	- - - ช	- - - ช	- - - ล
- - - ช	- - - ท	- - - ช	- - - ล	- - - ร	- - - ม	- - - ช	- - - ล

	หาญ		-ชร
- - - -	- - ลท	- - รท	- ล - ช
- ร - ช	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ช

เพลงสารถี (ชั้นเดียว)

คำที่ 1

เลี้ยว	ลง	ตรง	ทิศ			หร	-รดี
- - - ด	- - - ล	- - - ล	- ช - -	- ฟ - ช	- ล - ด	- - - ด	- - ชช
- - ด ด	- ด - -	- ร - ด	- ล - ช	- ฟ - ช	- ล - ด	- ร - ด	- ล - ช

ควบ	ขับ	พา	ชี้			เข้าชาย	ป่า
- - - ด	- - - ท	- - - ด	- ด - -	- ด - ล	- ช - ฟ	- ฟ - ช	- - - ฟช
- - ด ด	- ด - -	- ร - ท	- ด - ร	- ร ด ล	- ช - ฟ	- - ล ช	ฟ ช - ล

คำที่ 2

เห็นป่อง	เปื้อ	วิ่ง	เรื้อ			ไม่ร่อ	ซ้ำ
- ล - ร	--- ฟ	--- ฟ	- ฟ - -	- ฟ - ม	- ร - ฟ	-- ฟช	- ล - -
- - ล ล	- ล - -	- ด - ล	- ช - ฟ	ม ด ร ม	ฟ ร ม ฟ	ช ม ฟ ช	ล ฟ ช ล

พยำ	หน้า	ร้อง	ถาม			เนื้อความ	ไป
-- ฟฟร	--- ร	--- ร	- ฟ - -	- ม - ร	มรด - ช	- ม - ร	- ร - -
- - - ล	- ล ล ล	- ด - ล	- ช - ฟ	- ม - ร	- ด - ช	- - ล ท	- ด - ร

คำที่ 3

	อะเอียด	ออ	เจ้า			ทั้งสอง	คน
-----	-- ดด	--- ล	- ช - -	- ฟ - ช	- ล - ด	-- ดด	- ช - -
- - ด ด	- ด - -	- ร - ด	- ล - ช	- ฟ - ช	- ล - ด	- ร - ด	- ล - ช

วิ่งลุก	ลน	หน้า	ซัด			หรือเสือ	ไล่
-- ดท	--- ด	--- ด	- ด - -	- ด - ล	- ช - ฟ	- ฟ - ช	- ช - -
- - ด ด	- ด - -	- ร - ท	- ด - ร	- ร ด ล	- ช - ฟ	- - ล ช	ฟ ช - ล

คำที่ 4

ผ้า	ลุ่ม	หลุด	มา			ว่า	กระไร
--- ร	--- ร	--- ร	- ฟ - -	- ฟ - ม	- ร - ฟ	--- ชฟ	- - ลล
- - ล ล	- ล - -	- ด - ล	- ช - ฟ	ม ด ร ม	ฟ ร ม ฟ	ช ม ฟ ช	ล ฟ ช ล

หนาม	ไหน	เกี่ยว	ปอก			จงบอก	มา
--- รฟ	--- ร	--- ร	- ฟ - -	- ม - ร	มรด - ช	- ม - ร	- ร - -
- - - ล	- ล ล ล	- ด - ล	- ช - ฟ	- ม - ร	- ด - ช	- - ล ท	- ด - ร

เพลงขุนบรม

คำที่ 1

			บัดเอย				บัดนั้น
-----	-----	-----	-- มช	-- ดล	ชล ดม	-----	- ช - ด
- - - -	- ด ร ม	-- ช ม	ร ม ช ล	-- ดล	ชล ดม	-- ร ม	ชล ช ด

	เปื้อป่อง		ไหวยิบ			ลัก	สิบท่า
-----	-- ลม	ล ช ม ร	-- มช	-- ดล	ชล ดม	--- ช	-- ลล
- - - -	- ด ร ม	ช ม ร ด	ล ด ร ล	- ล ด ล	ชล ดม	-- ร ด	ร ม ช ล

ดนตรีรับ

-----	- ด ร ม	ช ม ร ม	ร ด ล ด	- ท - ล	- ร - ม	- - ชล	ท ช - ล
-------	---------	---------	---------	---------	---------	--------	---------

คำที่ 2

	อ้ายบัณฑิต		ฤทธิ์			มี	ศักดิ์
-----	- ร ม ม	-----	- ล - ช	-- ดล	ชล ดม	--- ด	- ล - ด
- - - -	- ด ร ม	-- ช ม	ร ม ช ล	-- ดล	ชล ดม	-- ร ม	ชล ช ด

	ลักพา		สาวน้อย			มา	ชมชู้
-----	-- ลช	ล ช ม ร	-- ชช	-- ดล	ชล ดม	--- ล	-- ล ทล
- - - -	- ด ร ม	ช ม ร ด	ล ด ร ล	- ล ด ล	ชล ดม	-- ร ด	ร ม ช ล

ดนตรีรับ

-----	- ด ร ม	ช ม ร ม	ร ด ล ด	- ท - ล	- ร - ม	- - ชล	ท ช - ล
-------	---------	---------	---------	---------	---------	--------	---------

คำที่ 3

	มัน เอา		ไป ไว้			ที่	ปากถ้ำ
-----	- ร - ม	-----	- ช - ล	-- ดล	ชล ดม	--- ด	- ล - ด
- - - -	- ด ร ม	-- ช ม	ร ม ช ล	-- ดล	ชล ดม	-- ร ม	ชล ช ด

	รูป ร่าง		คม ขำ			อยู่	ทั้ง คู่
-----	-- มม	ล ช ม ร	-- ชช	-- ดล	ชล ดม	--- ช	-- ดล
- - - -	- ด ร ม	ช ม ร ด	ล ด ร ล	- ล ด ล	ชล ดม	-- ร ด	ร ม ช ล

ดนตรีรับ

-----	- ด ร ม	ช ม ร ม	ร ด ล ด	- ท - ล	- ร - ม	- - ชล	ท ช - ล
-------	---------	---------	---------	---------	---------	--------	---------

คำที่ 4

	ข้าแอบ	ตัน	ล้าโพง			ก่ง	โด้ง ดู
-----	- - รร	--- ร	- ซ - ซ	- - ด ล	ซ ล ด ม	--- ล	- ร - ด
- - - -	- ด ร ม	- - ซ ม	ร ม ซ ล	- - ด ล	ซ ล ด ม	- - ร ม	ซ ล ซ ด

	มันชักดาบ		แล่น ลู่			วี่ง	ไล่ พัน
-----	- มซม	ล ซ ม ร	- - ลลซ	- - ดล	ซ ล ด ม	--- ซ	- - ลล
- - - -	- ด ร ม	ซ ม ร ด	ล ด ร ล	- ล ด ล	ซ ล ด ม	- - ร ด	ร ม ซ ล

ดนตรีรับ

-----	- ด ร ม	ซ ม ร ม	ร ด ล ด	- ท - ล	- ร - ม	- - ซ ล	ท ซ - ล
-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำที่ 5

	ข้ากลัว		วี่งหนี			แทบ	ไล่ พัน
-----	- ร มม	-----	- ล - ซ	- - ด ล	ซ ล ด ม	--- ด	- ล - ด
- - - -	- ด ร ม	- - ซ ม	ร ม ซ ล	- - ด ล	ซ ล ด ม	- - ร ม	ซ ล ซ ด

	หอกปืน		ทิ่งหล่น			อยู่	ที่ นั้น
-----	- - ลม	ล ซ ม ร	- - มซ	- - ดล	ซ ล ด ม	--- ซ	- - ลล
- - - -	- ด ร ม	ซ ม ร ด	ล ด ร ล	- ล ด ล	ซ ล ด ม	- - ร ด	ร ม ซ ล

ดนตรีรับ

-----	- ด ร ม	ซ ม ร ม	ร ด ล ด	- ท - ล	- ร - ม	- - ซ ล	ท ซ - ล
-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำที่ 6

	เต็มประดา		แม้ ว่า			มัน	ไล่ ท้น
-----	- ร มม	-----	- ล - ซ	- - ด ล	ซ ล ด ม	--- ด	- ล - ด
- - - -	- ด ร ม	- - ซ ม	ร ม ซ ล	- - ด ล	ซ ล ด ม	- - ร ม	ซ ล ซ ด

	คงห้าหั้น		ฆ่า เสีย			แล้ว	พ่อ คุณ
-----	- - ลม	ล ซ ม ร	- - มซ	- - ดล	ซ ล ด ม	--- ซ	- - ลล
- - - -	- ด ร ม	ซ ม ร ด	ล ด ร ล	- ล ด ล	ซ ล ด ม	- - ร ด	ร ม ซ ล

ดนตรีรับ

-----	- ด ร ม	ซ ม ร ม	ร ด ล ด	- ท - ล	- ร - ม	- - ซ ล	ท ซ - ล
-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เพลงแขกไท่ร ชั้นเดียว

คำที่ 1

ท่าน	หลวง		ต่าง ใจ			ได้ ฟัง	ว่า
--- ชม	- ช - -	----	- ล - ด	- ม - ร	- ด - ล	- ช - ล	- ช - ร
- - ด ด	- ด - -	- ช - ล	- ช - ด	- ม - ร	- ด - ล	- มชล	- ด - ร

โกร	-ธา	ตัว	สั้น			หัน	หุ่น
--- ด	--- ด	--- ด	--- ล	- ม - ร	- ด - ล	--- ลด	--- ช
- ช - ด	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ด	- ม - ร	- ด - ล	- มรด	- ล - ช

คำที่ 2

		ถ้าพบพาน	ภูจะผลาญ			ให้	เป็นจุล
----	----	- ชมช	- ชชช	----	ดลชม	--- ม	- - ชช
- - ชช	- ช - -	- มชล	ชลดช	- - ด -	ดลชม	ชมรม	ชลดช

		ขยับหอก	ออกหมุ่น			คว้างคว้าง	ไป
----	----	- ชมช	- ล - ด	--- ด	มรด - ม	- - มม	--- รด
- - ชช	- ช - -	- มชล	ชลดช	- ช - ด	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ด

คำที่ 3

		จึง หยิบ	เงินตรา			ห้า	ตำ ลึง
----	----	- ด - ล	- ด - ด	- ม - ร	- ด - ล	--- ด	- ร - ร
- - ด ด	- ด - -	- ช - ล	- ช - ด	- ม - ร	- ด - ล	- มชล	- ด - ร

แฮ้ย	มึง	จง	น้ำ			ตำแหน่ง	ให้
--- ช	--- ม	--- ร	--- ร	- ม - ร	- ด - ล	- - ชม	--- ช
- ช - ด	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ด	- ม - ร	- ด - ล	- มรด	- ล - ช

คำที่ 4

		อ้ายเปื้อ	อ้ายป่อง			ก็	ดีใจ
-----	-----	- ชมช	- ช - ช	-----	ดลชม	--- ม	- ช - ช
-- ชช	- ช --	- มชล	ชลดช	-- ด -	ดลชม	ชมรม	ชลดช

		รับเงิน	ใส่ไถ่			แล้ว	นำมา
-----	-----	- ลด - ล	- ล - ด	--- ด	มรด - ม	--- ม	-- รร
-- ชช	- ช --	- มชล	ชลดช	- ช - ด	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ด

เพลงลาวเจ้าชู

คำที่ 1

		มา	ถึง	หว่าง	เว้ง	เชิง	หิน
-----	-----	- ร - ล	ทลช - ม	--- ร	--- ช	--- ล	--- ท
-----	-----	- ทรล	ทลชม	-- ชม	รทรม	- ช - ล	ทชลท

	แลเห็น		ม้านิล			ยื่น	กินหญ้า
-----	- ท - ร	-- มร	-- ทล	-- ชม	- ร - ม	--- ล	- ทล - ช
--- ร	- รร	- ม - ร	- ท - ล	- ลชม	- ร - ม	- มรท	- ล - ช

คำที่ 2

		จิ้งสั้งไฟว์	ให้ล้อม			ห้อม	เข้า มา
-----	-----	รท - ร	- ร - ร	-----	-- ชม	--- ช	- ล - ท
-----	-----	รรร	- ร - ร	-----	- ช - ม	- ร - ช	- ล - ท

	อย่า		ให้พา	กัน	หนี	หลบ ลี้	กาย
-----	--- ม	-----	- ช - ล	--- ล	- ท --	- ม - ล	--- ช
--- ม	- มม	รทรม	- ช - ล	- ร - ช	- ล - ท	รمرت	- ล - ช

เพลงเขมรสุดใจ

คำที่ 1

			บัด เอย				บัด นั้น
-----	-----	-----	- ร - ม	-----	ชมรท	-----	- ท - ชร
- ลชม	- มมม	- ชลท	- ร - ม	-----	ชมรท	- - ร ม	รมชร

		นางตานี	เห็น คน			มา	ล้นหลาย
-----	-----	- มมม	- ช - ม	-----	ชมรท	- - - ม	- ช - ร
-----	-----	- ลชม	- มมม	-----	ชมรท	- - รม	รมชร

		จึงวิ่งมา	เกาะ ทำ			บอก	เจ้าพลาย
-----	-----	- ชมช	- ล - รท	-----	- ช - ล	- - - ฟ	- ช - ช
-----	-----	- ร - ช	- ล - ท	-----	รมชล	- ทรล	ทลชม

		กระซิบนาย	ให้ แจ้ง			แห่ง	ยุ บล
-----	-----	- ร ม ร	- ล - ท	-----	รทลช	- - - ฟ	- ช - ช
-----	-----	- ร - ช	- ล - ท	- - รท	ลช - -	- ลทล	ชม - ช

คำที่ 2

		บัดนี้	เขามาล้อม			เชิง	เขา ไร่
-----	-----	- - รม	- ช ม ม	-----	ชมรท	- - - ม	- ช - ร
- ลชม	- มมม	- ชลท	- ร - ม	-----	ชมรท	- - ร ม	รมชร

		ปิ่น ผา	หน้าไม้			ดู	สืบสน
-----	-----	- ม - ช	- ม - ช	-----	ชมรท	- - - ม	- ร - ชร
-----	-----	- ลชม	- มมม	-----	ชมรท	- - รม	รมชร

		เยียดยัด	อัด แอ			ล้วน	แต่คน
-----	-----	- ร - ช	- ล - ท	-----	- ช - ล	- - - ล	- ฟ - ช
-----	-----	- ร - ช	- ล - ท	-----	รมชล	- ทรล	ทลชม

		จะผ่อนปรน	คิด อ่าน			ประ	การ ได
-----	-----	- ช ฟ ช	- ร - ท	-----	รทลช	- - - ฟ	- ช - ช
-----	-----	- ร - ช	- ล - ท	- - รท	ลช - -	- ลทล	ชม - ช

เพลงสร้อยสนตัด

คำที่ 1

						เมื่อ	เอย
----	--- ร	มรชท	รมรทรม	- ช - ล	ทลชลชม	--- ร	--- ท
- ฟมร	- ม - ร	- ชลท	- ร - ม	- ช - ล	- ช - ม	--- ร	--- ท

						เมื่อ	นั้น
----	--- ม	-- ชม	รม - รท	-- รท	ลช - ลท	--- มร	--- ม
--- ม	- มมม	ชลชม	- ร - ท	-- รล	ทชลท	-- มร	ทร - ม

		พलय	บัว			อง	อาจ
----	----	--- ม	--- ม	-- ชม	รท - รม	--- ล	--- ล
--- ม	- มมม	- ชลท	- ร - ม	-- ชม	รทรม	-- ลช	มช - ล

						ไม่หวาด	ไหว
--- ท	-- รล	ทลรล	- ท - ลช	--- ล	-- ชม	- ล - ล	--- ช
--- ท	--- ล	--- ช	--- ม	- ร - ช	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ช

คำที่ 2

				แก้	ตะกรุด	ทอง	คำ
----	--- ร	มรชท	รมรทรม	--- ช	-- ชม	--- ท	--- ท
- ฟมร	- ม - ร	- ชลท	- ร - ม	- ช - ล	- ช - ม	--- ร	--- ท

						ที่ทำ	ไว้
----	--- ม	-- ชม	รม - รท	-- รท	ลช - ลท	-- มร	--- ม
--- ม	- มมม	ชลชม	- ร - ท	-- รล	ทชลท	-- มร	ทร - ม

		ผูก	คอ			น้อง	ให้
----	----	--- ร	--- ม	-- ชม	รท - รม	--- ท	--- ล
--- ม	- มมม	- ชลท	- ร - ม	-- ชม	รทรม	-- ลช	มช - ล

						เป็น	มก คล
--- ท	-- รล	ทลรล	- ท - ลช	--- ล	-- ชม	--- ช	- ช - ช
--- ท	--- ล	--- ช	--- ม	- ร - ช	- ล - ท	- ร - ท	- ล - ช

เพลงลาวรำพึง

คำที่ 1

						เมื่อ	เอย
-----	--- ม	-----	- ด - ล	-- ดช	- ด - ล	--- ชม	--- ช
-----	--- ม	-----	- ด - ล	-- ดช	- ด - ล	--- ช	--- ช

						เมื่อ	นั้น
-----	--- ม	-----	- ด - ล	-- ดช	- ด - ล	--- ร	--- ร
-----	--- ม	-----	- ช - ล	-- ดช	- ด - ล	--- ช	--- ร

	หลวงต่างใจ		แลมอง			ป้อ	หน้า
-----	- ลมช	-----	- - รร	- - ดล	- ช - ล	- - ลชม	--- รด
-----	- ม - ช	- ล - ช	- ม - ร	- รดล	- ช - ล	- ลชม	- ร - ด

คำที่ 2

	เห็น		สอง ศรี			แนบ	นั่ง
-----	--- ล	-----	- ล - ลร	-- ดช	- ด - ล	--- ช	--- ชม
-----	--- ม	-----	- ด - ล	-- ดช	- ด - ล	--- ช	--- ช

						บน หลัง	ม้า
-----	--- ม	-----	- ด - ล	-- ดช	- ด - ล	- ร - ร	--- ชร
-----	--- ม	-----	- ช - ล	-- ดช	- ด - ล	- ม - ช	--- ร

	ดูโสภา		น่า ชม			ด้วย สม	กัน
-----	- ลดช	-----	- - รร	- - ดล	- ช - ล	- ลชม-ร	--- รด
-----	- ม - ช	- ล - ช	- ม - ร	- รดล	- ช - ล	- ลชม	- ร - ด

คำที่ 3

	ตะลึง		แล			สาย	ตา
-----	-- ลล	-----	- ล - ล	-- ดช	- ด - ล	--- ลด	--- ช
-----	--- ม	-----	- ด - ล	-- ดช	- ด - ล	--- ช	--- ช

						ไม่	กระพริบ
-----	--- ม	-----	- ด - ล	-- ดช	- ด - ล	--- ร	-- รร
-----	--- ม	-----	- ช - ล	-- ดช	- ด - ล	--- ช	--- ร

	ตั้งลอย ลิป	ลง	จาก			ฟาก	สวรรค์
-----	- มมช	--- ร	--- ร	-- ดล	- ช - ล	-- ลชม	-- ร รด
-----	- ม - ช	- ล - ช	- ม - ร	- รดล	- ช - ล	- ลชม	- ร - ด

คำที่ 4

	เหมือน		อาทิตย์			ขีด	รถ
-----	--- ม	-----	-- มล	-- ดช	- ด - ล	--- ชม	--- ลช
-----	--- ม	-----	- ช - ล	-- ดช	- ด - ล	--- ช	--- ช

						เข้าเคียง	จันทร์
-----	--- ม	-----	- ด - ล	-- ดช	- ด - ล	-- รร	--- ร
-----	--- ม	-----	- ช - ล	-- ดช	- ด - ล	--- ช	--- ร

	จะพามัน	มี	จิต			คิด	อาลัย
-----	- ชมช	--- ร	--- ร	-- ดล	- ช - ล	--- ร	-- ดด
-----	- ม - ช	- ล - ช	- ม - ร	- รดล	- ช - ล	- ลชม	- ร - ด

เพลงจีนขวัญอ่อน

คำที่ 1

		เมื่อ	เอย			เมื่อ	นั้น
----	----	---ช	---ล	---ท	-ลฟลท	---ท	---ร
---ร	---ม	---ช	---ล	---ท	-ท-ท	-ร-ม	-ช-ร

พलय	บัว	ปรี	ชา			กล้า	หาญ
---ท	---ท	---ท	-ล--	---รท	-ลทลฟ	---ชม	---ร
---ท	-ท-ท	-ม-ร	-ท-ล	-มรท	-ล-ฟ	---ม	---ร

คำที่ 2

ไต้ฟ้ง	คำ	ตำ	ริ			ตรี	การ
--ลล	---ล	---ล	---ฟ	---ท	-ลฟลท	---ท	---ร
---ร	---ม	---ช	---ล	---ท	-ท-ท	-ร-ม	-ช-ร

จึงตอบ	สาร	ตาม	เล่ห์			ประเพ	-ฉี
---ท	---ท	---ท	-ล--	---รท	-ลทลฟ	---ชม	---ร
---ท	-ท-ท	-ม-ร	-ท-ล	-มรท	-ล-ฟ	---ม	---ร

คำที่ 3

จึงวัน	ทา	ว่า	วอน			เป็น	ทางมิตร
--ลล	---ล	---ล	---ฟ	---ท	-ลฟลท	---ท	--ทร
---ร	---ม	---ช	---ล	---ท	-ท-ท	-ร-ม	-ช-ร

โทษ	ลูกผิด	ขอ	รับ			ใส่เก	ศี
---ท	--ทท	---ท	-ทล--	---รท	-ลทลฟ	---ชม	---ร
---ท	-ท-ท	-ม-ร	-ท-ล	-มรท	-ล-ฟ	---ม	---ร

คำที่ 4

เพราะความ	รัก	นาง	นุช			สุด	ฤดี
-- ลล	--- ล	--- ล	--- ฟ	--- ท	- ลฟลท	--- ท	--- รร
--- ร	--- ม	--- ซ	--- ล	--- ท	- ท - ท	- ร - ม	- ซ - ร

เอา	ชี วิ	แลก	รัก			ประจักษ์	ใจ
--- ท	-- ทท	--- ท	- ล - -	--- รท	- ลท ลฟ	-- ซซ	--- ซร
--- ท	- ท - ท	- ม - ร	- ท - ล	- มรท	- ล - ฟ	- ฟ - ม	--- ร

คำที่ 5

จะให้	ส่ง	โฉมตรู				คู่	ชี วิต
-- ลล	--- ล	-- ทล	--- ล	--- ท	- ลฟลท	--- ท	-- รร
--- ร	--- ม	--- ซ	--- ล	--- ท	- ท - ท	- ร - ม	- ซ - ร

เป็น สุด	คิด	แล้ว	ที่ ลูก			จะส่ง	ได้
-- ทท	--- ท	--- ท	- ท - ล	--- รท	- ลท ลฟ	-- ซซ	--- ร
- ท - ท	--- ท	- ม - ร	- ท - ล	- มรท	- ล - ฟ	--- ม	--- ร

คำที่ 6

พุ่ม	พวง	ดวง	จิต			จะ น้อย	ใจ
--- ล	--- ล	--- ล	--- ฟ	--- ท	- ลฟลท	-- ทท	--- ร
--- ร	--- ม	--- ซ	--- ล	--- ท	- ท - ท	- ร - ม	- ซ - ร

ได้ ว่า	ไว้	ว่า	จะ ม้วย			ลงด้วย	กัน
- ท - ท	--- ท	--- ท	-- ทล	--- รท	- ลท ลฟ	-- รร	--- ร
- ท - ท	--- ท	- ม - ร	- ท - ล	- มรท	- ล - ฟ	--- ม	--- ร

3.5 ศึกษาวิธีการสอนดนตรีไทยและการขับร้องเพลงไทยที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของอาจารย์ศิริ วิชเวช

การสอนขับร้องเพลงไทยของอาจารย์ศิริ วิชเวชทุกครั้ง เริ่มต้นด้วยการปลูกฝังเกี่ยวกับเรื่องการขับร้องเพลงไทยว่า เป็นศิลปะของชาติและเป็นของบรรพบุรุษคนไทย ที่คนไทยควรรู้จัก

และรักษาไว้ จากนั้น จึงเริ่มทำการสอนขับร้อง ซึ่งการสอนขับร้องของอาจารย์ศิริ วิชเวชจะแบ่งเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้

1. การสอนให้รู้จักและเข้าใจพยางค์และคำที่ใช้ในการเอื้อน
2. การฝึกเอื้อนต่างๆ
3. การออกเสียงคำ
4. การสอนเทคนิคการขับร้อง

ทั้ง 4 ขั้นตอนนี้อาจารย์ศิริ วิชเวช มีวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและสามารถนำไปทำความเข้าใจ ฝึกซ้อมกับเพลงอื่นๆได้ ดังนี้

1. การสอนให้รู้จักและเข้าใจพยางค์และคำที่ใช้ในการเอื้อน

การเอื้อนนั้นเป็นส่วนสำคัญมากในการขับร้องเพลงไทย ดังนั้นการสอนให้เด็กเข้าใจการเอื้อนจึงเป็นสิ่งที่ต้องทำเป็นอันดับแรก ตัวอักษรที่ใช้ในการเอื้อนส่วนใหญ่ประกอบด้วย 3 ตัวอักษร คือ อ ฮ และ ง ซึ่งแต่ละตัวอักษรสามารถทำเป็นคำเอื้อนได้ คือ

อ เป็นคำว่า อือ เออ เอ้อ เอย เอิง

ฮ เป็นคำว่า ฮือ เฮอ แฮ้อ ฮี

ง เป็นคำว่า เงอ เงย

อาจารย์ศิริ วิชเวช จะสอนให้ผู้เรียนรู้จักอักษรและคำเหล่านี้ และสอนให้ออกเสียงคำเอื้อนพยางค์เดียวให้ชัดเจนถูกต้องก่อนเป็นอันดับแรก

2. การฝึกเอื้อนต่างๆ โดยการนำเอื้อนพยางค์เดียวมาผสมกันสองพยางค์ขึ้นไป แล้วให้ผู้เรียนค่อยๆ เพิ่มพยางค์มากขึ้นเรื่อยๆ มีตัวอย่าง ดังนี้

- เออ ฮะเออ	
-------------	--

- อือ ฮะอือ	
-------------	--

- แฮ้อ - เออเอ้อ	
------------------	--

- - - เออ	- ฮะเอิง เงอ
-----------	--------------

- เอ้อ - แฮ้อ	- เออเอ้อ - แฮ้อ
---------------	------------------

ตัวอย่างการเอื้อนที่กล่าวมานี้ อาจารย์ศิริ วิชเวช มีการใช้เทคนิคในการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจการทำเสียงเอื้อนให้ง่ายขึ้น เช่น การสอนการกระทบเสียงให้ออกมาชัดเจน อาจารย์ศิริ วิชเวช ให้ใช้การกระแอมเสียงเพื่อที่เสียงออกมาจะเป็นเสียงกระทบ และการออกเสียงหือ เสียงอี

อาจารย์ศิริ วิชเวช จะใช้สถานการณ์ เช่น เวลาที่มีคนเรียก ผู้ที่โดนเรียกจะตอบว่า หือ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการออกเสียงเอื้อนได้ดียิ่งขึ้น

3. การออกเสียงคำ

การออกเสียงคำในการขับร้องให้ชัดเจน คำบางคำเมื่อมาร้องในเพลงแล้ว ทำนองของเพลงอาจทำให้การออกเสียงคำมีความยากลำบาก และออกเสียงคำได้ไม่ชัดเจน อาจารย์ศิริ วิชเวช จึงมีวิธีในการออกเสียงคำให้ชัดเจนโดยใช้การแบ่งคำ ซึ่งเพลงแรกที่อาจารย์ศิริ วิชเวช มักใช้ในการสอนการแยกคำคือ เพลงลาวดวงเดือน ซึ่งเพลงลาวดวงเดือนเป็นเพลงสำเนียงลาว การออกเสียงมักจะมีคำที่จะเพี้ยนได้ง่าย มีคำซ้ำกันมาก เหมาะแก่การฝึกหัดการออกเสียงคำ

เนื้อร้องเพลงลาวดวงเดือน

ไอ้ละหนอดวงเดือนเอย	พี่มาเฝ้ารักเจ้าสาวคำดวง
ไอ้ตึกแล้วหนอพี่ขอลาล่วง	อกพี่เป็นห่วงรักเจ้าดวงเดือนเอย
ขอลาแล้วเจ้าแก้วโกสุม	พี่นี้รักเจ้าหนอขวัญตาเรียม
จะหาไหนมาเทียมเจ้าดวงเดือนเอย	จะหาไหนมาเทียมเจ้าดวงเดือนเอย

การออกเสียงคำในเพลงลาวดวงเดือนนั้น จะใช้การแยกคำ มีตัวอย่าง ดังนี้

คำว่า	ไอ้	ร้องว่า	ไอ้ ไอ้
คำว่า	ดวง	ร้องว่า	ดู วัง
คำว่า	พี่	ร้องว่า	พี่ อี ฯลฯ

ในเพลงลาวดวงเดือนนั้น มีคำซ้ำมาก ดังนั้น จึงเป็นเพลงที่เหมาะสมแก่การฝึกการแยกคำดังกล่าว โดยที่อาจารย์ศิริ วิชเวช จะให้ฝึกร้องที่ละวรรค และเน้นคำที่ต้องการให้ออกเสียงให้ชัดเจน เมื่อผู้เรียนร้องได้ทั้งเพลงแล้ว จึงให้ทำการฝึกซ้อมโดยใช้เครื่องดนตรีช่วยเทียบระดับเสียง เพื่อป้องกันการเพี้ยนเสียง และให้ผู้เรียนซ้อมให้จำได้ต่อไป

4. การสอนเทคนิคการขับร้อง

เมื่อผู้เรียนสามารถร้องเพลงได้แล้วอาจารย์จะแทรกเทคนิคต่างๆ ให้ เช่น การใช้เสียงหนัก เสียงเบา การผ่อนลมหายใจ อารมณ์เพลง ฯลฯ และให้ฝึกซ้อม จนจำได้ขึ้นใจ โดยอาจารย์ศิริจะมีการเล่าเกร็ดเล็กน้อย และเรื่องตลกแทรกให้ผู้เรียนเห็นจุดเด่นและจำได้ และผู้เรียนสามารถนำสิ่งเหล่านี้ไปปรับใช้กับเพลงอื่นๆ ได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษากฎมัญญาครูดนตรีไทย : กรณีศึกษาอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการค้นคว้าวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประวัติของ อาจารย์ศิริ วิชเวช
2. เพื่อศึกษากฎมัญญาเดิมและกฎมัญญาที่สร้างสรรค์ขึ้นของ อาจารย์ศิริ วิชเวช

ความสำคัญของการค้นคว้าวิจัย

การศึกษากฎมัญญาของอาจารย์ศิริ วิชเวช ทำให้ทราบถึงเทคนิคการขับร้องและการบรรเลงดนตรี องค์ความรู้ที่อาจารย์ศิริ ได้สืบทอดมาจากครูดนตรี องค์ความรู้ใหม่ที่ครูดนตรี ได้พัฒนาสร้างสรรค์ขึ้น รวมถึงกลวิธีการสืบทอดของครูดนตรี ค่านิยมและความเชื่อในการเรียนการสอนอันจะเป็นแนวทางในการศึกษาวิชาการด้านดนตรีและนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนทางดนตรีไทย ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาประวัติส่วนตัวและประวัติทางด้านดนตรีของอาจารย์ศิริ วิชเวช
2. ศึกษากฎมัญญาครูดนตรีไทย

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการค้นคว้าวิจัยตามจุดมุ่งหมายของการค้นคว้าวิจัยที่กำหนดไว้ ได้ผลสรุป ดังนี้

ประวัติส่วนตัว

อาจารย์ศิริ วิชเวช เกิดวันอังคารที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2475 ที่บ้านสวนในตำบลบางโคล่ อำเภอยานนาวา กรุงเทพมหานคร บิดาชื่อ นายฟุ้ง วิชเวช (สกุลเดิม พรหมบุปผา) มีอาชีพเป็นแพทย์แผนโบราณ มารดาชื่อ นางเป้ วิชเวช มีอาชีพเป็นเกษตรกรทำสวนผลไม้ทั่วไป อาจารย์ศิริ วิชเวช เป็นบุตรคนที่ 4 จากพี่น้อง รวม 10 คน การศึกษาจบปริญญาตรีคณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สมรสกับอาจารย์นรรธิต วิชเวช (สกุลเดิม อินทรธัญญ์) มีบุตร 2 คน

ปัจจุบันอาจารย์ศิริ วิชเวช อาศัยอยู่ที่ บ้านเลขที่ 4/317 ซอย 20 หมู่บ้านทุ่งเศรษฐี ถนนบางนาตราด ตำบลดอกไม้ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

ประวัติการทำงาน

ประวัติการทำงานของอาจารย์ศิริ วิชเวช มีทั้งการทำงานด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ตอนที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ออกจากวงการดนตรีไทย และการทำงานด้านดนตรี ระดับโรงเรียน และระดับ

มหาวิทยาลัย เป็นวิทยากร ให้ความรู้ด้านดนตรีไทย แก่สถาบันการศึกษาที่สนใจ และเปิดบ้านสอนดนตรีให้แก่ผู้ลูกศิษย์อย่างต่อเนื่อง

พ.ศ. 2506 เข้าทำงานเกี่ยวกับการบัญชีที่การรถไฟ ได้เงินเดือน 700 บาท

พ.ศ. 2508 มาทำที่บริษัทเสรีการประมง ที่นั้นมีปั๊มเอสโซ่ ทางบริษัทจึงมอบให้ อาจารย์ศิริ วิชเวช ทำบัญชีของปั๊มอยู่ที่พระโขนง และที่พระโขนง มีโรงเรียนอุดมศาสตร์ที่ครูใหญ่รู้จักและชอบพอ กัน ครูใหญ่เลยให้ อาจารย์ศิริ วิชเวช มาเป็นอาจารย์ช่วยสอนขับร้องให้กับทางโรงเรียน และส่งนักเรียนเข้าประกวดได้รางวัลชนะเลิศอันดับที่ 1 พอหลังจากเลิกสอนที่โรงเรียน อาจารย์ศิริ วิชเวช จะอยู่บริเวณซอยอุดมอ่อนนุช เพราะคนในซอยนั้นขอให้อาจารย์ศิริ วิชเวช ช่วยสอนขับร้องให้กับลูกหลานของตน

พ.ศ. 2522 – 2525 หลังจากออกจากการบริษัทเสรีการประมง ก็ไปทำกิจการค้าขายส่วนตัว คือ ขายกุ้ง โดยนำเอากุ้งจากภาคใต้มาขายที่โรงแรมเจ้าพระยา ในตอนนั้นอาจารย์ศิริ วิชเวช ก็อาศัยอยู่ที่บ้านพี่สาว คือ นางสาว อิ่มแสงจันทร์ อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง

พ.ศ. 2526 – 2544 เป็นอาจารย์พิเศษสอนดนตรีไทย สถาบันราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ โดยอาจารย์ศรีนาฏ เสริมศิริ อยู่ที่กรมศิลปากรเป็นผู้แนะนำให้อาจารย์ศิริ วิชเวช ไปสอนแทนด้านขับร้อง

ในปี พ.ศ. 2528 เป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาขับร้องเสภา ตามพระราชดำริ ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านดุริยางค์ไทย (ขับร้องเสภา) ในปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา

พ.ศ. 2528 – 2529 เป็นที่ปรึกษาชมรมดนตรีไทยโรงพยาบาลสงฆ์ และเป็นอาจารย์สอนดนตรีไทย และขับร้องที่สโมสรธนาคารกรุงเทพ แผนกดนตรีไทย

พ.ศ. 2540 – ปัจจุบัน เป็นผู้อำนวยการพิธีไหว้ครูดนตรีไทย ให้กับสถาบันราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ

พ.ศ. 2540 – 2543 เป็นอาจารย์พิเศษสอนขับร้องและดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

8 – 9 ธันวาคม พ.ศ. 2541 สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เชิญเป็นวิทยากรการประชุมกลุ่มย่อย ในการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ด้านการขับร้องเพลงไทย” ครั้งที่ 3

18 มิถุนายน พ.ศ. 2542 ทบวงมหาวิทยาลัย เชิญเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ด้านการขับร้องเพลงไทย ครั้งที่ 2 ณ ห้องประชุมศูนย์สังคีตศิลป์ ชั้น 3 ธนาคารกรุงเทพมหาชน สาขาผ่านฟ้า

25 มิถุนายน พ.ศ. 2542 ทบวงมหาวิทยาลัยเชิญเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ด้านการขับร้องเพลงไทย ครั้งที่ 3 ณ ห้องประชุมศูนย์สังคีตศิลป์ ชั้น 3 ธนาคารกรุงเทพมหาชน สาขาผ่านฟ้า

26 – 27 มิถุนายน พ.ศ. 2542 เป็นวิทยากรในการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการขับรับขับเสภา และการขับร้องเพลงไทย ในโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน ดนตรีไทย ตามโครงการดนตรีไทย เพื่อห่างไกลยาเสพติดเฉลิมพระเกียรติ ณ หอประชุมสถาบัน ราชภัฏกำแพงเพชร

พ.ศ. 2542 – ปัจจุบัน เป็นผู้อำนวยการพิธีไหว้ครูดนตรีไทย ให้กับมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ. 2542 – ปัจจุบัน เป็นอาจารย์พิเศษสอนขับร้องและดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ. 2543 – 2544 เป็นอาจารย์พิเศษสอนดนตรีไทย ที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตกรุงเทพฯ

พ.ศ. 2543 เป็นอาจารย์พิเศษสอนขับร้องและดนตรีไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

30 ตุลาคม พ.ศ. 2543 – 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 เป็นอาจารย์พิเศษสอน พากษ์ - ขับเสภา ที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 เป็นวิทยากรบรรยายวิชาการประกอบการสาธิตแสดง ดนตรีไทย เรื่องตำนานเสภา ณ หอประชุมเล็ก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในโครงการความรู้ดนตรีไทยสู่ประชาคมธรรมศาสตร์

17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 เป็นวิทยากรในการสัมมนาทางวิชาการประกอบการสาธิตเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้าง จัดโดยสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับบริษัทเซเว่นอีเลฟเว่นมหาชน

7 ธันวาคม พ.ศ. 2543 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เชิญเป็นวิทยากร ในการสัมมนาทางวิชาการประกอบการสาธิตเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้าง ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร กรุงเทพมหานคร

22 ธันวาคม พ.ศ. 2543 เป็นวิทยากรบรรยายและสาธิตการขับเสภา ในโครงการความรู้ดนตรีไทยสู่ประชาคมธรรมศาสตร์ ณ หอประชุมเล็ก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

24 มกราคม พ.ศ. 2544 – 24 มีนาคม พ.ศ. 2544 เป็นวิทยากรอบรมเชิงปฏิบัติการด้านศิลปวัฒนธรรม เรื่องการตีกรับเสภา ให้แก่อาจารย์ นักศึกษาและบุคลากรของสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

พ.ศ. 2544 – ปัจจุบัน เป็นพิธีกรประกอบพิธีไหว้ครูดนตรีและหุ่นกระบอก ในพิธีไหว้ครูศิลปะ ครั้งที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2544 ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2544 – ปัจจุบัน เป็นอาจารย์พิเศษคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย

พ.ศ. 2545 – 2548 เป็นอาจารย์พิเศษภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

22 – 24 มกราคม พ.ศ. 2545 เป็นคณะกรรมการตัดสิน การแข่งขันทักษะวิชาชีพ ระดับมัธยมศึกษา งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 54 ภาคใต้ จังหวัดปัตตานี

26 – 27 มกราคม พ.ศ. 2545 เป็นกรรมการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นนิสิต ระดับปริญญาตรีปีที่ 1 (สอบตรง) ประจำปีการศึกษา 2545 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 เป็นครูผู้ฝึกสอนนางสาวศิริลักษณ์ เกษมสุข ได้รางวัลชนะเลิศแห่งประเทศไทย ในการขับร้องเพลงไทย ระดับอุดมศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นผู้จัด

24 – 25 มกราคม พ.ศ. 2547 เป็นวิทยากรเสวนาเรื่องเสภา งานดนตรีไทย เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

12 มิถุนายน พ.ศ. 2548 เป็นวิทยากรร่วมอภิปรายและตีความเพลงที่นำมาเป็นตัวอย่าง ในการสาธิตการบรรเลงปี่พาทย์ ในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการด้านสังคีตศิลป์ ณ หอประชุมใหญ่ ชั้น 4 ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร

14 สิงหาคม พ.ศ. 2548 เป็นวิทยากรในรายวิชาสัมมนาประวัติศาสตร์วิทยุของไทย หัวข้อ “สถานะของนักดนตรีไทยในสังคมไทย” ให้กับนิสิตระดับปริญญาโทสาขาวิชาดุริยางค์ไทย ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 สิงหาคม พ.ศ. 2549 เป็นวิทยากรในรายวิชาสัมมนาประวัติศาสตร์วิทยุของไทย หัวข้อ “สถานภาพของนักดนตรีไทย ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2” ให้กับนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7 มกราคม พ.ศ. 2550 เข้าร่วมขับเสภา โดยสำนักการสังคีต ได้จัดรายการบรรเลง “ปี่พาทย์เสภาที่วังหน้า” ในงานนางพวงมาลา ถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ สังคีตศาลา บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

29 มกราคม พ.ศ. 2550 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเชิญประชุมเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย และเกณฑ์การประเมินการบรรเลง ด้านการขับร้องเพลงไทย ณ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

2 เมษายน พ.ศ. 2550 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเชิญประชุม คณะกรรมการส่งเสริมและประสานการจัดงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 1/2550 ณ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

9 กันยายน พ.ศ. 2550 เป็นวิทยากรในรายวิชาสัมมนาประวัติศาสตร์วิทยุของไทย หัวข้อ “สถานภาพของนักดนตรีไทย ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2” ให้กับนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เป็นผู้อ่านโองการพิธีไหว้ครูดนตรี ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

เป็นผู้อ่านโองการพิธีไหว้ครูดนตรีไทย 4 เหล่าทัพ

เป็นผู้อ่านโองการพิธีไหว้ครูดนตรีไทยให้กับราชภัฏกำแพงเพชร

ปัจจุบันอาจารย์ศิริ วิชเวช เป็นอาจารย์พิเศษที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประวัติทางด้านดนตรี

อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สั่งสมความรู้จากครูดนตรีท่านต่างๆ ตั้งแต่ในวัยเด็ก และมีความพยายามในการศึกษาหาความรู้จากบุคคลรอบตัว ทั้งด้านการขับร้อง และเครื่องดนตรี มีความรู้ทั้งทางด้านเครื่องสายและเป่าพาทย์ การตีกรับขับเสภา ซึ่งได้เรียนมาจากครูหลายท่าน ดังนี้

ด้านการขับร้อง เรียนกับบิดา คือ หมอพุ่ม วิชเวช

ครูน้อม อินทรณัญ
ครูแถม ดุริยประณีต
ครูชม รุ่งเรือง
ครูโชติ ดุริยประณีต
ครูทัศนีย์ พิณพาทย์
ครูศรีนาฏ เสริมศิริ
ครูสุดจิตต์ ดุริยประณีต
ครูสุดา เขียววิจิตร
ครูเข้มชัย ดุริยพันธ์
ครูเหนียว ดุริยพันธ์
ครูจันทร์ โตวิสุทธิ์
อาจารย์จันทนา พิจิตรคุรุการ

ด้านเป่าพาทย์

เรียนทางฆ้องวงใหญ่และทางระนาดทุ้มกับบิดา คือ หมอพุ่ม วิชเวช

ด้านเครื่องสาย

เรียนซอด้วงและซออู้กับบิดา คือ หมอพุ่ม วิชเวช
เรียนซอด้วงและซออู้จากครูลาก มณีลดดา
เรียนซอสามสายจากอาจารย์พิชิต ชัยเสรี

ด้านการตีกรับขับเสภา

เรียนกับครูเจือ นาคมาลัย

จากการศึกษาภูมิปัญญาของอาจารย์ศิริ วิชเวช

ได้ศึกษาภูมิปัญญาเดิมของอาจารย์ศิริ วิชเวช ที่ได้สืบทอดมาจากครูท่านต่างๆ

1. รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงทางร้อง และทางบรรเลงเครื่องดนตรีเพลงแรกที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับสืบทอดมาจากครูท่านต่างๆ

1.1 เพลงทางร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมาจากหมอพุ่ม วิชเวช จากการศึกษาในครั้งนี้ พบบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดมาจำนวน 6 เพลง เพลงที่

อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดเป็นเพลงแรกคือ เพลงสร้อยเพลงในตบนางลอย

1.2 เพลงทางร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมาจากครูชม รุ่งเรือง จากการศึกษาในครั้งนี้ พบบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดมาจำนวน 1 เพลง เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดเป็นเพลงแรกคือ เพลงขอมทรงเครื่อง ชั้นเดียว

1.3 เพลงทางร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมาจากครูโชติ ดุริยประณีต จากการศึกษาในครั้งนี้ พบบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดมาจำนวน 20 เพลง เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดเป็นเพลงแรกคือ เพลงจันทหลวง 2 ชั้น

1.4 เพลงทางร้องที่อาจารย์ศิริ วิหะเวช ได้สืบทอดมาจากครูหนุ่ม อินทรณัฐ จากการศึกษาในครั้งนี้ พบบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิหะเวช ได้รับการถ่ายทอดมาจำนวน 8 เพลง เพลงที่ อาจารย์ศิริ วิหะเวช ได้รับการถ่ายทอดเป็นเพลงแรกคือ เพลงทะเลแยะ 3 ชั้น

1.5 เพลงทางร้องที่อาจารย์ศิริ วิหะเว ได้สืบทอดมาจากครูแถม ดุริยประณีต จากการศึกษาในครั้งนี้ พบบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิหะเว ได้รับการถ่ายทอดมาจำนวน 4 เพลง เพลงที่ อาจารย์ศิริ วิหะเว ได้รับการถ่ายทอดเป็นเพลงแรกคือ เพลงมอญรำดาบ 2 ชั้น ในตับพรหมาศ

1.6 เพลงทางร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมาจากทัศนีย์ พิณพาทย์ จากการศึกษาในครั้งนี้ พบบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดมาจำนวน 2 เพลง เพลงที่ อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดเป็นเพลงแรกคือ เพลงขอมทรงเครื่อง 2 ชั้น

1.7 เพลงทางร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมาจากศรีนาง ธรรมศิริ จากการศึกษาในครั้งนี้ พบบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดมาจำนวน 1 เพลง เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดเป็นเพลงแรกคือ เพลงชมดวงใน 2 ชั้น

1.8 เพลงทางร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมาจากครูสุดจิตต์ อนันตกุล จากการศึกษาในครั้งนี้ พบบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดมาจำนวน 29 เพลง เพลงที่ อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดเป็นเพลงแรกคือ เพลงแขกขาว 3 ชั้น

1.9 เพลงทางร้องที่อาจารย์ศิริ วิหเวช ได้สืบทอดมาจากครูสุตา เขียววิจิตร จากการศึกษาในครั้งนี้ พบบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิหเวช ได้รับการถ่ายทอดมาจำนวน 7 เพลง เพลงที่ อาจารย์ศิริ วิหเวช ได้รับการถ่ายทอดเป็นเพลงแรกคือ เพลงเงินแสน 2 ชั้น

1.10 เพลงทางร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมาจากครูเข้มชัย ดุริยพันธุ์ จากการศึกษาในครั้งนี้ พบบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดมาจำนวน 52 เพลง เพลงที่ อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดเป็นเพลงแรกคือ เพลงชมแสงจันทร์ เถา

1.11 เพลงทางร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมาจากครูเหี้ยม ดุริยพันธุ์ จากการศึกษาในครั้งนี้ พบบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดมาจำนวน 13 เพลง เพลงที่ อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดเป็นเพลงแรกคือ เพลงครอบครัววาล 2 ชั้น

1.12 เพลงทางร้องที่อาจารย์ศิริ วิหเวช ได้สืบทอดมาจากครูจันทร์ โตวิสุทธิ์ จากการศึกษาในครั้งนี้ พบบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิหเวช ได้รับการถ่ายทอดมาจำนวน 9 เพลง เพลงที่ อาจารย์ศิริ วิหเวช ได้รับการถ่ายทอดเป็นเพลงแรกคือ เพลงพินธน์สร้างฟ้า 3 ชั้น

1.13 เพลงทางบรรเลงเครื่องดนตรีที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมาจาก ครูลาม มณีลดา จากการศึกษาในครั้งนี้ พบบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดมา จำนวน 1 เพลง เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดเป็นเพลงแรกคือ เพลงจะเข้หางยาว 3 ชั้น

1.14 เพลงทางบรรเลงเครื่องดนตรีที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมาจาก อาจารย์พิชิต ชัยเสรี จากการศึกษาในครั้งนี้พบบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดมา จำนวน 1 เพลง เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดเป็นเพลงแรกคือ เพลงขับไม้บัณเฑาะว์

1.15 เพลงทางร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมาจากอาจารย์จันทนา พิจิตรคุรุการ จากการศึกษาในครั้งนี้ พบบทเพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดมาจำนวน 30 เพลง เพลงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้รับการถ่ายทอดเป็นเพลงแรกคือเพลงอาเฮียเถา

2. ศึกษาวิธีการตีกระทบขับเสภาที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมา

การตีกระทบขับเสภาที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมาจากเจือ นาคมาลัย จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า อาจารย์ศิริ วิชเวชได้รับการถ่ายทอดการตีกระทบขับเสภา ดังนี้

- 2.1 การจับกรับเสภาให้ถูกวิธี
- 2.2 การตีกรับเสภาเสียงพื้นฐาน
- 2.3 การตีกรับขับเสภาไม้พื้นฐาน
- 2.4 การตีกรับขับเสภาไม้ไหว้ครู
- 2.5 การตีกรับขับเสภาไม้หน้าทับต่างๆ
- 2.6 การตีกรับขับเสภาไม้รับ
- 2.7 การเกริ่นในเสภา

ศึกษาภูมิปัญญาที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นของอาจารย์ศิริ วิชเวช ด้านเพลงร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้แต่งขึ้น ทางขับเสภาที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้แต่งขึ้น ทางร้องและทางเครื่องเพลง เห็นว่าลูกหลวงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ปรับปรุงขึ้น ทางร้องหุ่นกระบอที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ปรับปรุงขึ้น และวิธีการสอนดนตรีไทย และการขับร้องเพลงไทยที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของอาจารย์ศิริ วิชเวช

1. รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้แต่งขึ้นคือ เพลงเชิดเงิน 3 ชั้น

2. รวบรวมและบันทึกโน้ตทางขับเสภาที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้แต่งขึ้น ได้แก่

2.1 ไม้รับ คือ ไม้ถอดไม้เดิน และไม้ชมธรรมชาติ

2.2 การเกริ่นในเสภา คือ เสภาแขก และเสภาจีน

3. รวบรวมและบันทึกโน้ตทางร้องและทางเครื่องเพลงเห็นลูกหลวงที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ปรับปรุงขึ้น

อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้นำเพลงเห็นลูกหลวงของพระยาภูมิเสวินที่ได้บันทึกไว้ มาปรับปรุงเนื้อร้อง และเพิ่มสังข์ และกรับเสภา เพื่อใช้บรรเลงให้เกิดความเป็นมงคล และได้ใช้เพลงคำหวานบรรเลงต่อ โดยใช้ฆ้องมโหรีเครื่องสีในการบรรเลง

4. รวบรวมและบันทึกโน้ตทางร้องเพลงในละครหุ่นกระบอกที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ปรับปรุงขึ้น

อาจารย์ศิริ วิชเวช ใช้บทละครเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายเพชรพลายบัว ออกศึกมาทำหุ่นกระบอก เพราะว่า เป็นเรื่องที่ยังไม่เคยทำการแสดงหุ่นกระบอกมาก่อน และในตอนนี้เป็นตอนที่มีหลายรส เช่น ฉากที่หลวงต่างใจไปสระผมในวันปีใหม่เป็นฉากที่เป็นขบขันแต่แสดงถึงความสวยงาม ฉากที่พลายบัวลักนางแว่นแก้วเป็นอารมณ์รัก ฉากของเป๋อป้องชาวป่า เป็นตัวแสดงที่ให้ความตลกขบขัน ฉากหลวงต่างใจมาตามนางแว่นแก้วก็ให้อารมณ์ตื่นเต้น เป็นต้น อาจารย์ศิริ ได้ปรับปรุงบทขึ้นจากบทละคร เรื่องขุนช้างขุนแผนตอนพลายเพชรพลายบัวออกศึก ของกรมศิลปากร ปีพ.ศ. 2496 โดยได้เปลี่ยนการวางเพลงบางเพลง เช่นการขับเสภาอาจารย์ศิริ วิชเวช ได้แก้ไขเป็นการร้องรำ หรือบรรจุเพลงแทน โดยดูจากความเหมาะสมของเนื้อเรื่อง ออกแสดงครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2546 ที่จังหวัดเชียงใหม่

5. ศึกษาวิธีการสอนดนตรีไทยและการขับร้องเพลงไทยที่ได้พัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบของอาจารย์ศิริ วิชเวช

การสอนขับร้องเพลงไทยของอาจารย์ศิริ วิชเวช ทุกครั้ง เริ่มต้นด้วยการปลุกฝังเกี่ยวกับเรื่องการขับร้องเพลงไทย ว่าเป็นศิลปะของชาติและเป็นของบรรพบุรุษคนไทย ที่คนไทยควรรู้จัก และรักษาไว้ จากนั้น จึงเริ่มทำการสอนขับร้อง ซึ่งการสอนขับร้องของอาจารย์ศิริ วิชเวช จะแบ่งเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้

1. การสอนให้รู้จักและเข้าใจพยางค์และคำที่ใช้ในการเอื้อน
2. การฝึกเอื้อนต่างๆ
3. การออกเสียงคำ
4. การสอนเทคนิคการขับร้อง

ทั้ง 4 ขั้นตอนนี้ อาจารย์ศิริ วิชเวช มีวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย และสามารถนำไปทำความเข้าใจ ฝึกซ้อมกับเพลงอื่นๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาภูมิปัญญาครูดนตรีไทย : กรณีศึกษาอาจารย์ศิริ วิชเวช ยังมีสาระที่น่าสนใจอีกหลายข้อ คือ

1. การรวบรวมบันทึกบทเพลงทางร้องของอาจารย์ศิริ วิชเวช ที่ยังมีได้รวบรวมไว้
2. การวิเคราะห์บทเพลงทางร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้สืบทอดมา
3. การวิเคราะห์บทเพลงทางร้องที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้แต่งขึ้นใหม่
4. การวิเคราะห์ทางร้องหุ่นกระบอกที่อาจารย์ศิริ วิชเวช ได้ปรับปรุงขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา อินทรสุณานนท์. (2540). *เทคนิคการขับร้องเพลงไทย*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กาญจนา อินทรสุณานนท์ ; มานพ วิสุทธิแพทย์ ; และ เมธี พันธุ์วราร. (2545). *การศึกษาวิเคราะห์เพลงระบำบ้านนาตำบลลูกเสือ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก*. งานวิจัยทุนอุดหนุนของส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- จตุพร สีม่วง. (2543). *ลีลาการขับเสภาไทย*. ปริญญาโท ศิลป.ม. (การประพันธ์เพลง). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จักรพงษ์ กลิ่นแก้ว. (2548). *บทสัมภาษณ์ผู้ใต้เส้นทางวัฒนธรรม รางวัลพระสิริธาดาทองคำ พ.ศ. 2546 เรื่อง นักขับเสภา. ใน รัชเสภา 72 ปี ครูศิริ วิหเวช หลานศิษย์หมื่นขับคำหวาน*. หน้า 6. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยชัย พวกดี. (2547). *การศึกษาเพลงไทยสำเนียงภาษา*. ปริญญาโท ศิลป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาลิตา ภูประดับ. (2547). *ชีวประวัติอาจารย์ศิริ วิหเวช*. สารนิพนธ์ ศศ.บ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ เขียนทองกุล. (2541). *บ้านบางลำพู ชุมชนดนตรีชาวบ้านที่ยิ่งใหญ่และเก่าแก่ของกรุงเทพฯ*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ถาวร ลิกขโกศล ; และ ศิริ วิหเวช. (2543). *เสภา เสนาะคำหวาน*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ธวัช บุญโหนดก. (ม.ป.ป.). *พระพุทธรูปศาสนากับภูมิปัญญาท้องถิ่น*. สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2551, จาก http://www.mbu.ac.th/index.php?option=com_content&task=view&id=620&Itemid=148&limit=1&limitstart=1
- ธิดี ทัศนกุลวงศ์. (2542). *ระเบียบวิธีการประพันธ์เพลงมโหรีโดยชนบของสำนักเสนาะดุริยางค์*. ปริญญาโท ศิลป.ม. (การประพันธ์เพลง). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บุษยา ชิตท้วม. (2540). *การศึกษาเกณฑ์มาตรฐานของกรับเสภา*. ปริญญาโท ศิลป.ม. (การประพันธ์เพลง). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2546). *ประวัติการดนตรีไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- มนตรี ตราโมท. (2545). *คำบรรยายวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- มานพ วิสุทธิแพทย์. (2534). *ดนตรีไทยวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ยมโดย เฟื่องพงศา. (2545). *ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีศิลป์กับคีตศิลป์ในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2540). *สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะดุริยางค์*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2540). สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัตินักดนตรีและนักร้อง. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมหมาย โมกขศักดิ์. (2550). ศึกษาภูมิปัญญาครูดนตรีไทย : กรณีศึกษาครูอุ่งน บัวเอี่ยม.

ปริญญาณิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เสรี พงษ์พิศ. (2548). ฐานภูมิปัญญา. สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2551, จาก

<http://www.phongphit.com/index.php>

อนุমানราชชน, พระยา. (2507). การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณศิลป์. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

อภิชาติ ภูระหงษ์. (2551). ครูศิริ วิชเวชกับการไหว้ครูศิลปะแบบโบราณ. ใน ศิษย์พบครูเชิดชู ศิริ วิชเวช. หน้า 48. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อุมาภรณ์ กล้าหาญ. (2542). เพลงไอ้: เพลงประกอบการแสดงโขนละครไทย. ปริญญาณิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยวิทยาประยุกต์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประมวลภาพ อาจารย์ศิริ วิชเวช

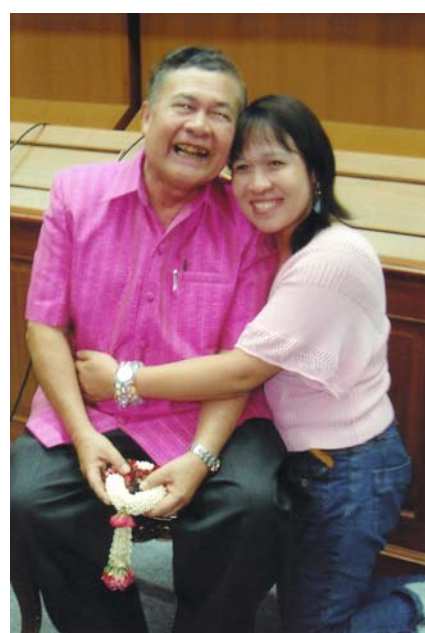
ประมวลภาพ
อาจารย์ศิริ วิชเวช

อาจารย์ศิริ วิชเวช และภรรยา

อาจารย์ศิริ วิชเวช และครอบครัว

อาจารย์ศิริ วิชเวช แสดงดนตรีร่วมกับวงดุริยางค์

อาจารย์ศิริ วิชเวช แสดงดนตรีร่วมกับชมรมดนตรีไทยโรงพยาบาลรามธิบดี

อาจารย์ศิริ วิชเวช แสดงดนตรีร่วมกับชมรมดนตรีไทยโรงพยาบาลสงฆ์

อาจารย์ศิริ วิชเวช เข้าร่วมขับเสภาโดยสำนักการสังคีตได้จัดรายการบรรเลง “ปีพาทย์เสภาที่วังหน้า” ในงานวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ สังคีตศาลา บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

อาจารย์ศิริ วิชเวช ในการทำหน้าที่เป็นพิธีกรไหว้ครูดนตรีไทย

อาจารย์ศิริ วิชเวช ในงานรับรางวัลพระสิทธิธาดาทองคำ

อาจารย์ศิริ วิชเวช แสดงดนตรีในงานโครงการรักษาสถา 72 ปี ครูศิริ วิชเวช

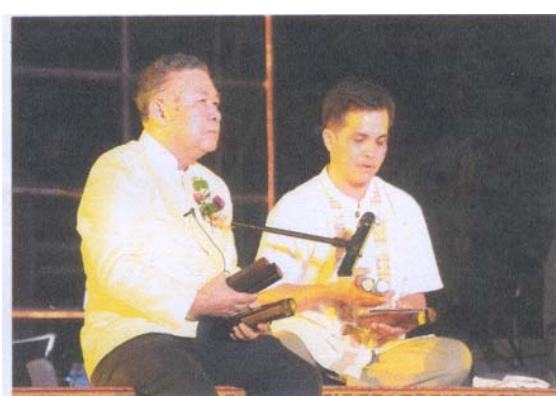
อาจารย์ศิริ วิชเวช รับปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์ศิริ วิชเวช แสดงดนตรีในงานศิษย์พบครู เชิดชูศิริ วิชเวช

อาจารย์ศิริ วิหเวช รับพระราชทานรางวัลศิลปินแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ.2551

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	มธุลดา เจียประเสริฐ
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2524
สถานที่เกิด	จังหวัดราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	381/10 หมู่ 9 ตำบลพงสวาย อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 70000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	รับข้าราชการ ตำแหน่งครูผู้ช่วย สังกัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดนิมมานรดี 1 หมู่ 15 แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2533	ประถมศึกษา จาก โรงเรียนวัดไผ่ล้อม จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2546	การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) เอกดุริยางคศาสตร์ไทย จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2552	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม.) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ